

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

A kimerített parlament.

Irta: Mezei Ernő.

A elmúlt ülészaknak munkaeredményeit úgy a mennyiség, mint a minőség dolgában lehet különbözően értékelni. Nem kérdéses azonban, hogy az új házszabályok czélszerűsége bevált, a mennyiben az eléje tűzött célokat sikeresen szolgálta. Merjük mondani, ez a javítás éppen elég idején jött, hogy a magyar parlamentáriszmus gépezetének végzetes szétrobbanását akadályozza meg. Azok a korábbi obstrukciók is, amelyeket egy nagy nemzeti kisebbség a közvélemény nevében és igazságáért folytatott, azok is sok kárt ejtettek a magyar parlamentáriszmus politikai tekintélyén és kulturális számbavehetőségén. De a belőlük származott visszasságokat helyreütötte maga az ősi nemzeti akarat éppen azzal, hogy a lázongó kisebbséget többséggé emelve, a törvényhozás hatalmát és alkotó munkáját kezébe adta. De akkor fordult egy a helyzet, hogy ezt a legnagyobb magyar többséget, amely valaha létezett, a nemzeti akaratnak legáltalánosabb képviselőjét megmaradt obstrukciós szertárral teljes tehetetlenségre kárhoztathattak holmi apró nemzetellenes frakciók. Ha ezt az

épp oly szegényletes, mint veszedelmes válságot a parlament erélyesen és teljesen le nem küzdi, csak a magyar alkotmányosságának gyászos katasztrófája válhatott volna belőle. Ma is úgy emlékszünk ezért a szerencsésen végrehajtott házszabályrevízióra, mint a mentőkötélre, amely a vizek örvényében fuldoklót parthoz segítette.

De segített a házszabályrevízió parlamentáriszmusunk ama másik visszasságán is, hogy rendes körülmények között sem tudta az állam legelemibb, folyton visszatérő szükségleteit rendszeresen, időnek és tárgynak kellő ökonomiájával elintézni. Ahogy nálunk az évi költségvetést idáig tárgyalták, az a hosszadalmas, körülményesség és megrekedés, amely hasonlatos volt a Tisza-folyónak leglassabb kanyargásaihoz, valóban nem volt méltó oly nemzethez, amely államát és társadalmát modern színvonalnak kívánja elismertetni. A mi nemzeti társadalmunkat is már a foglalkozás és kereset minden ágazatában áthatja a rendszeres termékeny napi munkának kötelezettsége, a modern életnek ez első törvénye. Az új házszabálynak, reméljük, mihamar meglesz az a hatása, hogy a magyar parlament nem lesz ez irányban a magyar társadalom világraszóló karrikaturája. Legalább a sürgősség új szabályával biztosított hosszú ülések végét fogják vetni az olyan végtelen költségvetési tárgyalásnak, amely mentől megszébb eső tárgyakat, hetet-havat összehordott egy mederben, csak éppen időt és munkát nem szentelt nekik.

Am van az éremnek visszája is. A házszabályok javultak, maga a jelenlegi képviselőház annál kevésbé nyert belső értékben. Megszűntek az erőszakos akadályoztatások, amelyek a többségi akarat érvényesülését gátolták, a képviselőház dolgozhatott kedve szerint. És dolgozott is, óh, de hogyan! Mint a meglendített automata-gép, roppant hirtelenséggel és roppant egyformasággal berregve, az individuális lélek és törvényhozói akarat vajmi kevés tanúsításával Mintha csak a munkátlanság megrögződött ösztöne az egyik pontról elúzva, a másikon fokozott erővel tört volna ki és ha előbb a renyheség is bizonyos aktív módon nyilvánult, most már a teljes passzivitás, a mélységes apathia lett életeleme. A kormányának, szó sincs róla, aranyideje volt ez az idő és az ő szempontjából az alkotás korszakának is lehetne nevezni. Nagyon fontos, lényeges közjogi és gazdasági érdekekbe vágó javaslatokat úgy lehetett keresztülhajsolni, hogy a Ház semmi komoly méltatásban nem részesítette azokat, de még a közvéleménynek sem volt módjában, hogy az előzetes megvitatás rostáján átbozsássa. A kormányának nagy munkambíciója és a képviselőháznak munkától való irtózása pompásan kiegészítették egymást, bárha a tompult sablon és a szórakozottság egy-egy kellemetlen zökkenést is okozott a gépies munka lerovásában. Senki sem mondhatja azonban, hogy a parlamenti szellemnek a teljes kritikátlanságig való ilyes lesülvése az ország megnyugvását mozdít-

A buzaöldön.

Irta: Hevesi József.

(Utánnomlás tílos.)

I.

Egész életre szóló haraggal és elkeseredéssel hagyta el faluját Csécesei András. Azon a napon távozott el szülőföldjéről, amely napon másnak esküdött hűséget Bognár Vera. Sok esztendeig bolondja volt ennek a leánynak és mikor a pap a templomban a paradicsom mennyel üdvösségéről prédikált, Csécesei András mindig úgy rajzolta a lelke elé az egész menyországot, hogy abban Bognár Vera sugárzó alakja tündökölt legszebben.

Sok esztendeig édes gyönyörűséggel nézett a jövő elé, mert úgy érezte, hogy az élet mindent megadott neki, mihelyt Verával oszthatja meg a sorsát, mihelyt az a darázsdereku, angyalszemű, tündéreképi leány az övé lesz. És hogy az övé lesz, de sok csillagfényes éjszakán fogadta meg neki az a leány, édes csókok pecsétje alatt tett esküvéssel.

A csókok pecsétje azonban hamar kihül és megtörik. A leány-escük pedig olyan, mint az a bolyhos, pihés virág, melyet leány-hűségnek neveznek. A szellő egyetlen lehellete széthordja, megbomlasztja, szerteszórja. Nem marad belőle semmi.

Bognár Verát bizony más vezette az oltárhoz. A Felhős Jóska. Pedig nem volt az különb

legény nálánál, se módosabb, se derekabb, se szemrevalóbb.

De hiába akarta firtatni a dolgot, Verával nem volt többé alkalmá beszélni. Az a leány úgy kerülte őt, mint az égő veszedelmet. Hiába lesett utána, hiába szerette volna kérdőre vonni szelid szóval, lobogó fájdalomnak elcsukló hangján: miért pusztítja el az életét? Mivel szolgált reá, hogy így megölje a lelkét?

Verával nem beszélhetett.

Egy ideig reménykedett, hátha csak gonosz álom az egész! Egyszerre majd fel fog ébredni és Vera ott ül az ölében és feléje nyújtja ajakának égő bimbóját.

De bizony nem volt az álom!

Bognár Verát kihirdették Felhős Jóskával. És az esküvő napja csakhamar felvirradt.

Szegény Csécesei András nem duhajkodott, nem ákációzkodott, nem fenyegetőzött.

Mikor látta, hogy vége mindennek: elhagyta kis faluját, csendes nyugvó halottjaival és lelkében egy egész életre szóló haraggal és elkeseredéssel, siró fájdalommal és szomorú bánattal indult neki a nagy világnak.

II.

Sok, sok esztendeig tartott, míg ez a mély halálos seb hegedni kezdett.

Csécesei András eleinte azt hitte, hogy nem is éli túl ezt a végtelen csalódást.

Búnak adta magát és az életet nem becsülte annyira, mint egy ütöt taplót.

Hanem hát nagyon erős szövetből van meg-

alkotva az az ördögös kis gépezet, amit szívnek neveznek. Hej, de sokat el tud viselni!

És amint az esztendők peregni kezdtek az élettájáról, lassacskán a feledésnek sűrű rétege rakódott le Csécesei András fájó emlékeire.

Azaz, hogy nem is jól rakom a szavakat. Feledésről sokáig nem lehetett szó Andrisnál. Az a két fekete szem nagyon is mélyen írta bele a szívébe a szerelem izzó költeményeit. Hanem eleinte valami sajtás-féle vett raita erőt, azután meg... azután meg... halványodni kezdtek a mult emlékei. Valami fakó színt öltöttek és jótékony enyhület kezdett borulni arra a halálos mély sebre.

De akadt is valaki, aki mélységes rokonérzést táplált eziránt a bánatos, folyton szomorúkodó szép szál legény iránt.

Egy kis szőke fruska, aki mindig úgy kaczagott, mint a gilicze-madár és akinek a két nefejeits szeméből a huncutság ezer ördöge pajkoskodott.

A legény eleinte észre sem vette — hol kalandozott az ő lelke a mult homályában! — ezt a kis fityfirtyú-leányzót, de a kis fruska addig csilingelt nevetésének ezüst csengettyűjével, amíg csak egyszer visszhangra talált András szívének szomorú sivatagjában.

Bizony kezdte megszokni ezt a kis huncutszemű fityfirtyút és lassacskán szomjuhozni kezdett nevetése, kaczagásának csilingelése után.

Hogy is gondolhatta volna, hogy ez a kis kaczagó vadgalamb elfelejteti majd vele azt a

hatja elő. Minden eredmény itt csak a kormány értékétől, erejétől, akaratától függ. A parlamentnek önálló értéke ellenben nem jön tekintetbe éppen ezekben a napokban, amikor a magyar alkotmányosság elhomályosított igazságait kellene újra fénybe állítani a világ előtt.

A jelen parlamentre nézve, valljuk csak meg, az önálló érték meghatározása nem is jött soha tekintetbe. Megméretett régen és könnyűnek találtatott. Hogy az obstrukciós szulzók kiestek a serpenyőből, egyszerűen a levegőbe kellett szökkenie. Ennek a képviselőháznak végleges jellemzése alakult ki azokból a pillanatnyi felvételekből, amelyek a legfontosabb javaslatok tárgyalása közben a Háznak tatóngó ürességét és határozatképes számon alól való hiányosságát tüntették föl. Jellemző, hogy az új házszabályok uralma mellett is a kormány az ő forszírozott törvényalkotásait voltaképp csak a csekély ellenzék bámulatos elnézésének köszönhette. Hiába vádolják is mai törvényhozóinkat, hogy kulturai szükségletek irányában fejletlen az érzékek, ők nagyon érzékeny bőrlikacsokkal bírnak és nem állják a fővárosi nyárnak aszfaltos hevét.

Igaz, hogy még mostanság is a délibb zónák sugárzó forróságában, Párisban, Rómában, Lisszabonban, Madridban még mindig együtt üléseznek a parlamentek és nemhogy a határozatképes számot erőltetni kellene, bármi véletlen szavazásoknál is a képviselőház háromnegyede legalább van jelen. De a mi képviselőink tudvalevőleg első sorban urak; azaz azért lettek képviselők, hogy a nagyobb nyilvánosság előtt is urat jelenthessenek. Ami munkakedvet a nyári hőség még benők meghagyhat, azt épp azért a nyilvánosság elől elvont privát üzleteiknek kell fentartaniok. De igazságtalanságnak tartjuk, ha az uri tüntetés vonását valamelyes osztályszellemnek, a régi kiváltságos rendek még élő uralmának bélyegzik. Mert jól megnézve, a mi társadalmunkban bizony az „urhat-

námság" ösztöne az általános demokratikus verseny legfőbb rugója. No és ebben a tekintetben a mi parlamentünk a demokratikus haladás mindenfajta stréberségeinek igazán kiválókatott mintagyűjteménye.

Budapest, július 11.

A miniszterelnök Horvátországban. Karlóczáról táviratozzák, hogy Wekerle Sándor miniszterelnököt holnap, vasárnap estére odavárják. A miniszterelnök, mint Bogdánovics Luczián patriarkátusi adminisztrátor vendége a metropolitai gyönyörű rezidenciában száll meg és hétfőn reggel a Fruska Góra hegyének Kamenicától Iregig vezető erdei útján Vrdnikbe kocsizik, hogy az állam által megvásárolt és üzemben lévő szénbányákat megtekintse. Utközben a miniszterelnök látogatást tesz az Ireg közelében fekvő ippovói szerb kolostorban, ahol egy kis pihenőt fog tartani. A vrdniki szénbányák megtekintése után a miniszterelnök meglátogatja a közel fekvő ravaniczai régi szerb kolostort is. Ezzel a hírrel szemben félhivatalosan azt jelentik, hogy a miniszterelnök ma délután dánosi birtokára utazott, más oldalról pedig azt az információzt kaptuk, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök csak a jövő hét közepén, szerdán vagy csütörtökön utazik a Szerémségbe.

A horvátországi helyzet. Jelentettük, hogy báró Rauch Pál horvát bánt a körútja folyamán tegnap Kninben inzultáltak. Mint zágrábi tudósítónk táviratozza, hivatalos kommuniké ebben az ügyben azt jelenti, hogy a botrány az önálló szerbek okozták. A horvátok nemcsak, hogy békésen viselkedtek, de igen szívélyesen üdvözölték a bánt, aki az ottani muzeum részére ezer koronát adományozott. Mikor Rauch bárót a szerbek megfenyegették, védekező állásba helyezkedett. De aztán az elégedetlenkedők csöndesen elvonultak. Tettlegesség egyáltalában nem történt.

Tudvalevőleg a horvát-szerb koalíció panaszos távirattal fordult Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez, Sztérényi József államtitkárhoz a horvát posta- és táviró tiszteknek a legutóbbi előléptetések alkalmával történt mellőztetése miatt. Sztérényi József államtitkár most válaszolt Medakovic képviselőnek. A legutóbbi előléptetések alkalmával 151 magyar és 52 horvát hivatalnokot mellőztek. Ebből kitűnik, hogy nem csupán horvát hivatalnokok részesültek mellőztetésben, hanem háromszor annyi magyar hivatalnok. Ez a tényállás kizárja azt a feltevést, hogy mellőztetések politikai okokból

történtek volna. A mellőztetések egyedül és kizárólag szolgálati okokból történtek.

Sztérényi államtitkár Kossuthnál. Sztérényi József kereskedelmi államtitkár ma délután két óra harmincz perczkor Bécsen át Karlsbadba utazott Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter látogatására. Az elutazáskor a pályaudvaron megjelentek Kotányi Zsigmond a M. A. V. forgalmi igazgatója, Daróczy állomásfőnök, Pallay Sándor dr. és Jakab Sándor titkárok. Az államtitkárt az ut egy részére elkísérték dr. Szűry János miniszteri tanácsos és Edvi-Illés Zoltán dr. miniszteri segédtitkár. Sztérényi hétfőn érkezik vissza a fővárosba.

Képviselőből közjegyző. Dr. Kovácsy Albert Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjét, legközelebb Marosvásárhelyre közjegyzővé nevezik ki. Az ily módon megüresedő kerületben már most megindult a mozgalom. Kovácsy utódjául Solyomossy Endre ev. ref. collegiumi tanárt emlegetik.

A megyei alkalmazottak illetmény szabályozása. Félhivatalosan jelentik, hogy a belügyminiszter a vármegyei alkalmazottak illetmény szabályozására vonatkozó 1906. évi rendeletét a pénzügyminiszterrel egyetértőleg kiegészítette, még pedig a következő két irányban: 1. A magasabb összegű fizetésre igényt adó szolgálati időbe a felfüggesztett állapotban eltöltött idő csak akkor számítható be, ha a felfüggesztett vármegyei alkalmazott a fegyelmi eljárás során telmentetett; a felfüggesztés miatt be nem számított idő azonban a magasabb fizetésre igényt adó szolgálati idő számításánál megszakítást nem képez. E rendelkezés a már eddig megállapított illetményekre nem hat ki. 2. A fizetési osztályokba sorozott ama vármegyei tisztviselőknél, akik bármely okból oly állásra választatnak meg, vagy neveztetnek ki, mely állás az illető által addig elfoglalt állásnál alacsonyabb fizetési osztályba tartozik, erre az alacsonyabb fizetési osztályra nézve megállapított fizetésre igényt adó szolgálati idő meghatározásánál a korábbi magasabb, az azt követő későbbi alacsonyabb, nemkülönben az utóbbival egyenlő fizetési osztályban esetleg még a magasabb fizetési osztálybalépés előtt eltöltött szolgálati idő együttesen számítható. Ha pedig később ismét megválasztatnak, vagy kineveztetnek oly állásra, amely ugyanabba a fizetési osztályba tartozik, amelyből alacsonyabb fizetési osztályba tartozó állásra időközben voltak megválasztva vagy kinevezve, erre a magasabb fizetési osztályra nézve megállapított fizetésre igényt adó szolgálati idő meghatározásánál a közvetlenül megelőző alacsonyabb, az azt követő későbbi magasabb, nemkülönben az utóbbival egyenlő fizetési osztályban, az alacsonyabb fizetési osztályba lépés előtt töltött szolgálati idő együttesen számítható. Ez a rendelkezés visszamenőleg 1906. július 1-től kezdve nyer alkalmazást.

másikat, azt a ragyogó, szindus paradicsommarat.

Pedig megtette!

Meg az!

Sok, sok esztendők lefolyásával bizony begyógyult a seb, elmozdult az egész életre szóló harag és elkeseredés. Csécesei András megint virágosnak látta a tavaszt, gyönyörűséget talált a kék égnek arany zománczában, megértette a csillagok kacsingató ragyogását.

Csécesei Andris bizony beleszeretett a kis szöke Antal Katiczába és a vége az lett, a mi mindenféle szerelemnek — biz' isten oltárhoz vezetete.

III.

Hát amint az évek multak, multak, multak, — bizony több már tizenöt esztendeje lehetett annak, hogy Andris a faluját odahagyta! — egyszer mégis csak összekerült Csécesei András az ő régi szeretőjével, isten előtt való volt mátkájával, Bognár Verával.

Aratás ideje volt.

Az Andris falujából hoztak aratókat a földesur buzájához.

És ugy fordult vala, hogy mikor egy buzatáblához fogának, elsőnek a Felhős Jóska állították be, melléje pedig marokverőnek a hitvestársát, a Bognár Verát. Nyomban utána Csécesei András vágta a rendet és neki meg természetesen Katicza volt a marokszedője.

Andris mindjárt első pillantásra ráismert Verára. Nagyon is mély sebet eített volt a szívében, csuda lett volna, ha még halála pillanatá-

ban is rá nem ismer. Bizony nagyot dobbant a szíve, mikor viszontlátta. Ugy érezte, hogy minden csepp vére hirtelen meggyulad, vagy megfagy. Itt áll hát előtte az a nő, aki egykor mindene volt, aki életének az élete volt, akiért ébren álmodott és akiért annyi csillagos éjszakákat ábrándozva végigvirrasztott. Az a nő áll előtte, aki markolatig döfte szívébe a kést és földönfutóvá tette. Még ma sem tudja, miért? Hiszen szerette. Ezerszer is megesküdött neki, hogy szerette és aztán a — másé lett! Most itt áll előtte. És itt van az alkalom, hogy végre számon kérje tőle rut árulását, a sok könyvet, amiket érte ejtett, a sok szenvedést, melyek csaknem a kétségbeesés örvényébe kergették.

És milyen szép most is! Nagy csillagszemei most is szikrát hánynak. Alakja most is karsu és kívánatos.

És... és...

Nagyon nagy zavarba volt Csécesei András. És a világról sem árulta volna el magát az ő kis szöke menyecskéje előtt, aki ott szorgoskodott mellette és aki olyan formás volt és gömbölyű, mint egy kis fűreiske.

Egyre csak azon jártatta az esztét, mit is csináljon? Hol volt most már az egész életre szóló harag és elkeseredés?! Hol volt haláltkereső fájdalma?! És mégis valami kegyetlenségét érzett aziránt a nő iránt, aki ifjúságának édes álma volt.

Mit tegyen? Hogy viselkedjék?

Felhős Jóska, hogy a sor végére értek, egyenesen odaállított Andris elé:

— Ugy-e, földi, kelmedet Csécesei Andrisnak hívják?

(No most, jó Isten, mi lesz? Ez talán még visszakéri tőle a Vera csókjait!)

— Az vagyok, Csécesei Andris!

— Bessenszögre való kelmed, ugy-e?

— Mi tagadás benne, odaválósi volnék. De már tizenöt esztendeje, hogy onnan elszakadtam.

— Hát engem nem ismer, Andris gazda?

— Nem én.

Andris feléje sem hunyorított.

— No ez furcsa, akkor igazán nagyon megváltozhattam. De fogadni mernék, hogy a feleségemre már csak ráösmerek! Ehun van e! Vera te, fordulj csak ide!

Vera arca olyan piros volt, mint a pipacs, mely ott viritott a kezében, amint a mákot szedte.

Csécesei Andris ugy érezte, hogy fordult egyet vele a világ. Az ő régi szeretője!

De megeberelte magát.

— Nem ismerem! — szólt keményen.

— A Bognár Vera! — mondá most a férj — a Verára csak emlékezik tán kelmed?

Nagyot nyelt erre Csécesei András és a rideg közömbösség hangján motyogta:

— Olyan nagy ideje, hogy onnan elkerültem, hát biz én már nem emlékezem senkire sem!

Széles mozdulatot tett a kaszájával és a szöke kalászkok dus rendje zizegve hullott le előtte.

A latájner.

Budapest, július 11.

(—a) Olyan időt élünk, hogy ebben az országban mindenkinek nehéz a sorsa, aki munkája után akar megélni, dolgozzék akár a fejével, akár a két kezével. Nincs társadalmi osztály, amelyik ne panaszkodnék s nincsen panasz, amelyiknek ne volna igaza. Igaza van a parasztnak, hogy a föld fősvény, a napszám kevés s egyre nehezebben tudják megőrizni a fiuk az apáktól örökölt apró birtokokat a végrehajtó dobja ellen. Igaza van az ipari munkásnak, hogy a minduntalan megújuló sztrájkok dacára sem tud helyzetét javítani, részben azért, mert a magyarországi nyomorúságos ipari viszonyok immár alig bírják a termelési költségek továbbfokozását, részben pedig azért, mert ha a munkabérek emelkednek is némi keveset, a megélhetési költségek rohanva növekednek utánuk. És igaza van a kereskedőnek, hogy drága hitel, drága termelés mellett egyre nehezebbé válik kiteremteni a saját maga és családja fentartásához szükséges tisztas polgári hasznot. Ha sir a gyáros, jogos oka van rá; ha sir a földbirtokos, ennek is oka van rá. Olyan ez az ország, mint egy ostromlott város, amelyikben napról-napra romlanak, rosszabbá zállanak a megélhetési feltételei. Azt a veszedelmet, ami ostromolja, gazdasági nyelven konjunkturának nevezik, ami közönséges nyelvre lefordítva azt teszi, hogy minden, ami széles e világon történik, a mi nyakunkat fojtogatja. Az orosz-japán háború s a nyomában következő tökeszegénység; a szerb határzár s az ezt követő huszdrágaság; az amerikai gazdasági krízis s a pénzpiacznak ezzel járó megrázkódtatása mind benne van ebben a szomorú gyűjtőfogalomban. Benne van az is, hogy a német vámsorompókat magasabbra emelték előttünk, benne van az is, hogy Ausztria és Magyarország közt nincsen vámsorompó s hogy a fejlettebb osztrák gazdasági viszonyok szabadon felelhetnek rá a magyarra. Benne van az, hogy nincsen tengerünk, nincsen a nyugati államokkal szabad, közvetlen összeköttetésünk, nincsen önálló hitelünk. Mindez a sok, látszólag össze nem tartozó dolog s ezenkívül sok más, mint egy vasabroncs fonódik össze körülöttünk s egyre jobban összeszorulva, mindannyiunk lélekzetét fojtogatja, akik kénytelenek vagyunk rá, hogy ezen a földön keressünk boldogulást.

Igy teng, leng, mindig rosszabb viszonyok közt egy csomó társadalmi osztály Magyarországon. S ez a sok társadalmi osztály nyüzsgöve kapaszkodik, tolakodik egymás hegyén-hátán, mint egy csomó cserebogár egy zárt üvegbúra alatt. Egyszer egyik kerekedik valamivel felül, egyszer a másik. Mindeniknek van módja rá, hogy alkalomadtán javítson a helyzetén. Csak egynek nincs s ez a latájner-osztály. Abban az örült tülekedésben, amelyikkel mindegyik társadalmi kaszt a másik nyakába akarja szólni a gonoszindulatu konjunkturák megrontó hatását, a latájner mindig alul marad.

Mert az emberpéldányok közt a latájner a védtelen pulhán szerepét játszsza. Minden kasztnak megvan a módja arra, hogy védekezzen vagy támadjon. A munkás szervezkedik és sztrájkol, hogy a munkabért javítsa. A tőkés kizárja a munkásait, vagy emeli az iparczikék árát. A földbirtokos — ha a talaj szűkmarkuan fizet — áttér inten-

zivebb termelési módokra. A kereskedő drágítja a portékát, a háziur emeli a házbért, az iparos emeli a ruha, a hus, a liszt árát. A latájner azonban nem emelheti semminek az árát, hanem ellenkezőleg: ő fizeti meg mindazt, amit a többiek nyernek. Abban a laptázasban, hogy végül ki fizesse meg a kedvezőtlen konjunkturának kijáró sarcot, végül az egész adó javarésze a magával tehetetlen latájner-osztályra szakad.

Mert a latájner-osztály egy része fix fizetésből él s a másik rész sem a maga tehetsége szerint szabja meg a jövedelem mértékét. A fix fizetés olyan Prokrusteszes-ágy, amelyik mindig rövidebb, mint amilyennek lennie kellene, szegény hivatalnok-ember a szükségleteit és pedig a legtöbbször az elemi szükségleteit kénytelen megnyirbálni, hogy azok ebbe az ágyba beleérjenek. De ebből ne következtesse senki, hogy azoknak, akik az ugynevezett szabad-pályákon mozognak, jobban megy a sorsuk. Legjobb bizonyosága ennek az, hogy nálunk minden diplomás ember az ugynevezett biztos pozíció felé tör s azok is, akiknek nem jut hely az államnál, a megyénél, vagy részvénytársaságoknál, vagy a maguk czéhének az államosítását sürgetik, mint az orvosok, vagy a numerus clausust követelik, mint az ügyvédek. Az ugynevezett szabadpályákon egymást eszik meg az emberek. Valamely megmagyarázhatatlan urhatnamságból kifolyólag Magyarországon minden ember, aki írni-olvasni megtanult, diplomaszerezésre tör, dacára annak, hogy a diploma ma már nem uraságot, csak uri czifranymorúságot jelent Magyarországon. A fokozott konkurrenzia így mindig újra és újra megrontja a létfeltételeket; ügyvéd, orvos háromszor annyi van, mint amennyi kellene, a hivatalokban tudós doktor juriszok évekig ingyen dolgoznak abban a reményben, hogy később két krajczár fizetést kapnak. S az intelligens emberek egymással marakodva, a többi társadalmi osztály szabad zsákmányául odadobva, mindig alul maradnak, fokozatosan zállanak, szegényednek s elmerülnek az adósságok tengerében. Az üvegbúra alatt ők a leggyengébb, leginkább agyontiprot cserebogarak.

Sötétebb, reménytelenebb képet rajzolni sem lehetne, mint amilyen ma a latájner-osztály sorsa Magyarországon.

Budapest, július 11.

A nemzetiségi mozgalmak. Nagybecskerekéről táviratozzák, hogy az alakulásban lévő új szerb párt a következő hivatalos programmban állapodott meg: A párt követeli fogja első sorban az állam egységét, integritását és függetlenségét. Kívánja az összes polgároknak nemzetiségi, faji, társadalmi állásra való tekintet nélkül teljes szabadságát úgy, hogy képességeik teljes mértékben és minden téren érvényesüljenek. Elismeri a magyar nyelvnek összes jogait a törvényhozásban, igazságszolgáltatásban, közigazgatásban és hadseregben, amennyiben azok a természetes jogokkal és a nem magyar ajkuakkal, valamint a nemzetiségi törvénnyel ellenkezésben nem állanak. Követeli az összes nemzetiségek kulturájának fejlesztését, első sorban az 1790/91-iki XXVII., az 1848:XX., az 1868:IX. és XLIV. t.-cz. végrehajtását és fejlesztését a kultúrális törekvésekkel ellentéző törvényekben, jelesen az 1907. évi 27. t.-cz. rémely intézkedéseinek megváltoztatását. Küzdeni fog minden erőszakos magyarosítás ellen, valamint az ország nagy többségének gazdasági és politikai exploataciója ellen. Tagadja és küzdeni fog az államizme olyan felfogása ellen, amely a nem magyar ajkuak erőszakos magyarosítását akarja. Hogy ezt elhárítsa, küzdeni fog az államhatalom demokratizálásáért és első sorban a törvényhozó hatalom demokratizálásáért olyképen, hogy követeli az általános, titkos választói jogot. A demokrácia érdekében keresi az érintkezést a hazai egész demokráciával,

tekintet nélkül a nemzeti és társadalmi állásra. Törekedni fog arra, hogy hasonló felfogás a többi nemzetiségek közt is gyökeret verjen, hogy közösen küzdenek a demokrácia kivívásáért. E politikai programhoz csatlakozik a párt gazdasági programja, amely a politikai programnak megfelelően, demokráta és liberális irányu.

A tulzó román nemzetiségi sajtó híresztelése dacára a magyarországi román nép intelligenciájára élénken foglalkozik a mérsékelt párt megalakításának eszméjével. A „Lumina” című román lap, mely elsőnek vetette fel ily párt megalakításának szükségességét, holnapi számában vezércikkben foglalkozik e kérdéssel. A cikk konstatálja, hogy az egész ország érzi a változás szükségességét, hogy mindenki elismeri, hogy valamit tenni kell, de hogy senki sem fog hozzá, hogy az első lépések tényleg megtörténjenek. Ismételtén rámutattunk arra, mondja a Lumina, hogy a mai viszonyok közt egy erős kapcsolatot a magyar és a román nép között csakis a függetlenségi párt közvetítésével lehetne létesíteni. Maguk a tulzó nemzetiségi lapok kénytelenek beismerni, hogy a román nép ma sokkal szervezettebb, mint harmincz évvel ezelőtt. A román népet a szerencsétlen intranzigens politika vizeire vezették, szították a gyűlöletet a magyar néptől, a hivatalnokok ellen, aminek következménye az, hogy a román nép minden tekintetben hátra maradt és napról napra mindig szegényebb lesz. Szakítsunk a multtal, alkossuk meg a mérsékelt román pártot. Legyünk mi a kezdeményezők. Mi távoztunk el a balázsfalvi „campul libertatii” (a szabadság mezején) a magyar néptől, mi utasítottuk vissza a békejobbot, tehát a mi kötelességünk a kezdő lépéseket megtenni. A román nép intelligens és független elemei hívjanak oda egy nagy népgyűlést és ott a balázsfalvi szabadságmezőn tanácskozzanak szenvedélyesség nélkül a megváltozott körülmények tekintetbevételével őszintén és komolyan egy mérsékelt párt megteremtésének előkészítéséről, válasszanak egy végrehajtó-bizottságot, mely tárgyalásokba bocsátkozzék az ország illetékes tényezőivel. Csak ilyen uton leszünk képesek a román nép érdekében eredményes munkát kifejtetni.

Választott bíróság a kiegyezésben

Budapest, július 11.

A Magyarország és Ausztria között ez évi január elsején életbelépett kereskedelmi- és vámszerződés XXIV. szakasza választott bíróságot állít föl, amely végérvényesen dönt minden esetben, amikor a két kormány között a kiegyezés interpretációja vagy alkalmazása szempontjából ellentétek merülnek föl. Eddig ugyanis a két állam gazdasági viszonyában nem egyszer zavarólag hatottak azok a véleményeltérések, amelyek a vámszövetségek egyes rendelkezései tekintetében a két kormány közt koronként felmerültek. Ezeket a véleményeltéréseket eddig a két kormány levelezés és szóbeli tárgyalások után igyekezett elintézni, de ez valmi gyakran nem vezetett eredményre. Hogy elejét vegyék az ebből származó bizonytalanságnak, a szerződés a jövőben felmerülő vitás kérdések eldöntésére választott bíróságot fogadott el. A választott bíróság öt tagból áll. Összeállításának módjánál a hágai nemzetközi állandó választott bíróság összeállításának módja lebegett szem előtt. Ugyanis mind a két kormány saját államának polgárai közül a szerződés egész idejére négy állandó választott bírót nevez ki s ezek közül fog mindegyik kormány, minden egyes esetben kettőt-kettőt megjelölni. E négy személyhez az ötödiket, mint elnököt, előre megállapított névsorból fogják választani. Mindegyik kormány a másik állam legfelsőbb bírái közül öt-öt személyt nevez meg; mindegyik kormány azután a másik megnevezte öt-öt személy közül kettőt jelöl ki s e négy bíróból a sors fogja minden egyes esetben meghatározni, hogy melyik legyen az elnök.

A kereskedelmi- és vámszerződés eme szakaszának értelmében a magyar kormány már kinevezte a választott bíróság magyar tagjait és erről jegyzékben értesítette az osztrák kormányt. A magyar választott bírák gróf Batthyány Tivadar országgyűlési képviselő, gróf Hadik-Barkóczy Endre v. b. t. t. főrendiházi tag, gróf Majláth József főrendiházi tag és Hatvany-Deutsch József nagyiparos lettek. Ha az osztrák kormány is kinevezte az osztrák választott bírakat, megtörténik a főntebb említett eljárás szerint az elnök megválasztása is. Tekintve, hogy a kereskedelmi szerződésnek idézett XXIV. szakasza értelmé-

ben a választott bíróságnak az első esztendőben meg kell alakulnia, az osztrák bírák kinevezése és az elnök megválasztása rövid idő múlva megtörténik.

A választott bíróság felváltva egyszer az egyik, másszor a másik államban fog összeülni. A választott bíróságnak gyakorlati jelentősége mellett közjogi fontossága is van. Az, hogy választott bíróság ítélt a két állam közt. szintén egyik nyilvánulása annak, hogy a két állam nem vámszövetségben lesz, hanem, hogy kereskedelmi szerződéssel rendezzi gazdasági viszonyait. Emeli a választott bíróságnak közjogi jelentőségét az a körülmény is, hogy a választott bíróság eljárásának szabályait annak az egyezménynek megfelelően állapították meg, amelyet az első hágai békekonferencia a választott bíróságra vonatkozólag hozott. Ebben világosan kifejezésre jut az, hogy a két államnak a mostani szerződéssel szabályozott viszonyát a nemzetközi jog szempontjai szerint kell megítélni.

Politikai hangulatok.

A t. Ház szétszórt hosszú nyári vakációra. Egnéhány képviselő még megjelent ma az országban a pénztárnál a fizetés miatt. De sokakat ért meglepetés. A foglalási végzések megelőzték őket. Csak most tapasztalták, hogy milyen jó lett volna a végrehajtási novellánál elfogadni a Mezői Vilmos módosítását, hogy legalább a fizetés egy harmadrésze ne legyen lefoglalható. Így mégis jutna az eladósodottaknak valami ilyenkor, amikor a szabadságyos nyári mulatozásokra készülnek és az utolsó pillanatban jutnak a szomorú tapasztalatra, hogy nincs pénz. Az ügyesebbek, előrelátók és óvatosak praktikusán gondoskodnak magukról. Ők a komoly és komor hitelezőket megelőzve, egy-egy ügyvéd-képviselő kollégáink által szinleges foglalást vezetnek fizetésükre és aztán a különbség csak annyi, hogy nem a pénztártól kapták a pénzt, hanem ügyvéd-képviselő kollégáinktól. A köznap életben, a kereskedelmi világban az ilyen módszernek van bizonyos neve, a képviselőség azonban kivételes helyzet, ahová a hétköznapi disztingciók nem jutnak el. S akad, aki szónokolt a végrehajtási novellánál abból az érdekből, hogy a hitelező követelését biztosítani kell az adóssal szemben s aki e szónoklásért a hitelező-társadalomtól üdvözlőlevelet tett zsebre s ugyanez a maga hitelezőit a legszimplább módszer szerint kijátszta. Különböztet minálunk az erkölcsprédikálók és tisztességbainokok általában így festenek. Senki se látja a korrupt szafaládét a gyomrukban, hanem csak az előkelő havannát a szájukban.

Mindegy. A külső szinhez csak az tartozik, hogy a vonatok a mostani napokban több kiváltságos utast visznek, mint rendes körülmények között. De a mi legközvetlenebb s az ország publikumát legközelebből érintő törvényalkotás, mely az ő közreműködésükkel jött létre, a végrehajtási novella, a maga hatásának érzetetésével szintén szétszórt az országban. Átmeneti megrázkódtatások és tulzások lesznek, sőt már vannak is. Kisebb pénzintézeteknél s ezeknek ügyvédi irodáiban dupla erővel dolgoznak. Az ország nehezen fog hozzászokni a megváltozó helyzethez, mely a hitelezést becsületesebbé és az adósságcsinálást nehezebbé teszi. Lesznek érzékeny és kevésbé érzékeny károsodások.

Mindezek dacára az érdeklődésnek ki kell terjedni más kérdésekre is. A bezárt parlamenti sasonra visszatérve, egész sor nevezetes és jelentős alkotás kerül előtérbe, leginkább, mint a kormány elvállalt programjának a beváltása, a koalíció feladatainak a teljesítése. Kezdeni

lehet az alkotmánybiztosítók megszerzésének a konstatálásán. A tavalyi nagy vakáció idejében az volt az ellenzéki támadások legfeltűnőbb anyaga, hogy a kormány nem teljesítheti a fogadalmat, amit az alkotmánybiztosítók megszerzésére nézve tett. Hallgatni kellett a rosszakaratu támadásokat, hogy az udvar így, a kamarilla amúgy, meg hogy a felségiogok miatt az egész vállalkozás megdül. Gróf Andrássy Gyula azonban egyenesen és határozottan helytállott és nemcsak hogy a megígért alkotmánybiztosítókot megszerzte, de alkalma nyílt a trónörökös felvilágosítani Magyarország alkotmányjogi helyzetéről és egy beszélgetésnek az ideje alatt többet használt a magyar államiség jövődjének, mint amennyit az egész parlament akár egy esztendei szónoklattal. Ugyanebben a sasonban kellett elvégezni a kiegyezési javaslatok perfektuálását és egyuttal megküzdeni az osztrák ármánnyal. Majd távolabbi ellenségeink helyett közelebbiek jöttek. A horvátok megszegyenítő zenebonát rendeztek s igen erősen aláásták a magyar parlament tekintéltv a horvát nyelvű obstrukcióval. Segítségükre szolgált a korábbi indokolatlan és könnyelmű előzékenységgel, hogy a horvátok részére külön parlamenti szervezetet rendeztek be tolmácsosul, gyorsírókkal és horvát nyelvű beszédeknek a Ház naplójában is helyet adtak. A végén azonban garázdálkodásaik a legfőbb argumentum gyanánt szolgáltak a házszabályok revízióira. Megtörtént, amitől annyian féltek, ez az országgyűlés megcsinálta a házszabályok revízióját. A kiegyezéssel együtt megtörtént a kvóta felemelése is. És amely cselekvések idejére oly válságokat jósoltak, melyek az egész koalíciót alapjában megrendítik, azok megtörténtek és elmúltak nevezetesebb bajok nélkül. A kis balpárt egy kicsit megerősödött, de csak egy kicsit. Alkalmassá lett arra, hogy esetről-esetre kellemetlenné tegye magát, de semmiféle jelentősebb akciózt nem indíthatott másképpen, csak úgy, ha a horvátokkal és nemzetiségekkel egy uton járt. Ez aztán ellenszenvenessé tette az ország előtt, ugyanarra, hogy a balpárt tulajdonképpen többet használt a koalíciónak akciói által, mint hogyha egyáltalán a kormányt támogató pártokkal szemben semmiféle ellenzék nem lett volna. A jelentős reformok közül ily akadékoskodások leszámításával könnyen létesülhetett az ingyenes népoktatásról szóló törvény megalkotása, a nagy vasuti beruházás s a gazdasági és igazságügyi alkotások sorozata.

Ami most a jövő sasonra marad, arról lesz még idő beszélni. A választási reform korszakos alkotás lesz. S ezzel is úgy vagyunk, mint az alkotmánybiztosítókval voltunk. Mindenféle mende-mondát röpitenek szárnyra.

A tény ellenben az, hogy főképpen amiatt kellett szeptember 22-ikére összehívni az országgyűlést, mert gróf Andrássy Gyula e hónap végére ígerte a reformjavaslat benyújtását.

Budapest, július 11.

A szerb egyházi kongresszus. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király 1908. évi július 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával, Günther Antal belső titkos tanácsost, igazságügyminisztert, a folyó évi július havában összeülő gör. kel. szerb nemzeti egyházi kongresszushoz királyi biztosává nevezte ki.

A metropolitai egyházi tanácsot, melynek jogkörébe tartozik az egyházi kongresszus napjának kitűzése, Bogdanovics Luczian helyettes patriárka — mint megirtuk — július tizenegyedikére hívja össze. Az egyházi kongresszus pedig, amelyen az új patriákát választják meg, július huszonegyedikén ül össze tanácskozára.

A viczinális törvény tervezete.

Budapest, július 11.

Talán sehol a világon nincs a „viczinális vasut“ olyan mellékjelentőséggel felruházva, mint Magyarországon. Évtizedeken keresztül a viczinális vasutak építésének engedélyezése s a községi, törvényhatósági, állami hozzájárulás nagyságának megállapítása volt az a forma, amelybe a korrupció burkolózott s a fából épített vashidakkal, az utvonalmegállapítással és a kisajátításokkal üzött visszaélések kazuisztikája olyan gazdag, mint talán sehol a világon.

Ennek jórészt az volt az oka, hogy nálunk vasuti politika nem is volt Baross Gáborig. Ő volt az első, aki a vasuti politikát nálunk megalapította és céltudatosan követte is. Ő volt az első, aki a nagy államosításokkal a vasut monopóliumjellegét kezdte kidomborítani s ez az időpont az, amikor először kezdett a köztudatban az a követelés hangot kapni, hogy a viczinális vasutakról, azok engedélyezéséről, a hozzájárulásokról, az üzembelvezéséről stb. törvényt kell hozni, mely az egész magyar vasuti jognak aztán gerinczét képezze. Tisza Kálmán kormányzásának utolsó éveiben már olyan botrányosak voltak a „viczinális-panamák“, hogy kénytelen volt a parlamentben a kedélvek megnyugtására ígéretet tenni s egy viczinális-törvény kidolgozását bejelenteni. De a törvény két évtizede készült, míg végre a jelenlegi kormány ma legalább a tervezetet nyilvánosságra hozta. A most érvényben levő törvény 1880-ból való s az a mai követelményeknek igazán nem felel már meg, de a jelenlegi tervezet is sok minden módosításon kell, hogy átmenjen. Ezt érzi a kereskedelmi kormány is, hisz augusztusban ankétet fog összehívni. S a tervezethez csatolt indokolásban azt mondja a kereskedelmi miniszter, hogy a törvényjavaslat előadói tervezetével szemben még végleges állást nem foglalt s a közzétételnek szinre éppen az a czélia, hogy az érdekelt szakköröknek és a közvéleménynek mód és lehetőség nyujtassék arra, hogy e törvényjavaslatl szemben észrevételeiket még annak végleges megszövegezése előtt megtehesék.

A szakkörök feladata a tervezetnek azokat a pontjait vizsgálni, amelyek az általános vasuti politika és a gazdasági politika körébe vágnak. Hisz a vasutnak oly óriási jelentősége, hatása van, akkora befolyást gyakorol az állam politikai alakulására, nemzetközi forgalmára, kereskedelmére, egész gazdasági fejlődésére, hogy a tervezetnek ebből a szempontból való bírálata a leggondosabb és hosszú ideig tartó tanulmányozást tesz szükségessé. Ha tehát a kereskedelmi kormány a szakkörök véleményét ezekben a kérdésekben kikéri, mindenesetre bölcs dolgot végez.

Maga a közvélemény, amelynek kialakulására is sulyt helyez a tervezet indokolása, ezekben a kérdésekben döntő nem lehet. A közvélemény különben sem követel a viczinális-törvénytől egyebet, mint hogy a korrupciónak véget vessen. S ebből a szempontból igazán lényegesen változik a helyzet a multtal szemben. Véget akar vetni az előmunkálati engedélyekkel üzött visszaéléseknek s az előmunkálatokat olyan korlátok közé szorítja, amelyek alkalmaknak látszanak már első pillanatra is a bajok orvoslására. Már maga az a körülmény, hogy minden vasutengedélyezéshez ezentul a törvényhatóságnak, a kereskedelmi és inakamaráknak, a mezőgazdasági érdekeltsegeknek stb. meghallgatása kötelezővé tétetik s hogy csak ezeknek kedvező véleménye alapján adható meg az előmunkálati engedély, megnyugtató. De még inkább véget fog vetni a visszaéléseknek az, hogy a tervezet szerint az előmunkálati engedély átruházásáért, a kiadások és költségek megtérítésén felül díj, vagy más ellenszolgáltatás ki nem köthető s hogy az ezzel ellenkező kikötés semmis. És a helyi érdekeltsegek kizsárolásának véget fog vetni, mert a helyi érdekeltsegek különösen a törzsrészevények hozzájárulása tekintetében a kellő védelemmel részesítetik.

Mindezt a közvélemény örömmel és megnyugvással fogadhatja, a további kritika a szakkörök feladata.

Nem szabad a helyi érdekű vasutak fontosságát kicsinyelni. Egész vidékek gazdasági és kulturális fejlődése függ attól, hogy a fővasutal összeköttessenek. S a helyi érdekű vasut feladata az, hogy olyan vidékeket is bevonjon a vasuti forgalomba, amelyeket eddig az állami vasutak és nagy magánvasutak a vonalaikkal részint a terepviszonyok kedvezőtlensége, részint a forgalom előrelátható csekélytsége, részint a költség sokalása miatt elkerültek. De ma már megszűnt az az idő, mikor a helyi érdekű vasutak terhet a magánvállalkozó, az engedményes teljesen a helyi érdekű vállalkozó vállaira raknatta s magának csak a hasznat és az állami hozzájárulási összeget tartotta meg. Anglia az egyik végletet képviselte, Magyarország a másikat. Mig ott a legnagyobb akadályokat emelték a vicinálisvasutak építése elé, nálunk a helyi érdekűség hozzájárulásának kicsikarásával gyakran egész vidékeket nyomorítottak meg. Anglia engedett a ridegségéből s az 1898. évi törvény már engedékenyebb, nálunk viszont a most nyilvánosságra hozott az eddigi szabad portyázásnak akar korlátot szabni és a vicinális vasutak gazdasági előnyeit a vállalkozók és engedményesek helyett a helyi érdekűség részére akarja biztosítani.

Tehát a két véglet közeledik egymáshoz s elfogadja mindkettő a porosz mintát, mely okos is, méltányos is, tisztességes is.

Ujítások a haditengerészetnél.

— A tszuzimai tapasztalatok után. —

Budapest, július 11.

Most, hogy az összes hatalmak törekvése odafrányul, hogy hajóhadukat nemcsak számbelileg gyarapítsák, hanem minőségileg is legtekélyesebb fokra emeljék, a legnagyobb vitát az provokálja a tengerészeti szakértők közt, hogy melyik típusa a hadihajóknak a legmegfelelőbb. A viták folyamán természetesen mindenki a tszuzimai tengeri csata tapasztalataira hivatkozik. Tszuzimánál tudvalevőleg nemcsak a japán tengerészek elismert ügyessége, hanem a japán hajók anyagának kiválósága szerezte meg japánnak a példátlan győzelmet. Bár mindenki előre látta Rosdesztvenski vereségét, mégis nagy meglepetést okozott, hogy a japánoknak igen kevés veszteséggel sikerült a legujabb típusú hajókat elsüllyeszteni.

A tszuzimai tengeri csata óta az összes tengeri hatalmak hajóhaduk fejlesztésében, ennek a csatának a befolyása alatt állnak, bár az ugynevezett tapasztalatok sok tekintetben nem felelnek meg a tényeknek. Így például a Dreadnought-típusú hajók építése azt a látszatot kelti, mintha a japán csatahajók nehéz ütegei döntötték volna el a csata sorsát. Ezt a téves hitet később megczáfolták úgy az angol, mint a francia tudósítók. Az összes hivatalos tudósításokból is az tűnik ki, hogy a tszuzimai tengeri ütközet a közép-kaliberű ütegek csatája volt. A szakértők is mind megegyeztek már abban, hogy a japán közép-kaliberű ütegek összetűzei és a robbanó lövegek tették harcuképtelenné a hiányosan konstruált orosz hajókat. Hogy az első tudósítók a nagy kaliberű lövegeknek tudták be a nagy pusztulást, az annak tulajdonítható, hogy ezek — granátokhoz szokva — a robbanó-lövegek nagy hatását a nagykaliberű lövegekben látták. Kevés szakértelemmel bíró kritikusok még azt is terjesztették, hogy a közép-kaliberű ágyuk egyáltalán nem használhatók, mert a hajók nem kerültek oly távolságra, amelyből ezek hathatósan működhetek volna. Ez is igen téves állítás, mert egy a port-arturi, mint a tszuzimai ütközetekben nyolc ezer méter volt az átlagos távolság melynél a tüzelést megkezdték. Sőt Tszuzimánál Togo négyezer méterre közelítette meg az orosz hajóhadat, hogy flottájának tüzelése annál hathatósabb legyen.

Ujabbban mégis a Dreadnought-típusnak és az ennek megfelelő legnehezebb kaliberű ágyuknak adnak előnyt. De ez nem a tszuzimai csata tapasztalatainak eredménye, hanem a hajóépítészeti technika természetes következménye. Hogy a hajóknak mentől nagyobb defenzív és offenzív erőt adjanak, már régebben építettek tizenhatezer tonnás hajókat, különösen Angliában. Tizennyolc ezer tonnást 1901-ben

kezdték építeni. És Anglia 1906-ban bocsátotta vízre a Dreadnought-hajót, a jelenkor leghatalmasabb hadihajóját.

Igen nagyfontossággal bír a hajók gyorsasága. A japánok ennek köszönhetőék Tszuzimánál, hogy az orosz hajóhadat teljesen tönkretették, dacára annak, hogy a nagy ködben többször szem elől veszítették, de a gyorsaságukkal mindig utóérték, a már már elmenekült orosz hajókat.

Anglia most elsősorban arra törekszik, hogy mentől gyorsabb járatu hajókat építtessen. Ilyen például „Indomitable”, mely egy próbautnál elérte a huszonnyolc csomónyi sebességet. A Dreadnought huszonkét csomónyi sebességgel haladhat óránként. Ily módon az angol hajóhad a leggyorsabb járatu, ami rendkívül nagy előnyt biztosít, mert nagyobb gyorsaság mellett, sokkal gyengébb hajóhad sikerrel mérkőzhetik meg erősebb hajóhaddal.

A tszuzimai tengeri csata tapasztalatai, hogy a brisanzgranátok (robbanó) hatása megsemmisítő és hogy valamely hajóhad harcoképessége csak akkor kifogástalan, ha menetsebessége nagy és páncélzata a lehető legerősebb.

KÜLFÖLD.

A macedóniai reformok.

Budapest, július 11.

A pétervári kormány most komolyan hozzálát a macedóniai reformjavaslat megvalósításához. Pétervárról ugyanis azt jelentik, hogy a macedóniai reformterv körvonalait lassankint végleges javaslatná foglalják össze, amelyet Oroszország a hatalmak elé fog terjeszteni és amely a konstantinápolyi nagykövetség tanácskozásának tárgya lesz. A külügyi hivatalban kijelentik, hogy semmi ok sincs a sietésre, mert a nagykövetség ősz előtt nem lesznek állomásukon. Továbbá föltehető, hogy Izvolszki szabadsága alatt alkalmat fog keresni arra hogy tervét hivatalos előterjesztés előtt más külügyminiszterekkel megvitassa.

Mig Pétervárott még csak a javaslat kidolgozásával vannak elfoglalva, addig az angol kormány már elküldte a maga javaslatát a hatalmaknak. Az osztrák-magyar külügyi hivatal tegnap este kapta meg a Macedóniára vonatkozó angol javaslatot. A javaslat fő pontja a repülő hadoszlopokról szól, amelyeket tíz-tizenkétezer török katonából állítanak össze: ezeket a csapatokat, melyeket Hilmi basa főfelügyelő parancsnoksága alá helyeznének, csakis a bandák elnyomására lehetne fölhasználni. Ezzel kapcsolatosan az orosz kormány a hatalmakhoz jegyzéket fog intézni, amely a macedóniai pénzügyi és igazságügyi reformokkal fog foglalkozni.

Arra a diplomáciai körökben elterjedt hírre, hogy Ausztria-Magyarország a Balkánkérdésben Anglia és Oroszországhoz akar csatlakozni, a berlini „Taegliche Rundschau” bécsi munkatársától cikket közöl, amelyben azt mondja, hogy Magyarország-Ausztria nem gondol arra, hogy szövetségeseinek háta mögött az Angliához és Oroszországhoz való közeledést keresse. A berlini újság munkatársának illetékes helyen kijelentették, hogy szó sincs arról, hogy a londoni magyar-osztrák nagykövetség már tárgyal erről a közeledésről. Magyarország-Ausztriának a végből, hogy érdekeit Macedóniában megóvja, nincsen szüksége erre a közeledésre, mert meg van róla győződve, hogy érdekeinek megóvása végett egymaga is elég erős.

Nagy feltűnést keltett Görögországban, a „Vossische Zeitung”-ban a macedóniai fölkelés szervezőteréről közölt bolgár titkos jelentés. Az egész sajtó élénken és terjedelmesen kommentálja a jelentést és kijelenti, hogy ebből az tűnik ki, hogy Macedónia pacifikálása lehetetlen mindaddig, amíg Bulgária a bandák működése révén olyan politikát követ, melynek végcélja Macedónia autonómiaja és későbbi egyesítése Bulgáriával.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a porta iradét bocsátott ki, mely rendkívüli intézkedéseket tartalmaz a macedóniai bandaüzelmek ellen. Ezek intézkedések egyelőre tanácskozás tárgyát képezik és anatóliai csapatok kiküldésében, egy flottájának Szalonikibe

való kiküldésében és egyéb rendszabályokban állanak. A rendkívüli intézkedések nem csupán a macedóniai helyzetre való tekintettel történnek, hanem erre vonatkozó egyes szemrehányások és tárgyalások folyamán is, amelyeket több hatalom tett a portának.

Szerbia és Bulgária viszonyának feszültségéről a Neue Freie Presse berlini tudósítója diplomáciai körökből a következőkről értesül:

Bulgária és Szerbia között a diplomáciai viszony felette kiélesedett a szerb bandáknak a macedóniai lakosság ellen elkövetett kegyetlenkedései miatt. Mig a bolgár kormány becsületesen és eredményesen iparkodott megakadályozni bolgár bandák szervezkedését, hogy elősegítse a hatalmak reformakcióját Macedóniában, addig kétségtelenül bebizonyítható, hogy szerb hivatalos személyiségek, sőt maga a szerb trónörökös is minden módon lehetővé teszik a szerb bandák alakulását. E bandák aztán a legirgalmatlanabbul kegyetlenkednek a Macedóniában élő bolgár lakosságon. A szófia-i kormány még ez év folyamán ismételt és egyre komolyabban szólalt fel Belgrádban a hivatalos körök magatartása ellen, de eredmény nélkül. Ez év májusban a helyzet a két állam között annyira kiélesedett, hogy az európai nagyhatalmak diplomáciai képviselőik útján szükségesnek látták fellépni Szerbiában a hivatalos szerb köröknek a szerb bandák irányában tanúsított kedvezése miatt. Az intervenció eleinte sikeres volt, de mint az utóbbi napok jelentései és eseményei mutatják, nem tartott sokáig. A szerb bandák még erősebben garázdálkodnak s alposnak látszik az a félelem Szófiában, hogy a bolgár kormány már nem sokáig képes lecsendesíteni a közvéleményt, amely egyre hangosabban követeli a háborút Szerbia ellen. Egy szerb-bolgár háború súlyos következményekkel járhat a nemzetközi helyzetre nézve s a nagyhatalmak természetesen minden erejükkel iparkodnak a háborús bonyodalom fenyegető veszedelmét elhárítani.

A szerb válság. Az ó-radikálisok klubjának bizottsága éjjeli ülést tartott és megbeszélte a helyzetet, valamint azokat az engedményeket, melyeket a megegyezés érdekében az ifjú-radikálisoknak tenni hajlandó. A hangulat egyáltalán nem békés. Attól tartanak, hogy a kabinetalakítás nem sikerül és ezzel a helyzet újra kiélesedik. Belgrádban, mint az egész országban teljes nyugalom uralkodik és nincs semmiféle ok az aggodalomra. A Pravda című haladópartí lap szenzációs cikke, hogy Péter király a lemondás eszméjével foglalkozik, nagyon kevés figyelmet keltett.

Késő éjjel jelentik Belgrádból, hogy a tárgyalások az új és ó-radikálisok között ismét félbeszakadtak. Az ó-radikális párt tagjainak legnagyobb része már unja a válság elhúzódását, s legjobban szeretne teljesen visszavonulni, viszont az új radikális párt a jelenlegi viszonyok között nem hajlandó kormányalakításra vállalkozni s így Velimirovics ma délután visszatette a király kezébe a kormányalakításra szóló mandátumot. A király azután Pasicot fogadta, aki azt ajánlotta a királynak, hogy bizzon meg új radikális a kabinetalakítással, aki aztán felosztatja a skupstinát és kiírja az új választásokat. Minthogy azonban az ideiglenes költségvetés július végével lejár, a király egy mérsékelt ó-radikálisot kíván kormányalakítással megbizni, hogy az új miniszterium lehetőleg hamar előterjeszse a skupstinában a költségvetést. Nagy akadály lesz a mandátumok igazolása, különösen a smoravai kerület megbízólevelének verifikációja körül lesz baj s ha a többség ezt a mandátumot megsemmisíti, akkor az új radikálisok nyomban megkezdik az obstrukciót.

A szerb külügyminiszteri sajtóiroda hivatalosan jelenti, hogy a Szerbiában támadt nyugtalanságról a külföldi sajtóban napok óta terjesztett hírek teljesen alaptalankuliek. Az egész országban nyugalom uralkodik és mindenki bizalommal várja a kormányválság kedvező megoldását. Illetékes helyről kijelentik, hogy Péter király távol áll a lemondás gondolatától és az erre vonatkozólag közölt hírek tendencziózus és rosszakaratu valótlanok. Ugyisint hivatalosan megczáfoltják a Pravda című antidinasztikus lapnak azt a közleményét is, hogy régi radikális párt egy tekintélyes tagja állítólag olyan kijelentést tett,

hogy a válságból az egyetlen kivezető út csak az államcsíny lehet, amelyet a király lemondása előz meg. Ez a közlemény éppen olyan légből kapott koholmány, mint amilyenek a nevezett lap ugynevezett szenzációs híradásai, annak fennállása óta mindig is voltak.

A tegnap újból megkezdett kompromisszumos tárgyalások ismét eredménytelenül végződtek. Az ifjú-radikálisok késznek nyilatkoztak, hogy eltekinthetnek a Kraina-kerületbeli képviselői mandátumok megsemmisítésére irányuló követeléstől, ha a házszabályrevízió az új skupstina feladatát fogja képezni. Az ó-radikális klubválasztmány azonban elhatározta, hogy nem enged. A mind két részről delegátusok mai ülésén elhatározták, hogy mind két radikális párt megmaradt álláspontja mellett és megegyezés nem volt elérhető. A delegátusok élénk sajnálkozással megállapították, hogy missziójuk véget ért. A tárgyalások eredménytelen kimeneteléről szóló hír Belgrádban kedvezőtlen hatást tett. Remélték, hogy ma megalakul az új kabinet annál inkább, mert holnap van a király születésnapja. A válság további alakulásáról politikai körökben a legnagyobb bizonytalanság uralkodik. Miután minden egyoldalu megoldás a skupstinában újabb és igen komoly konfliktusokra vezetne, az ismételt sikertelenség dacára azt a reményt táplálják, hogy a koronának végül mégis sikerülni fog a két radikális párt között felmerült differenciákat kiegyenlíteni. Miután a költségvetési provizórium csak augusztus 14-én jár le, még elég időnk van a tárgyalások folytatására; azt hiszik tehát, hogy tekintettel a holnapi ünnepnapra, a válságban egyelőre szünet fog beállni s hogy a király csak a jövő héten fogja utját egyengetni a további tárgyalásoknak.

A király az ó-radikális Milosavljevicot bízta meg a kormányalakítással. Ezzel a válság mielőbbi megoldása biztosítottak látszik, tekintve, hogy az új, az ó, mint az ifjúradikálisok kijelentették, hogy e kormányval hajlandók a költségvetést (appanage nélkül) és a monarchiával való kiegyezést keresztülvinni és ezután az új választások következnek.

A perzsa forradalom. A parlament elnöke tegnap elhagyta a francia követséget. Ismerőseivel való beszélgetésében azt mondta, hogy a nyugalom helyreállítására legjobb volna a régi parlamentnek újra való összehívása. Az elnök tagadta, hogy a parlamenti épületben fegyver és bomba van, valamint azt is, hogy a nációnalisták kezdtek az ellenségeskedést. Egyébiránt a dolognak még nincs vége s a mozgalom még nem állapodott meg. Az izgalom nem szűnt meg és a reakció nem győzött. A Times teheráni jelentése szerint a sah házi minisztere és külügyminisztere holnap a brit követségre mennek, hogy a perzsa kormány nevében formálisan bocsánatot kérjenek a brit zászló megsértése miatt. A sah tegnap új rendeletet bocsátott ki, amely az igazságos kormányzást és törvényszerű szervezést ígéri.

A Berliner Tageblattnak jelentik Teheránból: Az angol követség valamennyi tagja bejött ma a nyaralóhelyekről a fővárosba és teljes díszben várta a perzsa külügyminisztert, aki nagy kísérettel szintén egész díszben jelent meg délelőtt tíz órakor az angol követségen, hogy a sah nevében bocsánatot kérjen a követségi palota őrzése és bekerítése miatt. A külügyminiszter felolvasta a sah levelét, amely sajtóközül volt aláírva és lepecsételve. A menekültek még mindig a követségi épületben vannak.

Aehrenthal és Tittoni találkozása. Rómából táviratozzák, hogy Aehrenthal és Tittoni olasz külügyminiszter találkozásának napja még nincs megállapítva. Tittoni olasz külügyminiszter automobilon utazik Rómából Frasso-Dentice herceg morvaországi birtokára. Utjára csak új osztályfőnöke, Carignani marquis kíséri el. Olasz diplomáciai körökben a találkozásnak semmi fontosságot sem tulajdonítanak. Természetesnek tartják, hogy ha egy külügyminiszter valamely idegen államban tartózkodik, az illető állam külügyminisztere is fogadására fog sietni, különösen akkor, ha őket régi barátság köti össze. Viszont az is természetes, hogy találkozásuk alkalmával tanácskozni fognak tárczájuk keretébe tartozó ügyekről. A legfontosabb kérdéseket már Dessirban és a Semmeringen megbeszélték, függőben csak

Angliának az a kívánsága van, hogy Macedóniában polgárőrség állíttassék fel. Ezt azonban sem Ausztria-Magyarország, sem Itália, sem Oroszország nem tartja helyesnek. A két külügyminiszter valószínűleg a morvaországi Kravaska várkastélyban fog találkozni.

Abdul-Azisz akezlója. E hónap 6-iki távirat szerint Abdul-Azisz három ezer főnyi gyalogság, valamint több ütég élén Rabatból Marakesbe szándékozik menni. Egy másik csapatának Magadorból kelene Marakesbe indulni, hogy vele egyesüljön. Tangerből a szultán kincsétára félmillió pezétát kapott, amelyet a katonai zsold kiűzetésére fognak fölhasználni.

Manuel király előlege. A kamara ülésén Alb-urque képviselő a disszidenseknek a civillista ellen irányuló támadásaival foglalkozott és szemükre hányta, hogy azelőtt segédkezet nyújtottak a királyi hatalom megnagyobbításához. Az a tény, hogy különváltak a progresszista párttól, nem menti föl őket korábban elkövetett hibáik terhe alól. Almadia Antonio képviselő a civillistára vonatkozó törvényjavaslat ellen beszélt és ezt mondta: A kormány a királyi ház kiadásairól részleges költségvetést terjeszt a parlament elé, hogy megállapíthassák a királyi javadalmasokra vonatkozó megegyezéseket. Pinto Santos képviselő kijelentette, hogy a köztársaságot vagy pedig az anarchiát is többre kell becsülni a mostani kormánynál. A Liberal című lap azt mondja, hogy a királyné panaszkodik a kölcsönök ügyében folytatott parlamenti vita miatt, mely a királyi méltóságot sérti.

A bolgár írlirai vita. A szobranje mai ülésén a trónbeszédre adandó írlirai vitájában a külügyminiszter a következő nyilatkozatot tette:

A fejedelmi kormány oly politikát fog követni, amely garantálja a kifelé való biztosságot és a nemzeti érdekek ápolását. Minden erőfeszítéssel azon lesz, hogy meggyőzze a nagyhatalmakat arról, hogy Bulgária békés fejlődést akar és a Balkánon nem fog zavargásokat előidézni. Ami a szomszédos államokat illeti, kiemelte a miniszter a Romániával való barátságos és szívélyes viszonyt, amelynek fentartása és további megszilárdítása gondját fogja képezni a kormánynak. A Szerbiához való viszony hivatalosan jónak mondható, de őszintének és barátságosnak kellene lennie. Bulgária elég bizonyítékot adta annak a kívánságának, hogy őszinte és barátságos viszonyban kíván élni Szerbiával és e viszony helyreállítását semmivel sem fogja hátráltatni. A Görögországhoz való viszony az ismert okokból jónak mondható. Törökországgal javult a viszony, amióta a jelenlegi kormány működik. A két ország politikai, nemzeti és gazdasági érdekei a legszorosabb viszonyt követelik meg, amelyet helyreállítani igen nehéz, miután Törökország még mindig félreismeri valódi érdekeit és a jelenlegi macedóniai helyzetet. Törökországgal különböző részről enyhíteni igyekeznek, hogy Bulgária veszélyt jelent számára. A kormány igyekeznél fog Törökországot meggyőzni arról, hogy bizonyos tekintetben használhat érdekeinek. A miniszter visszatartja azt a gyanút, hogy Bulgária idézte elő a macedóniai felkeléseket. Ezek valójában a belső helyzet folytán keletkeztek. A műrztégi reformok megállítását, illetve azt, hogy e program csak negatív eredményekkel jár, a Bulgária részéről támogatott bandamozgalmaknak tulajdonítják. E téves állítás mindinkább veszt értékéből, mert mind bizonyosabbá válik, hogy a macedón bandák a belső állapotok következtében garázdálkodhatnak csupán. A kormány el van határozva, hogy a bandáknak nyújtható legcsekélyebb támogatást is lehetetlenné teszi, mert Bulgária jól felfogott érdeke minden bandamozgalom elnyomását követeli. A miniszter kijelenti, hogy a macedón-kérdés, anélkül, hogy Bulgáriának Macedóniát illetőleg valami távolabbi szándékai volnának, bolgár kérdés is, mert a fejedelemség fennállása szoros összefügg a macedóniai bolgárok sorsával. A kormány szilárdan el van határozva, hogy a fentiekben megjelölt politikát követi, amennyiben azonban ennek változtatására lenne szükség, úgy a szobranje bizalmára támaszkodva, meg fogja tenni kötelességét.

Török katonák lázadása. Három albán zászlóalj, melyeket a lázadó csapatok leverésére Monastirba küldtek, megtagadta az engedelmisséget, mert albánok ellen az albán zászlóalj nem akarnak harcolni. Ennek következtében Smyrnából 2-3 zászlóaljat rendelnek Monastirba.

A Berliner Tageblattnak jelentik Konstantinápolyból, hogy a táviratösszekötötés Konstantinápoly és Monastir között meg van szakítva. A katonaság között igen nagy az izgatottság. Egy német és két francia alattvalót a katonák megtámadtak és tetleg bántalmaztak.

Francia-magyar kereskedelmi vonatkozások.

Budapest, július 11.

Néhány hete megemlékeztünk az „Egyetértés” hasábjain arról, hogy a francia kereskedelmi kormány megbízásából egy párisi külkereskedelmi tanácsos járt nálunk Budapesten, hogy tanulmányozza azokat a feltételeket, amelyekkel intenzívebb lehetne tenni a két államnak egymáshoz való kereskedelmi viszonyát. Mr. Bonnaud, így hívják a nagy tudású és rokonszenves francziát, most egy nagyterjedelmű jelentésben számol be tapasztalatairól, melyek miránk nézve is nagy jelentőségűek.

Érdekes előrebocsátani, hogy Bonnaud „Rapport”-jában általában Ausztria-Magyarországról beszél és a forma kedvéért Ausztriával is foglalkozik, bár éleslátásával hamarosan észrevette, hogy Franciaországnak külkereskedelmi aspirációi csak az iparszegény Magyarországban lehetnek valóban alaposak. De hiába, a művelt külföld rólunk, legalább egyelőre, csak monarchiabeli keretünkben vesz tudomást. A francia kormány, ha Magyarországon kereskedik is, külpolitikai helyzetünket, amelyről jobb nem beszélni, respektálja. Azt is megjegyezzük, hogy Bonnaud jelentése címe szerint a vegyi ipari termékek magyarországi propagálását domborítja ki, de amint mindiárt látni fogjuk, sok olyasmit is tartalmaz műve, ami nagy általános érdekeket érint.

A francia vegyi ipar az utolsó időben igen tekintélyes haladást mutat fel. 110.000 munkásnál többet foglalkoztat, több mint száz olyan kémiai gyára működik, amely 100-nál nagyobb munkástömeget foglalkoztat; hat olyan, amely 1000 munkásnál többet dolgoztat. 1906-ban a kivitekre került francia vegyi ipari gyártmányok értéke 15,098.636 frankot tett ki. Hangosan rámutat a jelentés arra a Franciaországra nézve szomorú körülményre, hogy Németországnak egyedül monarchiánkba való behozatala vegyi ipari termékekben messze felülhaladja a fentmondott számot.

E bevezető példa után alaposan kimutatja, hogy most volna a legalkalmasabb időpont arra nézve, hogy Franciaország megtegye a megfelelő lépéseket a Németországgal való legmesszebbmenő versenynek felvételére a magyar küzdőtérén. Ausztria kevésbé alkalmas e célra, mert az Alldéutsch-világ inkább a német birodalomhoz szit és óriási előnyt biztosít a német birodalomnak kedvezőbb földrajzi fekvése.

Amennyire preponderál a német befolyás Ausztriában (általánosságban!) épp annyira biztosítható volna a közel jövőben a francia Magyarországon, — ugymond Bonnaud. Az ausztriai kérdés és a Balkán-kérdés Németországra nézve tisztára gazdaságpolitikai. Franciaország hasznosan ellensúlyozhatja a német befolyást, ha ott gazdasági alapot teremt magának, úgy Magyarországra való közvetlen bevittellel, mint pedig az által, hogy tőkésével inpart támogat Magyarországon, ami eddig, sajnós, csak elenyészően csekély mértékben történt.

Ezután Bonnaud egész terjedelmében közli az iparfejlesztésre vonatkozó törvényt és kiemeli, hogy minő iparvállalatok létesítését tartaná különösen tanácsosnak. Részletes térképét adja Magyarországnak, feltüntetve mindazon községeket, amelyek a létesítendő vállalatokat különös kedvezményekben részesítik. Azonkívül azt is bemutatja, hogy melyek a lezelhanyagoltabb iparágak és hogy az egyes iparágakban körülbelül mennyi tőkére és mennyi munkásközre volna szükség.

Előttünk áll, — ugymond Bonnaud, — az a küzdelem, amelyet Ausztria és Magyarország vívnak egymással. Az osztrák ipar, valamint a német, megizmosítva a prohibícióvámoktól és mindennemű privilégiumoktól, támogatva a nagy tőkétől, elárasztotta termékeivel a magyar területet, tönkretette jórészt a kis magyar iparokat, melyek nem tudtak a maguk erejéből nagyüzemekké átalakulni. Hozzájárult ehhez, — mondja (és bizony nagy igaza van! szerk.) — hogy az osztrák kormány politikájának mindig az volt a fő- és sarkpontja:

miképpen lehetne Magyarországot örökké megtartani Ausztria ipari fogyasztóinak és nyereség-szállító gyarmatának.

Ezután sorba veszi a jelentés azokat a módokat, amelyekben Franciaország a magyarországi intenzívebb gazdasági tevékenységet szorgalmazhatná. Mindenekelőtt szükségesnek tartaná, hogy Franciaország Magyarországon hathatósan képviseltesse. Bonnaud valószínűleg kinosnak mondja azt a benyomást, amelyet az a körülmény tett rá, hogy míg csak egy hemzseg a sok német vállalkozó, utazó, képviselő, ügynök stb., addig francziát itt alig látni.

Ezen könnyen lehetne segíteni és jóvá lehetne tenni a mulasztást, amennyiben a francziák nem hogy nincsenek nálunk diszkreditálva, sőt bizonyos szimpátia fogadja őket. Persze igyekezniök kellene az érdekeltek nyelvét, a magyart vagy — szégyenszemre — a németet megtanulni. De ez csak csekélység akkor, ha oly nagy érdekekről van szó, mint a jelen esetben.

Sokkal nehezebb dolog már a szállítási díjtételek kérdése és a vámok problémája, melyekbe nagyon is sok beleszólása van ma még Ausztriának.

Az egyetlen viszonylag szabad kapu a Földközi tengeri uton át Fiuméből volna Magyarországra. Persze, a tengeri szállítás nem minden árunak egyformán felel meg. Ez a megjegyzés elég is azoknak, akiket a kérdés közelről érdekel.

A jelentés azután apellál a francia kormány bölcs előrelátására és figyelmezteti, hogy jó lesz előre megtenni minden lépést arra nézve, hogy a Magyarországon az Ausztriától való gazdasági különválással bekövetkező új helyzet Franciaországot készületlenül ne találja. Magában Franciaországban is most az ideje a reformoknak, amennyiben az ottani nagy kamarai vámbizottság jelenleg foglalkozik az egész vámrendszer gyökeres átdolgozásával. Azonban addig is, amíg a különválás bekövetkezik, előterjesztést tesz több áru nézve, melyeknek könnyebb behozatalára nézve diplomáciai intézkedést kér.

A mi tisztán magyar gazdasági szempontunkból nézve a tárgyalt jelentés intenczióit nagyjában helyeseli. Ha Franciaország egész ez irányban rendelkezésére álló erejével ráadná magát arra, hogy tőkésének itt piacot teremtsen, akkor minékünk csak hasznunkra lenne. Első sorban megingainá osztrák és német szomszédságunkat abban az eddigelé teljesen jogos hitében, hogy itt más ur nincs. Két nagyhatalomnak, vagy többnek mérközése mindenképpen kívánatos.

Kormányunk iparfejlesztési tevékenysége, amint az a törvényben kontemplálva van, végtelenül üdvös, de mint minden törvény, ez sincs biztosítva kijátszás és megkerülés ellen. Már azért is kívánatos volna a francia nagytőkének bejövetele hazánkba, mert egyrészt munkásságunkra nézve is javulást jelentene, másrészt pedig a Franciaországtól való nagy távolságunk folytán sem kellene ezen alapításoknál attól tartani, hogy egyszerűen azért alapít valamely gyáros itt üzemet, hogy a forma kedvéért itt is filiálist állítva, ellenszolgáltatás nélkül részessüljön magyar támogatásban, hogy aztán itt semmi nyoma se maradjon a mindenféle kedvezmények és segélyek czimén költött milliókból.

Nem vagyunk oly kába idealisták, hogy azt higgyük, hogy a francziák azért jönnek ide, mert valami testvéresülés-féle vonzza őket ide. Sőt ellenkezőleg; a francia kapitálistának még nagyobb haszonnal kell itt dolgoznia, mint az osztráknak vagy németnek. De a francia ipar, ha itt igazán hozzá méltó nagy terveket valósít meg, egy pár év alatt egészen más képet adhat megiehetősen egyoldalú iparunknak. Tagadhatatlan, hogy a német ipar sok tekintetben vezető szerepet tölt be; de ugyanez elmondható más ágakat illetőleg a francziáról is. És ismételiük, ránk nézve a nagymérvű francia bevonulás és a francia iparoknak itteni meggyökereződése a legnagyobb mértékben kívánatos.

A ravasz pinczérü.

vagy

egy jövődöbéli milliomos első üzletel.

A pályaudvar vendéglőjében, a sok siető söröző közt nyugodtan áll a ravasz pinczérü. Fél szemével a főpinczérre sandít, a másikkal a vendégeket mustálja. Azt nézi: jövődö szállodájához hogyan lehetne megkeresni néhány hatost. Ekkor érkezik a nászutas pár, az egymáshoz tapadó, egymásba elmerült ifju házaspár, aki délelőtt dadogta el az ugynevezett „boldogító igent”.

— Egy anizxot kellene inni a mamának — proponálja a fiatal menyecske és az ifju férj oly hévvel rendelkezik, mint rendelkezett Napoleon például Wagrammál:

— Kölyök, anizxkártyát . . .

— Gnis, ké . . . ássan — fuvolazza a ravasz pinczérü és a vendégek elé helyez egy tányér látkepes levelezőlapot.

Az ujdonsült asszonyka hamarosan kiválaszt egy kartonlapot, amelyre nem lehet inni és czeruzával üdvözli a mamát. A fiatal férj elragadtatással nézi a karcu fehér nyakat, azután megszólal:

— Kölyök, bélyeget . . .

És a ravasz pinczérü hozza a bélyeget.

— Mi ez? — kérdi gyanakvóan a férj, amikor a ravasz pinczérü kezében meglátja a stemplit.

— Bélyeg — feleli a jövő embere.

— Ez a piszkos, rongyos, gyűrött papiros, mi ez? — mérgelődik a férj.

— Bélyeg.

— Ez a ragadós, tapadós, szintelen, kirojtozott piszkos, mi ez?

— Bélyeg.

— Ez a hasznavehetetlen fetzni, ez a . . .

— Ne tessék fáradni . . . bélyeg. Le kell nyalni, rá kell tenni az anizxra és rá kell ütni, mintha az ember azt mondaná: mégis nekem volt igazam . . . zum trutz nekem volt igazam . . .

— És akkor a posta viszi?

— Viszi, bizony isten viszi.

— No hát, el innen ezzel a rongygyal, el innen ezzel a szemtelenséggel . . .

— Le kell nyalni, rá kell tenni az anizxra — mondja szomorúan a fiu.

— Takarodj, takarodj, ha mondom . . .

— Előbb lenyalom, előbb rápofozom erre a kis kártyára, hogy ez a kis kártya mehessen.

Nem használ tiltakozás, a ravasz pinczérü elkapja a kártyát, a nyelvén végigrántja a bélyeget és rányomja az anizxra.

— Tetszik látni? — mondja és a bélyeg lehiull a lapról.

— Most aztán takarodj . . .

— Nem lehet, kéreássan, ezt most rá kell nyomni . . .

— Add ide azt a kártyát . . .

A ravasz pinczérü habozik. Jobb kezének hüvelykujja és mutatóujja közt tartja a képes levelezőlapot, éppen ott, ahol a bélyeg tapad. A söntés mögül négy villogó szem figyel a fejleményeket, melyek most érkeznek el a bonyodalom tetejéhez. A ravasz pinczérü hirtelen elereszti a kártyát: a bélyeg csakugyan tapad. A vendég kifizet egy hatost és ránéz a ravasz pinczérüre. A pinczérü hálásan visszapillant és alázatosan ajánlkozik:

— Majd fölodom, nagyságos ur.

A kártya a kölyökre bizatik, a nászutasok távoznak, a vonat fütyül és a söntés mögött négy villogó szem figyel, a ravasz pinczérü hogy nyalja le a bélyeget a kártyáról, amelyet a mama sohasem fog megkapni, avagy csak „straiporto” árán.

A fiatal pár még a rákosi rendező pályaudvart sem érte el, a vendéglőben már újra fölhangzik:

— Ez a piszkos, rongyos, gyűrött papiros, mi ez?

— Bélyeg . . .

— Ez a ragadós, tapadós, szintelen, kirojtozott piszkos, mi ez?

— Bélyeg . . . Le kell nyalni, rá kell pofozni . . .

És a ravasz pinczérü tovább gyűjti a tőkét egy nagy szállodához.

Ray.

Belgiumi képek.

Bruxelles, július 9.

Régen hitelét veszítette az ősi közmondás, hogy Magyarországon kívül nincs élet. Sőt annyira van, hogy a magyar határtól ezer kilométernyire is van magyar élet. A liege-i állomáson kiszáll egy panamakalapos uri ember a vonatból s miközben biciklijére felkap, nagy vígan fütyöl: „Mert a Berta, mert a Berta...” Bruxellesben az első kintorna hangjai, melyek megütik fülemet, nagyküzködve nyikorogják: „Bol . . . do . . . gabb embert Pest nem lát—”. Szóval a Bernát meg a Berta még itt is üldözik a magyart.

A kintorna nyekegésére szakácsnék tánczolnak az aszfalton, mert mosogatás után és vasárnap délután vagyunk. Zajongó sokaság támadja meg a pályaudvarokat. A halászorgok és hálók élő erdeje nyüzsg a várótermekben. Horgászni! Ennél élvezetesebb ünnepi szórakozást nem tud a francia bourgeois. A párisi kiskereskedő épp oly bolondja a horgászásnak, mint a genfi órásmester, vagy a bruxellesi borbély.

Rendőrt alig látni a bruxellesi utcákon s így rendtelenség is alig fordul elő. Ellenben vigasság van mindenütt. Iskolás gyerekek hárman-négyen összefogóva olyan nótázást visznek véghez fényes nappal, hogy csakugy visszhangzik tőle a boulevard. De nap-nap után látni cilinderes urakat és elegáns uri asszonyokat tánczolja jönni ki a vendéglőből.

Legszebb helye Bruxellesnek a Bois de la Cambre, amely a Bois de Boulogne-nyal vetekedhetik. Igazi rengetegek váltakoznak benne hatalmas pázsitos térségekkel.

Hogy az illuzió teljes legyen, a nyári mulatóhelyek között egy lilinkózó pásztor terelgeti kopaszra nyírott birkanáját egyik helyről a másikra.

De akármilyen kedves helyre menjen is az ember, sehol se lehet biztos benne, hogy el nem riasztja mint madárijesztő a seregélyt, egy pár száraz angol miss, vagy tőpörödött hollandus kisasszony. Egész Belgium hemzseg az idegenektől.

A közállapotok érdekelnek leginkább. Ilyen messze fekvő kis államnak a belső életét nem ismerheti meg az ember a hírlapok útján. Belgium, noha sok tekintetben nagyon előrehaladott állam, úgy, hogy némely intézményét Franciaország is mintaképpül vette — mégis különös fölfedezésekre juttatja az embert. A katonai szolgálat például mindenkire nézve kötelező ugyan, de néhány száz frankkal megválthatja magát az ember a szolgálat alól. Ilyenformán tulajdonképen csak a szegények kötelesek szolgálni. Még különösebb, hogy ebben az országban, melyben állítólag a lakosságának csak 2 százaléka analfabéta, a tankötelezettség nincs törvényileg elrendelve.

A parlamenti ellenzék programjában most nagy hatása ez a két jelszó: személyes katonai szolgálat és általános tankötelezettség.

Tegnap elmentem meghallgatni a képviselőház vitáját. Szerencsés napot választottam, mert a legkiválóbb szónokok beszédeit élvezhettem. Az ülés délután két órakor kezdődött. Nagy meleg nem volt a teremben, mert itt most esős, hűvös napok járnak. Miniszteri bársonyszékek nincsenek, a kormány tagjai a közepső mező első padjaiban ülnek, helyeiket egy-egy csomó ívpapír jelzi. Az elnök, ha zaj van, nem csönget, hanem egy pálczával ütögeti az emelvényét. A képviselők nagy része a padjában végzi el a levelezését, míg másod-harmadrendű szónokok beszélnek. Sajátságos, hogy egyetlen pap sincs a képviselők között, noha az ország lakossága majdnem kizárólag katolikus és a képviselőház többségét a klerikálisok teszik.

A Kongó-vita van napirenden. Fléchet, egy kecskeszakállas öreg ur, széles mederben fejtegeti, hogy Kongó-állam gazdasága nagyon kétes s azért nem érdemes Belgiumnak nemzetközi bonyodalmat vonni magára. Közben-közben fiatalos hévvel szórja a guny nyilait a kormány felé. A miniszterelnök közömbösen néz maga elé, a szemöldöke se rándul meg. Lemonnier liberális indítványt nyújt be, hogy halasszák el a vitát addig, míg a kormány elintézi az Anglia és az Egyesült-Államok részéről fölmerült nehézségeket. Destrée, a szociálisták

egyik vezére, elegáns, temperamentumos beszédben pártolja a halasztó indítványt. Most Vanderveelde, a nép kedvence, emelkedik szólásra a szociálisták padosorából. A karzatokon végigfut a suttyogás: „Vanderveelde va parler, Vanderveelde va parler”. Minden fej előre hajol. Lent megszólal egy bugó orgonahang, mely a mondatok végén fuvolahanggá emelkedik. Csak tíz percig gyönyörködteti a hallgatóságot. A halasztó indítványt nem fogadja el. Pártja hallgatólag fogadja a beszédet, míg a Ház őrjási többsége frenetikusán megtapsolja.

Schollaert miniszterelnök három percznél tovább nem beszél. A vita folytatását kívánja, mert különben azt mondhatnák, hogy a belga képviselőház idegen államok befolyásától teszi függővé elhatározását.

A belga alsóházak is megvannak a maga horvátjai. Ime, feláll egy ellenzéki képviselő és flamand nyelven kezd beszélni. A jobb oldal egyszerre olyan hangos diskurzusba fog, hogy a szónoknak egy árva szavát se lehet hallani. Az elnök a forma kedvéért néhányat üt pálcájával az asztalra, de a hangos beszélgetés annál élénkebb lesz, míg végre a szónok leül. A vitát holnap folytatják.

Nemes Jenő.

TÁVIRATOK.

A дума elnapolása.

Pétervár, július 11. A mai ülés végén az elnök czári ukázt olvasott fel, amely a дума üléseit október 28-áig elnapolja.

Vilmos császár és Fallières találkozója.

Berlin, július 11. (Saját tudósítónktól.) Vilmos császár és Fallières köztársasági elnök találkozásáról a „Tageblatt” nyilván illetékes helyről nyert értesítés alapján a következőket közli:

Amennyire mi tudjuk, tényleg voltak hivatalos tárgyalások e részben, de az eszme megpendítésétől a megvalósulásig még nagy távolság van.

A vallásoktatás eltörlése Olaszországban.

Róma, jul. 11. A törvényhatósági tanács 57 szavazattal 3 ellenében eltörlötte az iskolákban a vallásoktatást.

Edvárd király és a trónörökös.

Marientbad, július 11. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint Ferenc Ferdinánd főherceg Ischből hazafelé való útján Marientbadban meg fogja látogatni Edward királyt.

Kínai törökök német védelem alatt.

Shanghai, július 11. A német követ arról értesítette a kínai külügyi hivatalt, hogy a Kínában élő törökök ezentúl német védelem alatt fognak állani.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	Jul. 11.	Jul. 10.
Buza	locobuza 100 ¹ / ₂	99 ³ / ₄
	juliusra 99 ³ / ₄	99 ¹ / ₄
	szeptemberre 97 ³ / ₈	96 ³ / ₈
Tengeri	juliusra 83 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂
	szeptemberre 80 ³ / ₈	81 ³ / ₈
Csikagó.		
Buza	juliusra 89 ¹ / ₈	88 ³ / ₈
	szeptemberre 90	89 ³ / ₈
Tengeri	juliusra 74 ³ / ₈	74

New-York, jul. 11. Gyapot New-Yorkban helyben — (11.20 tegnap), gyapot augusztusra — (9.35 gyapot októberre — (9.27), gyapot New-Orleansban helyb. — (11.—), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, július 11. (Zárlat.) Zsir juliusra 9.57 tegn. 9.52, zsír szeptemberre 9.65 (tegnap 9.62), szalonna short clear, 9.12 (tegnap 9.12), sertéshús szeptemberre 16.45 (tegnap 16.17)

A kamatláb.

Brüsszel, július 11. A nemzeti bank a kamatlábat $\frac{3}{4}$ %-kal leszállította.

A fumei hajós-sztrájk.

— Még nincs béke. —

Budapest, július 11.

Fiumében még mindig néptelen a tenger, az Ungaro-Croata-hajók üres fedélzettel a mólók mellett vesztegelnek. A sztrájk nagy riadalmat okoz a fürdővendégek és utazók között, akik nem találnak hajókra, amelyek czéliukhoz szállítsák őket. A hajóstársaság főfőnök, hogy tárgyalásokat kezd a sztrájkoló alkalmazottjaival, de ezt ahhoz a föltételhez köti, hogy azok azonnal munkába álljanak.

Részletes tudósításunk a sztrájk legújabb fejleményeiről ez:

Ma reggel két torpedónaszád érkezett ide és nyomban hozzáláttak a postacsomagok felrakásához. Délben egy harmadik torpedónaszád is jönni fog, amely a dalmáciai postát fogja ellátni.

A fűtők és rakodómunkások tegnap este elhatározták, hogy szolidárisak lesznek a sztrájkoló kapitányokkal és gépészekkel. Az Ungaro Kroata ma el akarta indítani a „Hegedüs Sándor”-t Velenczébe, de a kapitány megtagadta a szolgálatot s így a hajó nem mehetett ki a kikötőből. A kapitányok klubja tegnap este tanácskozást tartott, amely éjjel két óráig tartott. Az ülésen jelen volt az Adria gőzhajóstársaság főfelügyelője is, aki azt a kérdést vetette fel, vajjon a felgyülemlett áruk elszállítása mi módon volna lehetséges egy Adria-hajó útján. A kapitányok kijelentették, hogy szolidárisak az Ungaro Kroatával és erre nem hajlandók. A hangulat olyan, hogy ha szerdáiig nem jön létre a megegyezés, akkor általános sztrájk fog kitörni.

Az Ungaro Kroata igazgatósága a sztrájkoló gépészeket és kapitányokat fegyelemsértés czímen elbocsátotta. Az elbocsátásról ajánlott levélben értesítette a sztrájkolókat. Az ilyenformán megüresedett állásokra az igazgatóság pályázatot hirdet. A sztrájkolók tanyájukat áttették a munkásság szakszervezeti helyiségébe. Reménykednek abban, hogy a harcot győzelmesen fogják megvívni; a sztrájkolók existenciája több napra biztosítva van, minthogy 40.000 korona alappal rendelkeznek. A szociálista munkásság csütörtökön fogja proklamálni az általános sztrájkot. A trieszti kapitányok és tengerésztisztek ligája, valamint az osztrák Lloyd-társaság kapitányai táviratban tudatták a sztrájkolókkal, hogy szolidaritást vállalnak velük.

A Déli vasut rendes éjeli járatokat indít Fiume—Matuglie állomások közt. Az Ungaro Kroata igazgatósága a közbenjáró gróf Wickenburg kormányzósági tanácsosnak és a podesztának ma azt a választ adta, hogy ha a sztrájkolók hajlandók a munkába visszatérni, úgy 14 nap mulva tárgyalásba bocsátkozik velük.

Az Ungaro-Croata igazgatósága ma délelőtt értekezletet tartott a hatóságnak felkérésére, amely minden áron létre akarja hozni a békés megegyezést. Az értekezleten elhatározták, hogy hajlandók a sztrájkoló alkalmazottakkal tárgyalni, de csak abban az esetben, ha azonnal munkába állnak. Az igazgatóságnak ezt a határozatát délben tudomására hozták Furmann Ferencz miniszteri tanácsosnak, a tengerészeti hatóság alelnökének.

Az igazgatóság üzenetét Denk Árpád révkapitány vitte hírül a sztrájkolóknak. A kapitányok délután négy órára gyűlést tüztek ki, hogy ekkor döntsék el, hogy milyen álláspontot foglaljanak el az igazgatóságnak ezen ajánlatával szemközt. Ha a sztrájkolók belemennének ebbe, akkor memorandumnak pontonként való tárgyalását tizenöt nap mulva kezdik meg, amikor a kedélyek már lecsillapodtak. Az esti lapokban az igazgatóság pályázatot hirdetett az elbocsátott kapitányok és gépészek állásaira. A kikötőben a forgalom szünetel. A torpedónaszádok, amelyek a postai forgalmat bonyolítják le, ma délután utra keltek.

A fumei kereskedők és iparosok egyesülete ma a következő táviratot kapta a kereskedelmi miniszterhez intézett tegnapi távirati beadványára:

„Ossoinack Andrea urnak, mint a kereskedők és iparosok egyesülete elnökének, Fiume. A magyarhorvát társaságnál kiűtött sztrájk ügyében hozzám intézett táviratára értesitem, hogy a magam részéről is minden intézkedést megtettem aziránt, hogy a be-

szüntetett forgalom mielőbb helyreállítsák. A miniszter helyett: Szerényi államtitkár.”

A sztrájk tovább folyik. A forgalom szünetel.

Mozgó képek.

A forgószél.

Ebéd után voltam. Álmosan raktam a patience-t. Örültem az abszolút csendnek, nyugalomnak. Jóformán azt se tudtam, hogy milyen kártya kerül egymás mellé. Nem is törődtem vele. Csak azért piszogtam, hogy el ne aludjam.

Egyszerre kopogás riasztott föl ebből az édes semittevésből. Mintha a koponyámon kopogtak volna tüzesített vaskalapáccsal. Szerettem volna kiáltani: „Nem vagyok idehaza”, de akkor már — minden illemszabály ellenére — berontott a látogató.

Egy rég nem látott barátom volt. Barátom! Jaj, beh tágértelmű ez a szó! Alkalmatlan vendégem évek előtt abba a kávéházba járt, ahol én szoktam délutáni feketémet inni. Napról-napra azzal boszantott, hogy elhalászta előlem a külföldi képeslapokat s olyan sokáig tartotta magánál, hogy nem bírtam kibőjtölni.

Képzeltető, hogy mennyire örültem váratlan jöttének. Arczom elég őszintén elárulta érzelmeimet. De ő ezt észre se vette. Szó és fűdözlés nélkül belebotta magát a közelében terpeszkedő fotelbe.

Csak ekkor láttam, hogy haja bozontosan lógott hamufakó arczába; hogy szemében valami örületes rémület villog; s hogy ajka reszket, mintha a hideg lelné.

Szótlatlan törülgette homlokának verejtékét és balkezét ziháló mellére nyomta, mintha ezzel csillapítaná vad hullámzását.

Megszólítottam:

— Mi hozott ide?

Ijedt mozdulattal fordult az ajtó felé, azután hörgő hangon mondta:

— Üldöznek!

— Üldöznek? . . . Miért?

Látogatóm egy párszor mélyen föllélegzett, kendőjével legyezgette égő arczát, nyelvét végigjáratta száraz ajkain s amikor némi nyugalmat erőltetett magára, siránkozó hangon nyögte:

— Mindennek az az átkozott forgószél az oka!

— Miféle forgószél?

— Emlékszel a tegnapielőtti viharra? A lapok az irták, hogy világszerte dühöngött. Az egyik helyen Bóra, a másikon Sirokkó, emitt Nemere, amott Talfun volt a neve. Én csak forgószélnek láttam . . .

— És . . . ?

— Megyek a köruton és fogom a kalapomat, hogy el ne vigye az örült szél. A levélhordó jön velem szembe. Kezében egy akkora csomó újság, anizke, levél, hogy az öt ujjá alig bírja megmarkolni. Éppen kérdeznem akarom: „hát nekem van-e valami?” Amikor egy hirtelen szélroham kikapja kezéből a sok papírfélt és széthordja az aszfalton. Szegény fiu alig győzi összeszedni.

— Igazán kellemetlen eset!

— Ugy-e? Persze segitettem neki. Más járókelek is valóságos hajtóvadászatot tartottak a repülő, száguldó, karikázó levelezésre. Egy pár perc mulva együtt volt az egész. Persze gyűrődött, megtépve, sárosan. A legközelebbi borozóba invitáltam a levélhordót és segitettem házszám, emelet, lakó szerint rendezni a postáját. Hálálkodott a készségemért és a fizetett szódafröccsöskért. „De a nagyságos urét nem találom?” — mondta, amikor már elvégeztük a szortirozást. — „Hát nekem is volt levelem?” — „Nem levele, anizkezkártya volt, . . . jól emlékszem. . . szép tiroli havas képe volt rajta . . .” — „Eh, — feleltem — ha csak ez a baj!” Mindössze valami henczögő fűdözlet . . . nem kár érte.

— És ez a levelezőlap okozta a . . .

— Kitaláltad. Ez a levelezőlap okozta a vesztémet.

— Hogyan? Nem értem?

Barátom nagyot fohászkodott és perczekig nem jutott szóhoz a benső felindulástól. Végre mégis folytathatta:

— Azt a levelezőlapot megtalálták.

— Gondoltam

— A szél fölkapta a levegőbe, egy ideig játszott vele, azután lepottyantotta egy arra robogó gummikerektűbe és éppen a bennülő nőcske ölbe. A kis néni meglepetten kezébe vette s amikor a címet elolvasta: „Hah, a nyomorult!” kiáltással, megparancsolta a kocsisnak, hogy a lakásomra hajtsa.

— Ismerősöd?

— Váris csak! . . . Szerencsére — vagy talán szerencsétlenségemre — nem talált odahaza s hazavitette magát, hogy otthon eszeljen ki valami ügyes haditervet . . .

— Ellened?

— Váris csak! . . . Hazaérve elmondta szobaasszonyának az esetet s megmutatta az anzikcot. A szobaasszony „hah, a nyomorult!” kiáltással, meglepetésében a földre ült. A súlyos test esése úgy megremegtette a lázat, hogy az összes szomszédok összefutottak. Azok is megtudták az esetet, ők is elolvasták az anzikcot és ők is így kiáltottak föl: „Hah, a nyomorult!”

— Miért? Mond már: miért?

— Nem érted? Az a néni egy elhagyott kedvesem, aki elől másfél év óta bujkálok. Véletlenül ugyanabba a hónapos szobába költözött, amelyből én bucsuzás és fizetés nélkül távoztam. A szomszédok: a szabóm, a suszterom, a puczerájósom, a borbélyom — gyűjtőnévvel élve: a hitelezőim.

— Értem! . . . Te nyomorult!

— Te is fiam Brutus?

— És mit akarsz tőlem?

— Menedéket, édes barátom, menedéket . . .

— De . . .

— Semmi: de! Ha kezükbe kerülök, meglincselnek . . .

— Megérdemled.

— Hiszen kifizetem az összes tartozásaimat, most már tehetem, de azokkal a vadállatokkal nem lehet okosan beszélni!

Tépelődtem, hogy mit tegyek! Ezt az alkalmatlan frátert mindenáron le akartam rázni a nyakamról. Elmondattam vele, hogy kinek mennyivel tartozik. Kisült, hogy össze-vissza nem több az egész összeg ötven koronánál.

— Hol vannak azok az emberek?

— A Pál-utca sarkán hagytam el őket. Azt hiszem, erre felé jönnek.

— Eljőnek megyek és beszélek velük.

— Óh, te angyal! De . . . de . . . amit a fizetésről mondtam . . .

— Tudom. Azt is magamra vállalom.

— Óh, te Messiás! De . . . de . . .

— Nos, mi van még?

— Az a néni . . . a volt szeretőm . . . azt is elvállalhatnád!

Olyan dühbe gurultam, hogy galléron fogtam és szonika kidobtam. Meglehet, hogy éppen az üldözői karmai közé esett. Nem bánom.

Rosta.

EGYHÁZAK.

— (Párty püspök bérmautja.) Párty Sándor szepesi püspök befejezte Liptóme gyében való bérmautját. Mielőtt a püspök Liptószentmiklóásra érkezett, a tót nemzetiségi párt vezérferfiái: Ruzsiák, Stodola, Bella Mátyás, Jánoska, Makoviczky, Burián és Hodók értekezletet tartottak, melyben elhatározták, hogy maguk teljesen távol tartják magukat az ez alkalommal rendezett ünnepélyes fogadtatástól, de egyuttal felhívták a tót népet is, hogy lehetőleg távolmaradásával tüntessen a püspök ellen. E felszólítás daczára a tót nép mindenütt a legszívélyesebben fogadta a püspököt. Csak Németlipcsében sikerült a rózsahegy vezérferfiak agitációjának elérni azt, hogy a tótajku hívek csekély számmal jelentkeztek a bérmálásra. Ez nagyon elkedvetlenítette a püspököt, ki bérmautját befejezte és lemondott azon szándékáról, hogy Rózsahegyre is ellátogasson, hol pedig a magyarézésű hívek nagy ünnepséggel akarták fogadni.

Az olympiád.

Budapest, július 11.

Londonban immár együtt van a kétezernyi daliás ifju sereg, mely július 13-tól 25-ig összeméri erejét az embersportok minden ágában, hogy dicsőséget szerezzon nemzetének a faji erő és ügyesség e nagy nemzetközi mérkőzésében. Az öt világrész minden kulturnemzete elküldte ifjuságának színe-virágát a nagy világversenyre, hogy ifjai izmának aczélosságával tegyen bizonyosságot a testi satnyulás mai korszakában faji erejének életképességéről. És a világnak minden pontján, ahol csak modern értelemben vett átlagos kulturemberek laknak, a következő hetekben aggodalommal és reménykedéssel lesik óráról-órára az Albionból érkező híreket. És egy nemzet diadalmas örömmámora fogadja a hírt, hogy kiküldött képviselője a világ bajnoki árbocra juttatta a nemzeti becsületet jelképező színeket. Azonképpen a világ legbüszkébb és legöntudatosabb állampolgárainak százezrei köszöntik majd tisztességet adó riadalommal a mi vérrel szentelt háromszínűnket is, ha felrepül a győzelmet jelentő árbocra. Mikoron pedig a versengő magyar ifjak a kulturnemzetek e nagy erőpróbájában dicsőséggel szerepelnek az egész világ figyelő szeme előtt, nemcsak a testikulturában vezető nagy nemzetek, hanem a mi közjogi eltakarónk, Ausztria képviselői ellen is: azt a sikert a világsajtó szárnyain értesülő soknyelvű milliók a magyar faj fölényének és életerejének tudják be. Ebben van a londoni olympiád ránk nézve nagy nemzeti jelentősége.

Tul járunk a második millenium első évtizedén is. A mai formában legidősebb állama vagyunk Európának. Ezredéves multunknak nem egy korszakában Európa élén állottunk. De a nagy tömeg nem érti meg önálló nemzeti létünk kristálytisza magyarázatát sem. A XX-ik század dolgozó embere nem ér rá a még olyan kiváló értekezések átolvasására sem. A doktrinerek szobáján tul alig terjed hatásuk. A gondolkodó és a közvélemény mértékadó erejét képviselő nagy tömeg kézzelfoghatóbb és saját gondolatvilágához közelebb eső érveket kíván. Olyant, amely megért, sőt olyant, amely felkelti érdeklődését és megmarad gondolatvilágában. Amiről lehet és amiről tud beszélni. Amit — szeret!

Ilyen a sport. Az ember-sport, annak eszmei tartalma: a testi kultura.

És a nagy nyugati társadalom gondolatvilágában a sport igen nagy helyet foglal el. Akkorát, mint a mienkében a — politika. Nálunk mindenki politizál, odakint mindenki sportol. Vagy eszmeileg, vagy gyakorlatilag. De mindennapi kenyere az intelligens, sőt az alsóbb néposztálynak is. És mikor az emberiség műveltebb felének zömét alkotó eme millió és millió idegen az olympiai világversenyeken olvassa, tudja és látja, hogy a mi gyermekeink nem az eddig gondolatvilágában egységesen szerepelt habsburgi monarchia erejét képviselik, hanem azok magyar sportolók magyar győzelmei: a szárás és rideg versenyeredményekből is megérti és megéri, hogy a magyar faj önállóan él, erős és — versenyez.

Nemzeti önálló létünk és fajunk elismertetésének ez a legsikeresebb, legtermészetesebb módja. Mert a legörökéletűbb emberi őstermészetből: az erő kultuszából folyik. Az igaz, hogy nem könnyű, mert valóban erősnek is kell lennünk hozzá!

És itt kapcsolódik az olympiádok gondolata a nemzetfentartó eszmekörbe. Ez az eszmekör hozta létre harmadfelezer évvel ezelőtt az első olympiádot a görög nemzeti dicsőség isteni pantheonján, a marathoni síkon és ennek az eszmének rajongó átérzése ihlette a görög Avaroffot és a francia de Coubertin bárót a modern olympiád megteremtésére. Az emberi pozitív tudás végtelen készsége elfárad, mire az első klaszikus olympiád képét megismeri Hellas csodás történetében. Évezredek multanak el azóta. A mindeneget megemésztő idők elporlasztották a szikla-épitményeket ép úgy, mint a görög és római világnézetek és alkotások tömegét. De az idők minden viharát diadalmasan kiállta három örök fogalom: a szép, az igaz és az erő kultusza. A klasszicizmusz e három oszlopa Athen és Róma bukása után a sötét középkorban csak bemozosodott. A nagy rene-

szánsz nem tett mást, mint a népvándorlás viharai által lerakott salakjából táplálkozott eme mohát letisztította — s előtte állt az új kultura örökéletű három oszlopa.

És az erő kutusza örök. Formája változik csak. Hellas népe a nemzet megmentő marathoni győzelem emlékére ércnél és márványnál, még Phydias vésőjénél is méltóbb emléket emelt az olympiadokon a „marathoni futás” versenyével. Miltiadesz trofeumai elvesztek, a győzelmi oszlop elporladt. A marathoni győzelmet gyermekeink lelkesítésére tanítjuk csak: de a „marathoni futás” versenye él még és az új Görögország ifjusága epedve versenyez az idegen futókkal a pálmáért. És a modern olympiádon az egész világ-kultura megadja a történelmi futással a tisztességet a háromezer éves görög erőnek. Róma erős és hatalmas volt, míg ifjai nemes versengésben mérték össze erejüket a cirikusban. Midőn azonban a „panem et circenses” jelszava lett uralkodóvá s a nép a gladiatori viadaloiban és Neró fátklyáiban lelte gyönyörét, Róma ledől. A középkor lovagi tornái után az erő kultusza a modern korban a sportgyakorlatokban jut kifejezésre. És minél fejlettebb lesz a fizikai és metafizikai tudomány, minél jobban szaporodik az emberiség és vele arányosan lesznek nehezebbek a megélhetési viszonyok; minél jobban távolodunk a vallás-erkölcsi neveléstől, minél fenyegetőbb réme lesz a nemzeti államoknak a faji dekadencia: annál jobban erősödik a testi kultura nemzet és fajfenntartó szükségességének tudata.

Ezt az eszmekört szolgálják a modern olympiádok. És midőn július 13-án a föld kerekességének legerősebb népe és leghatalmasabb uralkodója előtt föl-vonul az egész világ ifjuságának sorában a mi hatvan ifju vérünk: ne feledjék, hogy a magyar faj erejének hitvallói ők. Ugy végezzék egyenkint és összesen kötelességüket, hogy a magyar név becsületére vállaljanak! . . .

Moór Jenő.

Sötét bűnök.

— Az Eulenburg-pör. —

Berlin, július 11.

Az Eulenburg-pörben most kétnapos szünet következik. Mára elcsöndesedett a Moabit környéke, a folyosók néptelenek, mert Eulenburg herczeg védőinek kérésére és a Charité orvosainak véleménye alapján a törvényszék úgy határozott, hogy hetenként egy szünnapot tart. A legközelebbi tárgyalás hétfőn délelőtt 11 órakor lesz.

Egy érdekes részlet szivárgott ki a tegnapi tárgyalásról. A bizonyítási eljárás során az elnök felolvastatott egy anonim levelet, amely Ausztriából jött s amely azt állítja, hogy Ernst tanu a klerikálisok vak eszköze, Eulenburg herczeg pedig a klerikálisok áldozata, akit minden áron tönkre akarnak tenni.

Kapott ezen a vádlott és szólásra jelentkezett. Nagy hangon fejtegette, hogy ő mindig szálfka volt a klerikálisok szemében. Tagadhatatlanul sok jel van amellet, hogy Ernst mögött a háttérben a klerikálisok settenkednek. Ő egész életében az eszaki-nemetség ideáljának és a protestáns császárság eszméjének előharczósa volt. Meg kell csak gondolni, hogy a pápai nunczius székhelye nem Berlin, hanem München. Valahányszor eltérés támadt a protestáns császári birodalom és a szentszék között, a hullámcsapások Münchenben értek legmagasabbra, ahol ő nemcsak a porosz állameszmének, hanem a protestáns államvallásnak is képviselője volt. Érthető tehát, hogy valahányszor e két nagy elv érdekében szállott síkra, ellenségeivé tette a klerikális és a partikularista pártokat. Innen erednek a mostani gyanúsítások, rágalmak, támadások. Ő azoknak a nagy eszméknek áldozata, amelyeket képviselt.

Kanzow elnök itt félbeszakította a vádlottat és ezt kérdezte tőle:

— Azt akarja ezzel mondani, hogy ezek az áramlatok hamis tanuskodásra és hamis esküre bujtogatták Ernst Jakob tanut?

Eulenburg herczeg: Nem!

De a téma tetszett neki s folytatta nagy szónoki hűvvel, hogy világéletében mindig harcolt a klerikálisizmus ellen s ezt a klerikális partikularista sereg

neki sohasem tudja megbocsátani. Ezért van annyi sok ellensége s ezért mondja, hogy ő a klerikálisok áldozata.

— Ön talán azt akarja ezzel mondani, hogy azoknak a leveleknek megírására, amelyeket Ernsthez intézett és amelyekből kétségtelenül kiderül az ön viszonya Ernsttel, szintén a bajor klerikálisok indították önt?

A vádlott nem válaszolt.

Az Eulenburg-pörben kiderült homosexuális úfelmek a rendőrség figyelmét a Friedrichstrassen és a Thiergartenben uralkodó férfi-prostitutióra terelték. Ezek az állapotok már tűrhetetlenek a német fővárosban és a belügyminisztérium legközelebbi rendszabályokat fog hozni.

Az olvasóhoz.

Az új félév kezdetén új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés”-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés” úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasókörzönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományához híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés” ezentúl is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos feltárásával ezentúl is a vezető helyen fog állni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a külföldi és belföldi nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés” a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Szalay Péter jubileuma.

Budapest, július 11.

Szalay Péter államtitkár, a magyar posta, táviró és telefon főnöke negyvenéves jubileumát ünnepli. Az illusztris férfi nagy érdemeit a magyar közvélemény méltányolja akkor, amidőn maga is csatlakozik a Szalay Péter ünnepléséhez.

Negyven esztendővel ezelőtt, midőn Szalay Péter, a volt földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium kebelében, mint 22 éves ifjú, segéd-fogalmazói rangban, a magyar posta szolgálatába belépett, postánk még csak gyermekkorát élte. Személyzete mindössze 1520 főnyi és forgalma alig volt számbavehető és évi 8,320.000 korona bevételével szemben 8,400.000 korona kiadás állt szemben s így az államháztartás egyéb jövedelmeiből kellett költségeit pótolni.

Ma a magyar posta 31 ezer embernek ad kenyert, hivatalnokainak száma: 5459 és évenként 8 ezer millió korona értékben 800 millió küldemény szállítását végzi a legrésztelenebb pontossággal, legminuciózusabb lelkiismeretességgel. Évi tiszta pénzügyi feleslege 16—18 millió korona között váltakozik és ezenkívül 1867 óta ingatlan és ingó jószágban öneréiből 70 millió vagyont gyűjtött az országnak.

A magyar közvélemény nagyon jól tudja, hogy eme sikerek kivívásában, elérésében az oroszlanrészt Szalay Péter illeti.

Hogy Szalay Péter mennyire testetl-leikestől postás, annak megvilágítására legyen szabad felemlitenünk, hogy a postatiszti vizsgát 1870-ben kitüntetéssel tette le.

Miniszterei a lebilincselő modoru, tetőtől-talpig gavallér, nemes fiatal ember kiváló tehetségeit csakhamar felismerték és honorálták. Már 1882-ben miniszteri osztálytanácsos lett és megbízták a postaszemélyzeti osztály vezetésével.

Tehetsége azonban egész terjedelmében azon másfél évtized alatt, bontakozott ki legpregnansabban, mióta, mint elnökgazgató, a kereskedelmi minisztérium V. szakosztályának: a posta- és táviró-vezérigazgatóságnak élén áll.

Köztudomásu, hogy a kelleténél túlhatott szigor az 1895-ik nyarán néhány napi zavart és fennakadást okozott a magyar posta szolgálatában.

Oly férfi kellett tehát a romok eltakarítására, kinek egyénisége garanciát nyújtott arra nézve, hogy a kisé megingott figyelmet helyre fogja tudni állítani és meg tudja nyerni a személyzet bizalmát és szeretetét.

A kormány és közvélemény figyelme ekkor terelődött Szalay felé és a letűnt másfél évtized fényesen igazolta a hozzáfűzött várakozásokat és ezen állásra való rátermettségét s hivatottságát.

Szerencsés kézzel nyúlt hozzá kinevezetése után az intézet reorganizációjához. A legjelesebb tisztviselőket vette maga mellé munkatársaiul, velük együtt vállaltva igyekezett azon, hogy a magyar posta ügyét a fejlődés legmagasabb fokára emelhesse.

Alkotásai azután rövid időközökben követték egymást. Különösen a modern hírszolgálat: a táviró és telefon terén tette nevét korszakalkotóvá. Az országos telefonhálózat megváltása, a műszaki tudomány legmagasabb igényeinek megfelelő telefonpalota és telefon-központ, a budapest—berlini telefon és a magyar telefonhivataloknak az ausztriai telefonhálózatba való bekapcsolása, az adriai tengerparti telefon, a fieme—triesti telefon, de különösen kiváló érdeme: a szerb, román és bosnyák telefonállomásoknak a magyar telefonhálózatba való bekapcsolása. A budapest—londoni és budapest—konstantinápolyi táviróösszeköttetés létesítésével pedig hazánkat a Nyugat és Kelet közvetítőjévé, kapujává tette.

Egyik legújabb gyönyörű alkotása a technika legmagasabb színvonalán álló központi táviró-gépterm. De Szalay modern, szemé nemcsak a távirót s telefont tette jobbá és tökéletesebbé, hanem a 30 esztendőn át kiadott elszórt és sokszor elfelejtendő posta-, táviró- és telefonrendeleteknek összegyűjté-

sével, rendszerbe foglalásával és kodifikálásával a postai szolgálat biztonságát és gyorsaságát is nagyban fokozta, előmozdította. És aztán ő, az az elnökgazgató, ki mintegy önönmaga érzi magát felelősnek a postára adott minden levél és egyéb küldeményért. Ez a különben aranyiszívű, nemes jószágú vezértisztviselő e tekintetben nem ismer tréfát és aki csak a legkisebb visszaélést követi is el, azt kérés nélkül kiküszöböli, eltávolítja a posta-, táviró- és telefon szolgálatából. Így is van ez helyesen és ezzel a szigorral érte el aztán azt, hogy a magyar posta megbízhatósága ma mintaszerű és közmosdásos. Figyelme kiterjedt továbbá a személyzet czélszerű, modern hivatali elhelyezésére is. A legtöbb vidéki postaigazgatóságnak új palotát, sok kincstári hivatalnak pedig új épületet emeltetett.

Hatáskörében minden leletöt megtett, hogy a személyzet helyzetén is segítsen. Igazgatása alatt létesült a Postás Kaszinó, az Altisztek és Szolgák Országos Egyesülete, az altisztek és szolgák zenekara. Jó szívét áldják a vakok és gyakran tapasztalják a siketnémák.

De a legnagyobb és legfényesebb szolgálatokat Szalay Péter hazájának a szerencsés nemzetközi posta- és táviró-egyezmények kötésével és a magyar posta- és táviró-szolgálatnak az osztráktól való függetlenítésével és Magyarország közjogi függetlenségének a nemzetközi posta- és táviró-szolgálatban való elismertetésével érte el.

E téren az uttörő érdemei kizárólag őt illetik és sikerei fölérnek a legszebb diplomáciai sikerekkel. Tekintélyt és tiszteletet szerzett a magyar névnek a nagy nemzetközi kongresszusokon és a nagy és hatalmas nemzetek sorában is mindig a legtekintélyesebb pozíciókat töltötte be a kongresszus tagjainak bizalmából, tiszteletéből.

Nagy érdemeit a magyar király a II. osztályú vaskoronarenddel és a Ferencz József-rend közepkeresztjével és az államtitkári cím és jelleg adományozásával, a német császár pedig az I. oszt. porosz koronarenddel és ezen rend csillagdiszti ményes nagy tiszti keresztjével honorálta. Ezenkívül egész ládára való külföldi magas rendjele is van. Amint látjuk tehát, Szalay jelentős államférfi hivatást töltött be és ezen ténykedésével jogot váltott arra, hogy midőn ma közszolgálatának 40-ik évfordulóját — kitérve tisztelői és alkalmazottai őszinte kérelmei elől, csendben és visszavonultan megünnepli, — a posta derék tisztviselőinek szeretetteljes gratulációjához hozzáfűzzük a nagy magyar közönség szívélyes üdvözlését is.

Az áldozatok temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 11.

A Kerepesi-uti temetőbe ma délután három koporsót tettek a földbe. Közös sírt kapott a három áldozat, akiket a vétkes könnyelműség eljuttatott oda, ahol már nincs földi szenvedés, nyomor és gond. A résztvét, a mi a Kovald-féle gyár áldozatai iránt a közönség legszelebbebb rétegeiben megnyilvánult, igazán nem volt mindennapi. A „Párisi áruház” katasztrófája óta nem volt a Kovald-gyár katasztrófához hasonló eset és így igazán érthető, hogy a szerencsétlenül járt munkásokat egész Budapest községe igaz és őszinte részvéte kísérte sírjukba. Egyszerű munkás emberek és asszonyok, ur emberek és urinők valósággal zárandokoltak ki a temető halottasházába, ahol a ravatalt szinte elborították temetelen virággal és koszorúval.

Kustján András, Izakovits Etel és Kovács Margit holttestét tegnap este, ahogy a sötétség beállt, egyszerű kocsikon átvitték a törvényszéki orvostani intézetből a Kerepesi-uti temető halottasházába, amelynek legnagyobb termében díszes ravatal várta őket.

A három koporsóra számtalan koszorú borul. A gyár három nagy koszorút tett a koporsókra és a gyári munkások, a gyári munkások egy-egy nagy koszorúval áldoztak az emlékezésnek. Koszorút tettek le az összes budapesti tisztító-intézetek mun-

kásai és a színes selyem-szalagokon megható sorok állanak. Vörösszalagu a szociáldemokrata-párt korszorúja. Mindegyik ravatalra tett egye

A Kovald-féle gyárban ma déli tizenkét órákor megszűnt a munka. Megálltak a gépek és a munkások, munkásnők sietve távoztak haza, hogy fekete ruhát öltsenek délutánra, amikor társaik megszenesedett tetemét az örök nyugalomnak adják át.

Már három óra tájban kivetkőzött esőndes képéből a Kerepesi-uti temető, melynek utait száz meg száz ember lepte el. De a részvét, a gyász a maga egész imponánságában a halottasház előtt bontakozott ki. A nagy teret ezer meg ezer ember lepte el, majd mind munkásemberek és nagyobbára nők, akik iszonyu toladásban, a forrón sütő nap tüze alatt, könnyező szemmel várták, lesték, hogy a gyászénekből meghallhassanak egy hangot, megláthassák a szerencsétlenek koporsóját.

Benn a ravatalos teremben az egyes koporsók előtt a megtört, a gyászoló rokonság foglalt helyet. Sorfalat a gyár fehér ruhába öltözött fiatal munkásnői állottak, viruló szép leányok, akiknek vörösre sirt szeméből már könyek sem jöttek, hanem fuldokló zokogással töltötték meg a termet. A folyosón álltak fel a küldöttségek, minden fővárosi tisztító-intézet küldött pár tagu küldöttséget és nagyobb számban jöttek el a szociáldemokrata párt tagjai. Résztvett a temetésen a gyár tulajdonosa, dr. Kovald Emil és családja is.

Tihanyi Károly, a rókusi plébános, pontban négy órákor érkezett meg nagy papi segédletével és megható imával bucsuztatta el a halottakat.

A szertartás után a koporsókat feltették a három díszes kocsi és megindult a menet. Elöl zászló alatt a fehérruhás leányok csapata, utánuk a három gyászkocsi, amelyek mellett a gyár feketébe öltözött munkásai haladtak égő gyertyával kezükben. A kocsik mögött a rokonság és a gyászolók ezrei mentek a sir felé.

A sűrű tömegben alig birt utat nyitni magának a menet a közös siring. A koporsókat itt újra beszentelték és azután Pleva Gyula, a Kovald-gyár előmunkása szép beszédben bucsuzott el a gyár nevében a három halottól. A szociáldemokrata párt korszorúját Farkas Pál munkás helyezte megható beszéddel a sirra. A beszéd elhangzása után elhantolták a koporsókat és a tömeg még sokáig ott tolongott a friss hantok mellett.

Hiába vigyáztak a rendre a Kovács Antal rendőrfelügyelő vezetésével kivonult rendőregények, a sok ezernyi tömeggel birni nem lehetett. Az iszonyu toladásnak meg is lett a következménye. A tömeg nagyrészt nőkből állott és közülök a türelmen hőségben nem egy ájult el. A mentők, akiknek egymásután jelentették be a baleseteket, külön kocsit menesztettek a temetőbe.

A Kovald-vegytisztítógyárban történt tűzkaftasztrófia ügyében, ahol három emberélet esett áldozatul, dr. Székely Lajos vizsgálóbíró ejtette meg a hivatalos helyszíni szemlét. A szerencsétlenség ügyében megtartott szemlén a vizsgálóbíró két kérdést intézett Porzsolt Emil törvénytudós építkezési szakértőhöz és Janicsék Andor tűzfelügyelőhöz, mint tüzrendészeti szakértőhöz. Az egyik kérdés az volt, hogy állapítsák meg hivatalosan, mi volt a tűz keletkezésének oka, a másik pedig, hogy mi akadály volt annak, hogy a három áldozat nem tudott idejekorán megmenekülni a lángtengerből. A két szakértő írásbeli szakvéleményétől függ, hogy a bíróság megindítja-e a büntető eljárást a gyártulajdonos ellen.

AZ EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI. Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

UIDONSÁGOK.

A szöke haj.

* * *

Nem szeszélyt, vagy amolyan halálelőtti bolondos kívánságot fejezett ki Rózsa kisasszony akkor, mikor azt hagyta meg, hogy gyönyörű, szép, hullámos, szöke haját tegyék vele együtt a sirba! Csak hódolt ő is annak a kultusznak, mely a szöke haját világszerte körülövezi. Hány-szor hallhatta a kis munkásleány szöke hajának dicséretét? Nem csuda hát, ha utóliára az a meggyőződés gyökerezett meg benne, hogy nem kár itt hagyni ezt a gyönyörű nyári égboltozatot, a Hívosvölgy zöld lombjait, ezt a zugó fővárosi életet, — de kár lenne itt hagyni a szöke haját: temessék el hát ezt vele együtt.

Kétségtelen, hogy a szöke hainak több bámulója van, mint a másmlven színűnek. Egyé-nileg tetszhet valakinek a barna, vagy a fekete haj, de el kell ösmernie, hogy esztétikai szempontból a szöke haj a szebb, a gyönyörköd-tetőbb.

Igaz, hogy a szép szöke haj nagy ritkaság. Azt a puha, buzakalász-színű, dus, nagy szöke koronát százezer asszony közül talán egy hordja a fején csak. Vannak különböző árnyalatai a szökének; de az a szöke, mely ugy tetszik, hogy lángba borul, ha a nap ráia süt, még Meklenburgban vagy Hollandiában is fehér holló. Alkalmassint éppen ennél a ritkaságánál fogva becsülik oly nagyon a szöke haját. — ugyannyira, hogy ha valahol akad egy, a tulajdonosa még a föld alá is magával viszi.

Fekete, vagy barna hullámos szép haj akad bőven; ugy, hogy a fekete szép haj alá még szép arcot is megkövetelnek attól az asszonytól, kit a szép fekete asszony czimmet akarnak fölruházni.

Dumas Sándor (az ifjabbik) ösmerősei között volt egy csudaszép szöke leány, kinek az arcját a himlő rettenetesen elcsufította. Mikor a betegség után először találkoztak, a leány zokogva esett össze. Dumas vigasztalta:

— Ne sirjon, kisasszony, hiszen nem vesztett el mindent!

A leány fölemelte a fejét:

— Nem? ...

— Nem! Megmaradt a szöke haja. A szöke haj egymagában vége nagy szépség.

Ugylátszik, Dumas itt igazságot mondott, mert a szöke haj csakugyan olyan éke a nőnek, mely ha mindent nem is pótol, de sokat igen. Mindazok az asszonyok, kik valamilyen nagy befolyást gyakoroltak az eseményekre, jobbra szökék voltak. A poéták lantia akkor pergett legjobban, ha szöke haját kellett megénekelniök. A szöke magát az életet szimbolizálja, míg a legszebb metafora, amit a feketéről ki tudtak fundálni, az, hogy: „sötét, miként az éjszaka.” De miután van egy másik közmondásunk (habár lipótvárosi): „buta, miként az éjszaka” ... éppen ezért nem tanácsos sokat hánytorgatni.

A legtöbb lincselésre szánt négert azért kenték be szurokkal, mert megkivánták egy szöke asszony hamvas husát. Az ő szemük, ugylátszik, a szökében látja megtestesülve mindazt a csábót, kéjt, gyönyört, ami nőből kiáradhat.

Valószínű még ezenkívül, hogy a szöke inkább képviseli az ősi tiszta erőt, mint a más-színű. A párisiak például azt mondják, hogy az igazi parisienne fekete; szökében a pikáns, ideges, izgató perverzitás nem finomodhatik ki annyira, mint a feketében. Ez azonban olyan spezialitás, melyet Páristól nem igen irigyelnek. A férfiak többsége megmarad azon a véleményen, hogy a szökében inkább inkarnálódnak azok a tulajdonságok melyek mágneses erővel hajtják egymás felé a nemeket. Egy-egy galáns teológus megkoczkáztatta azt az állítást, hogy Évának szökének kellett lennie: mert csak szöke asszonyban testesülhetett meg az a nagy hatalmas öserő, mely időtlen-időig végig fog sugárzni a világon.

Mindez vajjon vigasztalmi fogja-e Rózsikát? Bajosan. Ő nyugodtan alszik a legszebb, a legpuhább párnán: a szöke haján.

Kicsapott légátusok dala.

Debreczen felől kong a vészharang,
Talpunk alatt a hajdusági hant.
A nap tüzel, a rezgő nyárfa zug, —
Hajrá legények, hosszu még az ut!
Ménés dobog, futószél énekel,
Bátor, betyáros, vig nótára fel!
Nagy ur az Isten: ma vesz, holnap ad,
Hajtsuk fenékgig Ukkon poharát!

Magyar falvakban töltjük a nyarat,
Prédikálunk magyar menybolt alatt,
Orczáinkra süt a nap, az ég szive
És mennydörögve zeng a szent ige.
Hej, kék határok, operenciák,
Miénk az élet! Vig dalt vén diák!
Mi kegyes urunk: nem oda Buda —
Vigan dűnnyög még a diák-duda

Már tündökölnek a bádogtetők,
Hangos csapszékék, néma temetők —
Már száll a dér, költözik a nyár.
A papkisasszony álmodozva jár;
Kezébe könyv — Szigvárt és Kártigám —
... „Halott lovag jön hószin paripán” ...
— És zug a szél, nyögnek a régi fák;
Halott lovag a kicsapott diák ...

Sebaj, hadd szóljon sip, dob, dárídó, —
Ma nagy esküt tesz a holt légió:
„Magyar földön és magyar ég alatt
Mind pogány módon vig magyar marac
Korhely, de ur, nyakas, de nyiltszívű,
Holtaiglan kemény hajdú-hítű, —
Vérük hullása lett ennek jele:
Ugy, segítjen a Kálvin istene!”

Emőd Tamás.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, július 12. — Róm, kat.: D. 5. Duál. Sán. — Prot.: D. 4. Henrik. — Görög, orosz: jun. 29. E. 4. P. és P. — Zsidó: Tham. 13. — A nap két reggel 4 óra 15 perczkor, nyugszik este 7 óra 54 perczkor. — A hold két délután 6 óra 51 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 37 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művelési szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva 9—6-ig. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—1-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9—12-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9—2-ig. — A fővárosi könyvtárzárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9—12-ig. — Az aquineumi muzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi muzeum zárva. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum (Városligeti-fasor) zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A Kereskedelmi Múzeum zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9—12-ig. — A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára július és augusztus hónapokban a közönség előtt zárva marad.

— Az „Egyetértés Vasárnapja”, Vasárnapj mellékletünk, amelyet egyre fokozódó érdeklődéssel várnak olvasóink s amely már kedvelt olvasmánya minden uri háznak, ezuttal is a legérdekesebb és a legváltozatosabb. A hét minden nevezetes eseményét kitűnő fényképek örökítik meg; így két érdekes fölvetelünk van a Kovald-gyár égéséről, egy másik gyártelep pusztulásáról, dr. Than Károly egyetemi tanár temetéséről, Eulenburg hercegről, az esperantó-kongresszusról. Közöljük Szcizszi Mirosláv, a ruthén diák-merénylő arczképét, továbbá az öngyilkos Tanos László iskolaigazgató képmását. Gyönyörű egy londoni utca fotografiája, továbbá Fahrman repülőgépiének hü reprodukciója. A szépirodalmi rész a legnagyobb figyelmet érdemli. Benda Jenő pompás tárczája, Haraszthy Lajos magyarosan szép verse és Fedi Sándor kedves poemája mellett több kitűnő fordítás tarkítja a lapot, amelynek technikai része is csinos és izlées.

— **Kossuth Ferencz állapota.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában igen örvendetes javulás állott be. Az izületi fájdalom jelentékenyen csökkent és az izületi gyulladás is visszafejlődik. A hőmérsék normális, a szív működés igen jó. A miniszter a mai délelőttöt már íróasztala mellett töltötte. A gyógyulás még több napig tart.

— **Szterényi államtitkár elutazása.** Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár ma délután 2 óra 30 perczkor indul gyorsvonattal Bécsen keresztül Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter látogatására Karlsbadba utazott. Fogadására a nyugati pályaudvaron megjelentek Kotányi Zsigmond min. tanácsos, Máv. igazgató, Daróczy állomásfőnök, dr. Palla Sándor és Jakab Sándor titkárok, Szűry János és Edvi Illés min. tanácsosok. Érsekújvárig kísérik el Szterényi államtitkárt s utközben referálnak neki. Szterényi hétfőn utazik el Karlsbadból, kedden Bécsben marad, ahol a kereskedelmi tárczát érdeklő ügyekről osztrák kormányférfiakkal tanácskozik s szerdán visszatér Budapestre.

— **Angol tengerészviziték a királynál.** Megirtuk, hogy Drury és Battenberg herceg angol tengernagyok több angol tengerészvizit kíséretében látogatást tettek a királynál. A király egy negyedórásig tartó kihallgatáson fogadta vendégeit. Utána udvari ebéd volt, amelyen az angol vendégeken és a király szűkebb körén kívül résztvettek még Szécsen és Mérey nagykövetek, valamint gróf Paar. Sir Charles Drury tengernagy a király jobbán, Battenberg Lajos herceg pedig balján foglalt helyet. Ebéd után a király cerclét tartott, mely után az angol tiszték az Erzsébet-szállodai lakásukra mentek. Délután sétakocsizást tettek Strobl felé. A király Battenberg herceggel ment egy kocsin Lauffenba. Este az ischli színházban diszlocádás volt a vendégek tiszteletére, amely alkalommal a „Vera Violetta” és a „Die süßen Grisetten” került színre. A király az egész előadás alatt rendkívül jó hangulatban volt és sokat nevetett. Felvonás közben kedélyesen elbeszélgetett a vele egy páholyban lévő Drury és Battenberg tábornagyokkal. Színház után a király az Erzsébet-szállóban tiz terítékű souper-t adott, amelyen gróf Hoyos és neje, Schiessl kabinetigazgató, továbbá Bronn és Marautti őrnagyok is hivatalosak voltak. A háromnegyed 11 órakor elutazó vendégeket gróf Hoyos és az udvari urak az állomásra kísérték.

— **Magyar előkelőségek Londonban.** Gróf Andrássy Gyula és az Andrássy grófi családnek Londonban idős többi tagja számos meghívásban részesül. Így a minap kintjártak Eastbourneban gróf Zichy Béla újszülött fia keresztelődésén. A magyar arisztokrácia tagjai közül Londonban tartózkodnak még: Sigray, Esterházy, Pallavicini, Bánffy grófok. Gróf Vay Péter apostoli protónotárius a Marlborough és a Norfolk hercegek meglátogatására vidékre utazott. A londoni magyar kiállítás a szép verőfényes délutánokon sokan látogatják; esténként a kiállítás területét fényesen kivilágítják és sikerült hangversenyek és tűzijátékok szórakoztatják a közönséget. A magyar kormány kiküldöttjei közül még sokan vannak Londonban, köztük dr. Erdődi Béla udvari tanácsos, tankerületi főigazgató.

— **Gyöngyössi István emlékezete.** Az ungyegyei Radváncz községben a Gyöngyössi Irodalmi Társaság emléktáblával jelöli meg Gyöngyössi Istvánnak, a XVII. század nagy költőjének szülőházát. Az emléktábla szövege ez lesz:

Itt született Gyöngyössi István 1620 körül, meghalt 1704-ben, a Murányi Vénus s egyéb művek XVII. századbeli nagy költője. Emléke poraiból megélemedett phönixként támad fel a honfiai szívekben és ez emlékjelben, melyet a Gyöngyössi Irodalmi Társaság közreműködésével a költő szülőhelye, Radváncz község emelt hazafias kegyeletből 1908-ban.

Az emléktábla leleplezése szeptember 20-án lesz s ez alkalomra meghívták a Magyar Tudományos Akadémiát, a Kisfaludy- s a Petőfi-Társaságot s az ország összes irodalmi egyesületeit.

— **Uj udvari tanácsos.** A hivatalos mai száma jelenti, hogy a király Fülöp Bélának a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi czímet adományozta.

— **Az olasz hadsereg köréből.** Rómából írják: Rogier és Mangiagalli tábornokok megbüntetésére, akiknek bűnéül rójják föl, hogy Olaszország vartüzérsége ma még nincs modern ágyukkal fölfegyverezve, természetesen élénken foglalkoztatja a katonai köröket. Nem vonják kétségbe, hogy a megrendszabályozásnak meg van az alapja, csak a formájában tartják nagyon keménynek, főképp Rogier tábornokkal szemben, aki a háboru esetére kiszemelt négy hadtestparancsnok egyike. Aggasztónak találják, hogy a hadsereg bizalmát vezetői iránt ily módon megingatják; e körök nézete szerint nem kellett volna ily ridegen eljárni. Hiábavaló azonban ma a befejezett tényekkel szemben e fölött vitázni. A két nyugatombai helyezett tábornok, akik különben mindketten egy év mulva elérték volna a korhatárt, részben már nyílt levélben is védekeztek s valószínűleg más formában is meg fogják ezt tenni. Rogier utódjául, bari-i parancsnok-tábornokká Mazzitelli tábornokot nevezték ki, az egyetlen aktív tábornokot, aki jelenleg az olasz kamarának tagja. Több nehézséget okoz Mangiagalli utódjának, a tüzérségi főfelügyelőnek kinevezése. Egyelőre, a nyáron át — mint beavatott körökben hiszik — érvényben marad a provizórium s csak azután fog megtörténni a végleges döntés.

— **A walesi herceg kanadai útja.** A walesi herceg kanadai útjának következő a programja: A herceg e hónap 5-én Portsmouthban az Indomitable csatahajón indul el. Kísérői lesznek lord Annaly, Sir Artur Brigge magántitkára, Hopwood, második gyarmatügyi államtitkár, Sir Charles Cust szárnységéd és Godfrey Faouett kapitány. A herceg július 22-én fog Quebec-be érkezni. A partraszállásnál Sir Wilfried Laurier francia és angol nyelvű beszédben fogja üdvözölni a herceget, aki ugyancsak francziául és angolul fog rá válaszolni. Utána a csitadellára mennek. 23-án különböző fogadások és látogatások lesznek, délután pedig diszlocádást tartanak, amelyen folyamán a város polgármestere a Champlain-emlékmű mellett francia és angol beszédben üdvözli a herceget. Utána Franciaország és az Egyesült-Államok képviselői tartanak beszédet. Este ünepélyes diszlocádó lesz a csitadellán, amelyet másnap szemle követ az Ábrahám-síkon. Július 25-én az angol, francia és az amerikai hajórajokat látogatja meg a herceg, a délután folyamán pedig nagy történelmi díszmenetét rendeznek az Ábrahám-síkon. A következő három napot ismét ünepélyekkel töltik el. Július 29-én az Indomitable újra visszaindul és augusztus 5-én Portsmouthba érkezik. A fedélzeten fog utazni az ujonnan kinevezett ausztráliai kormányzó is, gróf Dudley.

— **Than Károly emléke.** Than Károly főrendiházi tagnak, egyetemünk nagynevű tanárának minap történt elhunytá alkalmából a budapesti tudományegyetem tanácsa imponzás módon adott kifejezést részvételének, a ravatalra díszes koszorút tett, a gyászoló özvegyhez részvétiratot intézett és testületileg jelent meg a gyászszertartáson. A tanács azonban Than Károly emlékének maradandó módon való megörökítéséről is gondoskodni fog és az erre vonatkozó javaslat az idei őszön kerül tárgyalás alá.

— **Egy szerb agitátor hazatolonczoltatása.** Zágrábból jelentik, hogy az ismert szerb agitátort, Pavlovics professzort, aki agitációs utra indult Szerajevóba, az ottani rendőrség letartóztatta és hazatolonczoltatta. Pavlovics tanár a belgrádi bosnyák-szerb propaganda elnöke, aki pánszláv agitációjával igen sok kellemetlenséget okozott Boszniában.

— **Napoleon Murat herceget reaktiválták.** Emlékeztetés, hogy Napoleon Murat herceget ket-tős párbaja miatt nemrégiben nyugalomba küldték; nem lehet tudni miért. Mint Pétervárról jelentik, a felsőbb katonai parancsnokság megbocsátott a hevesvéri hercegnek, akit a Ferencz Ferdinánd nevét viselő ulánus-czredhez tényleges szolgálatra újra beosztották.

— **Iskolatársak találkozója.** Dr. Rozenberg János fogarasi ügyvéd felkéri volt osztálytársait, kikkel 1878. évben a kolozsvári unitárius gimnáziumban érettségi vizsgát tett, hogy nyolcz héten belőli

megtartandó barátságos összejövetel céljából pontos címüket vele mielőbb közöljék.

— **Tolvajok a czári palotában.** Több hónappal ezelőtt szentpétervári jelentések alapján megirtuk, hogy a Miklós czár tulajdonát képező műkincsek gyűjteményét rendszeresen fosztogatják és bár a műtárgyak egy részét meg is találták egyes ottani mű- és régiségkereskedőknél, a tetteseket azonban mindamellett nem sikerült felfedezni. Ugy látszott, hogy az akkor életbeléptetett szigorubb ellenőrzés következtében ezek a tolvajlások egy időre megszüntek, legalább mostanáig erre vonatkozólag hírem nem érkezett. Egy szentpétervári távirat szerint azonban a házitolvajok azóta sem szüneteltek, ugyanis a czár déli palotájának parancsnoksága észrevette, hogy a czár éremgyűjteményéből több reudkivül értékes éremdarab nyomtalanul eltűnt. A tolvajok csakis a cselédségből valók lehettek, akik nagyon ügyesen vitték véghez a tolvajlást, amennyiben az elvitt érmeket ügyes hamisítványokkal helyettesítették. A tolvajlás mérvét eddig még nem tudták megállapítani. A házi tolvajok munkáját megkönnyítette az a körülmény, hogy Miklós czár már négy esztendeje nem kereste fel a téli palotát.

— **A kölni hid beomlása.** Jelentettük, hogy az épülőfélben levő déli rajnai hid beomlott. A katasztrófának eddig tizennégy áldozata van. — Kilencz munkást megmentettek, de ezek is valamennyien igen súlyosan megsérültek. A katasztrófa, mint utjabban jelentik, oly hirtelen történt, hogy a munkások nem is tudtak menekülni. Egy szerelő a hidról beleugrott a Rajnába s ilyképen megmenekült. A beomlott hid nagy akadálya a hajózásnak. A szerencsétlenség helyén megrendítő drámai jelenetek játszódtak le, amikor az elveszett munkások hozzátartozói jöttek és ebédet hoztak; az asszonyok és gyermekek keservesen jajgatva sirtak. A katasztrófának kiszámíthatatlan következményei lettek volna, ha abban a pillanatban történik, amikor a hajók mennek keresztül a nyitva hagyott folyórészen. A mentés munkája serényen folyik, de az elveszett munkásoknak még eddig nem sikerült nyomára akadni. A parton álló mérnökök egyike figyelmessé tette a rendőrséget arra a veszedelemre, hogy az egész hid összeomolhat. Erre az egész környéket kiürítették s az ezekre menő embertömeget a szomszédos utcákra szorították. Az építményt egy dortmundi építész-czég készítette hatóságilag jóváhagyott tervek alapján és elkészülte után hivatalosan átvették. Nagyságáról fogalmat nyújt, hogy a hid középső ívének szélessége 160 méter s a hid oly magas, hogy az alatta menő hajóknak árboczaikat nem is kell lehajtaniok. A hid vasuti forgalom, közuti kocsik és személyforgalom céljaira szolgál. Az egész építmény négy-öt millió márkába került, amelyből harmadfél millió márka esik csupán a vasszerkezet költségeire. A Köln. Ztg. egy szakértőtől azt az információt kapta, hogy a hidépítmény már régebben gyöngének bizonyult, mire használatát megerősítéséig beszüntették. Ez a megerősítés meg is történt, kétségtelenül azonban nem a kellő mértékben. A hidnak különösen faalkotórészei voltak gyengék, úgy hogy azok nem bírták el a nehéz vasszerkezetet. Valószínűnek tartják, hogy a hidnak megmaradt részét is le fogják bontani, nehogy a katasztrófa megismétlődjék.

— **A halálraítelt Siczynski.** A törvényszék — mint ismeretes — Siczynski halálos ítéletének publikálása után nyomban tanácskozáásra vonult vissza, amely háromnegyed óráig tartott. A bíróság tagjainak, valamint a tanácskozásba belevont két államügyésznek külön esküt kellett tenniök, hogy az értekezlet lefolyását és eredményét a legmélyebb titokban fogják tartani. Lembergi bírói körökben azt hiszik, hogy Siczynski Miroslávot kegyelemre fogják ajánlani az uralkodónak. A törvényszék határozatát nem a rendes szolgálati uton, hanem az elsőszéktől egyenesen fogják Bécsbe küldeni. Potocki gyilkosa különben — mint Berlinből jelentik — nagyon nyugodtan viseli magát a fogházban, leveleket írál a hozzátartozóinak és olvasgat. A börtön igazgatójával a minap megbeszélte, hogy mivei foglalkozzék a jövőben. A börtön igazgatójának az volt a véleménye, hogy Siczynskyt mint segédtanítót, a fogház iskolájában, vagy pedig mint irnokot, a fogház irodájában fogják alkalmazni.

— **Az északi sark felé.** Peary, amerikai hajókapitány a napokban indul el „Roosevelt” nevű hajóján újabb északsarki expedíciójára. Peary, aki az utóbbi napokban Newyorkban tartózkodott, Cape Bretonból indul el hajójával. Terveiről úgy nyilatkozott, hogy a Smith-Sandeba készül. Utközben eszkimókkal fogja kiegészíteni legénységét s grönlandi kutyákat is vesz föl a hajóra. A telet a Grant-föld ugyanama pontján akarja tölteni, ahol az 1905—6-iki telet is töltötte. Onnan szárazföldre akarja az északi sarkot megközelíteni. Peary elutazása előtt Osterbayban el fog bucsuzni Roosevelt elnöktől, akiről hajóját is elnevezte.

— **A hőség Newyorkban.** Évtizedek óta nem tűzött a nap olyan forrón Észak-Amerikára, mint az idén. A kánikulának newyorki távirat szerint ezen a héten ott harmincz áldozata volt. Kedden a hőmérő a felhőkarczolóknak tetején 34 fok Celsiusot mutatott. Lent az utca árnyékban 38 fok, napsütötte helyen 47 fok volt a hőmérséklet. A lakosság éjszakánként a háztetőre kénytelen menekülni, mert a szobában nem lehet megmaradni. Számosan a parkokban tölthetik az éjszakát és a tengerpartra is tömérdek ember fekszik ki. Sok munkaág teljesen szünetel. A hatóságok intézkedtek, hogy a szegényebb polgárok között ingyen oszszanak ki jeget, amelynek most igen nagyon felment az ára. Siralmas nézni, hogy mennyit szenvednek a hőség miatt a gyermekek. Sorjában betegednek meg és sokan el is pusztulnak. A kocsiutakon lépten-nyomon eszméletlenül heverő lovakat lehet látni. Az öltözködésben az emberek mit sem törődnek az illendőséggel. A nők erősen kivágott könnyű ruhákat viselnek, a férfiak felgyűrűk között ingujjban járhatnak. A forróság miatt dusan garázdálkodnak a tolvajok, akik rengeteg dolgot adnak a rendőrségnek.

— **Kinevezések az állatorvosi főiskolánál.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolánál dr. Szász Alfréd tanársegédet a IX. fizetési osztályba m. kir. bakteriológussá, Schmiedhoffer Gyula tanársegédet a X. fizetési osztályba bakteriológussá, Wetzl János m. kir. állatorvost a X. fizetési osztályba tanársegédévé, dr. Besskó József, dr. Horváth Béla, Kiszely Lehel Miklós, Berrár Mihály, Rajtsits Emil és Kmoskó György tanársegédeket jelen minőségükben a X. fizetési osztályba, végül Kiszely Lehel Miklóst a budapesti m. kir. állatorvosi főiskola kórbonczatani tanszéke mellé folytatólag további két év tartamára tanársegédévé nevezte ki.

— **Az elcsereült halott.** A nagyváradai közpórház hivatalában tegnapelőtt jelentették, hogy a 32-ik számú beteg, özvegy Hegedűs Józsefné, született Blaha Erzsébet, meghalt. Következtek a szokásos intézkedések. Előbb a kórházban könyvbe jegyezték a halálózást, azután értesítették róla az anyakönyvi hivatalt és végül tudatták a gyászszert a megboldogult hozzátartozóival. A szőlőhegyen lakó rokonok tegnap bejöttek a városba és gondoskodtak a végítésségről. Csak mikor minden idevonatkozó munkát elvégeztek, határozták el magukat a halott megtekintésére. Amikor a tetemről lekerült a fekete lepel, a rokonok csodálkoztak.

— Hiszen ez nem Hegedűsné! — mondogatták.

— Hát akkor kicsoda?

— Honnét tudjuk mi azt? Ez az urak dolga.

Erre elkezdődött a vizsgálat. Kiderült, hogy özvegy Hegedűs Józsefné nyugodtan alszik a hetes számú szobában és Páll Józsefné halt meg, akit nemrégiben hoztak be súlyos betegen Margittáról. De a Hegedűsné rokonai még mindig busulnak és azon töprengenek, hogy ugyan kicsoda fogja megtéríteni a hiába megrendelt temetkezési holmik költségeit. Majd megfizeti a nagy harang. A halottnak vélt asszony pedig soká fog élni, ha igaz az a szállóige, hogy hosszú kort ér meg az, akinek a halála hírért költik.

— **Léghajóflotta.** Berlinben német léghajóflotta-egyesület van alakulóban, amelynek célja politikai és gazdasági természetű. Az egyesület politikai agitációt kezdene egy nagy birodalmi léghajóflotta létesítése céljából, másrészt feladatául tűzné ki, hogy lehetőleg sok kormányozható léghajót szerezzen be és szereljen fel.

— **Beethoven párisi szobra.** Most már bizonyos, hogy Párisban felállítják a Charmoy készítette Beethoven-szobrot. A szobor helyéül a Ranelagh-sétányt szemelték ki. A szobornak egész kis története van már. Két év előtt készült el és eredetileg a Trocadero-téren akarták felállítani. Az ünnepségekre is készülődtek már, mikor a tervbevett helyen egy zenepavillont építettek. Charmoy, aki Bandelaire, Alfred de Vigny, Poe Edgar és mások szobrai is készítette, Beethoven gényusoktól körülvéve fekvő helyzetben ábrázolja, amint könyökére támaszkodik.

— **Zeppelin légi utja.** Zeppelin léghajóját holnapután fogják megtölteni. Gróf Zeppelin a következő napon próbautazást fog tenni s erre azért választotta ezt az időt, hogy éjjelre is kiterjedő utazásán a teli hold világának kellemességét is élvezze.

— **A hajduböszörményi tifusz.** Hajduböszörményben a tifuszjárvány miatt annak idején zárlat alá helyezett cigányokat ma a zárlatból felszabadították. 196 cigányt 16 napon át a város látott el minden szükséglettel és a tüzelőfán kívül a városnak napi 120 koronájába került. A cigányokat még mindig megfigyelik. A hadházi cigányokkal nem szabad érintkezniük és azok nem jöhetnek Böszörménybe, mert a tifuszt a hadházi cigányok hurczolták be. Két kórházi ápoló a cigányoktól megkapta a tifuszt, de felgyógyultak.

— **Gyilkosság.** A mára virradó éjjel Máramarosban két gyilkosságot követtek el. Rahun Alusek gazdaember agyonszurta feleségét, mert ez a koresmába ment és ott veszekedni kezdett vele. — Husztköz községben Hricák János nápszámos nyílt utcán szóváltás közben mellbelötte Berkovits Mózes földbírtokost, kitől egy kifízetetlen napszáját követelte és mivel ez mindjárt nem akarta neki kifizetni, agyonlötte. Mindkét gyilkost elfogták.

— **Nagy szerencsétlenség a prágai virágkorzón.** Prágában a kiállítás rendezőbizottsága ma délután virág-kocsikörzöt rendezett, amely nagysikerűnek ígérkezett, de véletlen baleset következtében szomorú vége lett. Mikor a felvirágzott kocsisor másodszor kerülte meg az iparcarnokot, egy négyfogatu hintó lovai megbokrosodtak. Ebben a kocsiban dr. Kaizl egykori pénzügyminiszternek özvegye ült völégényével, Györgyevics Péterrel s br. Nathernivel. Olyan gyönyörű volt a hintó díszítése, hogy a közönség zugó tapsviharral jutalmazta tulajdonosát, a volt pénzügyminiszter özvegyét és az örömrivalgástól a négy paripa megbokrosodott. Vad vágatással ragadták el a kocsit és Kaizlné nagy ivben röpiült ki belőle, de csak könnyebben sebesült meg. Völégénye a báróval később kiugrott, mind a ketten a kerek alá kerültek és jelentékenyen megsebesültek. A négy ló egyike közben elszakította az istrángot s egyenesen a közönség soraiába rohant. Több rendőr feltartóztata a lovat, de akkor a másik három ló, valamivel távolabb, a tömeg közé rohant a feldíszített kocsival. Iszonyu lett a rémület, menekült mindenki hanyatt-homlok, egymást gázolták le az emberek s lehetetlen volt a megbokrosodott lovakat megfékezni. Egy asszony, akit letapostak, a lovak alá került és fején az egyik ló úgy megrugta, hogy menten szörnyet halt. Még más tizennyolcz embert gázolt el a virágokkal feldíszített hintó és a tolongásban harmincz asszony és gyermek szenvedett sérüléseket. A kiállítási területen lévő vendéglő nagytermét hamarosan átalakították a mentőállomássá, az önkéntes mentők több kocsival a helyszínén termettek és bekötözték a sebesülteket.

— **Uj robbantó anyag.** Berlini jelentések szerint Gehre Frigyes mérnöknek sikerült egy új robbantó anyagot feltalálnia, mely minden eddigit felülmúl. Az ára nagyon alacsony, 36—60 fillér a kilogrammjá. Az eredménye is bámulatos. Egy 7.05-ös gyorstüzelő lövedéket az új robbantó anyag igen csekély mennyisége száznegyvenöt darabra szakított. Amellett a szétrobbant lövedék darabjai minden irányban szétszóródtak, úgy, hogy e tekintetben is kifogástalan az új robbantó anyag, melylyel még folytatják a kísérleteket.

— **Elsikkasztott ékszerek.** Párisban Hasan Nicim nevű ékszerügynök másfél millió frank értékű drágaságokat sikkasztott el megbízójától és olcsón el-

kótyavetyélte. A károsodott czegek között osztrák ékszerkereskedők is vannak.

— **A portopée becsülete.** A katona-morálra s az armádia czifra nyomorúságára szomorúan jellemző az a megható történet, melynek színtere egy erdélyi kis garnizon volt. Haldoklott a tisztikar egyik legszimpatikusabb s legvidámabb tagja, B. Jenő főhadnagy. A szimpatikus fiatalembert előrehaladott tüdővész pusztította s az utolsó este ott érte a legény-szállásán. Szörnyű láz gyötörte, rémképeket látott, gyakorlatokkal, felebbvalóival vívódott. Testi-lelki jóbarátja, T. Jenő hadnagy szánó fájdalommal nézte halálutóját. Április harminczadikán est volt. Nemsokára föl fog ébredni a szép első május, de az már nem fogja életben találni a szegény fiut. Jött az orvos s megcsóválta a fejét.

— Tíz perc alatt vége — mondotta a hadnagy-nak.

Ennek egyszerre eszébe ötlött valami. Elkapta az orvos kezét.

— Nem lehetne reggelig életben tartani?

— Injekciókkal, mindenesetre, talán hajnalig. De az merőben emberkinzás volna.

— Pedig annak meg kell lennie! — szólt határozottan a hadnagy.

— Az ezredorvos megütöközve nézett rá:

— Én pedig nem teszem meg. Orvosi lelkiismeretembe ütköző dolog volna.

A hadnagy odament az ajtóhoz, bezárta s a kulcsot a zsebébe tette. Komor arczczal fordult az ezredorvos felé:

— Jenőnek élnie kell hajnalig. Adjon neki injekciókat. Parancsolom!

Elővette a revolverét s odatette maga elé az asztalra. Az orvos megszeppent, azt hitte: ez talán megőrült. Mit volt mit tennie: előszedte a szereit és étert fecskendezett be a főhadnagynak. A szörnyű vívódás csakugyan meghosszabbodott; éjjel jól elmult, mikor a főhadnagyból kiszállt a lélek.

A hadnagynak még egy kívánsága volt.

— Ezredorvos ur, adjon nekem tüstént bizonyítványt, hogy a főhadnagy ur ma, május elsején halt meg.

Az orvos kiállította a bizonyítványt, ám nem állhatta meg szó nélkül:

— De hát legalább mondja meg, miért rendezte ezt a rémes históriát; tudjam meg, mielőtt följelentem.

— Hogy följelent-e, vagy sem, azzal nem törődöm. Értse meg: Jenő ma, május elsején halt meg s az erről szóló bizonyítvány alapján megkapja a májusi fizetését és a negyedévi lakásbérét. A suszter, a mosóné, a koresmáros nem fogja becsmérni! Menjen s jelentsen fel.

Az ezredorvos meggondolta a dolgot s nem tette meg a följelentést. Az eset híre mégis kiszivárgott s mint jellemző katona-történet száll most szájról-szájra a városkában. T. Jenő kilépett a honvédségtől s ma már Budapestben van tiszt és becsült polgári alkalmazásban!

— **Házasságok.** Varga László gőzmalomtulajdonos július 19-én esküszik örök hűséget Barandon Rutskay Viola kisasszonynak, Rutskay Elek barandói fömolnár leányának.

Hahn Izidor, a Szentesi Takarékpénztár főkönyvelője július 14-én köt házasságot Szentesen Czobor Editkével, dr. Czobor Ernő budapesti ügyvéd nővérével.

Löwy Nándor eljegyezte Schön Irént Székesfehérvárott.

Ujhelly Sándor újvárosi bérlő július 15-én tartia esküvőjét Kisjenőn Braun Irénke kisasszonynyal, Braun Fülöp kereskedő leányával.

Kovács Frigyes építész e hó 12-én köt házasságot Prosznit Vilmával.

Engel Mihály holnap, vasárnap köt házasságot Grünwald Melániával Budapestben. Házassági tanuk Vojnárovits Sándor tábornagy és dr. Abonyi József lesznek.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árlevezék bérmentve küldetik.

— **Megrendszabályozott iskolafelügyelő.** A berlini Vilmós-gimnázium általános tisztelettel övezett igazgatóját, Leuchtenberger titkos tanácsost, felettes hatósága szigorúan megrendszabályozta, mert a tanulóifjúsághoz intézett egyik beszédében a középiskolai oktatás modernizálását hangoztatta, többek között ezeket mondotta:

— A mostani gimnázium a régivel ellentétben, túlságosan sokoldalú. Ez a sokoldalúság számosaknak az átlagos műveltségére kárral jár. Közel jutottunk a felületességhez. Jelentékenyen nem lehet ezen változtatni, ha azt akarjuk, hogy a gimnázium gimnázium maradjon. A görögöt és latint nem engedik mellőzni. Ha kötelezővé tesszük az angol nyelv tanulását, ezzel helyesen cselekednénk, csak hogy az újítás a francia nyelv rovására történne. Kiváncsinos volna a természettudomány oktatását is növelni, ami viszont a matematika rovására menne. És végül, ha szaporítanók a földrajzi órák számát, azt meg a történelem szenvedné meg.

— **Az elhagyott leány.** Gáspár Róza huszonöt éves varrónő, tegnap délután Kárpát-utca 15. szám alatti lakásán morfiúmot ivott. Nagyon súlyos belső sérülésekkel vitték őt a mentők a Rókus-kórházba. A feltűnő szép, gyönyörű szőkehajú leány, az öngyilkossági kísérlet elkövetése előtt a rendőrségnek levelet írt, amelyben a többek között ezt írja: „Hat év óta szeretem Steinbach Istvánt, aki a Béla-utczában lakik. Többször házasságot ígért nekem, de ígéretének beváltását állandóan elhalasztotta. A multkor elhagyott és Frankfurtba utazott. Utána mentem, ott jó volt hozzám és boldogan éltünk egymással. Nemrégiben azonban visszajöttünk és most már egyáltalán nem akart rólam tudni. Felkerestem lakását, kértem, váltsa be ígéretét, de ő hajthatatlan volt. Le akartam dobni magamat az emeletről, de ő megakadályozott. Most azonban nem bírom tovább huzcolni szerencsétlenségemet és morfiúmmal elemésztetem magamat. Nagyon kérem, ne bonczoljanak fel, ha pedig mégis felbonczolnak, legalább a hajamat ne vágják le. Szegény szülőimet pedig értesítsék kiméletesen a halálomról.” Az orvosok remélik, hogy a szép, szőkehajú leány életben marad.

— **Uj gyémántmező.** A délnyugat-afrikai Windhuk közelében lévő Lüdericben nyolczszáz gyémántot találtak, amiből azt következtetik, hogy azon a vidéken nagyon gazdag gyémántmező van. A kövek két-három milliméter átmérőjűek s minőségük megfelel a transzváli közepes fajtájú gyémántnak.

— **Kávésok gyűlése.** A budapesti kávésok e hó 23-án, csütörtökön délután két gyűlést tartanak, és pedig 4 órakor a Budapesti kávéspartársulatnak rendkívüli közgyűlése lesz, amelynek tárgya: A választmány előterjesztése a budapesti kávéházi alkalmazottak szakszervezetének kérvényére az egyesület elismerése ügyében. Ezt követi 5 órakor a budapesti kávésok szövetségének alakuló közgyűlése a következő napirenddel: 1. A közgyűlést vezető elnök megválasztása. 2. Az előkészítő bizottság által kidolgozott alapszabály-tervezet tárgyalása. 3. A tisztikar megválasztása. 4. Határozás a magyarországi munkaadók országos szövetségébe való belépés ügyében. 5. Esetleges indítványok. Mind a két ülés a fővárosi Vigadóban lesz.

— **Gyorsíró-gyakorlatok a parlamentben.** Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület nyári gyakorló órái hétfőn, e hó 13-án kezdődnek az országháza hírlapirói helyiségében. A gyakorló órák naponta délelőtt 8—9-ig vannak és az egyesület Gabelsberger Szakiskolájának végzett növendékei által látogathatók. A gyakorló órákat, melyek díjtalanok, Zay Lajos országgyűlési gyorsíró vezeti.

— **Az uzorás kamatja.** Lupényban néhány székely bányász zálogba tett subájukat váltották ki egy oláh uzorástól, kivel összeveszték a kamat miatt. Az egyik bányász hirtelen egy karót rántott ki a szomszéd kerítésből és azzal az oláht ütni kezdte. A szomszéd, kinek kerítéséből a karót kihúzták, azt kiáltotta oda, hogy ne bántsák a karókat, mire egyik bányász revolverrel a szomszéd Stancsura lött, kit a golyó szíven talált és rögtönös halálát okozta. A csendőrség a gyilkos bányászt, Nate Sándort letartóztatta.

— **Ujra lépene Pozsonyban.** Pozsonyban Puh a Czeczilia munkásnő gyanus tünetek között meghalt. A hivatalos bonczolás kiderítette, hogy a lépénének esett áldozatul.

— **Hurokra került uzorás.** Nagystíli uzorás került ma a budapesti rendőrség kezére. Az illető Marton József mindszentkálai születésű, negyvenkét éves volt kereskedő. Ennek az embernek a nevét, viselt dolgai révén már nemcsak a büntető hatóság, hanem a közönség is jól ismeri. Marton, amikor az üzlettel annak idején felhagyott, mindjárt az uzorászkodásra adta magát. Mindenütt azt mondta, hogy ügynöke több cognac-gyárnak és a portékát szívesen adja hitelbe is. A megszorult emberek, többnyire katonatisztek, megvették a konyakot, Marton pedig visszavásárolta tőlük — olcsóbban. Egy időben a főrangú világ néhány tagjával is kötött pénzügyi, természetesen a maga módja szerint. Így került annak idején hozzá gróf Sztáray Tibor, akinek nagyobb összegre volt szüksége, Marton eladott neki ötezer üveg konyakot váltóra. A konyak értéktelen volt s a gróf nem tudta értékesíteni. Marton azonnal sietett peresíteni a rövid lejáratra kiállított váltókat. A gróf nem tudott fizetni, mire az uzorás rávette őt az okirathamisításra. A bünpörben a ravasz uzorás kimenekült a bajból. Néhány évvel ezelőtt a Grödel-féle zsaroló ügybe is bele volt keverve Marton József, aki utóbb már felhagyott a konyakügynökséggel és más módon folytatta az uzorászkodást. A pénz rendszerint egy-két havi lejáratu váltóra adta. Volt egy ügynöke, Stern, aki átvette tőle a pénzt, de rendszerint a váltón szereplő összegnek csak kétharmad, vagy háromnegyed részét. Stern azután a kölcsönvevőtől veit viszont elismervényt, hogy az illető nyolcz százalék levonása mellett a váltón szereplő összeget teljesen megkapta. Az uzorás ellen újabb hét becsapott ember tett feljelentést. A rendőrségen megindult a nyomozás, amelyeknek adatai alapján Marton Józsefet letartóztatták éppen abban a pillanatban, amikor a pályaudvarra akart hajtatni, hogy Karlsbadba utazzék.

— **Az esperanto-kongresszus.** Az esperanto nemzetközi segédnyelv terjesztése végett augusztus 16—22-re összehívott IV. drezdai kongresszus munkálatai annyira előrehaladtak már, hogy a részleges programot is szétküldte a rendezőség. Drezda városa 6250 márkát szavazott meg a kongresszus költségeire. A tagok kongresszusi jegyeikkel díjtalanul utazhatnak a városi járműveken. (Lóvonaton, gőzhajón stb.) A kongresszusi munkálatokkal egy időben Párisban megjelent az esperantisták első nagyobb lapja: az Ziciale Gazeto Esperantista folyóirat, amely hivatalos lapja az összes esperantista egyesületeknek, amelynek száma Európában ezidőszent 865. A magyar egyesület helyisége Alpar-utca 8. szám alatt van, hol érdeklődőknek szívesen nyújtanak felvilágosítást.

— **A gázgyár és a sztrájkoló munkások.** A budapesti légszuszgyárak igazgatósága, mint a mai reggeli lapok jelentették, elhatározta, hogy ama volt munkásainak és ezek családtagjainak, akik most fölvételt nem nyerhettek, új keresethez való juthatóságát megkönnyítendő, — amennyiben illetőségi helyükre, vagy munkaszerezés céljából vidékre szándékoznak elutazni — az utiköltséget megfizeti. A gyár igazgatósága e célra ma huszonötezer koronát tett le a rendőrségi pénztárba. A főkapitány most föl szólítja a légszuszgyárak ama volt munkásait, akik mult hónap harminczadikán még munkában voltak, de ujra fölvételt nem nyertek, hogy ha illetőségi helyükre vagy munkaszerezés céljából vidékre szándékoznak utazni, munkakönyvükkel együtt lehetőleg mielőbb, de legkésőbbben e hónap harminczegyedikéig a főkapitányságnál, Garlathy Ödön rendőrtanácsosnál, a hivatalos órák alatt reggeli nyolcztól délután kettőig jelentkezzenek. A rendőrség gondoskodni fog arról, hogy a jelentkezők és családtagjaik részére, az ország határain belül való utazáshoz szükséges vasuti jegyek megváltassanak.

— **A boszu.** Ponor községben Román Pál a mult évben összevesztett Dragota Izákkal és ez akkor jól helybenhagyta Románt. Azóta Román folyton emlegette, hogy boszut áll Dragotán. Tegnap Román elcsalta Dragotát ugyanazon helyre, hol ez élt egy évvel kikapott és ott lát egy előre elkészített követ ugry fejbévágta Dragotát, hogy az koponyatörést szenvedett és néhány órai kínlás után meghalt.

— **A főkapitány és a nyaraló közönség.** A tapasztalás azt mutatja, hogy nyáron legtöbbször azokba a lakásokba hatolnak betörők, a melyeknek lakói oda vannak nyaralni. A főkapitány most rendelkezést adott ki, amelyben óvintézkedéseket ajánl. Így a rendőrség fölkeri a háziurakat és a házkezelőket, hogy a házmestereket szigorúan utasítsák, hogy a nyári idő alatt fokozottabb éberséget fejtsenek ki. A házmestereknek azokat a lakásokat, a melyeknek lakói távol vannak, napközben is gyakrabban meg kell nézni, a házban megforduló idegeneket figyelemmel kell kísérni, kapuzárás után, illetőleg kapunyitás előtt gondosan meg kell nézni a ház pinczeit, félre-eső helyeit. A rendőröket utasították, hogy a házmestereket szükség esetén támogatásban részesítsék.

— **Hajsza a betörők után.** A detektívek tegnap értesültek arról, hogy a szombatra virradó éjjel a Thököly-ut harminczhatodik számú házában Balogh Ernő csemegekereskedésébe betörés készül. Pólya Béla és Mőker József detektívek lesbeállottak az udvaron s már tegnap este várták a történeteket. Nem sokkal éjjel után zajt hallottak és az egyik pinczeablakból előmászott két betörő, akik mindjárt munkához akartak látni. Az egyik azonban elejtett egy szerszámot, mely nagy zajt csapott, s a betörők felmenekültek a lépcsőn a padlásra. A padlásajtót már előre kinyitották, hogy legyen merre menekülniök. A detektívek sietve utánuk mentek a padlásra, de a betörők egy ablakon át már kibújtak a háztetőre. Ott azonban valmiképpen eltűntek a detektívek szeme elől. Ezalatt már az utcán csődület támadt, mert a zajtól fölvert házmester rendőrt hívott. A betörők közben átmásztak a Thököly-ut harmincznegy számú ház tetejére, de miután a detektívek ide is követték őket, tovább másztak a harminczkettes számú ház tetejére és ott ismét eltűntek. Közben az utcán nagy tömeg gyűlt össze s izgatottan várta a fejleményeket, egy rendőr pedig a tüzoltókért telefonozott. A tüzoltók tololétrával meg is érkeztek, amikor a detektívek egy nagyobb padlásnilyást fedeztek fel s valószínűnek tartották, hogy a betörők ott bujnak el. A tüzoltók a tololétrát felállították, de a padlásnilyásba egyik sem akart lemenni, mert attól tartottak, hogy a betörők revolverrel megtámadják őket. Erre Pólya detektív övet csatoltatott a derekára és lebecsátkozott a padlásra, ahol egy sarokban rátalált a két betörőre. Elfogta őket és beszállította a főkapitányságra. Ott megállapították, hogy az egyik betörő Pábián Péter lakatossegéd, a másik Dalmádi Béla cserépfedőinas.

— **Veszedelemes tűz.** Rosenfeld Lajos és Testvére bécsi diszműárgyárának szállító kamarájában a kályha tulhevítése következtében tűz ütött ki, amely oly gyorsan terjedt, hogy a gyárban dolgozó hatvan munkás csak nehezen tudta életét megmenteni. A tüzoltók félórai megfeszített munka után eloltották a tüzet.

— **Megtámadott postakocs.** Déváról táviratozák: A Boiczáról Bradra menő postakocsit eddig ismeretlen tettesek, midőn a kocsit az erdő közepén haladt, megtámadták és több lövést intéztek a kocsira, de a kocsis lélekjelenlétét megőrizve, a lovak közéd vágott és sebes hajtással menekült. A lövések csak a postaládát érték, amelyben nagyösszegű pénz volt Aranybányára ezimezve.

— **Boszúálló munkások.** A közelmúlt napokban nyert csak befejezést a gázgyári munkások sztrájkja. A sztrájk alkalmával Barna Sándor gázgyári munkás két társával nem vett részt a mozgalomban, amiért munkástársai igen nehezítették. Legjobban haragudott Barna Sándorra Rivasz Tóth János a világitó munkások szakszervezetének volt alelnöke aki néhány társával elhatározta, hogy megverik a sztrájköröt. Ma este csakugyan megleste Barnát és Fazekas Vincze és egy eddig még ismeretlen munkással rátámadtak. Barna tudta, hogy a munkások haragszanak rá, ezért állandóan revolverrel járt. Mikor a három munkás nekiesett és el akarta venni, előrántotta revolverét és ezzel annyira rájlesztett támadóra, hogy azok elmenekültek. A nagy zajra odasiető rendőrnek sikerült Rivasz Tóth Istvánt és Fazekas Vinczét teljesen ártalmatlanná tenni. Bevitték őket a főkapitányságra, ahol Rivasz Tóth Istvánt rövid kihallgatás után letartóztatták, Fazekast pedig a Népszínház-utca huszonhetedik szám alatt levő lakására igazolták. A harmadik merénylőt erőlyesen nyomozza a rendőrség.

— **Ügyes fogás.** Erdélyi Mihály, tizenkilenc éves lovász, gazdájától, Burnea nevű földbirtokostól Bukarestből megszökött, de előbb ellopott onnét nyolcezer frankot. A tolvaj lovász Budapestre jött és itt legelőször a városligeti játszótérre ment, ahol barátait, a hintáslegényeket és egyéb városligeti alakokat megvendégelte, megkocsikáztatta. Sándor Sándor ezerhatszázhetvennyolcas számú rendőrnek, aki a Városligetben teljesített szolgálatot, feltűnt a mulató gavallér viselkedése és szemmel tartotta őt. A jókedvű társaság a Beketow-czirkuszbába ment, ahol páholyt akartak váltani, de a hintáslegények kijelentették, hogy ők csak a felső helyekre ülnek. A felső helyekre mentek tehát s az ott levő nagy tömegben eltűntek a figyelő rendőr szeme elől. A rendőr másnap a „Bűnügyi Értesítő”-ben olvasta, hogy Bukarestből keresnek egy embert, akinek a személyleírása teljesen ráillett a tegnapi meczénásra. Várt, hogy ismét megjelenjenek a ligetben és várakozásában nem is csalódott. Egyszerre észrevette, hogy egy Hermína-uti gyorsfényképészről jön ki az egész társaság és beleültek egy gummikerekű fiakerbe. Mire Sándor odaért, a kocsi a lovak közé csapott és elhajtott. Megkezdődött erre a hajsz. A rendőr egy arra jövő villamosra ugrott és a kocsi vezetővel megértette a helyzetet, a legnagyobb sebhességgel a kocsi elé kerültek a villanyossal és az ott posztoló rendőrrel együtt a kocsit megállították és igazolásra szolgáltatták fel a bent ülőket. Erdélyi Mihály beismerte, hogy ő a keresett egyén. Bevitték a Hermína-uti laktanyába, majd a főkapitányságra. Megmotozása alkalmával mintegy hétszáz koronát találtak meg nála, a többi, — vallo-mása szerint — elmulatta.

— **Szerencsétlenül járt.** Hohenaschaui jelentések szerint Reuter Ottó humorista a gramercletscheri hegyi vasutról, a mikor az a végállomásra érkezett, időelőtt akart kiszállni, de a kocsi a fal közé került, ahol összezúzódt. Reuter azonnal meghalt.

— **Iskolatársak találkozója 45 év múltán.** A pécsi főgimnáziumban 1863. év júliusában érettségi vizsgát tevő tanuló-társak jöttek össze negyvenöt év múltán Dunaföldváron Bíró Imre ottani prépost-plébános és iskolatárs házában július 6., 7. és 8. napján. A harminczkilenc érettségiző iskolatárs közül meghalt husz, életben van elszórtan 19, ezekből összejött a nevezett vendéglátó házigazdán kívül 9: Driesz Lajos ügyvéd, nagybirtokos Pécsváradról, Fölker Mátyás esperes-plébános Értényből, Hajba Mihály plébános Zalaszántóról, Jeszenszky Ferenc országgyűlési képviselő Bükkösről, Joó János esperes-plébános és az Almádi-fürdő igazgatója Vörösbényből, Knecht Ferenc esperes-plébános Szentdienesről, Kustár Lajos ny. esperes-plébános Bajáról és Vértesi Károly ügyvéd, író Zomborból. Hozzájuk csatlakoztak az egy évvel alább járók: Frantich Ágoston székes-egyházi kanonok Pécsről és Onczai Béla esperes-plébános Nemetkéről. Bíró Imre prépost infúlás gyász-misést mondott az elhalt társakért, hét ferenczrendi szerzetes és három világi pap segédkezett neki az oltárnál. Megható jelenet volt, mikor Bíró a tumbát körüljárta s megemlékezett azokról a társakról, akik per fragilitatem carnis az életből elköltöztek. A templomajtóban összegyűlt szegények dus kiosztásban részesültek. Az iskolatársak az emeletes és tágas plébániai épületben mind elférve, szállásra mindig együtt maradtak. A délelőtti órákban Rátkay László országgyűlési képviselő és a „Felső Klári” című színmű szerzője kalauzolása mellett megnézték Vak-Bottyán csonka tornyát s az az alatt lévő régi sötét tömlőzöket.

— **Amerikai Park — Ős-Budavára.** Vasárnap délután öt és este kilenc órák Havemann Rikárd a híres vadállat-szelidítő a park területén végigsétáltatja azt a két ritka tigris-oroszlán kölköt, amelyről ma már egész Budapest beszél. A közönség tehát közvetlen közelségből csodálhatja a nevezetes zoológiai csodát. Ma délután hat órák és este háromnegyed tíz órák egy-egy ünnepi disztribúció lesz a variétéban, mindkét előadásban Havemannal és a szenzációs jullusi új programmal. A Tabarin Moulin Rougeban 15 szenzációs új számban, köztük a híres Farabonis tourbillon-csapat. Az előadásokat kedv-
zöllen időben is megtartják.

— **Országos tüzoltó-tanfolyam.** Az évente szokásos országos tüzoltó-tanfolyam e hó 5-én megkezdődött a fővárosban. A tanfolyam, amelyen az ország minden részéből jelentkezett hallgatók közül ötvenen vesznek részt, július huszonharmadikán ér végt, amikor kiosztják a képesítő bizonyítványokat. Az idén a rendes időnél korábban azért tartják a tanfolyamot, mert a tüzoltóság vezérférfiai a jövő hónapban a Szatmárnémetiben tartandó országos tüzoltó-kongresszuson vesznek részt.

— **Az állatszeldítő tolvaja.** A hatodik kerületi kapitányságnál Havemann Rezső állatszeldítő följelentést tett, hogy néhány nappal ezelőtt felfogott szolgálja Fekete János huszonegy éves munkás ma reggel átfűrészelte a ketrecz vasrácszatát, amely ketreczben rendkívül értékes oroszlán és tigris-kölykek voltak. A rablót azonban rajtakapták és el akarták fogni, de az átvette magát a kerítésen és elszökött. Utólag jöttek rá, hogy az háromszáz koronát Havemanntól és egyéb kisebb-nagyobb összegeket másoktól is ellopott. A rendőrség keresi a tolvaj szolgát.

— **Öngyilkosság mozsárgyúval.** Borzasztó módon vetett véget életének egy Lestl György nevű asslingi bognárlegény. Két mozsárgyút tett ágyába és mindkettőt megtöltötte puskaporral és vízzel. Azután feljött a két mozsárgyú szájára tette s éppen abban a pillanatban sütötte el a két agyút, amikor a közeli templomtoronyban misére harangoztak. A lövések az öngyilkos legényt teljesen szétszaggatták.

— **Halálozás.** Iritz Hermanné, születet Purjesz Eugénia elhunyt Makón ötven éves korában. A megboldogult nemesszüvi uriaszony halála kiterjedt nagy rokonságot borított mély gyászba. Az elhunytban dr. Purjesz János szentesi ügyvéd és Purjesz Mór makói lapszerkesztő testvérét vesztette el.

— **Rendőri hírek.** A lokomotívfüttő bal-esete. Tegnap délután a kőbányai alsó pályaudvaron Marton János lokomotívvezető, miközben a gépet akarta olajozni, egy váltónál kiesett és koponyatorrészt szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — **Tolvaj család.** A rendőrség letartóztatta Serfőző Mária cselédet, aki dr. László Károly ügyvéd kárára hétszáz koronát ellopott.

— **A „Közbiztonság” rendőri hetilap e heti száma a következő érdekes tartalommal jelent meg:** Vezércikképen Gegus Dániel kapitány foglalkozik a sztrájkjal s ezzel kapcsolatban a gázgyárak dolgával. A tárczát Zöldi Márton írta. Pröckl Sándor értékes cikkben foglalkozik a vallásnak a bűnösökre gyakorolt befolyásával. Nagyon érdekes illés Zsigmond cikke a marokkói rendőrségről. A lap egyéb rovatjai is élénkek, érdekesek és szórakoztatók. A Közbiztonság Szűcs III. József, a meggyilkolt rendőr családjának 589 koronát gyűjtött. Ezt a gyűjtést folytatja.

— **Az utolsó leukopáta.** A Beketow-czirkuszbán esténként fogadásokat köt a közönség, vajjon Tom Jack, az „utolsó leukopát”, mint magát nevezi, kiszabadul-e azokból a bilincsekből, lánczokból, kötelekből, melyekkel esténként megkötözik. Akik arra fogadnak, hogy Tom Jack nem szabadul, elveszítik pénzüket. Ez a Jack érdekes ember, u. n. leukopáta, vagyis albino, hófehér arcu, haj, bajszu és vörvörös szemű. Az északamerikai Kanada államnak fővárosában, Ottawában született 1884-ben, természeti különlegesség, amely különösen a kanadai indiánusoknál észlelhető, amikor fehér ember rézbőrű nőt vesz el. Jack ilyen vegyes házasságból származik, anyja indiánus-nő volt. A fiatal ember nemcsak érdekes látványosság, hanem szinte emberfeletti ügyességgel bír, akárhogyan megkötözik, lelánczolják, mindig kiszabadul. A közönség annyira érdekli Tom Jack iránt, hogy az igazgatóság néhány napra meghosszabbította szerződését. Tom Jack pedig ez uton hívja fel a közönséget, hozzon magával lánczokat vagy köteleket és győződjék meg róla, hogy minden bilincseiből kiszabadul.

— **Kedvezményes áru fürdőzés és üdülés.** A Központi Menetjegyiroda Abbazia, Aix-les-Bains, Arco, Balf, Bártfafürdő, Brieg, Cirkvenica (Therapia), Corfu, Előpatak, Gánóc, Grindelwald, Hársfalva, Herkulesfürdő, Iglófürdő, Interlaken, Karlsbad, Korond, Korynticeza, Landeck, Lausanne, Luzern, Lido, Venezia, Lipik, Menton, Meran, Monte-Carlo, Montreux, Nápoly, Palermo, Parád, Páris, Reichenhall, Ragusa, Rajeczfürdő, Rimini, Riva, Roma, Samaden, San-Remo, Siófok, Sorrento, Stoosfürdő, Szováta, Szent-Margitsziget, Tátrafürdő, Tátraszéplak, Velence, Vitznau, Wiesbaden, Zermatt, Zug, Zürichfürdő és üdülőhelyekre az utazással kapcsolatosan lakás és ellátásra és helyenként egyéb szolgáltatásokra jogosító részvételi jegyeket ad ki, melyeknek ára megfelelő hitelképesség esetén, anélkül, hogy váltó vagy kezes szükségeltetnék, havonként 20 korona utólagos részletben is fizethető. Prospektus és részletes felvilágosítás a Magyar Kir. Államvasutak Menetjegyirodájában (Budapest, Vigadó-tér 1.) díjtalanul kapható.

— **Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók** Linhart színházi festőnél és diszitonél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**
— **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Börbajok, hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank családja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 11.

Nem mindennapi család módiát eszelte ki a szélhámoságnak egy megtévedt fiatal banktisztviselő. A Központi Kereskedelmi és Iparbank egy takarékpénztári könyvét hamisan állította ki és azt egy hordár után akarta érvényesíteni. Mindössze hatezer koronáról volt szó és hogy a család nem sikerült, nem a megtévedt ifjun mulott, hanem egy derék hordár becsületességén. A fiatalember ugyanis átadta neki a takarékpénztári könyvet, hogy váltsa be és az összeget adja át neki. A hordár azonban először a főkapitányságra ment, ahol bejelentette az ügyet. Itt azt az utasítást kapta, hogy teljesítse a megbízást, majd két detektívet adott mellé és amikor a pénzt átadja a csalónak, azonnal le fogják az illetőt tartóztatni.

Burger Imre huszonegy éves banhivatalnok, aki a Csengery-utca nyolcvannegyedik számú házában lakó özvegy anyjánál él, a Váczi-körut huszonhatodik számú házában levő Központi Kereskedelmi és Iparbanknál dolgozott. Itt Giesswein Sándor országgyűlési képviselőnek 18.843 korona és hat fillérről szóló betétkönyve van. Burger egy új könyvecskébe átírta a betétkönyv adatait, ráírtotta az intézet pecsétjét, behamisította Schön s Kramer hivatalnokok nevét, akik a betéteket esetrel-esetre láttamozták, odairta a éaját nevét is, mint számfelítő és az így kiállított könyvecske homlokára odarajzolta Giesswein Sándor nevét. A könyvecskét átnyújtotta Scheffer Nándor hétszázharmincas számú hordárnak, akinek a Teréz-köruton van az állomása.

— Menjen föl a Központi Iparbankba, — mondotta neki, — vegyen föl hatezer koronát és hozza el a pénzt a Holtzer-kávéházba. Ott várom.

A hordárnak gyanus volt a dolog. A rendőrségre ment és Palágyi Kálmán főfelügyelővel közölte a különös megbízást. Palágyi azt mondta, vegye föl a pénzt, majd két detektívet ad mellé. A hordár elment, Rezső Lajos és Baroják István detektívek utána. A bankban maga Burger Imre fogadta a hordárt, aki nem vette észre, hogy a megbízójával áll szemben. Burger annak rendje és módja szerint számfelítette az ügyet, továbbította a hamis könyvecskét, amelyre a pénztárnál nyomban kifizették a hatezer koronát, sőt beirták azt a háromszáz tíz korona három fillér kamatot is, ami Giesswein képviselőnek jár. Ezt a kamatot az eredeti betétkönyvecskébe kellett volna beírni.

A sikerült művelet után Burger elhagyta a hivatalt és a hordár után sietett. akivel a Lázár-utca harmadik számú ház kapuja alá vonult. Scheffer becsületesen leolvasta a bankkókat, de jöttek a detektívek és igazolásra szolgáltatták föl a fiatalembert. Ez dadogva mondta:

— Kérem vigyenek be a főkapitányságra, ott elmondok mindent, Most zavart a fejem.

Bekísérték és Sándor László rendőrkapitány előtt bevallotta bűnét. Nyomban letartóztatták. Azt hiszik, hogy Burgernek a bankban büntársa volt, aki a kezére látszotta a hatezer koronát.

A rendőrség a legnagyobb eréllyel fogott hozzá a nyomozáshoz és azt hiszik, hogy rövid idő múlva Burger büntársai is hurokra kerülnek.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Népszínház ügye. A városházán a Népszínház átadásának az ügyében újabb mozzanat nem fordult elő. Egyébként is, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter most távol van a fővárostól s csak hétfőn vagy kedden érkezik vissza, amikor aztán újból fölveszik a tárgyalást. Remény van arra, hogy a miniszter elfogadja a főváros feltételeit és így, kölcsönös közeledéssel, hamarosan meglesz a végleges megállapodás.

(*) Gretchen. A Magyar Színház nagysikerű műsordarabja: „Gretchen” hétfőn kerül először színre a budai nyári színházban. A czimszerepet Harasztli Miczi játszza, öfensége szerepét pedig Zátory Kálmán.

(*) Művészestély Nagymaroson. Tegnap, pénteken, nagy művészestély volt a nagymarosi „Korona”-szállóban. Közreműködtek: Rózsahelyi Kálmán, Hajdu József, a Nemzeti Színház, Komlóssy Ilona, Harsányi Rezső a Vígsház és Z. Molnár László, a Magyar Színház tagjai.

(*) Nagy pályadíj amatőrfényképekre. Valóban páratlan áldozatkészséggel szolgálja a magyar amatőrfényképezés ügyét hazai amatőreink előkelő szaklapja: „Az Amatőr”. Legutóbb is ezer koronás pályadíjat tűzött ki amatőrfényképekre, mely pályadíjat most kétezeröttszáz koronára emeli fel. A pályázaton részt vehetnek úgy a kezdők, mint a haladottabb amatőrfényképezők is. A díjakat fényképező gépek és műszerek képezik, melyeken kívül kézpénzdíjak, valamint számos oklevél és egyéb kitüntetés is kerül kiosztásra. A pályázati idő lejártával az összes beküldött pályamunkák nyilvános kiállításon kerülnek bemutatásra. Részletes pályázati feltételeket küld „Az Amatőr” szerkesztősége, Budapest, VII., Baross-tér 15.

(*) Magyar művészek Londonban. A londoni Society által e hónap 21-én megtartandó magyar ünnepélyen, az eddigi megállapodás szerint a következő művészek és művészek fognak fellépni: Pálmay Ilka, Török Irma, Hédervári Erzsébet dalénekesnő, Szánthó Gáspár dalénekes, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja, Marthon Géza karmester és Szirmai Imre. Ezekhez csatlakozik néhány Londonban levő magyar művész, akiket a Society a közreműködésre felkért.

(*) Csókkirály. A Budai Szinkörben — mint már megirtuk — a jövő csütörtökön, e hó 16-án kerül először színre Orbán Dezső és Sztojanovits Jenő „Csókkirály” című eredeti daljátéka, melyből már hetek óta a szerzők személyes jelenléte és Krecsányi igazgató rendezése mellett nagy buzgósággal folynak a színpadi próbák. Krecsányi igazgató új jelmezeket és díszleteket készíttetett az új operett-hez. A „Csókkirály” sok hatásos szerepében a két primadonnán, Albert Erzsébet és Főti Frida kivül a főbb szerepeket Déry Rózi, Kiss Mariska, Virágh, Tábori, Kiss Mihály, Vajda és Kövessy játszzák.

(*) Az Ezredévi Emlék felirásai. Gróf Apponyi Albert leiratot intézett a Magyar Tudományos Akadémiához, melyben mint az arra legilletékesebb fórumot, felkéri az Ezredévi Emlék felírásának megszervezésére, mivel az emlék művészi munkálatai közelednek a befejezéshez. A felirások szövegét az Akadémikusok Történelmi Bizottsága fogja megállapítani.

(*) A Széchenyi Múzeum. A Magyar Tudományos Akadémiában gróf Széchenyi István emlékének szentelt múzeum, amelyben a legnagyobb magyar ereklyetárgyait, képeit állították ki, a két nyári hónap alatt a nagyközönség számára zárva marad. Csak szeptemberben nyitja ki újra kapuit.

(*) A Mücsarnokból. Benkő Kálmán, a Képzőművészeti Társulat igazgatója Karlsbadból hazatérkezett s átvette az ügyek vezetését Jendrassik Jenő festőművészről, aki távollétében helyettesítette.

(*) Nemzetközi rajzoktatási kongresszus. Az idei nemzetközi rajzoktatási kongresszust augusztus hó első hetében tartják meg Londonban. Az előadások során György Kálmán, az Iparművészeti Múzeum főtitkára, Nádler Róbert és Tardos (Kreuzer) Viktor festőművészek olvasnak fel értekezéseket a rajzitanításra vonatkozó nevezetes kérdésekről.

6 visít Fénykép 1⁵⁰ Ft.
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) Megdicsért tüzoltók. A tanács mai ülésén Al-mády Géza tanácsos részletes jelentést tett a Kovald-féle tisztítógyárban történt tüzokatasztrófáról és előadta, hogy a fővárosi tüzoltóság minden egyes jelenvolt tagjának férfias, önfeláldozó működésének köszönhető, hogy a szerneséltenség nagyobb arányu nem lett. Ezért indítványozta, hogy a tanács adion kifejezést a tüzoltóság iránt való legnagyobb elismerésének és köszönetének. A tanács az indítványhoz egyhangulag, készséggel hozzájárult.

(*) Személyi pótlékok. A székesfőváros közigy-lése, amint már említettük, Vosits Károly tanácsosnak és Toldy László főlevéltárosnak személyi pótlékokat szavazott meg, egyenként 3000 koronával. A belügyminiszter ezt a határozatot jóváhagyta.

(*) Olcsó lakások. A tanács elfogadta azt a javaslatot, amelyet a jogi, ipari- és rendészeti-ügyosztály a Gyáli-uti olcsó lakások építéséhez szükséges egyes munkálatokra nézve megtartott árlejtés eredményeként előterjesztett. Így az építkezést már a nyár folyamán megkezdik.

(*) Alapító-okirat jóváhagyása. A néhai Krausz Lajos részéről magyar izraelita központ és földművelési egyesület, valamint a Ferencz József kereskedelmi betegápoló-egyesület (elismert betegsegélyző-pénztár) javára tett alapítványokról kiállított alapító okiratokat a belügyminiszter jóváhagyta.

(*) Áruház a Károly-téren. A Váci-utca és Kigyó-tér sarkán levő Párisi-házat lebontják s helyére a háztulajdonos pénzintézet hatalmas bérpalotát épít. A Párisi-házból kiszorult kereskedők a Kigyó-téren akarnak ideiglenes áruházat építeni, a míg az új bérpalota megépül. A tanács megkérdezte miniszterelnököt, hogy Pázmány Péter szobrát mikor állítják föl. Wekerle Sándor miniszterelnök ma tudatta a fővárossal, hogy az áruházra megadja az építőengedelmet, mert a szobrot csak az építkezés befejezése után állítják föl.

(*) Javítják a Szt. István-templom tetelét. A Szt. István-templom (Lipótvárosi Bazilika) tetőzete az utóbbi időkben megrongálódott. A tanács elhatározta, hogy a javítást rész-báddal végezteti. Az erre vonatkozó árlejtésen a legkedvezőbb ajánlatot 38.000 koronával tették, az ehhez a munkálathoz szükséges állványozásokra pedig 14.000 koronával. Ezeket az ajánlatokat a tanács elfogadta. A munkát a nyár folyamán elvégzik.

(*) Sirhely a tüzokatasztrófa áldozatainak. A tanács a mai ülésében elhatározta, hogy a Kovald-féle tisztítógyár égésekor életüket vesztett három áldozat részére ingyenes sirhelyet enged át.

(*) Az óbudai r. kath. plébánia-templom helyreállítása. A tanács nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet az óbudai r. kath. plébánia-templom helyreállításához szükséges kőműves- és kőfaragó-munkákra. A vonatkozó ajánlatokat augusztus 8-ikáig lehet benyújtani a Központi Városházán levő jogügyi osztályhoz.

(*) Köztisztasági bizottság. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter jóváhagyta a közigyülésnek azt a határozatát, a melylyel köztisztasági bizottság megalakítását mondotta ki és ehhez képest a szervező-szabályrendeletet megfélelően módosította.

(*) Adókövetés. A fővárosi adókövető bizottságok e hó 13-án, hétfőn és e hó 14-én, kedden a következő helyrajzi számú házakban lakó adókötelesek III. osztályu keresetadójavaslatait fogják tárgyalni: A II. kerületben a vízvárosi bizottság hétfőn és kedden a külön meghívottakét. A VI. kerületben az első bizottság hétfőn 3796—3806. hrszámig, kedden 3807—3810—12/5. hrszámig; a második bizottság hétfőn 4081/b—4092. hrszámig, kedden 4093—4111. hrszámig; a harmadik bizottság hétfőn 3460/61—3467/68 hrszámig, kedden 3469/70—3473. hrszámig; a negyedik bizottság hétfőn és kedden a külön meghívottakét. — A VII. kerületben az első bizottság hétfőn külön meghívottakét és a raktártételeket, kedden a külön meghívottakét; a második bizottság hétfőn 4914—4927. hrszámig, kedden 4928—4935. hrszámig; a harmadik bizottság hétfőn 4534—4541/2. hrszámig, kedden a külön meghívottakét; a negyedik bizottság hétfőn 4289/4—4297/4. hrszámig, kedden 4289—4301/02. hrszámig.

(*) Szénaszállítások a közigyóhidak részére. Említettük, hogy a közigyóhidakra felügyelő bizottság nem tartotta elfogadhatónak azokat az ajánlatokat, amelyeket a közigyóhidak és a marhavásár céljára szükséges széna szállítására a vállalkozók tettek. Elhatározta a bizottság, hogy kíséreltek meg egy árlejtést fog tartani, és ha ekkor sem érkezik be megfelelő ajánlat, akkor a főváros közvetlenül a nagyobb földbirtokosoktól szerzi be a 43.000 métermázsásra rugó szénát. A székesfőváros tanácsa mindezekhez hozzájárult és az új árlejtést augusztus hónap 4-ikének délelőtti 11 órájára tűzte ki. Az árlejtést a Központi városháza II. emeletén levő közigyúdasági teremben fogják megtartani.

(*) Készénforgalom a fővárosban. A székesfőváros statisztikai hivatalának kimutatása szerint az elmúlt héten következő volt a készén forgalma: Budapestre érkezett a Máv. vonalain 199.171 métermázsza, a Déli vasuton 1200 mm., a helyiérdekű vasutakon 98.750 mm. összesen 299.121 métermázsza. Az év eleje óta érkezett 9.620.267 mm., míg tavaly ugyancsben az idősakban 7.726.305 mm. Így tehát az idén 1.893.962 métermázsával több érkezett. Elszállítottak Eudapestre: a Máv. vonalain 12.096 métermázsát; egyéb elszállítás nem történt. Az év eleje óta elszállítottak 393.559 métermázsát, míg tavaly ugyancsben az idősakban 949.102 métermázsát. E szerint az idén 555.543 métermázsával kevesebbet szállítottak el.

EGYESÜLETEK.

(—) Tudomány és vallás. A Szabadgondolkodók Magyarországi Egyesülete e hó 10-én kezdte meg az ifjuság számára rendezett szünidei tanfolyamát. A bevezető előadást dr. Székely Aladár, az egyesület ügyvezető-alelnöke tartotta több száz főnyi hallgatóság előtt. Fejtette a középiskolai tanítás hiányait, éles bírálat tárgyává tette a klasszikus ókor szertelen kultuszát, a holt nyelvek és irodalmak túltengését s a történelem és az irodalomtörténettani-tás elvakult nacionalizmusát, amely az önismerettel együtt minden javító törekvés megbénítására vezet. A tanfolyam céljait a tudomány mai állásának megfelelő világnézet elemeinek elsajátítását jelölte meg. Tudomány és vallás szerinte nem egymás mellé rendelt fogalmak, hanem a szellem fejlődésének egymást követő fokozatai. A vallás a kezdetleges népek tudománya; a tudomány a haladottak vallása. A klerikalizmus ellen való küzdelem leghathatósabb eszköze a modern eszmék terjesztése és a szekularizáció. A szabad gondolkodás nem akarja elzárni híveit semmiféle szellemi behatástól, sőt figyelmükbe ajánlja a vallásoknak minél tüzetesebb tanulmányozását, mert csak ez uton tesznek szert arra a szellemi felsőbbiségre, amely biztosítja küzdelmeik sikerét. A következő előadást János Imre tartja meg kedden, i. hó 14-én a világ fejlődéséről. Az előadás Társadalomtudományi Társaság helyiségében lesz. (IV., Károly-körut 14. II. emelet.) A hallgatóság kívánságára az előadások ezentul pontban esti 7 órakor kezdődnek.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni!

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan házissor mindama gyomorbaajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni!

Nyílt-tér

(E rovatban közzétettéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény, asztma, görvéllykór, szívdíjelt gyomor, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szőlőhűtés és olmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz (száz) teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelt. Budapest, V. Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-11 és 3-5 óráig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Serravallo

China-bora vassal.

Erősítőszeregyeneségben szenvedőknek, vérszegényeknek és idős embereknek. Étvágygerjesztő, ideget erősítő, vért javító-szer.

Külföldi kész. — Több mint 5000 orvosi ajánlat. SERRAVALLO J. Trieste-Barcola. Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 2 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 80 fill.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely. Természetes forró-meleg kén-só források. Iszapfürdők, iszaporogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió, Csusz, köszvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Buda.

SPORT.

( ) A londoni olimpiád. Július 13-ával beléptünk a tulajdonképeni olimpiai versenyek hetébe. A világ összes sportkörei izgatott kíváncsisággal lesik most már a híreket. Az „Egyetértés” olvasói mindenkör gyorsan kapják a nagy világversenyéről szóló tudósításokat, mert a kiküldött munkatársunk eredeti tudósításai nyomán hű és megbízható tolmácsai lehetünk a londoni eredményeknek is. Idehaza egyébként még mindig forrong a sportközvélemény a legutolsó napok eseményei miatt. Az „Egyetértés” összeinte leleplezése általában nagy szenzációt keltenek s valóságos elkeseredéssel tárgyalják azt a módot, ahogy Drubinát Mészáros helyébe kiküldték. Munkatársunknak volt alkalma beszélni az olimpiai vívó-csapat egyik nagytekintélyű tagjával s tőle — mint feltétlenül megbízható forrásból — megtudtuk azt, hogy már több mint két hete kétes volt Mészáros Ervin kimenetele. Ez a tény még súlyosabb színben tünteti föl az esetet, mert az illetékes referenseknek erre a végrehajtó-bizottságot akkor kellett volna figyelmeztetni, amikor a kiküldetéséről határoztak s egy alternatív határozattal legalább a sportszerű esélyek mérlegelésével dönteni az esetleges pót-kiküldetésről. Egyébként is nyílt kérdés marad még az is, hogy miért nem szereztek érvényt az uszósztály nyomatékos határozatának, amelyben Fülöp kiküldetését mint erkölcsi kötelességet jelentette ki? Annál furcsább Drubina kiküldetése, mert az atlétikai szaksztály őt nem is jelölte a képviselők közé, míg pl. Szendét még a hírlapi kommunikékben is a kiküldöttek közé tette a MOB. Nem kisebb elkeseredést szült még a katonai hatóságok elutasító magatartása Mészáros-sal, illetve a magyar kiküldetással szemben. Hát az igaz, hogy Mészáros közös tiszti; de mégis csak a mi vérünkben való vér. Jussunk van hozzá. Még akkor is, ha a közös hadsereg urának gyűlöletes az,

hogy magyarnak mert születni egy olyan világhírű sporttehetség. Reméljük, a sportkörök elégtételt fognak szerezni a katonák magatartása miatt. A versenyek egyébként holnap, hétfőn délután három órakor kezdődnek Londonban, az óriási Stadionban. Az összes versenyzők felvonulnak (számszerint közel háromezer), mire VII. Edward angol király ünnepi beszéddel megnyitja az ötödik olimpiádot. Délután négy órakor aztán megindul a versenyek szakadatlan sora, melyek 25-ikéig tartanak. A bennünket érdeklő versenyek, amelyekben magyarok indulnak, a következő napokon, ezek:

- Hétfőn, július 13-án.
  - D. u. 3 ó. — p. Ünneppélyes megnyitás.
  - D. u. 4 ó. — p. 400 m-es uszás; előfutamok. Kedden, július 14-én.
    - D. e. 11 ó. — p. 3500 m. gyaloglás; előverseny.
    - D. u. 2 ó. 30 p. Egyéni torna.
    - D. u. 3 ó. 30 p. 3500 m-es gyaloglás; előverseny.
    - D. u. 4 ó. 45 p. 400 m-es uszás; előfutam.
    - D. u. 5 ó. 10 p. 1500 m-es futás; előverseny.
- ( ) A bécsi folyambajnokságban, mint értesülünk, Halbart Lajos, a BEAC. tagja is indul.
- ( ) A Fővárosi Torna-Club atlétikai háziversenye. E hónap 12-én (vasárnap), délután 3 órakor az Erzsébet királyné-uti pályán tartja meg szokásos évi házversenyét a Fővárosi Torna-Club. A nevezések száma — mint értesülünk — igen szép; mintegy 120. A belépésre 30 filléres program váltása jogosít.
- ( ) A Football a vidéken. Komáromban a III. K. T. és V. E. játszik a Komáromi F. C. ellen, míg Győrben egy „Fővárosi Rambler” név alatt összeállított alkalmi csapat játszik a Győri Egyetértés ellen.

( ) A BAK. országos uszóversenye. A Budapesti Athletikai Klubnak a Császárfürdő férfi-uszodájában f. hó 12-én, vasárnap este rendezendő országos uszóversenye sikerültnek ígérkezik. Hét egyesület 151 nevezést adott be, köztük oly elsőrangú versenyzőket, mint Adam, Fülöp, Olasz, Sarlós, Donáth, Hégner, Hendl, Pogány, Solc, Färber stb. Különösen érdekes lesz a 4X35 m. stafétaverseny, melyben a BAK, FTC, MAFC, MTK és MUE találkoznak, valamint a junior staféta, melyben ugyanazon klubok 7 stafétája mérkőzik. Izgalmas lesz a 210 m. főverseny, valamint a 70 m. megnyitó, míg a handicap, junior és kezdő számok nagy mezőnyekkel imponálnak. A hölgyek versenyére 15 nevezés érkezett. A verseny 1/8-kor kezdődik, megtekintésére program váltása jogosít, utána díjkiosztás a helyszínen.

( ) Sportélet a dobsinai jégbarlangban. Mozgalmas sportélet van néhány nap óta a dobsinai jégbarlang nagytermében. Mióta a barlangkezelőség minden látogatónak és az ott nyaralók családtagjainak megengedte a naponként való korcsolyázást, azóta hangos a jégbarlang pompás nagytermébe. A gondozott aczellakmenységű jégpálya területe ezidén ki van bővíve és mintegy négyszáz négyszögölnyi nagyságban áll a nyári korcsolyázók rendelkezésére. Az idei szezon érdekességét emeli az a körülmény, hogy Kronberger Lili kisasszony, Magyarország női műkorcsolyázó bajnoka, ki július 16-tól kezdve a Tátrában nyaral, megígérte a jégbarlang igazgatóságának, hogy e hó 19-én — amint már jeleztük — megkezdje a jégbarlangban tervezett tréningjét s így naponta lesz alkalma a látogatóknak Magyarország ezidőszerinti legjobb nőkorcsolyázójának figuráiban gyönyörködni. Vasárnap, e hó 19-én, a budapesti műkorcsolyázók egy kisebb csapata, Dezső Artur műkorcsolyázó vezetésével felrándulnak Dobsinára és résztvesznek a korcsolyázásban. A jégbarlangot most sűrűn látogatják testületileg a hazai főiskolák növendékei is, legutóbb a makió állami főgimnázium diákjai és a budapesti műegyetem végzett gépészmérnökei tekintették meg a barlangot Cserháti Jenő műegyetemi tanár vezetésével. Az 1871-ben felfedezett jégbarlang az ősszel valószínűleg jubilálni fog, ha addig eléri a százezer látogatót, mert a mai napig 97.800 személy tekintette meg. Július végére fejedelmi vendégeket várnak amennyiben a jégbarlangtól alig egy puskalövésnyire nyaraló Ferdinánd bolgár fejedelem, ki e napokban érkezik egész családjával a közelfekvő pusztamezői kastélyba, feleségével, Eleonora fejedelemasszonnyal készül a csodás jégbarlangot felkeresni. Itt említhetjük meg, hogy a pünkösdkor dr. Ottó József boroszlói egyetemi tanár vezetésével érkezett 200 előkelő állású porosz turista megleghangos elismerőlevelet intézett a jégbarlang igazgatóságához a magyaros vendégszeretért és a kitünő ellátásért és megígérték, hogy jövőre még többen keresik fel a jégbarlangot.

Lawn-tennis. Football. Diabol

Az angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések, futólabda, atlétikai sportfelszerelések, tornaszerek, uszó övek, fanyarú és szőnyeg, hinta és nyugtatózok, nyaralókba és ill. órákba való szék-egyezi és szőnyegjátékok, Lampion magnesium lámpa, Tombola. A játékok ingyen.

VERTESZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

§ Az ügyvédi kamarák köréből. Az aradi ügyvédi kamara Dutkay Béla ügyvédet, Gyula székhelyűvel az ügyvédek lajstromába felvette; dr. Ludig István ügyvéd, irodáját Világosról Aradra helyezte át. — A kecskeméti ügyvédi kamara közölni teszi, hogy dr. Gruder Adolf lajomszél ügyvédnek a kamara fegyelmi bíróságának 1907. évi 303. számú határozatával az ügyvédség gyakorlatától elrendelt felfüggesztése az 1887. évi XXVIII. t.-cz. 4. §-ának utolsó bekezdése alapján megszüntetett, és nevezett ügyvéd az ügyvédség gyakorlatába visszahelyeztetett. — A marosvásárhelyi ügyvédi kamara dr. Balázs Elek és dr. Márton Venczel ügyvédekkel a kamaránál vezetett ügyvédek névjegyzékébe felvette.

§ A Kisfaludi-Lipthay-alapítvány sorsa. Kisfaludi-Lipthay Pál földbirtokos, Kecskemét város volt országgyűlési képviselője közel másfélezer koronás alapítványt tett a budapesti tudományegyetem és műegyetem számára. Alapítólevél azonban nem maradt, a hagyományozás érvényessége kétesnek látszott s az örökösök és a két egyetem porbe szállottak. Lipthay ugyanis élete utolsó tizenöt esztendejében nem volt épelméjű és jogérvényes végrendeletet nem tett. A magyar orvosi világ kitünőségei, mint: dr. Donáth Gyula, dr. Sarbó Arthur, dr. Pertik Ottó egyetemi tanárok, dr. Bossányi Béla, dr. Liebermann Emánuel, dr. Demjánovits Emil budapesti, dr. Fodor Jenő, dr. Kecskeméti István, dr. Kecskeméti Lajos kecskeméti orvosok kezelték, akik megállapították, hogy Lipthay Pál paralizis spirálisban szenvedett s emellett oly kóros elmeállapot tüneteit mutatta, amely beszámíthatóságát teljesen kizárta. Dr. Babarczy-Schwartzter Ottó főrendiházi tag, dr. Konrád Jenő, a lipótmezei elmeorvosintézet igazgatója, dr. Schaffer Károly, a budapesti büntető törvényszék elmeorvos-szakértője, dr. Oláh Gusztáv, az angalföldi tébolyda igazgatója, dr. Galgó Jakab egyetemi tanár, az igazságügyi orvosi tanács tagjai és dr. Hudovering Károly a kereskedelmi törvényszék, valamint a pestvidéki törvényszék elmeorvos-szakértője, s ezeken kívül számos elme- és ideggyógyorvos átvizsgálván a kezelőorvosok adatait és összevetvén a ténybeli körülményekkel, azt az egyhangú véleményre adták, hogy Lipthay Pál végrendeletének megalkotása idején már teljesen beszámíthatatlan elmebeteg volt. A dologban a közalapítványi ügyigazgatóság volt illetékes a pört az örökösökkel lebonyolítani, de Toszt Gyula közoktatásiügyi miniszter és az egyetemi tanács eddig ki nem derített okokból egy fővárosi ügyvédre bízta az ügyet. Az örökösök ekkor, nehogy apjuk elmebeteg volta nyilvánosan is pertraktáltassék, békés egyezséget ajánlottak; át akarták engedni a kérdéses hagyaték nagyrésztét, de azzal a kikötéssel, hogy ne az ügyvéddel, hanem a közalapítványi ügyigazgatósággal egyezkedhessenek, mert ez jóformán költségmentes volna, továbbá, hogy mivel az alapítvány felől alapítólevél nem maradt, részletes intézkedés nincs, az alapítvány kamatainak odaítélésénél a Kisfaludi-Lipthay-családnak és Kecskemét városának bizonyos befolyás feltétlenül biztosították. Időközben gróf Apponyi Albert vette át a kultuszministerséget, aki hamarosan utasította a közalapítványi ügyigazgatóságot, hogy a peres dolgot ez vegye kezébe. Az ügyvéd tehát visszavonult a képviselőtől, de csaknem 20.000 koronára rugó perköltséget követelt. Ezt azonban sem az egyetemnek, sem az örökösök nem vállalták s így az egyezés már most aligha végleg meg nem hiúsult. Ez az ügyvéd dr. Nagy Dezső országgyűlési képviselő volt. A közalapítványi ügyigazgatóság részéről Ráczay Géza kincstári ügyész írt el, aki a helyszínen eszközölt vizsgálata alapján megtette a jelentését, hogy Lipthay Pált nemcsak az orvosok, de a laikusok is általában elmebetegnek tartották. A miniszternek és az egyetemnek ajánlotta az egyezés megkötését. Dr. Nagy Dezső ezt az egyetemnél megakadályozta. Mikor azonban az orvosi vélemények a bíróság elé kerültek, akkor már azt az egyezséget ajánlották az örökösöknek, hogy elfogadják az ajánlatukat, de dr. Nagy Dezső költségeit úgy rendezték, hogy az alapítvány

kamatai addig Nagy Dezső költségei fedezésére fordítottassanak, míg csak az ki nem telik. Az örökösök ezt az immoralis ajánlatot nem fogadták el.

§ Nagy örökösödési per. Ismertettük azt a pert, amelyet gróf Pálffy József indított gróf Wrbna Rezső ellen a herceg Kaunitz-féle jarmeritzi hitbizomány elnyeréseért. A több millió értékű hitbizomány jelenlegi tulajdonosának, Elvira bajor kir. hercegnő férjének, gróf Wrbna Rezsőnek jogtanácsosa ezt a pert megelőző nemességi per lefolyását a következőképpen ismertette:

Az 1888. évi március 16-án elhunyt Pálffy Leopoldina grófnő halálával megüresedett herceg Kaunitz-féle jarmeritzi hitbizomány elnyerésére az alapítóoklevél értelmében várományosi joggal gróf Wrbna Rezső jelentkezett, akinek anyai ágról való ősnemesi származását azonban az utána következő várományosok, élükön Pálffy Móríczzal, megtagadták. Gróf Wrbna ennek folytán nemesi ősfáját betejeszte az illetékes nemesi bíróság elé, ahol a nemességi per a tisztí ügyész indítványára folytán 1894. évben szabályszerűen le lett folytatva. Gróf Pálffy Móríczzal a nemesi bíróság előtt ügyvédje kíséretében jelent meg panaszosként és az ősa minden egyes részét megtagadta, csupán az 1715. szeptember 3-án Dubniczon született Szadeczky Catharina nemesi származását nem kifogásolta. Ezen időben gróf Pálffy Móríczzal személyesen átkutatta egész Magyarország és Erdély anyakönyveit, így a dubniczi is, amely közszé Szomolánytól, gróf Pálffy lakóhelyétől három óra járány távolban van. A magyar nemesi bíróság az összes kifogásokat megvizsgálván, gróf Wrbna ősfáját hitelesítette és a m. kir. belügyminiszter, mint legfőbb hatóság, ezen hitelesítést meg is erősítette. Ezek után az ősa a német lovagrend és az osztrák minisztérium elé terjesztetett. Mindkét hatóság újabb revízió után ellátta azt a hitelesítési kanzulával. Ezzel a Pálffy grófok nem voltak megelégedve és megtagadták az ősfát az illetékes hitbizományi bíróságok előtt, de itt is elutasították őket. Ezzel mind a három fokon el lett ismervé gróf Wrbna Rudolf alapítólevél szerinti származása és a jarmeritzi hitbizomány az ő részére lett beszavatolva.

Ezen eljárások évekig tartottak s ez alatt sehol és semikor sem történt az örökösödési vizsály folyamán említett arról, hogy a dubniczi anyakönyvek meg lettek volna hamisítva. Gróf Pálffy József 1902-ben a kegyurasága alatt álló deitei plébánia lelkésze által egy anyakönyvi kivonatot szerzettetett be Dubniczról s ez alkalommal sem vett észre az érdekeltek egyike sem az eredetiben valami hamisítást. Ugyanezen lelkész 1902—1904. közti években nyolcz ízben kutatott az anyakönyvben, hogy a Wrbna-féle ősfát megerősítse, gyanúsát azonban nem talált azokban soha. Több mint 15 év után, 1904. évben, az örökösödési vizsály keletkezése után gróf Pálffy József — az időközben elhunyt gróf Pálffy Móríczzal fia — a dubniczi anyakönyvben egyszerre egy szembeálló, durva hamisításra bukkant, amelyben a Szadeczky-házaspárnak 1715. szeptember 3-án született leányának „Catharina” neve egy kivakart helyen, új tintával idegen kéz által átíratott. A felek kívánságára a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tényállás megállapítása céljából egy bizottságot küldött ki. Ezen bizottságban résztvettek mindkét félnek szakértői is, akik egyhangulag megállapították, hogy a hamisítás legfeljebb 6—8 évvel előzőleg történhetett. Ezen szakvélemény alapján gróf Wrbna Rezső ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett a trencsényi törvényszéknél, mely a nyomozatot el is rendelte. Az eskü alatt kihallgatott dubniczi lelkész megerősítette, hogy a hamisítás 1902. évben még nem történhetett meg. A négy bírósági irásszakértő is egyhangulag konstataálta, hogy a hamisítás legfeljebb hat évvel azelőtt történhetett, hogy az eredeti bejegyzés már nem állapítható meg. Az összehasonlítások alapján azonban lehetségesnek tartották a szakértők is, hogy eredetileg is a Catharina szó állott ott. Ezen vélemény után gróf Pálffy kérelmére elrendeltetett a mikroszkópi és mikrofotografiai vizsgálat az alkalmazott szakértők közül, akik nem írás-, hanem vegyészszakértők voltak, öten azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a hamisítás idejét meg nem határozhatják és hogy a kritikus helyen minden más szó állhatott, csak a Catharina szó nem. Egy szakértő odanyilatkozott, hogy ott igenis a Catharina szó is állhatott eredetileg. Így most két homlokegyenest ellenkező szakvélemény áll egymással szemben. Ot hites, hivatásos törvényszéki irásszakértő a hamisítást hat éven belüli időben történtnek állítja, míg (ennek a vegyész szakértők nem mondanak ugyan ellent, de meg sem erősítik) azon körülményt, hogy eredetileg az inkriminált helyen a Catharina szó is állhatott, öt hites hivatásos irásszakértő állítja, öt vegyészszakértő pedig tagadja. Ezen stádiumban van most az ügy s miután a hamisító kiderítésére eddig adat és támpont nem nyújtott, aligha lesz ezen ügy büntető uton tisztázható.

Érdekes incidenst képez, hogy gróf Pálffy József azon szakértő ellen, aki Szászvároson egy hamisított állított bevezetésre vonatkozólag, mint ellenőrző szakértő, véleményt mondott, büntető fel-

jelentést tett a btkv. 217. §-ba ütköző hamis tanulás miatt, mert szerinte ezen leadott szakértői vélemény helytelen volt. A szakértői vélemény egy a tordosi anyakönyvben szereplő Dévay Mihályra vonatkozik, aki sohasem szerepelt mint gróf Wrbna ő. Ezen esetenél theát gróf Wrbna nem érdekelte fél. A vizsgálat elrendelése annál is inkább feltűnő, mert ezt az illető szakértő meghallgatása nélkül rendelte el s első eset a törvénykezésben, hogy egy szakértő ellen a rosszhiszeműség valószínűsítése nélkül rendeltessék el vizsgálat azért, mert véleménye az eljáró hatóság által nem fogadtatott el.

§ Az Aczélkirályt elítélték. Az Aczélkirály egyik téli előadása folyamán a Vigszínház karzatán Bertam Béla lakatossegéd szemérmét sértő módon inzultálta az előtte álló G. Mariska varróleányt, aki ezen inzultus miatt odaszólt kísérőjének, Feldmann Pál kereskedősegédnek:

— Feldmann ur, üsse poion ezt a csirkefogót!

Feldmann ur nem volt rest s teljesítette a leány kérését. A poion kinos zavarba hozta Bertamot, mert nem tudta hirtelenében, mitévő legyen? Visszalisse-e támadóját vagy pedig toilletjét hozza előbb rendbe. Végre is ez utóbbira szánta el magát, mert látta, hogy a karzati közönség sorában jelen volt rendőr is beleavatkozott a dologba. Ezen incidensből kifolyólag a leány panaszára szemérm elleni vétség miatt indult meg a büntető eljárás Bertam Béla ellen, akit azonban a büntető járásbíró, tekintettel arra, hogy tagadásával szemben bűnössége kétséget kizáró módon beigazolást nem nyert, felmentett. Az ügyészi megbízott felebbezése folytán ma tárgyalta másodfokban ezt az ügyet a büntető törvényszék felebbviteli tanácsa Mladoniczky táblabíró elnökelele alatt s dr. Keserü Lajos ügyész védelőterjesztése s dr. Bródy Felix védő meghallgatása után, megsemmisítve a járásbíró elsőfoku ítéletét, Bertam Bélát szemérm elleni vétségért 14 napi fogházra és 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott semmisségi panaszsal élt s így a hírhedt Aczélkirály-ügygel meg a kir. Kuria is foglalkozni fog.

§ A hercegnő válópöre. A gyulai kir. törvényszék előtt július 7-én volt az utolsó békéltetési tárgyalás Odescalchy Alinka hercegnő és Kövér Gusztáv földbírók válópörében. A hercegnőt, aki Gráczból jött el a tárgyalásra, dr. Jankovich Jenő ügyvéd képviselte, míg Kövér Gusztáv dr. Keller István ügyvéddel jelent meg. A tárgyaláson volt házaselek újból kijelentették, hogy nem békülnek s fenntartják keresetüket, illetve viszontkeresetüket. A törvényszék még ebben a hónapban meghozza elsőfoku ítéletét ezen válópörben.

§ Letartóztatott kereskedő. Több külföldi kereskedő-czég feljelentése alapján a rendőrség a napokban letartóztatta Weisz Géza kereskedőt, aki nagymennyiségű árut esalt ki tőlük hitelre. A letartóztatott kereskedőt ma hallgatta ki dr. Székely vizsgálóbíró s a kihallgatás után dr. Tarján Mihály védő kérelmére szabadlábra helyezte ugyan, de család miatt elrendelte ellene a vizsgálatot.

§ Az újpesti szerelmi dráma. Nagy riadalom volt ez év június 27-én este Újpesten az Apponyi Albert-utca 2. számú házban. Futó Mária himzőző eljegyzését tartotta Király Tamással. A családi ünnepek közepette a menyasszony hirtelen felsikoltott s véres fővel összeesett. Grünhut József vasesztergályos, aki Futó Mária miatt otthagya feleségét és négy apró gyermekét, afeletti elkeseredésében, hogy a leány másnak lesz a felesége, az ablakon keresztül rálőtt Futó Máriára. A golyó arczban találta a leányt, de nem ejtett rajta veszélyes sérülést. A letartóztatott Grünhut József ellen a pestvidéki kir. törvényszék gyilkosság kísérletének büntette miatt rendelte el a vizsgálatot, az előzetes letartóztatással együtt. Grünhut védőjéül a pestvidéki törvényszék elnöke dr. Gleichmann Lajos ügyvédet rendelte ki.

Urihölgyek kérése megtagadva.

(Az amerikai „Evening Post”-ból)

Ohio államban a nagy négyesület kérvényt adott be a vasúti igazgatósághoz, hogy a vonaton alkalmazzon egy két World vibrációs masszáz apparátust, hogy a hölgyek, akik megszokták hosszabb utazás alatt is használniassák.

A vasúttársaság a következő indoklással utasította vissza a kérvényt:

„Miután nevezett apparátus minden hölgynek birtokában van és a legkönnyebben szállítható, akinek szüksége van rá, magdval vihető.

A „World” vibrációs masszáz apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Porcelain Pónder Részvénytársaság magyar országgi főképviseleténél, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 1. Ára: 20.—, 40.—, 100.—, 300.— és 500.— korona. Ismertető-füzet magyar nyelven már megjelent.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferencz-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombonyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközöli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltusáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság) Ala nlt 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorotya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, befőréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset elleni biztosító társ. által (Budapest, Dorotya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosjáték főelárusító helye: VI., Andrássy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávészék mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hesz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Ernek J. Henrik. Budapest, Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrássy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legutányosabbak. Vidéki megrendésekre különös súlyt fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jostka-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádógos műhelye és horgany díszítőanyag gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízelék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtőfűzhely összeköttetéssel vagy saját fűzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nőtiszabó.

Pobner Ferencz férfi és női szabó Váci-utca 26. Páris-utca sark. Allandó nagy választék a legújabb divatszöveleketben.

Villamosági berendezések.

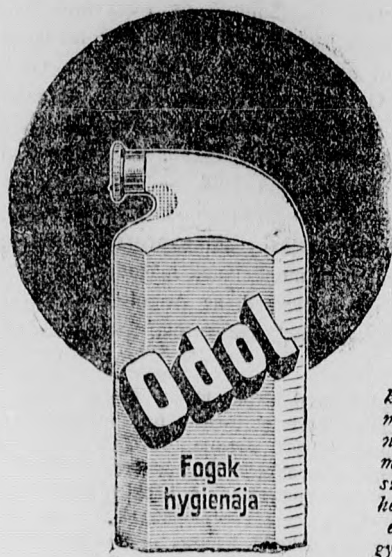
Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos - vasutakat. Bányá - vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fúrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáruháza. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényüzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemdruk.

Szénásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szénásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházuinknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címülnknek szives kiírását, Szénásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Aki az Odol következtesen mindennap használja, az a tudomány mai állása szerint a legjobb fog- és szájpolást gyakorolja.

KÖZGAZDASÁG.

A helyi érdekű vasutak reformja.

Budapest, július 11.

Talán sehol a világon nem volt még annyi baj a helyi érdekű vasutakkal, mint nálunk. Általános óhaját elégitte tehát ki Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter akkor, mikor a h. é. vasutak reformját elhatározta. Az erről szóló törvényjavaslat már el is készült s a miniszter, mielőtt a Ház elé terjesztené, czélszerűnek tartotta a törvényjavaslatot közzétenni, hogy a legszélesebb kritika nyilvánulhasson meg ezzel szemben. A törvényjavaslat előadói tervezete, mely részletes indoklásával együtt jelent meg, „Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezet” címet viseli és ezzel egyidejűleg Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter két külön vasutas kötetre terjedő munkát is adott ki, melynek I. kötete a törvényjavaslatban tárgyalt vasuti kérdésekre vonatkozó hazai anyagot és statisztikai adatokat, valamint a helyi érdekű vasuti törvények revíziójára vonatkozólag a nyilvánosság terén kifejezésre juttatott kívánásokat és javaslatokat tartalmaz.

II. kötete pedig a vonatkozó külföldi anyagot foglalja magában.

A 95 szakaszból álló törvényjavaslat VI címre oszlik. Az I. cím az általános határozatokat tartalmazza, a II. cím a helyi érdekű vasutakról, a III. cím a gazdasági vasutakról, a IV. cím a közúti vasutak körüli visszaélések leginkább az előmunkáról szól, míg a VI. cím az átmeneti és záróhatározatokat foglalja magában.

A törvényjavaslat részletesen szabályozza az előmunkálati engedélyek jogviszonyainak a rendezését, miután a tapasztalat arra utalt, hogy a helyi érdekű vasutak körüli visszaélések leginkább az előmunkálatok, illetőleg a tervezések stádiumában fordultak elő. Különös súlyt helyez a törvényjavaslat arra, hogy az érdekelt törvényhatóság, város vagy község, vagy az ezekből alakult érdekeltség az előmunkálati engedély kiadásánál előnyben részesíthessék. (6. §.)

Az előmunkálati engedély kiadását megelőzőleg a tervek vett vasut a törvényhatóságok, kereskedelmi és iparkamarák és a mezőgazdasági érdekeltség meghallgatásával az általános közfoglalmi, közgazdasági és honvédelmi, valamint a helyi érdekek szempontjából vizsgálat tárgyává teendő és ennek nemleges eredménye esetén az előmunkálati engedély ki nem adható. (3. §.)

Kiköti a törvényjavaslat, hogy az előmunkálati engedély átruházásáért a kiadások és költségek megtérítésén felül díj, vagy más ellenszolgáltatás ki nem köthető; az ezzel ellenkező kikötés semmis. (8. §.)

A helyi érdekű vasutak jogviszonyai a törvényjavaslatban általában a mostani törvény és gyakorlat alapján rendeztetnek, különösen gond fordítottatik azonban arra, hogy egyrészt a helyi érdekű vasutak létesítése mindenben szolid alapokon nyugodjék, másrészt pedig a helyi érdekeltség, különösen a törzs-részek hozzájárulása tekintetében a kellő védelemben részesíthessék.

Intézményesen gondoskodik a törvényjavaslat arról is, hogy a helyi érdekű vasutak segélyezése nem-

csak az építés, hanem az üzlet javára is történhessék.

Az üzleti segély az első 25 üzletév tartamára évi járulékokban kamatmentes vámtérítés mellett adható az állam, törvényhatóság, vagy község részéről. A visszafizetés az építési és üzletberendezési tőke 7 százalékos kamatoztatásán felül elért jövedelemből történik fokozatosan a község, törvényhatóság és végül az állam javára. Az állam által adható építési és üzleti segélyek összege a tőke 20 százalékát meg nem haladhatja. (50. §.)

Rendezni kívánja a törvényjavaslat a helyi érdekű vasutak szállítási adójának kérdését is, s erre vonatkozó intézkedései oda irányulnak, hogy ha a fizetési adómentesség három utolsó évében a helyi érdekű vasut tiszta jövedelme az építési és üzletberendezési tőke 3.5 százalékát el nem éri, az adómentesség 5 évről 5 évre meghosszabbítható. Ez a kedvezmény kiterjedne a már engedélyezett helyi érdekű vasutakra is. (44. §.)

Az államvasuti üzletkezelés lényegesebb feltételei magában a törvényjavaslatban állapítottak meg, nevezetesen az üzleti szolgálat ellátásáért járó megtérítések, a forgalmi eszközök szolgáltatása és a csatlakozási létesítmények kérdése.

Osztókules a következő: a bruttó bevételekből:

1. ha az összbérelt kilométerenkint 4000 koronát meg nem halad, 45% máv., 55% hév.;
2. 4—5000 korona kilométerenkint összbéreltnél 50% máv., 50% hév., de a helyi érdekű vasutnak kilométerenkint legalább 2200 korona;
3. 5000 korona pályakilométerenkint összbérelten felül 55% máv., 45% hév., de a helyi érdekű vasutnak kilométerenkint legalább 2500 korona.

Mozdonyt és hőekét a helyi érdekű vasut ad, ellenben a személykocsikat és teherszolgálatokat a szállítási összbételek 5%-ának megfelelő évi járulékáért a máv. szolgáltatja. (46. §.)

A magyar királyi államvasutakhoz csatlakozó helyi érdekű vasut a törvényjavaslat értelmében nem terhelhető meg oly létesítmények költségeivel, melyek a csatlakozó állomáson a helyi érdekű vasut beágazása folytán várható forgalomemelkedés, vagy az államvasuti üzem következtében válnak szükségessé. (47. §.)

A helyi érdekű vasutakra vonatkozó rendelkezések általában a gazdasági vasutakra is kiterjesztetnek.

Lényeges megkülönböztethető ismérve azonban a gazdasági vasutaknak, hogy egyrészt átmeneti forgalmat nem közvetíthetnek, másrészt az államvasutak kezelésébe csak a tényleg felmerülő üzletkezelési költségek megtérítése ellenében vehetők át. (59. §.)

A kedvezményes államvasuti üzletkezelés helyett a törvényjavaslat a gazdasági vasutak kárpótlásáról akként gondoskodik, hogy egyrészt a gazdasági vasutak az államvasutakkal, vagy azok üzemében álló vasutakkal való csatlakozó forgalom után jutalékban (100 kgrkint 3 fill.) kívánja részesíteni. (60. §.)

A közúti vasutak jogviszonyai általában az eddig követett gyakorlat alapján rendeztetnek. Néhány fontosabb intézkedésekről a 61., a 67. és a 72., 88. §§. rendelkeznek.

A saját használatu vasutak építésére és üzembehelyezésére a törvényjavaslat értelmében csak rendszertől engedély szükséges, melyet, ha a saját használatu vasut közfoglalmi vasúthoz vagy víziúthoz csatlakozik, vagy különleges műszaki berendezésekkel épül, a kereskedelmi miniszter helyett kevésbé fontos esetekben a helyi hatóságok adnak meg.

A kereskedelemügyi miniszter a törvényjavaslat előadói tervezetével szemben még véglegesen állást nem foglalt s a közzétételnek éppen az a czélja, hogy az érdekelt szakköröknek, valamint a közvéleménynek mód és lehetőség nyujtassék arra, hogy a törvényjavaslatl szemben észrevételeiket még annak végleges megszövegezése előtt megtehessék.

A kereskedelmi miniszter e czélból a törvényjavaslatot az érdekelt szakkörök részvételével értekezletileg kívánja tárgyalatni, mely, tekintettel arra, hogy a törvényjavaslatot a kormány, ígéretéhez képest, az ősi állésszak elején az országgyűléshez benyújtani kívánja, augusztus hó első felében lesz. A javaslatra még visszatérünk mi is, de már az első pillanatban megállapíthatjuk azt, hogy Kossuth Ferencz valóban hatalmas munkát végzett e törvénytervezettel, amely új korszakát nyitja meg a helyi érdekű vasuti politikánknak.

Lesz-e bankkarta? Mióta nyilvánosságra került a bankkarta dolga, az összes gazdasági körök óriási ellenszenvvel dolgoztak a karta ellen. A sajtó ritka

egyértelműséggel foglalt ellene állást, úgy, hogy a karta csinálók érezték, hogy nagy fába vágják fejszéjüket. Próbálgatták szépíteni a karta. Nem sikerült. A lapok még fokozottabb ellenszenvvel tárgyalták a kérdést s a megdönthetetlen érvek egész tárházával mutatták ki, hogy a karta valóságos veszedelme lesz a gazdasági életnek. A sajtó eme erős fellépése — melyből becsülettel kivettük részünket mi is — amint hírlék, megtette a kívánt hatást s a karta urainál is, akik már kezdenek megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a karta még sem jöhet létre. A sajtó fellépésének eddig ugyanis az a pozitív eredménye volt meg, hogy néhány nagy bank kifejezést adott a karta iránt való aggodalmának, úgy, hogy a karta általános sikere ezzel kétséssé is lett. Segítségül jött a bécsi karta is, amely azt követelte a magyar bankkarta-tól, hogy a karta-bevegyék fel a takarékbetétüzletre vonatkozó feltételeket is, vagyis követelik, hogy a takarékbetétek után úgy Ausztriában, mint Magyarországon — ez idő szerint az osztrák betéti kamatláb 3% százalék — egyenlő kamatozást biztosítsanak. A magyar intézetek ebbe a követelésbe nem mehetnek bele, mert a magyar karta nem terjed majd ki a takarékbetétüzletre is. Ugy tudjuk, hogy az öt legnagyobb magyar pénzintézet között van ugyan megállapodás a takarékbetétüzletre vonatkozóan is, de ezt a megállapodást lépten-nyomon megszegik. A magyar középintézetek pedig semmi körülmények közt nem mennek bele abba, hogy a karta a takarékbetétüzletre is kiterjedjen. Azonkívül szó van arról is, hogy a karta tagjai között már most is „népeltérések” vannak s ez is hozzájárulna ahhoz, hogy a karta nem fog megalakulni. Mi azonban már csak — sajnos — még is azt hirdetjük, hogy a karta meg fog alakulni.

Kitüntetett iparosok és kereskedők. A király, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére, a Rosenthal H. utóda budapesti egyenruházati és hadfelszerelési cég tulajdonosának, Seitz Gusztáv budapesti csokoládégyárosnak, Gürtler Károly gagybátori kereskedelmi kertésznek, Saxlehner Andor, Saxlehner Kálmán és Saxlehner Ödönnek, a Saxlehner András budapesti ásványvíz nagykereskedő cég tulajdonosainak, Ladstätter Jakabnak, a Ladstätter P. és Fiai budapesti szalmakalap-gyáros cég tulajdonosának, iij. Eichenwald Ede csaczi borokaszesz-gyárosnak, tótkutasi Szénásy Béla budapesti papir- és rajzszekerkereskedőnek, özv. Arnheim Károlyné, szül. Pappenheim Dorottyának, a budapesti Arnstein S. J. pénzszekrénygyáros cég tulajdonosának, Bartholovich Károly Ernőnek, a Bartholovich A. Fia egyik szilvóriumkereskedő cég tulajdonosának, Hillebrand Rezső és Holndonner Kálmánnak, a Hillebrand V. soproni likörgyáros cég tulajdonosainak, Vohryzka Józsefnek, a Blaschek Konrád budapesti szabócézég tulajdonosának, iij. Karácsonyi László budapesti szabónak és iij. Neruda Nándornak, a Neruda Nándor budapesti gyógyszerárús cég tulajdonosának a cs. és kir. udvari szállító címet, továbbá Seenger Béla és Seenger Viktorának, a Seenger Béla budapesti kőfaragó cég tulajdonosainak a cs. és kir. udvari kőfaragó mesteri címet, Kozics Ede pozsonyi fényképésznek és Stern Józsefnek, a Stern M. és Fia trencsényi fényképész cég tulajdonosának a cs. és kir. udvari fényképész címet, végül Benkő Gyulának, a Grill Károly budapesti könyvkereskedő cég tulajdonosának a cs. és kir. udvari könyvkereskedői címet adományozta.

Műszaki kamarák — redívívus. Valami érthetetlen rejtélyes levegő veszi körül a kereskedelmi kormány akcióit. Nem is olyan régen — másfél éve — kidolgozták a felállítandó „Közlekedési tanfolyamok” szabályzatát, amely magába olvasztotta volna az eddigi vasuti tisztképző tanfolyamot, a hajóstiszti tanfolyamot, a posta- és táviratdatiszti tanfolyamot s új szerveként helyt foglalt volna benne a postatakarékpénztári tiszt tanfolyam is. A szakkörök nagy örömmel fogadták az eszmét, hozzá is szóltak, 1907. év őszén már meg is kellett volna kezdődnie az új rendszer szerinti előadásnak s ime lekerült a napirendről a javaslat s urrá lett felette a kéziratok zsarnoka — a por. Egy másik akció a műszaki kamarák létesítése iránt indult meg, amelynek czélja — az ipari és kereskedelmi kamarák mintájára — egyesíteni az összes mérnököket, építészeket, építőmestereket stb; meghatározván az ezimek használatát, működési kört és egyuttal megillető védelemben részesíteni a műszaki képzettségű egyéneket. A budapesti mérnök- és építészegylet vi-

fiaros üléseken foglalkozott a javaslattal, megvitaták azt pontról-pontra, hozzá is tettek, el is vettek belőle s végül — ad acta tették a minisztériumban. Most ismét kiásták s a nyár folyamán újra átdolgozva, az ipartörvény módosítási tervezetének letárgyalása után ezt is előveszik. Talán le is tárgyalják. Ha igaz. Vagy ismét lomtárba kerül.

Uj telepítési felügyelő. A m. kir. földművelésügyi miniszter a kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőség ideiglenes vezetésével megbízott Marosi Ferencz főerdőtanácsost ezen megbízatása alól, buzgó szolgálatainak elismerése mellett, felmentette és ezzel egyidejűleg az állami jószágok és telepítési szolgálat tiszti létszámába Szász István állattenyésztési felügyelőt, a kolozsvári telepítési felügyelőség főnökhelyettesét, jószágfelügyelővé nevezte ki s a kolozsvári telepítési felügyelőség vezetésével bízta meg.

Vidéki pénzüzetek az adósok ellen. A végrehajtási törvény megszavazása óta a vidéki pénzüzetek egy része valóságos hajszát indított az adós kisemberek ellen, akiket jóformán a tönk szélére juttattak kölcsöneik felmondása által. Így — mint már említettük — a balassagyarmati intézetek kegyetlensége valósággal kétségbeesést szült a környék kisemberei között. A rossz példa ragadós. Ma már Nagymihályon is hasonló a helyzet, mert a Nagymihályi Takarékpénztár, Ipar és Kereskedelmi Bank, valamint a Nagymihályi Gazdasági Bank r.-t. tegnap megtartott igazgatósági ülésében elhatározták, hogy azon adósaikat, akiknek adóssága jelzálogilag biztosítva nincs, felszólítják, hogy vagy fizessék ki rövid idő leforgása alatt tartozásaikat, vagy pedig nyújtsanak jelzálogi biztosítékot. A két pénzüzetet eme állásfoglalása különösen a falvak népe között okozott óriási konsternációt. Annál elismerésre méltóbb a nagyváradi pénzüzetek humánus magatartása. Nagyváradon ugyanis együttes értekezletet tartottak a pénzüzetek, amelyen a következő határozatot hozták:

„A nagyváradi pénzüzetek megjelent képviselői elsősorban is konstatálták, hogy a végrehajtási törvény hatásában már életbeléptetése előtt is annyira káros minden irányban, hogy különösen a megvédendő kisebb gazdaságokat fosztja meg a nélkülözhetlen hitelnyerésének lehetőségétől. Kimondták a megjelentek azt is, hogy határozatot a további teendők részleteire nézve nem hoznak, azonban az adósok lehető kiméltését már most hangsúlyozták és az intézetek köteles érdekeinek megvédése mellett is kerülni fogják azt a tömeges felmondást, melybe a törvény ugyiszólván beelízi a hitelezőket. Egyébként minden egyes intézet fenntartja magának, hogy egyenként és esetenként jár el a saját és az adósok körülményeihez képest, azonban mindenben a fenti kiméleti elv szem előtt tartásával.”

Ez a határozat így igazán elismerésre méltó. Csak aztán ilyen szellemű legyen a végrehajtása is. A kormány figyelmét sem kerüli el az az indokolatlan támadás, amelyre a vidéki takarékpénztárak készülnek s értesülésként a pénzügyminiszter bizalmas uton utasította az Országos Hitelszövetkezetet, hogy azon a vidéken, ahol a pénzüzetek tömegesen felmondják a kölcsönt, az Országos Hitelszövetkezet tagjaiként működő szövetkezetek tőlük felhetőleg támogassák azokat az adósokat, akiket a megszorult takarékpénztárak fizetésre kényszerítenek.

A komlóskertek állása. A komlótermelési szaknár jelentése szerint az egyes főbb komlótermesztőhelyeken a következőleg áll a komló: Az erdélyi részeken a korábbi fajták már június végére kivirítottak. Eddig állati vagy penészkárról nem érkezett jelentés, pár helyen a komlóbolha kizöldülés idején rágta le a hajtások fejét, de utóbb az idején érkező nyáreleji eső leverte a bolhát s gyorsan felszámolta a másodlagos hajtásokat. A komló általában Erdélyben kielégítő, sok helyen jó termést ígér. A Nagyalföld komlóvidékein vegyes volt a júniusi fejlődés. Torontálban igen buján, sok mellékággal nőtt.

Egy részvénytársaság czégszövegének megváltoztatása. Csak nemrég alakult „Mütrágya-, kén-sav- és vegyipar Heiling János és társa részvénytársaság” czég alatt egy új vállalat 600.000 korona alaptőkével. A részvénytársaságot az Union-bank patronátusa alatt a Klotild első magyar vegyipar r.-t., a Hungária mütrágya-, kén-sav- és vegyipar r.-t. és a Danica vegyipar r.-t. alapították, melyek, mint már megírtuk, közösen megvásárolták a John Heilingert Co. czég Wagramban és Oderbergben levő mütrágyagyárait. A társaságnak ugyilátszik czégével valami baja van, erre vall legalább az, hogy e hó

19-ére rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melynek egyedüli tárgya a részvénytársaság czégszövegének megváltoztatása. Nem lehetetlen, hogy a Hungária mütrágya-, kén-sav- és vegyipar r.-t. tiltakozott — teljes joggal — a hasonló czég miatt.

Felvétel a vinczellériskolákba. Darányi földművelésügyi miniszter rendeletére most jelenik meg a pályázati hirdetés a bihariószegi, egri, nagyenyedi és pozsonyi m. kir. vinczellériskolákba az 1908—9. tanévre való felvétel tárgyában. A kérvények az illető vinczellériskola igazgatóságához czimezve, folyó évi augusztus 15-ig nyújtandók be azon iskola igazgatóságához, amelybe a pályázó magát felvétetni óhajtja. A tanfolyam október 1-én kezdődik s a bihariószegi, egri és pozsonyi vinczellériskoláknál két évig, a nagyenyedi vinczellériskolánál három évig tart.

Uj törpebank. Nem vagyunk barátai a lilputi tőkékkel alakuló erőltet bankocskáknak, amelyek igen ingtag működést képesek csak kifejtetni. Mindazonáltal a mostani körülmények között, mikor a kisember az egész fővárosban nem tud pénzhez jutni, örvendetesnek tartjuk, hogy Hitel- és Leszámitolóbank R. T. czég alatt Budapesten új pénzüzetet alakult 200.000 K alaptőkével (1000 drb 200 K névértékű részvény). Az igazgatóság tagjai: Goldscheider Miksa, Pálffy Ferencz, Reisz Henrik és Román Miklós. A felügyelő-bizottság tagjai: Krausz Béla, Löwy Vilmos és Friebrert Samu. Ügyvezető titkár: Zacher Armin, jogtanácsos: dr. Halom Dezső. Reméljük, a bank végre hitelt fog nyújtani a kisembereknek is, akiknek segítségére alakult.

A kecskeméti gyümölcs piac. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület jelentése szerint a kecskeméti gyümölcspiacon az árak fillérekben kilónként alakultak július 10-én: Kajszinbarack 20—27, üveg-meggy 48—54, vajalma 22—34, tüköralma 30—40, doktorszilva 46—52, mórabeli szilva 8—10 fillér. Egyéb nyári szilva még hiányzik. Zöldségfélék: uborka darabja 1/2—3 fillér, fejes káposzta 20—24 fillér fejenként, paprika 100 darab 1.20—1.40 korona, zöldbab 20—23, paradicsom 28—32, csemegeburgonya 14—18 fillér kilónként.

A vásárcsarnoki szabályrendelet módosítása. Mikor a Központi vásárcsarnokot létesítette a főváros és a kofákat, piaci árusokat, élelmiszer-kereskedőket a nyitni piacokról betelepítette a palotaszertü vásárcsarnok díszes helyiségeibe, egyúttal szabályrendeletet alkotott az ottani rendről és eljárásról. El lehet képzelni, hogy azóta — tizenegy év nagy idő — sok minden megváltozott, számtalan elvi jelentőségű határozat magyarozta jobbra és balra a szabályzat gyakorlat homályos, még többször hiányos intézkedéseit, szóval, a szabályrendelet elavult és megérte a felrészítésre. Az ipartörvény küszöbön álló módosítása folytán pedig ez jóformán teljesen lehetetlenné válik. Ezért a kereskedelemügyi kormány — amint értesülünk — felhívta a főváros közönségét, hogy ezt a szabályrendeletet az új törvénytervezet intenczióhoz képest megfelelően módosítsa s jóváhagyás végett terjeszse fel.

A jegybankról. Bécsből jelentik, hogy rohonczi Pranger József udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar bank vezértitkára, megkezdte a nyári szabadságát; távolléte alatt az ügyeket Schmidl Frigyes helyettes vezértitkár fogja vezetni. Az Osztrák-Magyar Banknak a nyitrai bankfiókhoz tartozó nagytopolcsányi és az aradi bankfiókhoz tartozó dévai bankmellékhelye e hó 15-én kezd meg üzleti tevékenységét.

Nyaraló bankigazgatók. A kánikula lassanként teljesen átveszi uralmát a pénzpiacra is. A vezető bankigazgatók a párnázott és páncélos szobák melegét a fürdő kelleme sétányával cserélik föl. Közülök kettő nem megy fürdőre, hanem birtokán tölti a nyarat. Az egyik természetesen Széll Kálmán a Magyar Jelzálog- és Hitelbank kormányzója, aki Rátótton vezeti híres gazdaságát; a másik Barta Arnold, az Agrárbank vezérigazgatója, aki gulfesi pusztáján tölti a meleg hónapokat Sopronmezőben. A többi direktor szabadságidejét külföldön költi el. Még pedig a következő helyeken: Kornfeld Zsigmond a Magyar Általános Hitelbank elnökigazgatója Edlachban Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgató-helyettese Alt-Ausseeben. — Láncezy Leó a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke ma utazott Svéd- és Norvégiába. — Fellner Henrik, a Kereskedelmi Bank igazgatója pedig Marienbadban tartja a kurát, — Walder Gyula, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatója szintén Marienbadban tartózkodik. — ugyanitt van Elek Pál, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság elnöke is,

— dr. Sztányai Ödön a Hazai Bank vezérigazgatója Ischlben tartózkodik, — madarassi Beck Miksa, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank elnöke ugyancsak Ischlben üdül, — míg madarassi Beck Nándor, az Agrárbank elnöke és dr. madarassi Beck Gyula, a Jelzáloghitelbank igazgatója szintén Ischlben tartózkodnak, — Mándy Lajos, a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja elnöke pedig Karlsbadban üdül, — dr. Fellner Frigyes, az Agrár- és Járulékbank igazgató-helyettese Norderneyben fejezi „Magyarország fizetési mérlege” című nagy munkájának második kötetét. — Végül Mansfield Richard, az Angol-Osztrák-Bank budapesti fiókintézetének igazgatója Svájcban tölti szabadságát.

Fizetésektelenségi hírek. Bernstill és Társa temesvári festéknagykereskedő-czég beszüntette fizetéseit. A passzívák 180.000 korona. — Elek Izidor kolozsvári kézműáru-kereskedő fizetésektelent tartozásai 100.000 koronára rúgnak. — A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Beregi Sámuel ruhakereskedő, Kassa; — Darvas Vilmos szabó, Budapest, Ferencz József-tér 5. — Spitzer Arnold budapesti kézmű-, férfidivatáru- és kalapkereskedő (X., Jászberényi-ut) 150.000 korona áru- és 4000 korona pénztartozással fizetésektelenséget jelentett. — Somogyi Sándor budapesti lúgkögyáros (VI., Podmaniczky-utca 27.) fizetési zavarokba jutott; a czég ellen egyik hitelezője csődöt kért. — Böhm Sándor budapesti ékszerész (VI., Király-utca 106.) négyéves fennállása után, 28.000 korona tartozással fizetésektelent, de egyezségi ajánlatot nem tett. Böhm régebben Schlesinger Miksa vb. ékszerész üzletvezetője volt. — Deutscher Ch. Leó órák Budapest (VI., Teréz-körút 38.) beszüntette fizetéseit. — Szabó Edéné budapesti női divatáru-kereskedő (IV., Kristóf-tér 2.) fizetésektelenséget jelent. Árutartozásai most 40.000 koronára rúgnak. Kiegyezésül 30 százalékot ajánl, másfél éven belül fizetendőleg. Státuszát nem lehet pontosan megállapítani, mert üzleti könyveit rendetlenül vezette. Saját adatai szerint az aktívák mindössze 7500 koronát tennének ki s ebből csak 500 korona a künnlevőség. A fizetésektelenség oka: férjének veszteségei a lóversenyeken. — Berkovits és Klein budapesti festékkereskedő-czég (Kereszt-utca 27.) egyezkedési tárgyalásai hajótörést szenvedtek, úgy, hogy a csőd megnyitása várható. — Szávost Emil fizetésektelent budapesti terménykereskedő (V., Eötvös-tér 2.) ellen újabbán ismét csődöt kért egyik hitelezője egy 9500 koronát tevő követelés alapján.

A közép-európai közgazdasági egyesület gyűlése. A közép-európai közgazdasági egyesület ma tartotta meg harmadik s egyúttal tisztújító közgyűlést az egyesület elnökének, dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek vezetésével. A közgyűlésen az egyesület tagjai nagy számban jelentek meg; ott voltak: Matlekovits Sándor és Hieronymi Károly titkos tanácsosok, dr. Popovics Sándor és Sztérényi József államtitkárok, Hatvány-Deutscher Sándor, Burchard-Béla váry Konrad főrendiházi tagok, Csátáry Frigyes, Fürst Bertalan, Hoffmann Sámuel udvari tanácsosok, Hilberth Károly országgyűlési képviselő, dr. Hallász Sándor, dr. Ballai Lajos miniszteri tanácsos, báró Herzog Péter, dr. Lehrer Péter fővámigazgató, Gelléri Mór királyi tanácsos, Bacher Emil, Egger Gyula, Szende Lajos, Erney Károly, Szalay Béla, Tolnai Arnold igazgatók, Thék Endre, dr. Heltai Ferencz, dr. Rodiczky Jenő, Jeszenszky Pál, Paikert Lajos, Szendrői Mór (Győr), Mezey Gyula (Nyitra), Sátorai Mór és még számosan.

Dr. Wekerle Sándor elnök a közgyűlést megnyitván, rövid vonásokban vázolta az egyesület múlt évi tevékenységét, melynek két kimagasló pontját kívánja hangsúlyozni. Az egyik az amerikai vámszerződés ügye, melyre nézve a közép-európai egyesületek befolyása után sikerült lényeges könnyítéseket keresztülvinni, melyek az eddigi tarthatatlan helyzetet szanálták; a másik a Budapesten tavaly tartott nemzetközi csekkonferencia, melyben a csekk és clearing forgalmára vonatkozó s a magyar egyesület részéről kezdeményezett törekvések részben gyakorlatilag érvényesíthetők voltak.

Ezután Bosányi Endre egyesületi titkár olvasta fel az egyesület múlt évi tevékenységéről szóló jelentést. A felolvasott jelentésből a közgyűlés örömmel vett tudomást a közép-európai közgazdasági egyesületek széleskörű és nagy gyakorlati jelentőségű munkásságáról, mire a múlt év zárszámadása terjesztett be, amelyre a felmentvény megadatván, a folyó

vi költségvetés is jóváhagyatott; egyszersmind az egyesületek örvendetesen javuló anyagi helyzete is tudomásul vétetett.

Az 1905-ben megválasztott tisztikar alapszabályszerű megbízása lejárván, a választások lettek volna megejtendők. Ezeket megelőzőleg Hieronymi Károly lelkes szavakkal emelte ki az egyesület elnökének kiváló érdemeit, kinek egyéni nagy tekintélye és az egyesület ügyvitelére kiterjedő gondos érdeklődése biztosította az eddig elért sikereket, amiért annál nagyobb hálával tartozik az egyesület Wekerle Sándornak, mert hisz köztudomásu, hogy mily súlyos feladat nehezedik reá, mint Magyarország miniszterelnökére, aminek ellenére mindig talált időt arra, hogy az egyesület fontos ügyeivel foglalkozzék, melynek működése terén az ő avatott kezének hatása mindenütt ott látható. Nélküle a közép-európai közgazdasági egyesületek fontos működését és az elért komoly sikereket el sem lehet gondolni. Ő az az összetartó kapocs, melyet mély tudása, nagy tekintélye és meggyőző modora az egyesület minden ténylegében a tagokkal éreztet. Szólv javaslatára a közgyűlés az elnöke iránt mélyen érzett háláját egyhangu lelkesedéssel jegyzőkönyvileg is megörökíti.

Dr. Wekerle Sándor elnök őszinte köszönettel mond a közgyűlés bizalmáért és az irányásban megnyilvánult elismerésért. A maga részéről csak sajnálja, hogy nem szentelhet annyi időt az egyesületnek, mint amennyit annak törekvései megérdemelnének s biztosítja a közgyűlést arról, hogy őt is és az igazgatóság minden tagját az az elv vezette, hogy kerülve a feltűnést keltő nagy jelszavakat, olyan eszméket és törekvéseket valósítsanak meg, amelyek nemcsak a gyakorlati élet igényeit elégítik ki és nemcsak a jelen közgazdasági helyzetet könnyítik meg, hanem amelyeknek maradandó becük is van és amelyek a jövő nemzedék megélhetését is hivatva lesznek elősegíteni.

Ezután közfelkiáltással megválasztattak az igazgatóság tagjait: Dr. Wekerle Sándor elnök, gróf Dessewffy Emil, ögróf Pallavicini Ede, Hatvany-Deutsch Sándor és Rubinek Gyula. A választmány tagjait: gróf Batthyány Tivadar, Bernát István, Bujanovics Sándor, Burchard-Béla Gyula, dr. Chorin Ferencz, dr. Csatóy Frigyes, dr. Darányi Ignác, gróf Dessewffy Aurél, Elek Pál, herceg Esterházy Miklós, dr. Halász Sándor, dr. Hegedüs Loránt, báró Herczog Péter, Hieronymi Károly, gróf Keglevich Gábor, Kossuth Ferencz, Kornfeld Zsigmond, Lánzy Leó, dr. Lehrer Péter, dr. Lers Vilmos, Libits Adolf, Lukács Antal, dr. Mándy Lajos, dr. Matlekovits Sándor, dr. Nagy Ferencz, Ottlik Iván, dr. Popovics Sándor, dr. Rosenberg Gyula, dr. Schmidt József, gróf Serényi Béla, Száibély Kálmán, gróf Széchenyi Béla, Sztérényi József, dr. Törny Gusztáv és gróf Zselénszki Róbert. A nemzetközi bizottság tagjait: Burchard-Béla Gyula, dr. Chorin Ferencz, báró Dániel Ernő, Elek Pál, báró Harkányi János, Hatvany-Deutsch József, báró Haupt-Stummer Lipót, báró Herczog Péter, Kornfeld Zsigmond, Lánzy Leó, dr. Mándy Lajos, dr. Matlekovits Sándor, Miklós Ödön, Ottlik Iván, dr. Paikert Alajos, Rubinek Gyula, dr. Schmidt József, Száibély Kálmán, Sztérényi József és gróf Zselénszki Róbert. Végül a számvizsgáló bizottság tagjait: Bacher Emil, Erney Károly és Gelléri Mór.

Dörge cég — részvénytársaság. Dörge Frigyes osztályosjáték-elárúsító cég — mint értesülünk — részvénytársasággá alakult át 500.000 korona alaptőkével, amely 1250 darab 400 koronás részvényre oszlik. Az igazgatóság egyedüli tagja Dörge Frigyes, míg a felügyelő-bizottság tagjai: dr. Ertl Géza, dr. Mayer Ernő és Vas Aladár. Cégjegyzők lettek pedig: Janssen Henry és Faics Károly.

Korlátolt felelősségű társaságok. A Magyar Gyárfarosok Országos Szövetsége által a korlátolt felelősségű kereskedelmi társaságokra vonatkozó törvénytervezet tárgyalására kiküldött bizottság a nyári szünet előtt befejezte működésének előkészítő részét. A bizottság, amelynek tanácskozásaira az igazságügyminiszter dr. Barna Ignác kir. táblai bírót, a kereskedelmi miniszter pedig dr. Neumann Armin udvari tanácsos a tervezetre vonatkozólag felmerülő elvi kérdések tekintetében rövid magyarázattal előlátott kérdőpontokat dolgozta ki, amelyeket a Szövetség kinyomatott és a bizottság valamennyi tagjának megküldötte. A kérdőpontok kiterjeszkednek a korlátolt felelősségű társaságok megalakítására, jogviszonyaira, a tőkereszkre, a tőkereszkre teljesítendő befizetésekre, a társaság feloszlására, a részvénytársaságoknak esetleges korlátolt felelősségű társasággá való átalakulására stb. E kereteken belül a legfontosabb elvi kérdések merülnek fel, amelyeknek nemcsak jogi, de még inkább gazdasági szempontból való helyes eldöntésétől függ, hogy az új társasági forma a gyakorlati életben is beváljék. Oly kérdések például, hogy adassék-e a társaság hitelezőinek közvetlen kereseti jog a társaság tagjai ellen, hogy szabályoztassék harmadik személyeknek a társaság alapítása előtt szerzett joga a társaságba hozott vagyonra, minő szabályok érvényesüljenek tőkefelelős és leszállítás esetén, az egyes tőkereszk s az egész alaptőke nagysága meg legyen-e határozva, a közgyűlésen az egyhangúság legyen-e a szabály stb. A 47. kérdőpont feléleli a tervezet egész anyagát és módot talál arra, hogy a korlátolt felelősségű társaságoknál a gazdasági szempontot figyelemre kell méltatni. Nézeteiket a bizottság tagjai a kérdőpontok kapcsán szeptember elsejéig közlik a Szövetséggel, mire azután a bizottság szeptember elején újból ülést tart, amelyben a kérdőpontokban foglalt elvi kérdésekre nézve megállapítja a bizottság állásfoglalását. A bizottság ilyenformán szeptember elején egy-két ülésben végezni fog az egész anyaggal s megállapításait a Szövetség állásfoglalása gyanánt azután nyomban az igazságügyminiszterium elé terjeszti, hogy a végleges törvénytervezet elkészítése halasztást ne szenvedjen s ez új társasági forma nálunk is meghonosítható legyen.

viszonyainak tárgyalásához. Minthogy azonban az igazságügyminiszterium, ahol a végleges tervezetet Günther Antal igazságügyminiszter még az ősz folyamán el akarja készíttetni, immár sürgeti a Szövetség által összegyűjtött anyag felterjesztését, a bizottság elnökének kértére dr. Neumann Armin udvari tanácsos a tervezetre vonatkozólag felmerülő elvi kérdések tekintetében rövid magyarázattal előlátott kérdőpontokat dolgozta ki, amelyeket a Szövetség kinyomatott és a bizottság valamennyi tagjának megküldötte. A kérdőpontok kiterjeszkednek a korlátolt felelősségű társaságok megalakítására, jogviszonyaira, a tőkereszkre, a tőkereszkre teljesítendő befizetésekre, a társaság feloszlására, a részvénytársaságoknak esetleges korlátolt felelősségű társasággá való átalakulására stb. E kereteken belül a legfontosabb elvi kérdések merülnek fel, amelyeknek nemcsak jogi, de még inkább gazdasági szempontból való helyes eldöntésétől függ, hogy az új társasági forma a gyakorlati életben is beváljék. Oly kérdések például, hogy adassék-e a társaság hitelezőinek közvetlen kereseti jog a társaság tagjai ellen, hogy szabályoztassék harmadik személyeknek a társaság alapítása előtt szerzett joga a társaságba hozott vagyonra, minő szabályok érvényesüljenek tőkefelelős és leszállítás esetén, az egyes tőkereszk s az egész alaptőke nagysága meg legyen-e határozva, a közgyűlésen az egyhangúság legyen-e a szabály stb. A 47. kérdőpont feléleli a tervezet egész anyagát és módot talál arra, hogy a korlátolt felelősségű társaságoknál a gazdasági szempontot figyelemre kell méltatni. Nézeteiket a bizottság tagjai a kérdőpontok kapcsán szeptember elsejéig közlik a Szövetséggel, mire azután a bizottság szeptember elején újból ülést tart, amelyben a kérdőpontokban foglalt elvi kérdésekre nézve megállapítja a bizottság állásfoglalását. A bizottság ilyenformán szeptember elején egy-két ülésben végezni fog az egész anyaggal s megállapításait a Szövetség állásfoglalása gyanánt azután nyomban az igazságügyminiszterium elé terjeszti, hogy a végleges törvénytervezet elkészítése halasztást ne szenvedjen s ez új társasági forma nálunk is meghonosítható legyen.

A gabonátözsderől. Csendes irányzatban ma már csak 15 ezer mázsa buza kelt el, eleinte 5, végül 10 fillérrel olcsóbb áron. A malmok a lefolyt héten majdnem 400 ezer mázsa buzázt váltottak magukhoz, ezenkívül több, mint 200 ezer mázsa októberit vettek, úgy, hogy e nagy vásárlások után egy kis szünetelés természetesnek látszik. E — különösen ez időtájt — szokatlan nagy vételekedvet az idézte elő, hogy a budapesti malmok e héten körülbelül fél millió métermázsa lisztet adtak el az őszi hónapokra terjedő szállításra és ezen mennyiség előállításához szükséges nyersanyagot nyakra-főre fedették. Amilyen örvendetesnek látszik a malomüzlet e hirtelen fellendülése, éppen olyan hátrányossá válhatik később a helyzet, ha tekintetbe vesszük, hogy e nagy lisztmennyiségek túlnyomó részét nem a fogyasztók, hanem a helybeli lisztpekulánsok — az úgynevezett második kéz — vásárolta és a malmok maguk félnek attól, hogy e véleményre vásárolt liszt az átvételi idő előtt újból piacra kerüljön, az árak majdan nyomasztólag fognak hatni. Mindenesetre örvendetes körülmény az, hogy ezáltal a buzaárak e héten egy koronával emelkedhettek, dacára annak, hogy a cséplési eredmények ország-szerre minden várakozást felülmúlják. A mai határidőpiacon októberi buza, a tegnapi zárlati kurzus-hoz képest 8 fillérrel drágábban, 11.36-on indult, de a készárupiacz gyenge irányzata folytán ismét a tegnapi árra esett vissza. Rozsban hasonló volt az üzletmenet, egyedül a tengeri árfolyama emelkedett lényegesebben, mivel a tegnapi esőzéseket több helyen nem tartották kielégítőnek. Májusi tengeri 7.18-ról 7.35-ig drágult. Ó-tengeri pedig 7.45-ig emelkedett. Zab iránt kevés az érdeklődés. Az utóbbi napokban a határidőpiacon 1 óra 30 perczkor záródott árfolyamkülönbséteket ez a táblázat mutatja:

	11.17	11.30	11.35	11.28	11.27	—	01
Buza okt.	11.17	11.30	11.35	11.28	11.27	—	01
Rozs új okt.	9.29	9.55	9.52	9.47	9.51	+	04
Zab okt.	8.45	8.46	8.43	8.38	8.42	+	04
Tengeri jul.	7.17	7.37	7.39	7.24	7.45	+	21
Tengeri máj.	7.13	7.36	7.35	7.15	7.34	+	19

Az Országos Központi új fiókja. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár — hír szerint — a Ráday-utca és Kálvin-tér sarkán fiókot létesít s tervbe vette azt is, hogy Budán is nyit fiókot.

A molnárak és a kereskedelmi kormány. Gelléri Mór kir. tanácsos elnöklése mellett nemrég tartották meg Budapesten a II. országos molnárkongresszust, amelyen a zaklatott vidéki munkaadó tagok, főleg pedig a munkások zavartalan betegségleyezési járulékaik, táppénzei és gyógykezelése érdekében beadványt intéztek a kereskedelemügyi miniszterhez. A kifogásolt hiányok gyors megszüntetése tárgyában a kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett Gelléri Mór kongresszusi elnökhöz és Juttassy Ödön kongresszusi titkárhoz. Leiratában kijelenti a miniszter, hogy 1907. évi XIX. t.-cz. tekintetében szükséges intézkedéseket részben már megtették, részben pedig azok előkészítés alatt állanak. A miniszter felelmi, hogy a közelmúltban erre vonatkozólag négy rendbeli rendeletet adott ki, még pedig a balesetbejelentések és balesetvizsgálati jegyzőkönyvek, a betegségleyezőpénztárak által vezetendő számadások, nyilvántartások tárgyában, továbbá szabályozta rendeletileg a munkásbiztosítási választott bíraskodási eljárást, valamint a választott bírósági ülnököknek járó általánok és utiköltségek kérdését. Hangsúlyozza a miniszter, ismeretes előtte, hogy a régi kerületi betegségleyezőpénztárak, melyek az új törvény alapján átszervezve nincsenek, nem teljesítik hivatásukat úgy, amint azt a törvény rendelkezése szerint kívánatos volna. Amennyiben valamely konkrét panasz jut a miniszter tudomására, akár közvetlenül az állami munkásbiztosítási hivatal tudomására, a kellő intézkedés megtétele nem fog elmaradni. Kijelenti a miniszter, hogy az állami munkásbiztosítási hivatal minden igyekezete oda irányul, hogy az általa átvett és tőle független okokból elernyed szervezeteket (pénztárakat) talpra állítsa. Végül kijelenti Kossuth, hogy az orvossztrájkok megszüntetése érdekében szükséges intézkedéseket úgy az állami munkásbiztosítási hivatal, mint a kormányhatóság idejekorán megtették s ezek nyomán remélhető, hogy az itt-ott még szörványosan mutatkozó bajok rövidesen az egész vonalon megszűnnek.

A tözsderendszer terjedése. A miskolci tözsde sikere hódít. A nagyobb vidéki ipari és kereskedelmi központok gazdasági testületei sorra foglalkoznak áru- és értéktözsde alapításának gondolataival. Így legutóbb a szegedi Lloyd-társulat módosította alapszabályait akként, hogy Szegeden áru- és értéktözsde-t létesíthessen. A belügyminiszter a módosított alapszabályokat jóváhagyta és így a társaság még a nyár folyamán megalapítja a szegedi áru- és értéktözsde-t.

Nagykörös ugorkatermése. Nagykörösről jelentik: Mintegy három hete, hogy az ugorkát, Körösnek a világpiacon e forgalmi cikkét, mindenfelé szállítják. A szokatlan és tartós szárazság dacára egész üde az ugorka s bár megközelítőleg sincs oly termés, mint más rendes időjárású esztendőben, a termelők szép áron adják el ugorkájukat. Hajnalban a piacon már élénk élet uralkodik; 25 pakolótelepen halmozák fel házmagasságú rakásokban az ugorkát, ahol délig 450—500 munkás, leginkább nők, olvassa, válogatja és rakja zsákákba az ugorkát és varja azt be egy-egy köteg kaporral. A zsákalmazokat még a késő délutáni órákban is hordják a nagy fuvarkocsik a vasúthoz. Helybeli kereskedők szállítják Budapestre, Bécsbe, Brünnebe, Prágába, Teplitz-Schönauba és Bártfa vidékére sok lengyel kereskedő zsidó, továbbá lemergi, prágai és bécsi kereskedők hetek óta tartózkodnak Nagykörösön és veszik közvetlen a termelőktől és szállítják haza az ugorkát. Naponként 15—18—20 vagon a kivitel. Az árak változóak. Körte, meggy, bab és barack is sok van. A barackból a legutóbbi heti vásáron volt mintegy 150 helybeli és kocsér-kécskei kocsival.

Küldöttség Sztérényi államtitkáránál. Az egyenruhakisítők körének 70 tagu küldöttsége tisztelt ma délelőtt Sztérényi József kereskedelemügyi államtitkáránál. A küldöttség szónoka arra kérte az államtitkárt, hogy a Technológiai Iparmúzeumban július 18-án rendezendő kiállításukat megnyissa és a védnöki tisztséget elvállalja. Sztérényi József államtitkár szívesen fogadta a küldöttséget, a védnöki tisztséget elfogadta és megígérte, hogy a kiállítást személyesen nyitja meg. Hangsúlyozta, hogy mindenütt ott van, ahol a magyar ipar fejlesztésének ügyében dolgozni kell és melegen támogatja azokat a törekvéseket,

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorban, vesékben és székzavarokban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az orvontól gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

amelyek odairányulnak, hogy a dolgozni akaró derék magyar iparosokat kenyérhez juttassák. A küldötség lelkesen megélenezte az államtitkár választát.

Hírek az aratásról. Országszerte javában aratnak. Az eddig beérkezett magánjelentések sokkal kedvezőbbek a hivatalos jelentéseknél s igazolják azt a feltevésünket, hogy a termés a hivatalos jelentésben kitüntetett állapotnál jobb lesz. Pancsovárról jelentik, hogy az átlagos termés holdanként átlag 8 mázsa, 6 mázsnál sehol sincs kevesebb, sok helyen 7.89 és 10 mázsa a termés. Arpa 12 mázst ad katasztrális holdanként. Verscezről írják, hogy kisebb gazdaságokban 8 mázsa az átlagos termés, a nagyobb uradalmokban 10-11 mázsa, arpa 8-10, rozs 8-10, zab 6-7 mázst ad. Nagybecskerek: Itt már bevégezték az aratást, átlag 7 mázsa buza termett, a minőség kitűnő, 77-80 kilogramm. Nagyszentmiklós: Katsztrális holdanként átlag 7 métermáza buza termett. Arad: A megyében 6-7 mázsa átlagos termést várnak. Nagykőrösről jelentik: Az aratás itt már véget ért. A hónapok óta tartó szárazság hatása az összes növényzeten észlelhető. A krumpli, amelyet itt nagy mennyiségben termelnek, csaknem egészen elsült, alig van egy-két gumó egy-egy fészékben. A eséplés megkezdésekor kellemes meglepetés érte gazdáinkat: minőségileg kifogástalan szép rozs és elsőrendű buza termett. A rozs hozama körülbelül holdanként 6-7 mm. s olyan minőségű, amilyen már régóta nem volt. A buza keresztje 30-40 kilót ad, a csomó ugyan kevés, de a szem remek. Szalma nagyon kevés lesz, mert sem a buza, sem a rozs szára nem nőtt nagyra.

A gyümölcsértékesítés előmozdítása. Tekintettel arra a körülményre, hogy ez év folyamán gyümölcsben elég bő termés ígérkezik, különösen pedig abból kiindulva, hogy a szaklapok tudósításai szerint a külföldön is jó termés mutatkozik, a magyar gyümölcs értékesítése ez évben nem kis gondot fog okozni a természetőknek. Darányi miniszter már is gondoskodott arról, hogy ezen nehézségekkel a termelők megküzdhessenek s rendelkezést bocsátott ki az országos gyümölcsészeti biztoshoz, hogy a termelőket a gyümölcs értékesítése tekintetében megfelelően támogassa és a szükséges felvilágosításokkal a magyar termelőknek mindenben rendelkezésére álljon. Molnár István országos gyümölcsészeti biztos körlevéllel fordult most a magyarországi termelőkhez, melyben részletes felvilágosításokkal szolgál a gyümölcs értékesítése, valamint a nyers állapotban nem értékesíthető gyümölcsleveslevek feldolgozása tekintetében. Figyelmezteti azonban az érdeklődő közönséget, hogy a miniszteri biztos közvetítése nem terjed tovább, mint hogy a külföldi vevőknek és a hazai eladóknak pontos jegyzékét nyivántartja és kívánatra ezen jegyzéket az érdeklődőknek kölcsönösen megküldi.

A „Fonciere” biztosító félvi forgalma. A „Fonciere” pesti biztosító intézet életbiztosítási osztályánál a folyó év első felében 2650 ajánlat 10,675.864 korona biztosítási tőkére és 9000 korona járadékra nyújtott be: 2335 kötvény 9,373.624 korona tőkérrel és 10,200. korona járadékról állított ki. A díjbevétel 2,406.581 koronára rug. Haláleset 162 jelentett 568.390 korona összegről.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS
Kiadótulajdonos
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-30.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényrel való kezelés.
Vilamos hőfürdők (Elektrotherm).
Vilamos fényfürdők.
Vilamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Vilamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurosthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Eszaki szélesség napon át. — Kívánatra orvosi tanácsot adunk.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegszábák (Neuralgiák, ischias).
Gerincvelőcsorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok (Etihiáz, cukorbetegség, vésrségénység).
Bőrbaajok. Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyeres csomók.

A szenzációs győzelemnek napja volt

PUCH

részére, a hegyi verseny a **Ries-re** 6 kilométer 16 2/3% emeléssel.

Kategória: Könnyű motorkétkerekű 35 kilóg:

Wolf

Puch-on győztes

5 perc 56 másodpercnyi **szenzációs** időben. Lehuzza a rákövetkező hét erősebb kategóriának — motorkétkerekű, mellékkocsival és automobillal 6 liter cilindertartalomig — idejét.

Kaulfersch... **Puch** on 7 perc 1 mperc

harmadik

Kategória: Motorkétkerekű mellékkocsival:

Plessing mérnök

Puch-on győztes

6 perc 58 1/2 másodpercnyi fényes időben.

Behyne... **Puch** on 7 perc 5 másodperc

második

Wetzka Ede... **Puch** on 7 perc 19 mperc

harmadik

Kategória: 1 1/2 literes cilindertartályú motorok:

Hilscher

Puch-on győztes

Slevogt mérnök **Puch** on 8 perc 38 mperc

második

Belletz igazgató **Puch** on 8 p. 46 1/2 mperc

harmadik

Pritel... **Puch** on 9 perc 27 1/2 másodperc

negyedik

Kategória: 4 liter cilindertartályig:

Wetzka József

Puch-on győztes

5 perc 58 1/2 másodpercnyi fenomenális időben, melylyel a két következő erősebb kategóriát legyőzi. Az eredménynek így szeriája eddig egyáltalában még nem éretett el és nem is fog oly gyorsan ismétlődni.

II Puch startolt = II Puch győzött

Riederberg-verseny Hannoverben:

Puch első és második

A világhírű **ITALA** és **MARTINI** automoblok vezérkép viselősege:

Puch Márton

Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. sz.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schlicht szarvasszappannával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívül, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

oooooooooooooooooooo

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A gabonatőzsdéről szóló tudósításunk a közgazdasági rovatban van.

A készáru piacon elikt:

Buza. Tiszavidék: 100 mm. 80 kg. 23.40 korona
300 mm. 80.5 kg. 24.60 korona, 200 mm. 80 kg. 24.60 korona, uj, 500 mm. 80 kg. 24.60 korona, uj, 100 mm. 78.5 kg. 25.40 korona, 200 mm. 77.7 kg. 25.40 korona, 150 mm. 77 kg. 25.20 korona, 350 mm. 77 kg. 25.— korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.60 korona, 200 mm. 75.5 kg. 24.60 korona, 200 mm. 75 kg. 24.60 korona.

Pestvidéki: 200 mm. 80 kg. 24.40 korona, uj, 200 mm. 80 kg. 24.40 korona, uj, 1000 mm. 80 kg. 24.40 korona.

Bánsági: 1500 mm. 80 kg. 2.50 korona, 100 mm. 79.5 kg. 24.50 korona, 700 mm. 79 kg. 24.40 korona, 100 mm. 79 kg. 24.50 korona, 300 mm. 79 kg. 24.50 korona, 200 mm. 80 kg. 24.50 korona.

Bácskai: 500 mm. 77 kg. 25.20 korona.
Raktárból: 1770 mm. 74 kg. 24.95 korona, 435 mm. 77 kg. 24.95 korona, 1100 mm. 77 kg. 24.85 korona, 2000 mm. 76 kg. 24.85 korona, 1000 mm. 76 kg. 24.70 korona.

Zab: 150 mm. 16.75 korona, kpí. mellett.
Uj rozs: 200 mm. 19.40 korona, kpí. mellett, parítás.

Tengeri: 200 mm. 15.30 korona, kpí. mellett.
Az árak 100 kgr.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	23.65-24.05	78	24.65-25.20
"	75	24.00-24.35	79	24.80-25.40
"	76	24.15-24.55	80	—
"	77	24.35-24.85	81	—
Fejérmegyet	74	23.35-23.75	77	24.05-24.70
"	75	23.65-24.05	78	24.20-24.90
"	76	23.85-24.20	79	24.50-25.10
Pestvidéki	74	23.45-23.75	78	24.40-24.85
"	75	23.75-24.15	79	24.60-25.05
"	76	24.00-24.35	80	—
"	77	24.15-24.65	81	—
Bánsági	74	23.55-23.95	78	—
"	75	23.85-24.25	79	—
"	76	24.05-24.45	80	—
"	77	24.25-24.55	81	—
Bácskai	74	24.75-24.15	76	24.30-24.70
"	75	23.85-24.35	77	24.50-25.—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.70-20.90
" középminőségű uj	—	—	—	19.50-19.70

Arpa takarmány I-rendű, Kőles, Zab I-rendű, Tengeri belföldi új, Repce: Káposztarepce

Budapesti gabonaforgalom.

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Eltfordult kötések (50 kg.-kint):

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri) and Price (1908. októberre, 1909. júliusra)

1 óra 30 percig zárulnak:

Table with 2 columns: Item (októberi buza, októberi rozs, októberi zab, júliusi tengeri, 1909 májusi tengeri) and Price

1908. július 9-től július 10-ig.

Erkezett: Elszállított:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa) and Quantity

Értéktőzsde.

Szilárd Irányzattal nyílt meg a mai tőzsde és magasabb berlini jegyzésekre az Államvasuti részvények élénken emelkedtek egészen 702.50 koronáig.

Mindamellett a forgalom meglehetősen szűk korlátok között mozgott, úgy, hogy egy-két vezető értékben üzlet sem volt. A helyi értékek piacán az üzlet teljesen el volt hanyagolva.

Eltőzsde.

Eltőzsde nyugodt. Köttek: Osztrák hitelrészvény 618.75-519.50. Magyar hitelrészvény 738.50. Osztrák-magyar államvasut 697.-699.75.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde barátságos. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 619.-619.25. Magyar hitelrészvény 738.-739.-. Osztrák-magyar államvasut 700.-702.50.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.-10.- K, 1908. július hó végére 81-20 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, július 11. (Saját tudósítónk jelentése.) A mai helitőzsdén az irányzat újból megszilárdult, amennyiben eleinte az emelkedtek. A kínálat új árukban aránylag jó volt, régi buza, amely csak

nagyon kis mértékben került piacra, 20 fillérrel drágult a mult szombati árához képest, új buza ára azonban nem változott, amint hogy még 8 nap előtt ebben nem is volt rendes forgalom.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 13.05-13.45 korona, mosoni - korona, tótfelvidéki 12.70-13.15 kor., délvasuti 12.60-13.10 koronaj, marchfeldi 12.55-12.85.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.20-10.45 korona, csepeli 10.20-10.40 kor., pestmezei 10.30-10.55, déli vasut 10.20-10.40 korona, különféle magyar 10.20-10.40 kor., osztrák 10.20-10.45 korona.

Arpa: morvaországi 7.25-7.50 kor., marchfeldi - kor., bécsvidéki - kor., tótfelvidéki - kor., csepeli - kor., győri - kor., déli vasuti - kor., tiszavidéki - korona.

Magyar tengeri: régi 7.85-7.05, új - korona, cinquantin 8.25-8.70, új - korona.

Magyar zab: selejtés - kor., közepes 8.75-9.05 korona, elsőrendű 9.-9.25 kor., válogatott 9.15-9.45 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.45-8.75 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, július 11. A piac érdekfűzése ma is elsősorban csaknem kizárólag az államosítás alatt álló vasutak részvényei felé fordult.

Main table with multiple columns: Buza, Egyéb gabonafélék, Burgonya, Faj, and various sub-sections with prices and quantities.

Allamadósság közlönsőnk

Table listing government debt items like Magyar aranyárjárdék, koronaárjárdék, and their respective values.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage and other securities with their values.

Burgonya

Table listing potato prices for different varieties and quantities.

Faj

Table listing various types of goods and their prices.

Allamadósság közlönsőnk

Table listing government debt items like Magyar aranyárjárdék, koronaárjárdék, and their respective values.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage and other securities with their values.

Burgonya

Table listing potato prices for different varieties and quantities.

Faj

Table listing various types of goods and their prices.

Allamadósság közlönsőnk

Table listing government debt items like Magyar aranyárjárdék, koronaárjárdék, and their respective values.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage and other securities with their values.

Burgonya

Table listing potato prices for different varieties and quantities.

Faj

Table listing various types of goods and their prices.

Allamadósság közlönsőnk

Table listing government debt items like Magyar aranyárjárdék, koronaárjárdék, and their respective values.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage and other securities with their values.

Burgonya

Table listing potato prices for different varieties and quantities.

Faj

Table listing various types of goods and their prices.

Allamadósság közlönsőnk

Table listing government debt items like Magyar aranyárjárdék, koronaárjárdék, and their respective values.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage and other securities with their values.

Burgonya

Table listing potato prices for different varieties and quantities.

Faj

Table listing various types of goods and their prices.

Allamadósság közlönsőnk

Table listing government debt items like Magyar aranyárjárdék, koronaárjárdék, and their respective values.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage and other securities with their values.

Burgonya

Table listing potato prices for different varieties and quantities.

Faj

Table listing various types of goods and their prices.

vényeinek árfolyama is felfelé haladt. A többi értékek irányzata nyugodt volt, minthogy a Newyorkból érkezett jelentéseken kívül Budapestről is teljes tartózkodást jelentettek Egyebekben az árfolyamok színvonalukat megtartották, mert az államvasuti részvények tartós szilárdsága támaszul szolgált az összíranyzat és a szerbiai nyugtalanító híreket is megzafolták. Alpesi bányarészvényekben a német behozatal növekvése miatt eladásokat eszközöltek. Az elötzdsze zárlatig élénk volt. A déli tőzsde kezdetén államvasuti részvények berlini arbitrázs-vételekre újabb emelkedtek. A többi értékek nyugodtak voltak. Berlinből a bányáértékek nyugodt irányzatát jelentik.

II óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 619.— Magyar hitel. 738.—, Länderbank —. Allamvasut 699.75 —. Elbavölgyi vasut 453.— Déli vasut 117.75 —. Alpesi bányarészvény 668.50. Rimamurányi 553.— Májusi járadék 96.85, Magyar koronajár. 92.95 Orosz érték —. Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.61.

I óraker jegyezték:

Osztrák hitel 618.75, Magyar hitel 738.50 Länderbank 438.50 Unio-bank 539.50, Allamvasut 701.25, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 118.—, Gőzhajó —. Alpesi bányarészvény 668.50. Májusi járadék 96.85, Magyar koronajár. 92.95, Török sorsjegy 187.75, Német márka 117.60, Elbavölgyi vasut 453.50, Rimamurányi 553.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —. Skoda —. Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, július 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.35. 1860-as sorsjegy 151.50, Osztrák hitelsorsjegy 474.—, Angol osztrák bankrészvény 295.—, Bécsi Bankverein 518.— Osztrák-magyar bank 1756.— Déli vasut 117.10 Dunagőzhajózási társ. 998.— Dohány rész. 428.— Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bank. 117.61 Osztr. Lloyd 402.— 4-2 száz. ezüst. jár 96.75—95.—, Osztr. koronajár. 96.35, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 618.25, Union-Bank 540.—, Osztrák Länderbank 437.50, Osztrák-magyar államvasut 700.50, Elbavölgyi vasut 450.—, Alpesi részvény 668.90, 20 frankos 19.09, Londoni váltótár 239.75, Lipótkohó 430.—, Töröksorsjegy 187.40. Szilárd.

Bécs, július 11. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.15. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.25, Magyar hitelbank részvény 738.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 466.— Rimamurányi 551.75, Magyar cukoripar 1713.—, Adria hajózási részvénytársaság 401.—, Magyar koronajár. 93.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —. Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelz. álogbank 428.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, július 11. (Tőzsdei jelentés.) Az a körülmény, hogy a newyorki tőzsde felfelé irányuló mozgalmában szünet állott be, az itteni tőzsdén is visszacsúszást idézett elő, úgy, hogy az üzlet ma teljesen stagnált és a legszűkebb keretben mozgott. Államvasuti részvények az állampolitikai akciónak állítólag nem sokára várható befejezésére emelkedtek és déli vasut is kissé javulhatott. Járadékok igen nyugodt forgalmak voltak. A bányáértékek piaca eleinte szenvedett az általános gyengeség alatt, zárlat felé azonban határozottan szilárd volt és az árfolyamok jelentékenyen emelkedtek. Bankok és gőzhajó részvények el voltak hanyagolva. A készpénzpiac ipari értékei többnyire szilárdak voltak. Napipénz 3%, magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 93.50, osztrák hitelrészvény 193.10, Déli vasut 22.50, orosz bankjegyek 214.40, 4 százalékos új orosz kölcson 78.—, Disconto Commandit 170.60, Dinamit-truszt —, Harpeni 197.80, Unifikált török járadék 95.60, 4-2 százalékos ezüst-járadék 96.70, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94.—, Magyar koronajár. 92.70, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltótár 84.95, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 219.90, Gelsenkircheni 218.—, Laurakohó 204.—. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) július 11. 4-2 százalékos papírjárdék 99.—, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.60, 4 százalékos magyar aranyjárdék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 104.10, Osztrák-magyar államvasut 149.90, Czaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltótár

20.38, Bécsi Bankverein 140.20, Villamos részvény 143.—, 3 százalékos magyar aranykölcson 78.30, 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.—, Osztrák koronajárdék 96.80, Magyar koronajárdék 2.10, Osztrák-magyar bank 125.50, Déli vasut részvény 22.70, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltótár 849.83, Párisi váltótár 811.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —. Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) július 11. 4-2 százalékos ezüstjárdék 98.75, 1860. sorsjegy 151.50, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjárdék 98.20, Osztrák hitelrészvény 194.—, Osztrák-magyar államvasut 149.85, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.50 Nyugodt.

London, július 11. Angol consol —.

Páris, július 11. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.67, Osztr. aranyjárdék 99.10, Magyar aranyjárdék 92.40, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék 102.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokkói járadék 507.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 96.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.32, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 510.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.32, 4 százalékos unifikált török jár. 96.92, Török sorsjegy 178.75, Török dohányrészvénye 453.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelz. álogbank —, Banque de Paris 1442, Banque Ottomane 707.—, Osztr. magyar államvasut 746.—, Déli vasut —, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 535.—, Rio Tinto 16.15, Sucrerie d'Egypte —, Tula 235.—, Thomson Houston —, Urikányi közszén 150, Chartered 20.25, De Beers 255.50, East Rand 101.—, Jagerfontein 85.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 48.50, Váltó Amsterdamba (rövid) 207.57, Váltó német piacokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 110.—, Olasz aranyváltó (rövid) 110.—, Váltó Svájcra (rövid) pari. Csek Londonra 251.30, Magánkamatláb 1/8. Tartott.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Sertéskonzumvásár.

Budapest, július 11. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 528 darab sertés. 9 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás 25 drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 58 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 615 darab sertés, 9 darab süldő — darab malacz. Eladatott 206 darab sertés, 4 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 405 drb sertés, 5 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 104—108 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 130—134 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 130—136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 128—138 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kg.-ig — fillérig, ételsúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő 96—100 fillérig, horvát süldő — fillér. Maiacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 11-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 127 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 129 fillér. Könnyű (páronként 250 kg.-ig) 133—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg. föléli súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertésleltétel 1908. évi július 9. napján volt készlet 38528 drb., 1908. július hó 10-én felhajtott 237 darab, 1908. július 10-én elszállított 439 darab, 1908 július 11. napjára maradt készletben 38326 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJOR MATYÁS

IDOJARAS.

A meteorológiai központ intezet tavirati jelentése. 1908 július 11-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az utóbbi 24 óra leginkább az ország keleti felén, meg az északi részeken volt eső, amely helyenkint zivattal és mennyisége nagy területen a 10 mm.-t meghaladta.

Prognózis a következő 24 órára:

Tartósan meleg, száraz és többnyire derült idő várható.

Allomás	Átlagponos mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A-Szalóna	62.2	12.4	W	5	16	15	1	15
Budapest	13.4	14.8	W	1	13	13	15	15
Bécs	13.8	12.4	WNW	1	4	2	13	13
Bonn	64.0	14.8	SW	4	3	2	16	16
Breznice	61.5	16.5	W	2	0	3	16	16
Budapest	61.1	16.0	NW	2	0	5	18	18
Bécs	63.0	14.0	W	1	4	6	16	16
Bonn	62.5	15.0	—	3	2	2	15	15
Breznice	63.9	16.0	SW	2	1	1	16	16
Budapest	64.0	16.8	—	0	7	10	18	18
Bécs	64.4	19.6	—	2	5	16	16	16
Bonn	64.5	17.1	N	3	2	14	16	16
Breznice	62.2	17.8	NW	5	2	5	20	20
Budapest	69.6	14.5	NW	4	0	12	28	28
Bécs	59.3	15.2	—	1	1	1	16	16
Bonn	59.4	14.4	W	2	2	6	17	17
Breznice	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest	—	14.8	W	4	1	4	27	27
Bécs	—	16.4	SSW	1	—	—	—	—
Bonn	—	11.6	W	3	3	6	20	20
Breznice	—	17.0	NW	3	1	7	28	28
Budapest	—	16.0	W	3	2	5	17	17
Bécs	—	16.4	W	1	3	9	24	24
Bonn	—	17.0	W	1	0	7	31	31
Breznice	—	21.1	—	1	3	6	18	18
Budapest	—	15.7	W	3	2	8	27	27
Bécs	—	16.8	NW	2	1	4	30	30
Bonn	—	18.4	W	5	0	10	19	19
Breznice	—	18.8	W	4	0	7	18	18
Budapest	—	17.1	SW	2	1	6	31	31
Bécs	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonn	—	18.7	W	3	3	1	34	34

VIZALLAS.

m é t e r		m é t e r	
Jul. 10.	Jul. 11.	Jul. 10.	Jul. 11.
Ann	enrding 1.78 1.53	Jizza	M.-Szécs 0.02 0.33
Buda	Passeau 1.67 2.13	Tokoháza	Tokoháza 0.12 0.57
Linz	0.63 0.55	V.-Námény	V.-Námény 0.44 0.69
Bécs	0.83 0.87	Tokaj	Tokaj 0.58 0.33
Pozsony	1.— 1.07	Tiszafüred	Tiszafüred 0.38 0.33
Komárom	2.68 2.10	Szolnok	Szolnok 0.52 0.49
Budapest	1.43 1.50	Csongrád	Csongrád 1.18 1.18
Paks	1.— 1.05	Szeged	Szeged 0.82 0.69
Mohács	1.87 1.91	T.-Bocsa	T.-Bocsa 1.24 0.16
Gombos	2.48 2.57	Titel	Titel 1.58 0.—
Ujvidék	1.71 1.81	Óndava	Óndava 0.10 1.03
Panesova	0.71 0.77	Tapoly	Tapoly 0.75 0.06
Orsova	1.40 1.50	Bédroz	Bédroz 0.25 0.31
Morvafalu	0.07 0.10	Sajó	Sajó 1.23 1.25
Vág	Zsolna 0.31 0.26	Hernád	H.-Németi 0.15 0.17
Troncsén	0.16 0.15	Bereettyó	Margitta 0.18 0.34
Szeged	0.52 0.50	P.-Ifjfalva	P.-Ifjfalva 0.26 0.35
Szt.-Gothárd	0.45 0.46	Cemesa	Cemesa 0.51 0.41
Sárvár	0.05 0.13	N.-Váradi	N.-Váradi 0.32 0.34
Győr	1.75 1.78	Belenyes	Belenyes 0.17 0.17
Várasd	1.51 1.61	Tenke	Tenke 0.56 0.34
Zákány	0.21 0.15	Görsheno	Görsheno 0.26 0.25
Bács	0.26 0.—	Borosjenő	Borosjenő 0.62 0.72
Pétek	1.14 1.19	Bákcs	Bákcs 0.38 0.72
Buda	M.-Szerdah. 0.48 0.48	Gyoma	Gyoma 0.54 0.58
Száva	Zágráb 0.16 0.18	Gy.-Fehérvár	Gy.-Fehérvár 0.46 0.46
Szék	Szék 0.88 0.87	Branycska	Branycska 0.26 0.—
Mitrovicza	1.04 1.02	Soborsin	Soborsin 0.— 0.—
Décs	0.49 0.62	Avad	Avad 1.38 1.38
Szatmár	0.25 0.03	Makó	Makó 0.34 0.33
Araszna	N.-Maltény 0.— 0.44	Temes	K.-Kostély 0.20 0.30
Latorcza	Munkács 0.14 0.13	Béga	Kiszótó 0.49 0.38
Laborca	Hannona 0.85 0.25	Bécs	Bécs 1.— 0.32
Lipó	— 0.—	Bécs	Bécs 0.90 0.34

Katzky Lajos

épiletműalkatos-mester

Zephyr szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek minta raktára

TELEFON 23 — 73. Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14. Déli vasut.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti gyors- és teherárú fuvarozási vállalkozása (Pollák B. és társa szállítóegység Budapest V. Sas-utca 16. sz.) gyors és teherárúkat a vasut üzletszabályzat 68. §-a értelmében Budapest főváros minden kerületéből (Óbudát és a fővárosi vámvonalon kívül eső helyeket kivéve) a felek lakóhelyeiből (üzlethelyeikből) Budapest d. v. állomásra és viszont elszállítja; ugyanezen vállalat a május 1-étől szeptember hó 30-áig terjedő időben a felek kivánságára podgyaszokat (kézi és utipodgyaszokat) is szállít a felek lakóhelyeiből (üzlethelyeikből) Budapest d. v. állomásra és viszont.

A fuvarozásra vonatkozó közelebbi határozmányok és a fuvarozásért fizetendő díjak a déli vasut állomásain kifüggesztetve, valamint a fuvarozási vállalkozó közölgésnek birtokában levő és a felek kivánságára bármikor felmutatható díjjegyzékből tudhatók meg.

A felek a podgyasz, gyors- és teherárú fel- vagy elfuvarozására vonatkozó ohajukat Budapest d. v. állomás főnökénél és fuvarozási vállalkozónál (Pollák B. és társa. Budapest, V. Sas-utca 16. sz.) szóval, írásban vagy telefon útján és a déli vasuti városi iroda főnökénél (Budapest, V. Nádor-utca 18. sz.) szóval vagy írásban is bejelenthetik.

SZINHÁZAK

Vasárnapon 1908, július. 12-én.

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 óraker Beria panamája. Énekes bohózat 8 felvonásban, írta Feld Mátyás, zenéjét szerzette Barna I. Este fél nyolcz óraker Ugyanaz.

CHICAGO

Mozgófényképvállalat. Bpest, VII., István-ut 39. Telefon 93-09. Magyarország legelőször mozgófényképkölcsönző osztálya. Kölesén adnak 1000 méter köpe hetenkint kötszeri változással napi 15 koronáért. Nagyobb vagy kisebb képmennyiségnél a kölcsönzési ennek áránában ebszert vagy emelkedik.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

2 nagy ünnepi előadás 2

délután 4 és este 8 óraker. Mindk előadásban ugyanegy műsor a láncbíró és az egész nagy műsor.

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ OS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Minden este

Havemann Rikárd

az állatszeliidítők királya és a 41 számból álló óriási júliusi új műsor.

Belépőjegyek: este 9 óráig 60 fill. azután 1 kor. Kedvezményes jegyek kaphatók minden tőzsdében.

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korszón, Wurm-u. sarkán Ma és mindennap délután 1/2-5-ig és este 1/2-10-ig kezdve az európai bírd

CISKOVSKY

quartette hangversenyos, fényes változatos műsor. Kétség és meleg étel. Rendes polgári árak.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendégfogó VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A szalmaösvögyek legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! Kifünő kiszolgálás

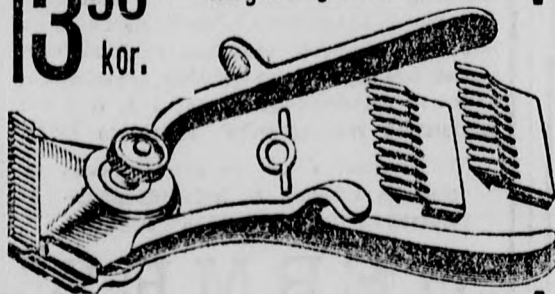
SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaképeket megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (bej. cég) BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás álljtalán. Telefon 84-80.

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 38. SZÁM.

350 kor. Még eddig nem létezett ár!

Valódi amerikai hajnyírógép

legfinomabb kovácsolt solingeni acézből, fedett rugóval, 3, 7 és 10 milliméteres feltöltő fésűkkel és egy pótrugóval együtt: ára 3 korona 50 fillér.

Képes nagy árjegyzék a többi árucikkekről ingyen és bérmentve

Szőlőbirtokosok,

kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felhívásuknak czégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Butorok művészi javítása

Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát políroz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat

RÉTI JAKAB műasztalos

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

Összes berendezések eladók.

A rendkívüli nagy elárul-

sítás megkezdődött

Pfeifer Pál

és Testvére cégnél

Budapest, VI., Keckeméti-utca 6. sz.

A következő áruk most eladásra kerülnek:

Table listing various goods and their prices, including Angol zsefringek, Fehér, puhamedű ing, Egész finom férfi hálóing, etc.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

Összes berendezések eladók.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötököt üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitünő és elismert

Rogátsy-féle

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szőpítő szer fellímulhatatlan, hatása biztos és gyors.

Table with testimonials from various women, such as 'Annyal Boriska, Jászboréni', 'Gállk Aranka', 'Vida Andrásné, Kasza', etc.

FOLYTATJUK

Egy doboz ára 30 és 75 f., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.

ROGÁTSY RALMAN drogueria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz. Figyeljünk a „ROGÁTSY“ névre.

Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!

Czimbalom kedvelők

Miért bárnol czimbalmot vásárolóának, kérjenek Argyezéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmassott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 főtől kezdve kaphatók, ugyszintén az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállítás díszrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Hablts Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme

Budapest, Muzem-köru 23. I. emelet

Természethű fogak és fogsorok inalap nélkül fájdalommentesen eszközöltetnek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitünően alkalmasak. Ezen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany koronát a legjobb aranyból.

Muschong-buziásfürdői

szénsav-művek

SZÉNSAVAT

a világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból.

Ossze nem tévesztendő mestersegen előállított kevésbé kiindós szénsavval. — Megbízható, szigoruan lelkismeretes kiszolgálás!

Sürgönyozim: Muschong, Buziasfürdő. Interurban telefon 18. sz.

Vasárnap, július 12.

EGYETERTES

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. július 12-én.

Fővárosi nyári színház

Délután 3 órakor
A drótosztót.
Operett 8 felv. és előjátékkal
Zenéjét szerzte Lehár Ferencz.
Este 10 órákor
Varázskörnyő
Operett 8 felvonásban. Iratok

Dörmann és Jacobsohn. Fordította Mérei Adoll. Zenéjét szerzte Strauss Oszkár.

Műsor.

Hét: Gretchen
Kedd: Gretchen
Szerda: A soméd árok
Csütörtök: Csók király
Péntek: Csók király
Szombat: Csók királyok
Vasárnap: d. u. Vereshaja
Este: Csók király

PESTI VIGADÓ KIOSK

Vigadó reggeli

kávé, vagy tea, vagy cacao, vagy csokoládé, 1 tojás vagy méz, adag vaj ... 1 korona
Reggeli kávé ... 40 fillér
A kioszk egész éjjel nyitva van.

Átvételi jelentés.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy az Andrássy-ut. Oktogon-téren levő „MENTON“ kávéházat megvettük.

Eddig e téren szerzett szakismeretünk felhasználásával igyekeznünk fogunk ezen új vállalkozásunkban is a nagyérdemű közönség teljes megedését kinyerni. Szives támogatást kérve maradjunk

kiváló tisztelettel
Földes és Radó

a szombathelyi „Hungária“ kávéház, a székesfehérvári „Elt“ és a budapesti „Othon“ kávéházak volt tulajdonosai.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén
naponta délután és este valamint
vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katona zene

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ

FIU INTERNÁTUSA

Megnylik az 1908/909. tanévre szeptember 1-én. A fővárosi legelőszékesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kiváló ellátás (szigorúan rituális ételmesséssel). — Vallásérköltés nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban jelentkezni lehet július 15-ig.

Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.
Kivánsra prospektust küld az igazgatóság.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben

naponta élőhalból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai terasz. Gyönyörű kilátás.
Katona-hangverseny.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.
Gara Géza és Tsa drogéria
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhelyén levő
Epest, VIII. József-körút 78.
Tessék árjegyzéket kérni.

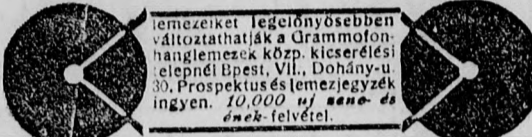
Szájpadlás nélküli
higyenikus légszivókamarás fogsorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Bárkinél nagyszerűen alkalmazható még akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér sincs mar a számban. Azonnal megszokható és rápára illendő. A fent említett fogsor saját találmányom. Készítők saját módszerem szerinti ki nem vehető 22 és 24 karátos arany hidakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfog-spezialista,
A szájpadás nélküli hig. légszivókamarás fogsorok és hig. fogkéfé stb. feltalálója.
Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert kettőn vagyunk a házban. Válaszbélyeg.

Grammofontulajdonosok

Leveleket legelőnyösebben változtathatják a Grammofonhanglemezek közz. kicserélési célpontjára Epest, VII., Dohány-u. 30. Prospektus és lemezejegyzék ingyen. 10,000 új sene-és ének-felvétel.
Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb.
Elsőrendű hanglemezek 1 koronától 4 koronáig kaphatók.
Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

SZABADALOM,

védjegy- és mintaoltalom kieszközlése az összes kultur-államokban.
ADLER MIKSA okl. gépészmérnök.
BUDAPEST, VII., Andrássy-ut 51.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedül rakotjavítója.
MACHER REZSŐ sportözelete
Budapest, IV., Koronaherceg utca 3. szám. (Az udvarban)

Órajavítás 1korona.

Pótlendő új részeken kívül. Zsebórátvég, mutató 10 kr.
Ferenc-körút 44.
Schwimmer Albert órásmester.
Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Jutassákot

90 fillértől darabonként

Lenzsákot

25 fillértől darabonként,

Ponyvát

(vizhatlan) 70 fillértől
-méterenként szállít a
Fischer-téle zsák és ponyvagár Budapest, Nador-utca 31-33. 25 év óta az ország le jelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója, Ponyva-köleszítő intzset.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(„Margittelep“ Bersegszemlye.)

A gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések eseteleforog fenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőegységénél Munkács.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel- osztály megnyit

a legelőszékesbttől a legfinomabbig kaphatók készpénzt vagy banknál törlesztendő részletre.

A vásárolt zongorák vagy hangszerok értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyit, mintha készpénzt venné.

Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telep.
Budapest, Király-utca 58. szám.
Prospektus és árjegyzék minden hangszerrel külön díjmentesen.

Récsei János
fiu-internátusa

Budapest, VII., Damjanich-utca 30.

Családi otthon középiskolai tanulók részére. Az ág. egy. gymnasium, VII. ker. állami főgymnasium, VI. ker. fő-reáliskola stb. közvetlen közelében. Gondos testi ápolás és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, német és angol társalgás. Zene, rajz, vívás és tornaszás. Tulajdonos kiváló paedagogus 20 évi gyakorlattal és kitűnő ajánlatokkal. Bővebb értesítést ad és kivánsra prospektust küld az igazgatóság.

Lakása augusztus 1-ig VII., Rákóczi-ut 60. sz.

Zongoraterem

és köleszítő Intézetét ajánlja

CSUPORT J.

BUDAPEST,
Koronaherceg-utca 9.

Borsajtók, szőlőzúzó, arató- és vetőgépek

a legelőszékesbttől és legjobbak
FEHÉR ÉS GHIMESSY
gépgyárában,
Budapest, VI. ker., Hungaria-körút 84E. szám.

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ“
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.
3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-üvegek és látóeszközök a legelőszékesbttől kaphatók ingyen árlevezésként bérmentve.

Butor

készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktáron a legelőszékesbttől kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér-bélyegben.

Ragy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szercecsen-utca sarok.)

Mielőtt elutazunk!

helyezzük biztonságba!

ékszereinket, értékpapirjainkat egyéb értéktárgyainkat és biztosítási kötvényeinket.

SAFE-DEPOSIT

fülkékben, melyeket a fél saját zára alatt kezel és melyeket a legelőszékesbttől feltételek mellett adunk bérbe. — Vasbetonból, páncéltudas falakkal szerkesztett safe deposit helyiségeinkben helyezhetők el nyáron át, ugyancsak igen jutányos ár ellenében ezüstnemezők vagy egyébeket tartalmazó ládák.
Hitelleveleket a bel- és külföldi összes pénzaira kiállítunk és külföldi pénznemeket legjutányosabban árusítunk.

„HERMES“

Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. Budapest.

Központ:
IV., Koronaherceg-utca 5. (Hermes-udvar.)
Fiókok:
V., Dorottya-utca 8. szám.
V., Nador-utca 25. szám. (Tőzsdapalota.)

1902. 1903. 1904. évben 10 első díjjal kitüntetve
KALLAI LAJOS motorgyára
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
 (Régi házszám VI., Gyár-utca 80. szám.)
 Teljes jótállás kitűnő esőplésért!
KALLAI LAJOS-féle
 hírneves villamos benzinko
 mobil esőplőkészletek,
 melyek gépkocs nékél bármilyen
 könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlatok.
GOZDGEPEK BECSERÉLTETNEK.
 Ezen motorok több 100 példányban kitűnően ma-
 ködnék az ország minden részében. Többek között:
 Kozma József Kadarkút, Somogy megye.
 Tóth Péter bagl földművelés, Csantavér, B. H.-m.
 G. Bló József földművelés, Czegléd, Pest megye.
 Olcsó árak részlete. Arjegyék ingyen.

Most jelent meg!
AZ ARANY POLGÁR
 REGENY. Írta: LOVIK KÁROLY.
 Singor és Wolfner kiadása,
 Budapest, VI., Andrássy-ut 10.
 Ara 3 korona

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAN
 RÉSZLETFIZETÉSRE
 RENDKÍVÜLI OLCSÓÁRON
 MASHATÓ
ENHENTREU TESTVÉREK
 BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁMÁRA)
 HÍR-ÉS ÁRNYÉK-ÉRTÉKESÍTŐI TELEFON 8227

Ékszeresek, Ezüsttéműek,
 gyári áron egyházi szerek, órák,
 angol francia és
 angol rendszer China ezüst díszár-
 gyak a legújabb
 szerint beszélhetők
Részletfizetésre
Sárga János ékszergyárosító
 Kolozsvárt.
 Képes nagy árjegyzék ingyen.

BAD GASTEIN
 a cs. és kir. államvasutak állomása.
 A legelőször radióaktív forrás egész Európában, (49°C) maximális
 hőmérséklettel, 1112 méternyire a tenger szeme fölött, napközben hegy-
 vidéken, szikes helyen. Kötőhálózat ideggyógyászati (neu-
 ralgia) ischuria, neurasthenia, paralytic, (apoplexia) tuberc, továbbá
 kőszvény, cukor, vesé- és hólyagbajknál, női bajknál, valamint
 kimerülés és szeszélyes állapotok.
 Kényelmes tartózkodás 60 szobában és lakóközpontban. Fürdők minden
 házban. Idény: május 1-től szeptember 1-ig. Május, június és szeptem-
 berben mérsékelt szoba árak. Bármilyen felvilágosítást szívesen
 ad a furdóhelyzet. Program ingyen. Forrásvíz-küldés Mattoni
 Henrik után Bécsből.

HA FÁJ A FEJE,
 ne félővázak hanem használja azonnal
Beretrás-féle MIGRAIN-PASZINAT
 Minden
 gyógyszer-
 társban és
 drogeriában
 kapható.
 24 pasz-
 tilát tar-
 talmaszó
 doboz 1 kor.
 20 fill.
 Főnök: Beretrás Tamás győm-
 szerészeti Kispeszt, Rákóczi
 út 2.
 Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Vadászoknak és turistáknak
 nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett
Nimród
 meleg és hideg italtartó lapos bőrök flecczel bélelve, közön-
 seges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot tesz, mint a drága
THERMOS PALACZK
 a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt
 szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött italt nem me-
 legszik meg benne egész nap. Továbbá THERMOS
 PALACZK védőtokok bőrből, flecczel bélelve saját
 találmányom, legolcsóbban kapható.
 ACS LÁSZLÓ szíjgyártó. Üllői-ut 19. szám.

TARCSA gyógyfürdő Vasme-
 gyében. Glaubersó-
 tartalmu szénas-
 dus vassforrások.
 Vizgyógyintézet külön férfi és női osztállyal. Vasláp (moor)
 és természetes szénasvas, vasas és pezsgő fürdők. A tarcsai
 vasláp, mely a Franzensbadival egyenértékű. Dr. Hankó tur.
 tudományos akadémia tagjának vegyelemzése szerint Magyaror-
 szágon a legjobb, sőt a világhírű Marienbadit is jóval
 felülmúlja. Neubergeri gyógymed. Te., kofir, savókura, villámvil-
 lítás, tenyvesek, kellemes, tiszta éghajlat. A női szevek bán-
 talmat, sapkór, vörösség, ideges bántalmak, szív-
 bajok, csúzos megbetegedések, továbbá a légzősz., emészté-
 si és vizeleti szervek bármilyen kiváló orvosi tekintélyek
 ajánlják. Fürdőorvosok: Dr. Bartha Kornél v. tanárség és Dr.
 Glück Gyula.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!
 Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30
 Ajánlja egy esőplést, mint malomüzemre kitűnően al-
 kalmat, leggyorsabb benzinkomóbiljait, melyek
 V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor
 üzemben megtekinthetők.
 Teljes
 jótállás
 kifogás-
 talan
 üzemért!
 Ozamzavarok kizárva! Bámulatosan olcsó szerkezet!
 Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
 13-14 éves fiú is kezelheti!!!
 Arjegyék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!
 200 arb elismert levél a Magyarországon üzemben
 levő motorokról!

Itt van az alkalom!
 Megelőztem az óriási áremelkedést és tettené-
 sen vettem pártban is olcsó árakban és abban a
 helyzetben vagyok, hogy b. bevőimet nagyon olcsón
 szolgálhatom ki s raktáron van 30-40 waggon áru.
 Üveg, porcellán, lámpa, zománcz, vasedény, konyha
 felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, naszá-
 ajándék és díszárgyak.

ARAIM:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyezélgélyvel, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elszőrdű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, pészénytel, eleg. festéssel	10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak előrendű
 12 személyes étkező-készletokban,
 díszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kettőzer égetve,
 finom minőségű porcellán árai!

2 órált levesestál, 2 nagy pészénytel, 2 kis pészénytel, 2 nagy tészatál, 2 kis tészatál, 2 főzeléktál, 2 salátatál, 2 mártástál, 2 mártástál, 2 mártás alja, 2 nagykanál, 2 kiskanál, 2 sórtartó, 2 mély tányér, 2 lapos tányér, 12 kis tányér

25 frt.

Azonkívül vannak készletek egészen... 100 frtfg.

Étkező-készlet 10 személyre, rokokó-stílus kisebb beszoállítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve	12.50
Étkező-készlet 12 személyre, rokokó, díszes festés, 411 2 leves, 2 pészény, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sórtartó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 csonttányér	24.-
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dus aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes kávékészlet, festett és beégetett aranyozással	7.75
6 személyes boros-, sűrű- v. vizeskészlet festett és beéget. aranyozással	1.75
1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet	4.50
Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos	8.-10
Vászon vagy boros pohár 6 kr. és	1.95
1 mártástál, arnyóval	1.35
1 nasszáli lámpa, arnyóval, díszes	1.50

6 személyes finom üveggészlet
 vésett, elegáns mintával

4 vizes pohár	6 pezsgős pohár
4 boros	1 vizes kanosó
4 likőrös	1 boros butella
4 sűrűs	1 likőr üveg

6 frt 50 kr.

2 db legjobb zománczozott fazék és lábas 3.50
 1/2 L-től 5 literig csak --- 8
 1 zománczozott kávédaráló csak --- 85

"SANATORIUM"
 nagyszálloda HÉVIZEN
 10 minden kényelemmel berendezett teljesen szász szobával,
 Teljes penzió ellátás napi 9-15 koronáig.
 Kérdezősködések és rendeléseket elfogad
SOROS ANTAL tulajdonos HÉVIZ (Zalamegye.)

Radrágja jellemzi az urait!
 A vasalás szabó költsége! ...
 volt, demár nem az, Kényel-
 messége és tökéletessége
 utólérhetetlen **MOLNAR LAJOS** törv. védett
**automata-
 nadrágfeszítőjének**
 Egy készülék ára 3 korona
 3.72 korona előre beküldé-
 ért bérmentve. Kapható
 főraktárosnál:
Plökl és Haasnál,
 Budapest, Andrássy-ut. 13

Most jelent meg! Most jelen meg!
Kaland és egyéb elbészélések
 Írta: HERCZEG FERENCZ
 Ara húzve Singer és Wolfner kiadása Ara kötve
 4.- korona Budapest, Andrássy-ut 10. 6.- korona

kézpénzeri, vagy részletfizetésre legolcsóbban
Butor Ehrentreu és Fuchs
 testvérek
 Budapest, VI., Teréz-kört 8.
 Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 sik bármily
nemi betegségben szenvednek,
 mint húgyvese és hólyagbajok, húgyveséküldetek, vizeletli zava-
 rok, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphi-
 lis, az ontentós utóhátként fellépő idegbajok, korai férfie-
 rő elgyengülés, bármily bőrküldetek stb. nőknél fehérfolyás,
 méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigo-
 ruan tudományos és lelkidomeres gyógy módjánál
 fogva legjobban ajánljuk

**Benzin-,
 nyersolaj-
 és szívógáz-
 motorok**
 Motoros csép-
 lökészetek.
 A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
 Kedvező fizetési feltételek.
 Tossék árjegyzéket kérn!, Ingyen küldjük.
Dobry Ant motor- és
 gépgyárainak
 magyarországi egységársultól:
Szabó Emil és Társa
 Budapest, V., Hold-utcz 23. sz

DR. GARAI ANTAL
 v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírd és a legregibb, 82
 éve tennálló rendelő intézetél
 Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
 Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hó-
 lyag bajok vizsgálata villamos húgyveseütkör segélyével.
 Vidékiek levelekre kiméri'ó választ és szakkerül tanácsot nyer-
 nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Takács Ferencz
 nagyban és kicsiben gyári raktára
Baross-tér 4. sz.
 Rákóczi-ut végén.

Budapest nyugoti pályaudvar Párkány-Nána és Párkány-Nána Budapest nyugoti pályaudvar között közlekedő személyszállító vonatok menetrendje. Ervényes 1908 május hó 1-től.

Table with 15 columns for stations (Budapest ny. p. u., Rákospalota, etc.) and 2 rows of departure/arrival times for different train directions.

II. Párkány-Nána - Budapest ny. p. u.

Table with 15 columns for stations (Budapest ny. p. u., Rákospalota, etc.) and 2 rows of departure/arrival times for different train directions.

A 118 sz. személyvonatnál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek; megállóhelyeken a Dunán való átkelést, a hajózás tartama alatt, csavargózások közvetitik.

I. Az I. rovában levő állomások felelő 11. rovában levők pedig alulról fölfelé olvassandók. 2. Az indulási és érkezési idők középnaponai időre vonatkoznak. 3. Az éjjeli idő — esti 600 órától reggeli 530 perctig — a percek fél órára számítottak. 4. A gyorsvonatok az órászámokhoz tartozó utakon a távolabbi forgalmu IV. vonatszámszámok mentijára fizetendő. 5. „X” = Feltételes megállás leszálló utasok számára. „j” = Megállás feltételes, esetleg csak fel- vagy leszállás céljából állandó meg. legkisebb a távolabbi forgalmu IV. vonatszámszámok mentijára fizetendő. 6. „X” = Feltételes megállás leszálló utasok számára. „j” = Megállás csak leszálló utasok számára. „X” = Feltételes megállás leszálló utasok számára. „j” = Megállás csak leszálló utasok számára.

Az igazgatóság.

Kecskeméti Bortermelők Első Pinczeszövetkezete Kecskemét.

Ajánlja kitűnő minőségű borait a következő árakon:

F a j	Egy-folyam	100 lit	1 liter	7 decit.
		Kor	Füller	Füller
Kadarka	1907	46	74	66
Ezerjő	1907	48	76	68
Rizling	1907	52	80	70
Tramini	1907	55	80	74
Ezerjő	1906	60	85	76
Ezerjő	1904	64	90	80
Rizling	1904	66	100	80
Szilváni	1904	80	120	90
Burgundi	1904	80	120	90
Szilváni	1903	90	130	100
Muskotály	1903	100	140	110
Burgundi	1903	100	140	110
Tramini	1901	100	140	110
Formint	1901	120	160	120
Rainai Rizling	1901	140	200	140

Kis üstön főzött saját égetésű pálinkák:

Turkoly	1904	170	200	150
Cognac	1904	500	500	380
Barack	1902	600	600	450

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk.

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett hordókban, üvegkorsókban (Demyon) és üvegekben történik. Hordót és üvegkorsót fedezett mellett kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bértmentve vissza küldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter, üvegkorsókban 3, 5, 10, 15, 20, 25 liter, melyre nézve a liter ára irányadó.

Egy 5 kg-os postacsomag: 3 db. 1 literes vagy 4 db. 7 deciliteres palack; rendelés kivánságára egy postacsomagban különféle fajtájú borokat is csomagolunk.

Kecskemét, a postabélyeg kelte.

Héjjas Mihály
igazgató.

Hordó árak: 50-60 K 9.- 100-120 14.- 150-170 18.- 250 26.-

400 litertől felfele hirtlenként 3.- korona.

Demyon árak: 3 5 12 25 literes
1.40 1.80 3.- 5.- korona.

Kivonat az elismerő levelekből:

Boraikkal mindig teljesen meg voltam elégedve, azokat nem pancsolt, hanem természetes boroknak, így a szentmiséhez is alkalmasnak tartom.

Bernátsky Ferencz
pátp. ébános, Hódmezővásárhely.

Az Önöktől vásárolt bort minden tekintetben kifogástalan s kiváló minőségűnek ítélem.

Báró Manassy Barkóczy György
Temes-Murány.

A küldött borral nagyon meg vagyok elégedve.

Hock János
orsz. képriscső, püspökös, Kőbánya.

Vendéglősöknek 100 literenként három korona engedményt adunk

Ugyanolyan minőségű bort kérek, mint a minőt eddig kaptam, mert az eddigi úgy a vevőim, mint az én teljes megelégedésemre szolgált.

Wagner Géza
Uyör - Szentmárton.

Több ízben szállított boraikkal nagyon megvoltam elégedve és továbbra is megrendelőjük maradok.

Niepel Vilmos
Körjegyző, Morvaór.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

18

— Ön tényleg nem hallott semmit a vizsgálatról? — kérdezte.

— Soha!

— Csodálkoztam, hogy férjének igazi neve hallatára nem emlékezett vissza ama iszonyu eseményre. Még nincs is három éve és egész Angolország beszélt a férjéről. Igazán nem lehet a boldogtalan embert elítélni, hogy idegen név alatt próbálta az emberek figyelmét elkerülni.

— De hát hol tartózkodott azalatt az idő alatt?

Egy pillanatra elgondolkoztam.

— Azt hiszem, ezt a különös tudatlanságot meg tudom magyarázni. Három év előtt még élt az édesatyám; Olaszországban a hegyek között Siena mellett egy kis falusi lakban éltünk. Akkoriban nem kaptunk soha angol újságot kézhez. Kérem azonban, mondja el nekem, milyen összefüggésben áll a verdikt férjem iszonyu képtelével, melyet irántam táplál? Ernő szabad ember. A verdikt tehát természetes, hogy „nem bűnös” volt.

Az őrnagy szomorúan rázta a fejét.

— Ernő Skóciában állt a törvény előtt, azzal vádolva, hogy a felségét megmérgezte, — szölte aztán lassan. — A skót bírónak jogában áll egy verdiktet kimondani, melyet tudtommal egyetlen egy civilizált állam törvényei nem ismernek. Ha a törvényszék nem tudja, vajjon ítéljen, vagy felmentsen-e, akkor a skót jury ezt a kételyt közlésként ilyenformán juttatja érvényre: „Bizonyíték hiján” felmentve.

— Ez volt az a verdikt férjem perében?

— Igen.

— Vezessen engem Ernőhöz. — szölte.

— Mindent el tudok viselni. Elég erős vagyok. Miután az őrnagy még egy figyelő pillan-

tást vetett reám, karját nyújtotta és kivezetett a szobából.

KILENCZEDIK FEJEZET.

A folyosó legtávolabbi zugába mentünk együtt. Az őrnagy egy ajtót nyitott, mely hosszú, keskeny szobába vezetett, a házának egyik oldalszárnya volt s dohányzó-szobának használták.

Férjem egyedül volt a szobában.

Gondolataiba elmerülve ült a kandalló mellett s amint beléptem, felugrott s hangtalanul reám nézett.

Az őrnagy halkán betette az ajtót és eltávozott.

Ernő egy lépéssel sem jött elém. én feléje szaladtam, átkaroltam a nyakát és megcsókoltam.

Az ölelést Ernő nem viszonozta. a csókot nem adta vissza. Eltűrtte kedveskedésemet, de egyebet semmit sem tett.

— Ernő! — kiáltottam én. — soha nem szeretlek jobban, mint ebben a pillanatban.

Ernő gyengéden kibontakozott ölelésemből s aztán, mintha idegen lett volna, egy székre mutatott:

— Köszönöm, Valéria, — felelte hideg, kimért hangon, — mindazok után, ami történt, nem mondhattál nekem sem többet, sem kevesebbet. Köszönöm!

A kandalló mellett álltunk.

Ernő kissé eltávolodott s lehajtott fővel indult az ajtó felé, alkalmasint az volt a szándéka, hogy előlem újból megszökjék.

Követtem s utámba álltam.

— Mért akarsz engem elhagyni? Mért szölsz hozzám ilyen kegyetlen modorban? Megsértettek, Ernő? Ha így állna a dolog, könyörgöm, bocsáss meg nekem!

— Rajtam a sor, hogy téled bocsánatot kérjek, — felelte Ernő, — bocsáss meg nekem Valéria, hogy nőül vettelek.

Olyan reménytelen és alázatosan mondta

ezeket a szavakat, hogy majd a szívem szakadt belé.

— Ernő, nézz reám! — szölte hozzám s kezemet a vállára tettem.

Lassan felemelte hideg, tiszta, könnytelen szemét s oly szomorú megnyugvással s rendíthetetlen kétségbeeséssel tekintett reám, hogy szinte megdermedtem.

— Lehetséges-e, — szölte én. — hogy ártatlanságodba vetett hitemet kétségbevonjad?

A kérdést válasz nélkül hagyta s mélyen felsóhajtott.

— Szegény asszony, — szölt később olyan hangon, mintha most egy idegen sajnálkoznék fölöttem. — Szegény asszony!

Szívem oly erősen dobogott, mintha megszakadni akart volna. Kezemet levettem válláról s átöleltem, mintha menedéket kerestem volna ottan.

— Nem sajnálkozást várok tőled. Ernő, hanem csak igazságosságot. De te nem akard ezt megadni. Ha azokban a napokban, mikor szerelmünket kölcsönösen bevallottuk egymásnak, őszinte lettél volna hozzám, ha többet mondtál volna, mint amennyit most megmondtam, Isten a tanúm, mégis a tiéd lettem volna. Még mindig kételkedel abban, hogy téged ártatlannak tartalak?

— Nem kételkedem benned. — szölt Ernő, — minden sugallatod, Valéria, nagylelkű s jó szívet áru el. Nemesen érzel, nemesen beszélsz. Ne gáncsolj azért, ha tovább látok, mint te, gyermekem! Én a kegyetlen jövőbe is belelátok!

— Kegyetlen jövő, — ismételtém én, — mit akarsz ezzel mondani?

— Te hiszel az ártatlanságomban, Valéria; a törvényszék, mely vizsgálatot indított ellenem, kételkedett ártatlanságomban s véleményét osztotta a nagy nyilvánosság is. Milven okod volna reá, milyen alapod ezzel az ítéllettel szemben, hogy engem ártatlannak higgyél?

— Nincs szükségem semmi okra és semmi alapra! Az ítélet ellenére is hiszek benned.

(Folyt. köv.)

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.

KWIZDA-FLUID
Kügyő-védjegy.
(TURISTA-FLUID)

Régóta kitűnőnek elismert illatos bedörzsolés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőtmegejtés céljából használják az összes turisták, kétépárosok és lovagok turák után.

Ara 1 egész kor. 2.—, fél üveg kor. 1.20.

KWIZDA-flu FLUID
VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ,
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. küldetik.
Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznl.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé
Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla
csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Telefon 11.06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem vízfelfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán,
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.

vízmérők szakgyára, = Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

KÜLÖNFÉLÉK.

Lepkék orgiája.

Kaczer napsugárok sétálva lépnek,
Szunyogok dongnak hajszál-árlákat,
Vastag basszusokat donganak a méhek,
Virágillatok keringőket járnak,
Csókos gőzt lehelnek a jázminok,
Fehér liljombok nyílnak nagyra, tágra...
Rejtelmesen susog a nagy titok:
Ma lesz a lepkenászok délutánja.

Függén röpködnek a pillangó-íjjak,
Gyöngéden tapossák a puha virágot,
Halk csattogása hallik szárnyaiknak:
Messziről jönnek a szende lepkelányok,
Rájuk vigyorg a léha kankalin,
Csendül a zene ünnepi nyitánya,
Mogindulnak a tánczok hangjain,
Ma van a lepkenászok délutánja.

Rügyei bujnak a buja zenének,
Égnek, szédülnek a röpködő lepék,
Zizegő lombok közt pletykálnak, regélnék,
Pikantiákról szövik a mesét,
Szaladni vágyik minden lepke-lány,
Nyomukban a himék földözése...
Porzik a himpor, rezzg a pillészárny,
S dupla pillangók szállnak föl az égbe...

Lovász Károly.

(Conan Doyle.) A „Bookman” című angol újság legutóbb bőséges közleményt szentelt Conan Doyle Artur, a detektív-regényeiről világszerte ismeretes író személyének, akit most a török szultán rendjellel tisztelt meg. Mikor Sherlock Holmes alakja nevéssé vált, az olvasó közönség azon vitázott, hogy a szerző is meg tud-e cselekedni olyan bámulatos tetteket, aminteket a hőseivel végeztek. Így történt aztán, hogy Conan Doyle magyennységét irkafirkát, almahéját, ócska kolapot meg egyebet kapott és a mellékelt levél arra kérte őt, hogy vizsgálja meg a küldött tárgyat és követeztesen belőle valamire. De Holmes-Doyle nem volt kapható a kívánságok teljesítésére és az összes csomagokat visszaszármasztatta a feladási helyre. És a közvélemény ellene fordult. Hogy is ne! Bünyűi meséket kitalálni az nem művészet. Az ember először is megcsinálja a végét, majd vissza-

felé haladva fokozatosan eljut az elejére és készen van az egész. Olvasni az ilyesmit — mi tagadás benne — igaz gyönyörűség, de sir Doyle mégsem tud annyit, mint a híre. Akkoriban eféléket beszéltek róla.

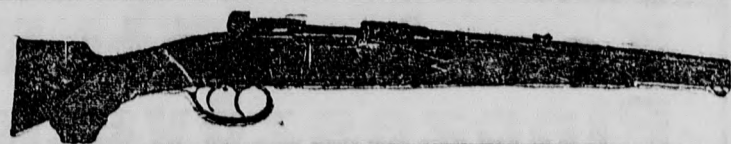
Azonban jött az Edalji-ügy, amelyet ő nyomozott ki. Bebizonyította, hogy a vizsgálat minden mozzanata téves volt. Az ő kutatásainak eredménye alapján sürgette és el is érte a pör újabb tárgyalását, amelynek az lett a vége, hogy a vádlottat felmentették. A siker folytán a pártjára szegődtek a leggyűlölködőbb ellenesei is. Azóta senki sem kételkedik a tehetségében. Se szeri, se száma a Conan Doyle-adomáknak. Hadd mondjuk el a legkedvesebbet: Két évvel ezelőtt Amerikában járt, ahol kintin-tódon ünnepezték mindenfelé. Mikor Chikagóból jött Bosztonba utazott és ott megérkezve a szállóba hajtattott, csodálattal tapasztalta, hogy a kocsis nem akart tőle pénzt elfogadni, hanem a viteldij helyett szabadíjgyere vágyakozott, mert el szeretne menni az este rendezendő felolvasásra. Conan Doyle meglepődve nézett rá és megkérdezte tőle:

— Ejnye, hát honnét ismer kegyed engem?

Mire a kocsinak felragyogott a szeme és úgy felelt, mintha csak könyvből olvasta volna:

— Hiszen ez igen egyszerű. Csak józan látás, tiszta megfigyelés kell hozzá és semmi más. Mikor ön a pénziárczájárt a nadrágjának bal zsebébe nyúlt, szétnyílódt a kabátja és én megállapíthattam, hogy hiányzik a mellény. Felöltöztem a széle össze-vissza van gyűrve, ami arra vall, hogy nyilatkozatokért zaklatták az újságírók. A haját gondosan szokta elválasztani, de ez egyszer szétkulászódott a fürtök, meg a kalap karimája is gyűrődött, ami világosan igazolja, hogy nem győzte megköszönetni a temérdek üdvözlést. A jobb cipőjének a sarkához rakódott piszokból gyanítom, hogy ma délelőtt még Chicago utcáit taposta. A fogatban levő hamutartó maradványai azt mutatják, hogy Utica-szivart szitt az imént. No meg az utitáskáján öreg betűkkel ékeskedik ez a név: „Conan Doyle.”

(A zajtalan írógép.) Amerikából azt jelentik, hogy sikerült felfedezni egy olyan írógépet, amelylyel zajtalanul lehet dolgozni, illetőleg, amely se nem zörög, se nem csattog. Newyorkban, Chikagóban és Buffalóban társaság alakult The Silent Typewriter Company néven, amely hatalmas tőkével lát a találmány ipari kiaknázásához. Mi a találmány nyitja, mi okozza, hogy az írógép teljesen zajtalan, az természetesen féltékenyen őrzött titka a társaságnak. Angliában most alakul részvénytársaság, amely a szabadalmat megvásárolja és értékesíti.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsősöví vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

(Fallières utazik.) Ha valamelyik közönséges halandó utra készül, hát a kofferjába begyömöszöli a ruhaneműit, esetleg elemőzsiával is ellátja magát, aztán indulás. Nem vitatjuk, hogy ez nincsen mindig egészen így, de azt már bátran merjük állítani, hogy nincs olyan ember, aki az utazásra magával vinne egy egész asztaltársaságra való teljes étkezési készletet. Azonban Fallières, a francia köztársaság elnöke, aki jelenleg Oroszországba szándékozik ellátogatni, de a kedvét egy kicsit elrontották a párizsi szocialisták, nem számítódik közönséges halandónak, hiszen feje egy államnak, ezért megteheti azt, hogy az utaládáiba egész konyhaberendezést csomagoltat el. Elődeinek szokásához híven utrakelészkor ő is úgy intézkedik, hogy az Elisee drága és törékeny services-porzellánjai, meg ezüst evőeszközei vele vándoroljanak. Ugyanis az elnöknek idegenben időzése alkalmával legalább is egy izben lakomát kell rendeznie azoknak a tiszteletére, akik vendégül látják. A lakoma színhelye rendszeren egy francia hajó, vagy a megfelelő külföldi város francia nagykövetségi palotája. Így aztán Fallières meg a skandináv felszítetre is elkísérik a befőtes-tálcák, a peccenyestálak, a tojás-tartók, a mély tányérok és egyebek. Persze az edények közül nem egy pusztul el utközben. No de arra való az egymillió kétszáz ezer koronás ezüvillista, hogy utakat lehessen vásárolni.

(Az ostoba kottlóstyuk.) Az itt elbeszélendő eset Newyersey környékén játszódott le a Billings-féle farmon. A főszereplő egy Plymouth-tyuk. Nemesak nálunk, de Amerikában is szokás az, hogy a kacsa-tölészek kiköltés végett a kottlóstyuk fészékébe szállásolják át. Így van ez évek óta a Billings-féle farmon is. A ruczaifók még alig bujtak ki a tojásból, máris szépen odatipegnek az udvar valamelyik tőcsájához és sorjában bevonulnak a vízbe. A kottlóstyuk ilyenkor mindig felháborodó hangokat hallat, mert nincsen kedvére ez az uszkálási látvány, amit ő vénségére sem mer az apró réccék után csinálni. Később valahogy csak beletörődött a megmáshatatlant eljárásba és engedő okossággal nemcsak tűrte a fűrdozést, hanem maga terelte a kacskákat a pocsóta felé. Nemrég azonban tyuktojást kellett kikölnie. Nemsokára már tizenkét csibe szaladgált a portán. A kottlósnak most már az nem volt inyére, hogy ezek a piczi jószágok nem a fűrdoibe, hanem a szemétdombra kívánczognak. Hasztalan lizte a csibéket a tőcsa irányába, csak nem akartak kacsamódra vlselkedni. Egyszer aztán úgy megharagudott rájuk, hogy szárnycsapkodásokkal hajszolta be őket a vízbe és az erőszakoskodásnak az lett a vége, hogy mind a tizenkét fiatal pára megfuladt.

The J. G. Brill Company cég Philadelphianban
a 22130. számú

„Csukott közúti vasúti kocsi, mely az
ablakoknak a tető alá tolása által nyitott
kocsira alakítható át“

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyártása céljából magyar gyárosokkal összekötést
keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási en-
gedélyeset ad. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szol-
gálnak:

Harsányi Jenő és dr. Messinger Ká-
roly, hítes szabadalmi ügyvivők.
Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 11.

**Csodakönyvű alumínium
BOXER**

Árma 70 kr., körmös
85 kr. Erőtelj előre
10 kr. több bérmentve

Piáki és Haas, BUDAPEST
Andrássy-ut 13.

Építők Zsebkönyve

Szerkesztették:
Lechner Jenő és Varga László

Ára bekötve 7.- kor.

Singer és Wolfner kiadása Bpest, Andrássy-ut 10

**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMO-
BILOK.**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

EGYED-ABELES EMIL BUDAPEST
ÁRUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32 SÜRGÖNYCIN BARSÉI

Vidéki képviselők kerestetnek.

JAMI Gy-
szerek

Valódi francia - amerikai gyártmány!
Orvosilag ajánlva! Feltétlen! Biztos!

Gummi,
Eredeti csomagolásban! K 2-4
12 drb. finom minőség K 8-10
12 drb. francia gyártás K 7-10
12 drb. eredeti amerikai K 10-12
Capot americana (rövid) K 4-6
12 drb. finom K 8-10
Halhólyag „Non plus ultra“ K 12-16

Minta-gyűjtemény
ezélszerű összehaladásban, 12 drb K 6.-
16 drb K 8.-

Női óvszér „Fosartum oclu-
sivum“ K 3-5,
Sérvkötő orvosi rendelésre való d
angol acélrugóval K 7-10, Cs. és kir.
szabad. Keleti-féle pneumatikuss pe-
llettával K 12-
K 11-2.40

Suspensor erotaróli darabja K 8-11
Havihaj kötő darabja K 7-24
Haskötő darabja K 3-12
Gummi gőrcsér-harisnya darabja K 8-9
Frigigátor teljesen felszerelve, darabja K 15.-
Uji „Auto vaginal Spray“ legmegbízhatóbb női külön-
legesség K 15.-

Szétkülöndös titoktartás mellett. - Képes Arjegyzék
ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiáruk és beteg-
ápolási cikkek gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/1.

**MEGHÓDÍTOTTUK
A VILÁGOT!**

UNDERWOOD
LÁTHATÓ IRÁSU
IROGÉP

TELEFON 38-31

GERÉBEN BELA KRISZTÓFIR 2

„VALUTA“ erszény
egy darab bőrből készítve ára
1 korona kizárólag

„Székely“ bőrdöbcsnől
VII. 9 Rákóczi-ut 4

Arlevezék ingyen

**Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok
Budapest, Vác és Nagymaros között.**

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási - Társaság
közül, hogy kedvező időjárás esetén f. é. július hó 12-én
azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási
hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között.

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor de. és 2:30 órakor du.
» Bathány-térről	8:05 » » 2:35 » »
» Ó-Budáról	8:20 » » 2:50 » »
Érkezés Vácra	10:00 » » 4:20 » »
» Nagymarosra	11:00 » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » 8:00 » este
» Vácra	12:15 » déli » 8:45 » »
Érkezés Bpest-Obudára	1:10 » du. » 9:40 » »
» Bathány-térről	1:25 » » 9:55 » »
» Petőfi-térről	1:30 » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők:

Budapestről-Vácra vagy megfordítva
I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér.

Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér

Vácra Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, kato-
natiszlek és katonai hivatalnokok az I. osztályon fél-
áron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m
kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazol-
vány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utaz-
hatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való te-
kintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és pedig -

Budapestről Nagymarosra és vissza
I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.

Vácra Nagymarosra és vissza
I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kénye-
lemmel ellátott természetes gőzhajó közlekedik, melyen a kö-
zönség eső elől is védve van. A hajón jó vendéglő van
poigrár árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és
Visegrád között csavargózás közlekedik, melynek állomása
Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van.
Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy
erről a társulat idejében hirdetést fog közzé tenni.

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóságé.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. arendorvos és kórházi főorvos.

Elizés sikorra, rövid idő alatt gyógyít húgyvezérfolyást, hólyagbajt,
sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt,
idősebbeknél is, önterfőzést és annak utóbajait, ideg- és há-
gornécbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA-

sósorszesznek a fodrász-termekben ?

- Mert köztudomású lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.
- Mert fejmosásoknál DIANA-sósorszesznél nincs jobb a világn.
- Mert a fejbőrré hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.
- Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.
- Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.
- Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.
- Mert pattanások képződése ki van zárva.
- Mert megvágás esetében a vérméregzés ki van zárva.

Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül, és pedig ott a hol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz, a nélkül, hogy ennek bárki oka volna. Epen ezért tanácsos a DIANA-sósorszesz-fecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

Közegészségügyi

szempontból tehát roppant nagy hivatása van fodrász-termekben a

DIANA-sósorszesznek,

mert

desinficiáló és összehúzó

hatása legelső fokozatban áll. A hajhullás is legtöbbször egy ilyen ragadós betegségnak az eredménye. Eppen ezért uri házakban is a fésülőknek a DIANA-sósorszeszt használnják. Megéli a DIANA-sósorszesz azokat a bacillusokat, melyek előidézik a hajhullást és bőrbántalmakat. — A valódi DIANA-sósorszesz 40 filléres, 1 és 2 koronás üvegekben az egész országban mindenütt kapható. Csak vigyázni kell, hogy minden üvegen látható legyen e két szó: „DIANA-sósorszesz.“

Egyedüli készítő:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5. sz.
(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni,

Egy üveg Diana-sósorszesz	Egy nagy üveg Diana-sósorszesz	Egy legnagyobb üveg Diana-sósorszesz
40	1.-	2.-
fillér,	korona.	korona.

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható feltűnően e két szó: **Diana-sósorszesz.**

4 hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 284

Férjhezmenni óhajtanék csakis oly urimberhez, ki hajlandó 7 éves kisleányomat adoptálni. 26 éves vagyok keresztény, saját vagyonom 18000 korona, leánykámnak tulajdon vagyon van. Komoly házassulandónak ha teljes nevét megírja, személyéről teljes információt adok. Ajánlatokat "Megfontolt" jellege alatt a lap kiadóhivatalába kérek. Titoktartás biztosított.

600-nál több azon vagyonos hölgyek száma, kik hamarosan házasságot kötnek. Komoly ajánlkozók, még vagyontalanok is (állás, vállalkozás). Jelentkezzenek A. Schiesingernél, Berlin 18.

Őszi baraczkot nagy duranczát, 5 kilót 4 koronáért kajszinbaraczkot válogatott legszebbeket 3 koronáért, apró ananászbaraczkot, ringlót, aranyalmát, szilvát körtét, 2 koronáért szállít Müller I. gyümölcskivitel Kiskunhalas.

Kajszinbaraczkot nemes példányokat befőzésre vagy lekvárnak, zöldringlót, befőzésre postakosaraként 240 csemege alma, táblakörte 240 paradicsom, káposzta, töltött zöldpaprika, vajbub, kovászos ugorka, tejes kukorica, turkesztán és görög dinnyét vegyessen vagy egyenként 240 ismét-eladóknak külön árajánlatot küld Szabó Csongrád.

Ananász kajszin baraczkot befőzésre és lekvárnak postakosaraként 1 lrt. zöldringlő, csemegealma, szegillő, köte postakosaraként 1.00 lrt. Beteraszanként zöldringlőt, csemegealmát 12 lrt., fajkörtét 14 lrt., verbeut gyöngygyümölcsöt 16 lrt., turkosalmát és cantelop 10 lrt., paradicsom 12 lrt., káposzta 10 lrt., tejsajt 8 lrt., kovászos ugorkának, töltött zöldpaprikának szazza 1.50 lrt. Paradicsom, tejeskáposzta, töltött paprika, kovászos ugorka, vajbub, tejes kukorica, nemes fajdinnyék vegyessen vagy postakosaraként 1.20. Vasúti rendelésnél az előleg beklüszölésű szállít "Gyümölcskivitel" Csongrádól.

Leckeritést használtat készpénzért akarok venni. 14, 18, 24 és 30 cizollosat. Ajánlatok "Gatter" cím alatt Heinrich Schalek Wien I. Wehlzeile 11. kéretnek, 28802

Kerelem a nemesszivű emberekhez! Ezuton kérem a jószivű embereket, lennének kegyesek egy fél szemű és félkezű 19 éves egészen árva fiut segíteni, hacsak néhány fillérrel is. Hendzel Kálmán Budapest, Népszínház-utca 39. fidsz. 4

Kajszinbaraczkot válogatott legszebb minőségben 5 kiló 3 korona, megyet nagyszeműt főzésre 2.50 koronáért szállít Szilágyi M. szőlőtelep tulajdonos Kis-Körös. 28770

A Falkogen tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Jogi-, politikai asszisztentákra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolossvára, Budapestre ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsautca 44.)

Pótvizsgákra Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítésével összes lemezkészítéssel képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Magánkutató iroda Rákóczi-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Gyéza. Telefon 67-47. 27750

Gépezeket csoplés idejére nayszintén gazdasági szemelyzelet, szakértelem és józanságért teljes felelősséget vállalok a hely adó irak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-u. 25. Telefon 94-67.

Parketagyár Gyöngyösön ajánlja gyártmányait 27733

Kolozsvári jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszertünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Válatojgól speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osekély díjazással. Levélbel érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

ASSZONYOK vigyázzatok! Tulnag gyermekáldás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kezű nyve. Több ezer kőszónő és hálaírat, 1 koronáért (össztölg levélbelyegyekben) megküldi Fischer Róza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 2/B. fidszint, 116/5.

Pátholó fürdőkád. 50 koronától fo ebb, kádak 12 koronától fejlibb mindenfelo szivattyú és vízvezeték berendezési vállalatok LEFKOVICS ADOLF Weaselényi-utca 61/E. Részben kő-kőrt és Hársfa-utca közöti Árjegyzék bé rmentvé.

Magánnyomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s el-tűnt egyének és névte-len levelek irónak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 108-82. 28587

Kitűnő likörök és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegcsé ára 60 fillér. Ké-szítesít utmutatás mellé-keve, 10 üvegél bérmentve. Réthy Béla gyógy-szerész Bekéscsaba.

BELHURUT, (hasmenés) gyomorgöres legjobb gyógyszer a BARTA-féle FERETE-APONTA GYÖGYEBOR gyógyszerészek és fi-szereseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Sze-pes-m. 26971

Benzinmotorok 1-25 lertől, melyelyekben gyártilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállásúak és ked-vező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépezépbőcső-letek és orfalmak is kaphatók

Önök övni kell a feleségét! Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a há-laíratok ezrel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbelyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Villamos világítás saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok rész-ére. Telefon és villa-mos cikkek árjegyzéke ingyen. Ajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

BUTOR árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák szalon bór-fotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzesszonyos és egyes darabok; Földes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Zalogcédulákat veszek. Elzalogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értődet ki-fizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utca sarkán

Stenográfia "Ingyenes gyorsírástanítás, teljesen díjtalan gépírás-oktatás. A Stenográfia or-szágos gabelsberger gyors-és gépíró iskola az előző évek mintájára július elején teljesen díjtalan magyar, német gyorsírási és gép-írási tanfolyamokat nyit, hogy a gyorsírást a közönség minél nagyobb körében terjessze és is-mertesse. Az egyes tan-folyamok oldeveles tanárok vezetése alatt állanak. Díj-talan és biztos állásköz-vetítés. Sokszorosító és másoló iroda. Jelentkezni egész napon át lehet az intézet helyiségében Váci-körút 33. Össze nem té-vesztendő más hasonló hangzású írógépiskolákkal

Fenyőborovicska (Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26973

Modern urasági butorok alkalmi vételle és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terít-tek, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Szepeességi csemegek BARTA-féle veresáfonya befőtött, málna, szá-mócsa-, csipkebogyózat, gomba- és hús-konzerv-eket, pastetomokat ajánl a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Sze-pesmege. Kerjen ár-jegyzéket!

Pénzkölcsönt 4. 4/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmző, föld-városi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II., III. hely-en 5-70 évig törleszt-hető. Személyhitel tisztvi-selőknak gyorsan eszkő-zőtetik.

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 1/a.

FARAGÓ J. műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivi-telű butorokból, francia és angol szövetelekből, Költségtetés díjment-

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Vadászfegyver gyűjtőmőny, részben örök-sépből származó egyenként is potom áron eladó. Közöt-tük Toplewer-kulcsu Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksiflúte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélesőveke-kel 65 frt. Winchester 35 frt Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamer-les, ugyanitt Gőrz Zelss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azon-nal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Raddónál. 29082

Ajtók, ablakok VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál Bpest. V., Korall utca 10. a nyugali pályaudvar kö-zelében.

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonbe-rendezések, továbbá urk-szoba, iroda berendezések rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bór-garnitúrák eladása és vételle.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. száru I. emelet 202 Kesztyű-utca sarok.

15 forintért tiszta gyapjuszővetből mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő Krausz F. és Tsa ur! szabómester Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mértékvetőli utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal ház-bor küldjük.

A legelőnyösebb részleltetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt kézzpénzbeni áron a leg-nabb rendszerű bankhitel utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hang-szertelepén. Prospektus és Árjegyzék in-gyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

Zalogcédulákat, brillansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brillansokért többet fizet-tek, mint amennyiért vették. SOHILLES ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

!!! Olcsó kölcsönök !!! Tisztviselőkölcsonót 6-6 1/2%-ra, 15 35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem aka-dály. Előzetes költségek nincsen! Díjazás utólagos! Jövedelőkölcsön 4-4 1/2%-ra, 4-62-505%-o annuitás mel-lett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadáskokra az érték 75%-ig. Katonafiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltéte-lekkel. Tarcshitteli, Váltó-kölcsönt gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingatl-anok erdők, bányák adá-g-vételle Oszthelyorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden fel-világosítás díjtalan!! Kép-viselők alkalmaztatnaki Kün és Társa bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszhéveze. 28429

INGYEN DRÁGÁBB, MINT MÁLKUNK RENDELT FÉNYKÉP. MAGYTIÁSOK. ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CCM. MAGYÁSBAN CSOMAGOLVA SZINES. OLANKER. ÁRA 10 KORONA. MEGVISELŐK MINDENYT FELVÉTELENK. SZIAVASSAG. MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPHAGYÍTÓ és PÉSTÉSZETI MŰTEREM BUDAPEST, VI. NOTTENBILKER-0-40 KÜTÜNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISEI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DISZKOLYVÉL; NERESZTELÉS ARANY-ÉREMMEL.

ÓTASODJUNK AZ ÚTÁNZATORTÓL ES HANISITVANYORTÓL. Gygyelünk az aildirdsra: SANTAL MIDY. Kirtalmatlan és teljesen tiszta ALAPOSAN ES GYORSAN GYÓGYITJA (Kopra és befőzésendobba nélkül) a heveny vagy idült kifolyást. Minden tokoska MIDY nevet viseli. PARIS, 8, rue Violenne. Főraktár: Török József Budapest, Király-utca, 12. és Andrássy-ut 26. és Magyarországi jelentősebb gyógyszertárakban.

részesült, hogy magáévá tette Uszkay Bálint elnök ur és így a kongresszista-párt programjából átsiklott a központi jegyzőegyesület hivatalos programpontjai közé.

Szívünk mélyéből örülünk szerény indítványunk eme sikerének és eszünkbe sem jut a kongresszista-pártot ért program-kisajátítás miatt keseregni. Sőt ellenkezőleg, az lenne a legnagyobb örömünk, ha indítványainkat és pártunk többi programpontjait is egymásután kisajátítanák az egyesület vezetői és megvalósításukért vállvetve küzdenének velünk.

Uszkay Bálint ur mindenestre szép példáját adta az önmegtagadásnak, midőn az egyesület számára korábban fentartani kívánt hatalmi szempontokról lemondva, tervezetében megadni kívánja a tagoknak a teljes intézkedési jogot, az egyesület mindenhatóságát pedig leszállítja arra a szerény mértékre, hogy mindössze öt taggal képviselteti magát a közgyűléseken és ott ennek az öt tagnak szavazati jogot biztosít.

Ez mindenestre jó hatással lesz a kartársak nagy tömegére és most már biztosítottak is lehet tekintenünk az árvaház jövőjét. Nemcsak azért, mert a belügyminiszter 50 vagy 100 jegyző-árva számára alapítványt ígért, hanem azért, mert az önkormányzat alapjára helyezendő egyesület tagjai a legrövidebb idő alatt föl fognak szaporodni és kezdetét veszi az az egyesületi tökegyűjtés, amely a milliót kilátásba helyezi.

Jótekyon adományokra is számítani lehet. Csak arra kell gondolni, hány jegyző szerepel évenként a végrendeletek írásánál mint tanu, vagy végrendelet-író. Mily könnyű ilyenkor a tisztesség minden sérelme nélkül, például a gyermektelen végrendelezőnek figyelmébe ajánlani a jegyzőcsaládok árváit és mily könnyen megnyerhető a jótekyon végrendelező szíve ilyen kegyeletes célra.

De ez mind csak akkor valósítható meg, ha van egy életerős egyesület és annak vannak intézetei, amelyekben tényleg gyermekeket nevelnek, akikre hivatkozni lehet.

Most már mindezek biztosítottak tekinthetők, főképen az új alapszabály-tervezet alapján. Ezért mondjuk mi, hogy feledve az átalakulás kissé huzamos folyamatát, készséggel megemlíjük a kalapot ama férfiu előtt, ki a jobb

késő, mint soha tanácsát elfogadva, okult a sikertelenségen és oly utra lépett, amelyen valóban nagyot alkothat.

Jegyzők sérelmei.

Budapest, július 11.

Az „Egyetértés” mindig kész volt sérelmeinknek helytadni s ha szükséges — azt hiszem — szívesen nyit állandó rovatot is a jegyzők sérelmeinek közlése végett; kérem tehát t. kartársaimat, hogy sérelmeinket tartsuk állandóan felszínen.

Többször volt alkalmam sorozáson jelen lenni s mindig speciális multságomra szolgált, midőn a sorozó tiszt a besorozott ujonczoknak a hadi cikkeket felolvasta, — egy hosszú mormolás volt hallható s azután emelkedett hangon következett: „Tod durch Pulver und Blei”, — erre emlékeztettek a pénzügyigazgatósági rendeletek, melyek legtöbbje azal végződik, hogy — „mert különben” — akasztás.

Központi vezetőségünket azonban nem kellene, hogy ez nevetésre ingerelje, hanem oda kellene törekednie, hogy a bírságolási jog ne csak megszorítassék, hanem teljesen eltörültesse.

A modern közigazgatásban a rendbírságolás nem létiogosult. Ha már előbb katonai hasonlattal éltem, ismét azzal élek; úgy mint a katonaságnál a botot eltörülték, de eltörülték a rendbírságolásnál sokkal kevésbé lealacsonyító kurtavasat is, mert egyrészt nem modern, másrészt pedig alkalmazása egy ember szeszélyétől függ, épp úgy el kell törülni a rendbírságolást is, mert ennek alkalmazása is egy ember szeszélyétől függ s legtöbb esetben még csak nem is a hivatalfőnök, hanem egy irnokokeska szeszélye miatt lesz a rendbírság kiszabva — minden felebbezés kizárásával.

Központi vezetőségünk mégsem veszi észre, hogy majdnem minden törvény végrehajtási utasításában ott van, hogy mert különben a jegyző X. kor. rendbírsággal suítható minden rendű s rangu hivatal által, a rendbírságolás tehát nemcsak hogy nem korlátoztatik, de folyton fokozva lesz.

Hoi van még egy hivatalnok, aki úgy ki legyen szolgáltatva a felebbezői önkénynek, mint a jegyző! Kit lehet mást rendbírsággal suítani?

Tudom én nagyon jól, hogy a jegyzőt szigoruan kell kezelni, mert a közigazgatás összes szála nála központosulnak s ha csak egy jegyző is nem végzi el idejében például valamely adónemnek az összeírását, akkor az a pénzügyigazgatóság, melynek területén ez megeshik, nem számolhat be az eredményről miniszterének, vagy ha csak egy jegyző is nem végzi el idejében a katonai összeírást, egy egész járás

tőre. Csendes, békeszerető ember vot, aki szorgalmasan fizte mesterségét. Elhittem neki, mikor esküdözött, hogy ez az első ballépése és ezt is csak azért követte el, hogy meghalt gyermekét eltemethesse. Ép ezért a legenyhébb büntetést akartam rámerni és kért a kormányzó, hogy kegyelmezzen meg neki. Jó tehát, a sheriif éppen kihozta a tömlőcsehből, hogy meghallgassa az ítéletet, mikor a kisebbik, vöröshaju férfi leütötte a sheriift, mire a kedves pár nekiiramodott és vágatni kezdett a Wabasch felé. Többé az egész . . .

— Az ördögbe! — vágott a szavába a kormányos, aki megint beletekintett látócsövébe, míg az időközben a csónak közelébe ért gőzös utasai is láthatták, hogy a bajtársak egyike a parti gyökerek után kapkod, balkarjában szorongatva a másikat, akinek inge rongyokban lógott testéről, s aki teljesen kimerültnek látszott.

— Melyik sérült meg a kettő közül? — kérdezte a kapitány. — Ide avval az üveggel!

A bíró folytatta:
— Az egész jelenetet végignéztem az ablakból. Annyira a szemem előtt történt, hogy azt a ficzkót, aki leütötte a sheriift, még akkor is felismerném, ha Afrikában találkoznám vele.

— Mind a kettő megsebesült! — kiáltotta most a kapitány. — Az egyikre kabátot terítették s most a másikat állják körül. Hát ez ugyan mit — — most meg nélkülök térnek vissza! Azt hiszem whiskeyért jönnek, hogy életre kelthessék őket. Bizony küldhettem volna a második csónakkal! Nos, mi baj van, mister Bell?

— Meghaltak . . . mind a kettő . . . —

ujonczozási munkálata fennakad stb. stb. és a munkálatok idejében való keresztülvitelének forszírozására teremtette Isten, mielőtt még megpihent volna, — a jegyzők rendbírságolását.

De mert axioma az, hogy inkább fusson száz bűnös, mint egy büntetlen büntetessék — el kell törülni a rendbírságolást.

Ismételten és ismételtén, addig és addig kell illetékes helyen eljárni, míg megértik, hogy a jegyző is csak olyan hivatalnok, mint más, őt sem szabad másként kezelni, mint más hivatalnokot, őt sem szabad úgy kiszolgáltatni minden felebbezőjének (és ebből van elég), mint más hivatalnokot, kinek csak egy előjárója van.

A mulasztás csak fegyelmi uton legyen büntethető; alakíttassék fegyelmi bíróság a király által ki-nevezett fegyelmi bírákból.

Körjegyző.

Megüresedett községi orvosi állások.

Csiksentmáton, oltmenti körorvosi állás (7 községgel), 1560 korona fizetés, 180 korona lakpénz, 180 korona utiátalány, látogatási díjak egyesység szerint. Julius 18-ig. Főszolgabíró Csikszentmárton.

Köröstarcsa, II. orvosi állás, 1200 korona fizetés, 400 korona lakpénz, látogatási díjak: 40 fillér betegnél 80 fillér, külterületen 1 korona 60 fillér és fuvar, éjjel kétszer annyi. Főszolgabíró Békés.

Tiszapolgár, egyik városi orvosi állás, 1200 korona fizetés, 80 korona halottkém-díj, 120 korona ugyanezért magánosoktól. Himlőoltási díjakból 130 korona. Látogatási díj 1—4 koronáig (távolság szerint), éjjel kétszerennyi és fuvardíj. Az egri főkapitányi uradalomtól esetleg 720 korona és fuvardíj. Julius 22-ig délután 5-ig. Főszolgabíró Tiszalök.

Temesmoravicza, körorvosi állás (6 községgel), 1200 korona fizetéssel 300 korona lakpénz, 100 korona vágóbiztosítási díj, 500 korona fuvarátalány. Látogatási díj 80 fillér, éjjel 1 korona 20 fillér, székhelyen kívül 1 korona 20 fillér, éjjel 2 korona 40 fillér. Julius 31-ig. Főszolgabíró Versecz.

Offenbánya, körorvosi állás (7 községgel), 1200 korona fizetés, 200 korona lakpénz, 200 korona utiátalány. Bányászok kezeléseért 160 korona, szabad lakás. Havonként 1 körut. Főszolgabíró Torockó.

Varadia (Temes megye verseczi járás), közegegyesületi körorvosi állás (4 községgel), 1400 korona fizetés, 300 korona lakpénz, 400 korona előfogati átaly. Julius 31. déli 12 óráig. Főszolgabíró Versecz.

Herep, községi orvosi állás, 1600 korona fizetés.

kiáltott vissza a tiszt, mikor a csónak közelebb ért a gőzöshöz.

— Mind a kettő? Nos, hölgyeim és uraim — fordult a kapitány a hidat körülálló utasokhoz — hát nem gyönyörű csávába kerültem én? Elvesztettem a carmi-i bajtársakat! Most már akár ne is mutatkozzam New-Orleansban! Miért éppen ez a kettő bukott a vízbe, mister Bell?

— Vörös beleesett és Fekete utána ugrott — felelte a tiszt. — Vöröst bizonyára elkapta az örvény és odacsapta a fa gyökeréhez, mert a ruhája egy rongy, a fején meg lék van. Feketének egy véredénye pukkanhatott el, mert az arca sötétvörös volt és a mikor partot ért, nyomban összeesett.

A kapitány nagyon elszomorodott, annyira, hogy egy matrózt leküldött brandyért. De végre is, az üzlet üzlet, az égen felhők kezdtek tornyosulni s a gőzös előtt keresztben éppen nem megvetendő akadály feküdt. Miért is így szólt:
— Am temessétek el őket, de gyorsan! Ez tulajdonkép rábizhattátok volna a másik csónakra, ti meg megmérhettétek volna a vizet. Néhány ásót ide!

— Talán lejönne velünk néhány hölgy is, kapitány . . . aztán egy lelkész, amennyiben ilyen volna a hajón — szólt igen komolyan és igen titokzatosan az első matróz.

— Hát még mi nem jutna eszébe a ficzkónak? — monologizált hangosan a kapitány. — Asszonyok? . . . Mit akar tulajdonkép ez az ember, mister Bell?

— Vörös ugyanis asszony — volt a tiszt válasza.

gyökérága, melyet csak sekély víz borított, elkapta és oly erővel lökte oldalra a kis járművet, hogy a matrózok egyike belerepült a vízbe. Mikor ismét felbukott, egy másik utána ugrott.

— Damn it! — dörmögött a kapitány a gőzös fedélzetén. — Reménytelen, tudnak uszni.

— A bajtársak! — jegyezte meg a kormányos, aki távcsövét a csónakra irányította.

— Ezer ördög! — kiáltotta a kapitány és meghuzta a harangot. — Még egy csónakot! Gyorsan! — azután az utazókhöz fordulva, így szólt:

— Senki sem bocsátaná meg az egész Mississipi mentén, ha elveszteném ezt a kettőt; ez éppen olyan baj volna, mintha Barnum elvesztené a zsirajját!

A kormányos tölcserént alakított kezéből s azon keresztül ordította:

— Előre! Előre! Ott bukik fel éppen az egyik!

Azután a szócsó felé hajolt és leszólt a gépésznek:

— Lassan előre!

Az első csónak egy sötét pont felé tartott, mely mintegy száz méterrel lejjebb a part felé közeledett. A sötét pont már-már elérte a szárazföldet s a gőzös fedélzetéről úgy látszott, mintha a csónak evezői már-már érintenék a partot.

— Most már körülbelül meg vannak mentve — szólt Turner bíró Illinoisból. A baleset egy történet elbeszélésében zavarta meg, s a bíró most sietett felvenni az elejtett fonalat.

— Amint már mondtam — kezdte — legkevésbé sem emlékeztetett hivatásos lókő-

téssel, szabad lakás, kert. Látogatási díj 40 fillér, betegnél 80 fillér, éjjel kétszerannyi. Julius 20-ig délután 5-ig. Főszolgabíróság Bihar nagybajom.

Szalárd, körorvosi állás (11 községgel), 1400 korona fizetéssel és fuvarátalány. Julius 25-ig délután 5-ig. Főszolgabíróság Szalárd.

Kiskunmajsa, községi orvosi állás 1000 korona fizetés. Látogatási díj 60 fillér, éjjel 2 korona. Julius 18 déli 12-ig. Főszolgabíróság Kiskunfélegyháza.

Tiszahegyes, körorvosi állás (2 községgel), 2000 korona fizetéssel, husszemle- és halottkém-díjak, szabad lakás, látogatási díj 1 korona. Szerbül tudni kell, az orvosi nyugdíjintézetbe be kell lépni. Julius 26-ig. Főszolgabíróság Nagykikinda.

Marosillye, körorvosi állás (46 községgel), 1000 korona fizetés, 500 korona utiátalány, évnegyedekinti körut kötelező. Julius 30-ig. Főszolgabíróság Marosillye.

Vémer, körorvosi állás (12 községgel), 1700 korona fizetés, 600 korona utiátalány, 200 korona lakpénz. Aug. 31-ig. Főszolgabíróság Sz. Somlyó.

Erzsébetfalva, második községi orvosi állás. 1600 korona fizetés. Más javadalmazások tárgyalás alatt. Jul. 23-ig. Főszolgabíróság Ráczkeve.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Varsány, községi jegyzői állás, 1332 korona fizetés és korpótlék. Segédjegyző tartásra 400 korona fűtés és világításra 120 korona, 22 és fél hold szántóhaszna adómentesen, háromszobás lakás. Julius 31-ig. Főszolgabíróság Miskolcz.

Arló, körjegyzői állás (3 községgel), 1600 korona fizetés, szabad lakás. Julius 17. délután 5-ig. Főszolgabírószág Ózd.

Pálfa, jegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás kerttel. Julius 20-ig. Főszolgabírószág Gyöngyös.

Görbő-Belcecska, jegyzői állás, 1600 korona fizetés, 600 korona napi- és fuvardíj-átalány. 40 korona kézbesítési átalány. Négyosztályos lakás 3/4 hold kerttel. Főszolgabírószág Gyöngyös.

Plosicz, jegyzői állás, 1200 korona fizetés, 289 korona kiegészítés, 200 korona fuvarátalány, 80 korona utidíj-átalány, 96 korona sóválság, szabad lakás, 1/2 hold kerttel. Főszolgabírószág Temeskubin.

Pély, jegyzői állás, 1600 korona fizetés, lakás kerttel 1/4 telek utáni legelőilletőség, 600 korona segédjegyzőtartásra. Főszolgabírószág Heves.

Sajóbabony, körjegyzői állás (2 községgel), 1442 korona fizetés és korpótlék, irodaköltség 120 korona, fogyasztási adókezelés 51 korona, 7/8 hold

szántó és 2 hold rét haszna. Fuvar- és utidíjak. Szabad lakás és irodahelyiség. Julius 31-ig. Főszolgabírószág Miskolcz.

A tanulók ellenőrzése.

Budapest, július 11.

Az iskolai esztendő végén halomszámra hozza a posta az ország minden részéből a középiskolai értesítőket. A sok iskolai jelentés, értesítő között — melyet ilyenkor átlapozgatunk — akad egy-egy érdekes dolog, melynek a közoktatás fejlesztése körül is hasznát lehet venni. Ilyen érdekes és figyelemreméltó dologra akadunk a szentesi állami főgimnázium értesítőjében.

Sok szó esett már arról, hogy a szülőket bele kellene vonni a tanulók iskolai előmenetelének fokozására irányuló akcióba, hogy a tanárokkal együttműködve, eredményesebbé tegyék az iskoláztatást. Erre vonatkozó kísérlet volt a „szülői értekezlet”, mely azonban a letelején befagyott, mert egyrészt a szülői értekezletet is csak nagyon lanyha érdeklődéssel lehetett összehozni, — de az ily módon összehozott értekezletek is igen gyenge eredményt produkáltak.

Igen egyszerű módiát találta ki a szentesi gimnázium azon probléma megjelítésének, mely a szülői értekezlet célja is lett volna: a Schmidt Győző szentesi tanár javaslata szerint a szentesi gimnázium alsó négy osztályában az 1902—3. tanévben bevezetett „Ellenőrző füzetet”. E füzetnek az a gyakorlati célja van, hogy abból a szülő napról-napra értesül: 1. hogy az egyes tantárgyakból mit és mennyit adott fel a tanár a következő órára; 2. felelt-e a tanuló, tudta-e a leckét s bármily tekintetben nem esett-e kifogás alá. A havonként kiadott füzet egyébként a használati utasítás és néhány hasznos tudnivalón kívül rovatok lapokat tartalmaz, annyit, mint amennyi előadási nap van a hónapban. A rovatokba naponként felírja a tanuló, hogy a megfelelő tantárgyból mi van feladva leckére. A füzetet naponként átadja a tanuló a szülőnek, aki láttamozza aláírásával. Az egyik cél ilyformán már eléretett. A szülők napról-napra tudhatják, mit kell a tanulóknak másnapra elvégezni, hogy az iskola követelményeinek megfeleljen. De nemcsak a feladott leckéről értesülhet a szülő, hanem arról is van gondoskodás, hogy azt is megtudhassa napról-napra a szülő, vajjon a gyermek tényleg meg is felelt-e a rá rótt kötelezettségnek. A feladott lecke rovata mellett az illető szaktanár, amikor a fiú felelt, bejegyzi, hogy „tudott” vagy „nem tudott” s a lap alján még külön rovat van arra is, ha a

szaktanár vagy osztálytanár más megjegyzést, például a magaviselet vagy az általános szorgalomra vonatkozólag akar közölni a szülővel.

Ez a kis füzet, melynek kezelése nagyon kis fáradságot ró akár a tanulóra, akár a szülőre, de a tanárra is, igen szép eredményt produkált, mint ahogy ezt Balázsovits Norbert, a szentesi gimnázium igazgatója pontos számadatokkal közli az „Értesítő”-ben. Ime néhány szám:

1902—3-ik esztendőben hozták be a szentesi főgimnázium alsó négy osztályában az „Ellenőrző füzet”-et. Mielőtt az Ellenőrző füzetet behozták volna

1899—1900-ban	100 tanuló közül megbukott	20
1900—1901-ben	„ „ „ „	15
1901—1902-ben	„ „ „ „	25

Az „Ellenőrző füzet” használata után

1902—1903-ban	100 tanuló közül megbukott	13
1903—1904-ben	„ „ „ „	11
1904—1905-ben	„ „ „ „	12
1905—1906-ban	„ „ „ „	11
1906—1907-ben	„ „ „ „	11

A fentiek szerint tehát igen szép eredményeket produkált a szentesi gimnázium házi módszere, az „Ellenőrző füzet”. Amde most jön egy érdekes fejlemény. A szentesi gimnáziumban valami differenciák merülhettek fel a tanárok között épp az „Ellenőrző füzet” körül s a tanári kar az 5 év óta használt füzet további használatának sorsát a közoktatásügyi bizottságra bízta. Itt bizonyára nem tulajdonítottak nagyobb fontosságot a vidékről jött közoktatásügyi reformnak és hogy a differenciákat eloszlassák, kimondták, hogy a füzet használatára a tanárok nem kötelezhetők. Miután így a használat nem lett volna egységes, az igazgató beszüntette a füzet további használatát s így az 1907—1908. tanévben már nem használták a szentesi gimnáziumban az „Ellenőrző füzetet”.

A beszüntetés igen meglepő eredményt idézett elő. Míg az „Ellenőrző füzetet” használták, az 1906—1907. tanév folyamán, a megírt tanulók számlétszáma az alsó négy osztályban a következő volt:

Az I. ellenőrző értekezleten 23 százalék rovatott meg;

a II. ellenőrző értekezleten 23 százalék;

a III. ellenőrző értekezleten 19 százalék;

az I. félév végén a bukottak százalékszám 22;

a II. félév végén 11;

az 1907—1908. tanév folyamán, amikor az „Ellenőrző füzet” már nem használtatott, a százalékszám a következő volt:

az I. ellenőrző értekezleten 38 százalék rovatott meg;

a II. ellenőrző értekezleten 31 százalék;

a III. ellenőrző értekezleten 35 százalék;

a IV. ellenőrző értekezleten 30 százalék.

Az I-ső félév végén a bukottak százalékszám 31, tehát 9-el több, mint az előző évben, míg az év végén az alsó 4 osztályban 178 tanuló közül 40 bukott meg, ami 22 százaléknak felel meg, vagyis a felyolt tanévben, amikor az „Ellenőrző füzet” nem használtatott, az alsó 4 osztályban 100 tanuló közül 22 bukott meg, kétszerannyi, mint az előző tanévben, amikor száz tanuló közül csak tizenegy bukott meg.

Magunk részéről igen érdekes eszmének találjuk a szentesi gimnáziumban kipróbált s az eredmények által nagyon szépen igazolt „Ellenőrző füzet” használatát.

Az a cél, amelyet ennek a füzetnek a használata szolgál, megérdemelté, hogy a közoktatásügyi minisztérium foglalkozzék ezzel az újítással s legalább annyit tegyen meg ugy saját, mint a szülők s a közoktatásügyi iránt érdeklődők megnyugtására, hogy egy kisebb territoriumon már kipróbált és szép sikereket elért „Ellenőrző füzet”-et próbáképen az ország különböző részében, különböző természetű és intelligenciájú szülők és tanulók között próbálja ki s az eredményről az év végén tétessen magának jelentést.

Az utasok ijedten összerendeztek; a kapitány összecsapta a tenyerét és felkiáltott:

— Tyűh! Hisz akkor meg van oldva a rejtély! Még utóbb híres ember leszek New-Orleansban. Magától értetődik, hogy néhány hölgy szíves lesz lemenni . . . és egy lelkész is, ha van közöttünk. Azaz . . . megálljatok! Valamennyien elmegyünk. Mérjék fel gyorsan a vizet, mi meg ezalatt kikötünk. Igaz, van-e pap a fedélzeten?

Pillanatnyi csend támadt, aztán megszólalt a bírő:

— Mielőtt átnyergeltek jogtudóssá, papja voltam egy preszbiteriánus gyülekezetnek. Kissé berozsdásodtam azóta, de azért talán menni fog, ha kissé előkészülök . . . tehát bocsássanak meg, hölgyeim és uraim.

E szavakkal visszavonult kajütjébe, míg a hölgyek egy csoportba összeverődve, sápadt arccal és komolyan tárgyalták a rendkívüli esetet. Azután meglátogatták egymást kabinjaikban s végül megint gyülekeztek, néhányuk bugyorral a hóna alatt.

A mélységmérést csakhamar befejezték s a gözös lassan megindult a part felé, melynek magaslatán néhány matróz állt, kezében ásóval. A kapitány tölesért alakított a kezéből s apon keresztül kiáltotta:

— Csak egy sirt ássatok, de jó széles legyen!

Es valamennyi utas rábólintott.

A gözös még nem kötött ki, mikor a hajóács már elkészült az egyik koporsóval s a sirt még nem volt megásva, mikor már készen volt a másik. Az első a hölgyek kíséretében odav

ték Vörös holtteste mellé. Félórával később a legénység a másik koporsóba fektette Fekete holttestét, azután mind a két koporsót odavitték a megásott sírhoz.

— Hölgyeim és uraim, ha ugy tetszik! — szólt a kapitány.

A társaság elindult. Turner bírő ünnepélyes arcot öltött s állig begombolta kabátját. May ezredes Missouriból, aki Voltairet olvasta és abszolote semmiben sem hitt, gunyosan a bírő karjába öltötte karját és kijelentette:

— Bírő, ön még adós a története befejezésével.

A bírő neheztelő szemrehányással tekintett rá.

— Nem, nem . . . egész komolyan — makacszkodott az ezredes — nem szeretném, ha a kíváncsiság elvonná figyelmemet az ünnepélyes szertartástól. Ép azért mondja meg: elfogták azt a két gazembert?

— Sohasem — felelt a bírő. — A sheriff kutatni kezdett és mindenhol köröztette őket, de soha többé nem hallott semmit a kettőről. Szt! . . . a sírnál vagyunk.

Utasok, hajóstisztek és matrózok álltak körül a nyitott sirt. A kapitány levette a leplet a holtak arcáról; a bírő levette kalapját és belekezdett:

— Én vagyok a feltámadás és az élet — ejnye, ezredes! Hisz ez a lóköti! Bocsánatot kérek, hölgyeim és uraim . . .

Ebben a pillanatban tekintete a holt asszony arcába esett s felkiáltott:

— És ez volt az, aki leütötte a sheriffet!

Asztalos tanműhely.

Budapest, július 11.

Sok dolgot csak akarni kell és rögtön megvan. Egy tett egy fővárosi tanító is. Meg akarta tanulni az asztalos mesterséget és az asztalos mesterség megtett. Ott gyalult, faragott, furt, méregetett és elnyerte az asztalos-mesterségi oklevelet. Mindezt pedig megtette a tanév közben. Ami azt jelenti, hogy a napnak egyik részét az elemi iskolában, a másik részét pedig az asztalos műhelyben töltötte. Tehát kettős munkát végzett. Ha ezt az illető tanító csupa paszsióból tette volna, azt mondanók rá, hogy eszelős, aki egy paszióért hiába pazarolja erejét. Ezt megtelietti egy főherceg, egy tőkepénzes. De nem egy istenverte szegény ördög, akinek erejét hivatása számára kell tartogatnia. De ezt az illető tanító sem paszsióból tette. Ő előtte egy czél lebegett. Még pedig az, hogy ismeretekkel felfegyverkezve: magának is jót tegyen, a köznek is javára szolgáljon.

És itt most ettől a gondolatmenettől kissé eltérünk, hogy a fentebbiek érthetőek legyenek.

Tudjuk, hogy az elemi iskoláztatás 6—12 éves koráig van megszabva a gyermekre nézve. Eddig minden gyermek, ha szinte szülője tótágast áll is, tartozik elemi iskolába járni. Jár is, ha rászorítják. Persze nem jár, ha rá nem szorítják. Mikor ez az idő a gyermek életében letelt, akkor azt mondja a gyermek: eb ura fakó, elmegyek. És el is megy. Elmegy pedig falun és más kisebb helyeken vagy az ismétlődő iskolába, vagy pedig városban: az inasiskolába. Ámde vannak iparágak, ahová a gyermeket csak 14 éves korában veszik fel. Így előáll némely gyermek életében egy olyan átmeneti időszak, amely elemi iskolázása és ipari pályája között, mint a papzsák, üresen áll. Mivel tölti el pedig a legtöbb gyermek, különösen itt a fővárosban ezt az időt? Mivel tölti el mással, mint csavargással. El is tölti. Hiszen tetszik olvasni a rendőri krónikákat?

De vannak arra is esetek, még pedig feles számmal, hogy a gyermek már a negyedik elemi osztályból a polgári iskolába megy. Se tehetség, se szorgalom nincsen benne, de azért elmegy, mert hát nálunk a kézi munkától mindenki fartól, mint a ló a hámtól. Itt ur akar lenni mindenki. Ha csipurkás ur is, de ur. Ez már magyar természet. Tehát a polgári iskolába megy. Ámde az ilyen kis hamis, ami természetes is, sokszor nem üti meg a polgári iskolai mértéket. Azért innen a szűrit hamar ki is dobják. És ami itt a legsajnosabb az, hogy a szűréssel a test is kiröpül. Mit csinál most az ilyen méltatlanul (!) kidobott? Szélyel néz, de nem találván sehohsem honját a hazában: szülőjével együtt szítja a csunya világot és ebben a még csunyább tanítókat, hogy nem akarnak neki helyet juttatni az uri rendben, amelyre ő szülőjével együtt annyit sóvárgott, de amelyet a mostani felfogáshoz mérten eddigelé mégis annyira lenéztek, mint a konyhá a kálvinista tornyot. Magát persze sem a gyermek, sem a szülő nem okolja. Mert hát, fájdalom, a XX. századnak minden fejetetején való ugrálása mellett sem szokás még az, hogy az ember a maga hibájáért maga-magát pofozza fel. De mivel pofozás mégis kell: ez a világ és a tanítók között ki is osztatik megfelelő részletekben. Mert így kívánja ezt a demokrácia nagy elve és az osztálygazság.

Mi lesz már mostan az ilyen „méltatlanul” kidobotsból? Azt mi nem tudnók megmondani. Az utca, a rikkanás, az anizskártyás, a cipőfűző-áruló surján talán bővebb felvilágosítást tudna arról nyújtani. De sok mégis, tartván a példabeszédet, hogy: aki megtér, idvezül, szépecskén visszaballag az elemi iskolába, onnan pedig, habár kezmerelve is, a műhelybe. Tehát éppen oda, amelyről ő és a szülője ki vagyok, én vagyok, annyira iszonyodott.

És itt ismét felvesszük az elejtett fonalat. Az illető asztalos-tanító éppen ennek miatta akar egy előkészítő asztalos-tanfolyamot nyitni, hogy oda mindazok a gyerekek járhasanak, akik 12 éves korukban még nem vehetők fel az ipari pályára. Tehát azok, akik saját életükből két évet nyelle-velle kénytelenek kilopni. De járhatnának azok is, akiknek a polgári iskolában rosszul állván az ügyük, már előre látják, hogy az ipari élettel okvetlenül meg kell barátkozniuk, hacsak nem akarnak a napszámosi osztályba süllyedni.

Az eszme tehát, amint látszik, némileg élétszükséglet. Mert nemcsak azt czélozza, hogy a gyermekeket megmentse az esetleges eltévelyedéstől, hanem az ipari pályára is elő akarja őket készíteni. Amit bizonyosan a mesterek is örömmel fogadnának, már csak azért is, mert az ilyen formán előkészített gyermekek előleges ipari kiképzésével nem kellene vesződniük.

Ennek az eszmének csak az a csorbája, hogy nagyon is szűkkörü. Nevezetesen, hogy csak az asztalos iparágat karolja fel. Az eszmének azonban ez az exkluzivitása korántsem azt jelenti, mintha talán maga a gondolat nem volna helyes. Sőt ellenkezőleg, nagyon is honorálni való. Itt csak azt akartuk mondani, hogy ha ez az előkészítő tanműhely a város által — ahova az eziránti kérvény be lett adva — el is fogadtatik, akkor ezt az intézményt ki kell terjeszteni más hasonló iparágakra is. Mert csak akkor lesz az előkészítő-tanfolyam teljes.

Különböztetve szívünkben sikert kívánunk hozzá!

Szabó Kálmán.

A szórakozottság.

— Okai és gyógyítása. —

A szórakozottság velejében véve nem egyéb, mint a figyelem helytelen összpontosultsága, több irányban való megoszlása, esetleg egy-egy tárgyra, vagy dologra fokozott mérvben való ráirányítása, részegzése; tulságos elmélyedettsége. Ebből röviden láthatjuk, hogy a szórakozottság a figyelem ellentéte. A szórakozottságnak számtalan faja és oka lehetséges.

Szórakozott lehet valaki azért, mert a figyelme egy-egy dologra vagy tárgyra tulságosan részegződik s így ezen dolgokról, eseményekről, melyek környezetében peregnek le, csak igen kis mérvben, avagy egyáltalában tudomása sincs; vagy pedig azért szórakozott, mert a figyelme a kívánt időben nem irányul teljesen s kizárólagosan arra a dologra, avagy tárgyra, amelyre kellene, hanem másfelé is el-elkalandozik, szétforgácsolódik, minélfogva a rögzítés homályos és megbizhatatlan.

Hasonlóképp szórakozott valaki még azért is, mert figyelmét nem a kívánt dolog vagy tárgy kötötte le maga számára, hanem valamely erősebb érzelem, képzet, képzetkör, külső benyomás stb. A szórakozottság egyébként a tudat rendellenes állapota. Nevezetesen a dolog nyitja abban leli magyarázatát, hogy a tudat mezeje oly terület, melynek világos és homályos részei vannak. Mindenkoron a figyelem minőségétől, erejétől függ, hogy a tudat mezejének melyik része lesz világos, avagy homályos. A tudatnak az a része, melyet a figyelem illetően megvilágít, tevékenykedik, míg ellenben a homályos rész nyugvó terület.

Minél fokozottabban s kizárólagosabban világítja meg azonban a figyelem a tudat valamelyes területét, annál elevenebb, élénkebb az ehhez kötött szellemi folyamat is.

Ahhoz azonban, hogy a figyelem minél hűvebben s kötelességszerűbben teljesítse a körébe tartozó kötelemeket, bizonyos mennyiségű energiára van szüksége. Működése közepette el kell nyomnia az oda nem tartozó képzeteket, érzelmeiket, külső benyomásokat s csakis a szükségességre kell irányulnia.

Ha valamelyes képzet, érzelem, esetleg külső benyomás erősebb a megindított figyelemnél, erősege fokához mérten lazítja a figyelmet, esetleg hatalmába keríti s maga felé irányítja annak ténykedését is, miáltal beáll a szórakozottság. A fentiekben néhány vonásba kimutattuk a szórakozottság pszichológiai oldalát: illő ezuttal, hogy fiziológiai oldalával is foglalkozzunk.

Nyilvánvaló, hogy a figyelem nem egyéb, mint az érzékszervi változásból eredő vérbőség, vérárasztás az agykéreg valamelyes területén. Ha tehát valamely figyelmű akarok, akkor azt az agykéreg területét árasztom el fokozottabb vérrel, amely a kérdéses időben vonatkozásban áll azzal, amire figyelmű irányul.

Minél hatványozottabb mérvben locsolom, fűrösztöm a vérkéreg valamelyes területét, annál jobb a sejtátláthatóság s ezzel egyetemben a chemia-folyamat; vagyis a szellemi működés is.

Ha azonban a figyelemmel járó s társuló vérbőség kizárólag csak egy agykéregi területet locsol, fűröszt huzamos időn át, avagy pedig a fűrösztés, vérárasztás nem a kívánt agykéregi mezőn megy végbe, hanem más területen; esetleg a vérárasztás ugyanazon időben nem egy, hanem több mezőre is szorítkozik, akkor a szóban forgó tünetek bizonyos foku szórakozottságot idéznek elő.

Ebből önként következik, hogy az első esetben csak annak az agykéregi területnek a sejtömege működik, amelyre a vérárasztás, vérbőség irányul. A többi terület fogyatékosabb táplálkozásánál fogva kevésbé, avagy egyáltalán nem működik; a második esetben kifolyólag nem az a terület árasztott el vérbőséggel, amely erre hivatva volt, hanem egyéb s így nem is tevékenykedett, mi az egyénnél szórakozottságot okozott; az utóbbi esetet illetőleg a többfelé osztott vér mennyiség nem volt elégséges ahhoz, hogy a kívánt mező sejtömegeit kellőleg láttá volna el táplálékkal, miért is a kémiai folyamattal járó szellemi ténykedés a táplálék fogyatékoságához képest kevésbé, avagy teljesen homályos.

A szórakozottság mindenkoron a figyelem minőségéhez alkalmazkodik. Ugyanis van érzéki és értelmi figyelem. Ebből önként következik, hogy a szórakozottság részint az érzéki, részint pedig az értelmi figyelemre vonatkozik.

Ha a belső, vagyis az értelmi figyelem erősebb az érzékinél, ebben az esetben az első a szerep, ha pedig az érzéki figyelem fokozottabb, mint az értelmi, akkor az érzéki győzedelmeskedik. Vagyis a dolog mibenléte abban pontosul össze, hogy a belső figyelem gátolja a kifelé való figyelést és viszont. A belső, illetve az értelmi figyelem fokozott leköttősége eredményezi az érzéki figyelmen alapuló szórakozottságot, az érzéki figyelem pedig az értelmi figyelmen levő szórakozottságot.

A nőknél és a gyermekeknél általánosságban véve gyakoribb az érzéki figyelmen alapuló szórakozottság, mint a férfiaknál; míg ellenben a férfiaknál inkább az értelmi figyelmen alapuló szórakozottság érvényesül többször, mint a nőknél, vagy a gyermekeknél.

Az elmélet emberei (a tudósok) gyakorta esnek a belső figyelemből eredő szórakozottságba, mert figyelmiük tulságosan irányul ahhoz a tárgyhöz, amelylyel foglalkoznak. Az ilyenekkel számos furcsa eset történik az életben. Másképp áll azonban a dolog a gyermeknél. A gyermek figyelme nagyjából az érzékelésen alapul. A kis gyermek önfeledten elmerül játékaiba; gyönyörrel nézi a csillagok kárcsonyát stb. Ilyenkor belső figyelme felette gyenge s épp ezért mindaz, ami belső figyelmére vonatkozik, rája nézve homályos, avagy nem létező. Ezen indok szüli a szórakozottságot.

Ami pedig a szórakozottság okait illeti, erre nézve megjegyezhetjük, hogy azok száma felette nagy, épp ezért a jelen sorok keretein belül csak a legfőbb s a leggyakoribb okok kimutatására utalhatunk.

Hogyha a szórakozottság minőségét vizsgáljuk, arra a kézenfekvő tényre jutunk, hogy maga a szórakozottság lehet részint normális, részint pedig abnormális jellegű. Ugy az első, mint pedig az utóbbi esetben semmi esetre sem lehet előnyére a folyó szellemi nyilvánulásoknak.

Különösen pedig iskoláinkban elégszer tapasztaljuk, hogy a tanulók előmenetele csökkenésének legfőbb indoka a szórakozottságban gyökerezik. A szórakozottság tehát oly lelki hába, melynek mielőbbi eltüntetésére kell törekednünk.

Ámde a bajt csak akkor tudjuk kellőképp orvosolni, hogyha eleve ismerjük azokat az okokat, melyek a szórakozottság előidézői. Minden esetben ennél sokkal többet ér a megfelelő profilaktikus intézkedés. Mert tudvalevő, hogy sokkal könnyebb valamelyes bajt megelőzni, s elhárítani, mint a meglevőt orvosolni. Mielőtt tehát valamely tanuló szórakozottságát gyökeresen eltüntetnők, kutatnunk kell a tenforgó szórakozottságot előidéző ok után. Lássuk tehát főbb elemeiben, hogy mik lehetnek azon okok, melyek a szórakozottságnak mintegy táplálékul szolgálnak.

Mindenek előtt ki kell jelentenünk, hogy a szórakozottságot előidéző okokat két főbb csoportra osztjuk. Nevezetesen vannak testi és lelki okok. A testi okoknak minősítjük mindazon okokat, melyek a szer-

IRODALOM.

vezetre s ezzel egyetemben a lélekre is káros hatásuk. E keretbe sorozhatjuk elsősorban: a hiányos, fogyatékos táplálkozást, a szervezet kellő ápolása hiányát; a rossz levegőt; a sötét, nedves lakásokat; a testi túleröltetést; az alvás hiányát; a szervezet különböző betegségeit; továbbá pedig mindazt, ami a vérrendszerre, vérkeringésre zavarólag hat. Ilyenek kivált a vérszegénység, az érlelmeszesedés, eldugulás, vérrögök, stb.

Ide tartoznak még a különböző foku és rendű szervi hibák. Mint például az orrüteg túltengései, a benne lévő polypok, adenoid vegetációk, a garat és a szájüreg abnormitásai, az érzékszereknek hibái, rendellenességei, például a rövidlátás, a fulladás, a kancsalság, a fülnél a nagyothallás, stb.

A szórakozottság legveszedelmesebb okai azok, melyek bizonyos foku agykérgi, illetve idegrendszeri hibákkal, rendellenességekkel társulnak. Épp ezért az átöröklésnek is van némi jogosultsága a szórakozottság okaihoz. Befolyással lehet a szórakozottság előidézésére a testi büntetés különböző neme és foka; továbbá az önfertőzés is. Az ide tartozó okok tömkelegéből nem zárhatjuk ki az alkoholt és a nikotint élvezetét, valamint az éhséget, a szomjúságot, a fokozott meleget, esetleg hideget sem.

Ami pedig a szoros értelemben vett szellemi okokat illeti, arra nézve rövid választékosággal megjegyezhetjük, hogy azok alapjukban véve még számosabbak lehetnek, mint a testiek. A szellemi okok közül különösen a következők emelendők ki. A kellő energia hiánya. A gyenge energia számos szellemi abnormitást von maga után; de legkivált az akaratgyengeséget és az ezen alapuló fokozott szuggeszálhatóságot, mely a szórakozottságnak egyik legjellegzetesebb tünete. Az érzékelés tökéletlenségéből eredő hallucinációk, illúziók, szintén befolyásolják a szórakozottságot. Az érzelmi élet bármily foku hibája, rendellenessége; ilyen pl. az érzélgősség; a félelem, a meglepetés; az indulatosság stb., szintén hatással van a szórakozottság kezdeményezésére.

Hasonló értelemben nyilatkozik a gondolkodás abnormitásában gyökerező: a különböző kényszer-gondolat, kényszerképzet is. A kényszer-gondolatok különösen a gyenge idegzeti gyermekeknél, sőt néha a felnőtteknél, kivált a hisztériás nőknél, jelentkeznek; s az illető egyén akaratát, gondolkodását megbénítják, elnyomják s maguk kerülnek felszínre.

A szórakozottság okául tekinthetjük az érdeklődés fogyatékoságát is. Amennyiben nyilvánvaló, hogy az érdeklődés a figyelem legfőbb indítója s vezére. Eszerint az érdeklődés hiánya szüli a szórakozottságot, mert ily esetben hiányzik ama vonzó-dás, mely az új, szükséges képzeteket a régiekkel együvé társítaná. A szórakozottság okai közé ékelhetjük a különböző nemű és foku beszédhibát is. Kiváltkép a dadogást, a pöszbeszédet, az orrbeszédet, a hadarást stb.

A gyermek szórakozottságának kezdeményezői sorába vehetjük még: a regények, kalandos történetek, beszédek stb. mohó s gyakori olvasását; továbbá valamelyes szenvedélyes játékot, különböző gyűjtéseket (bogár, lepke, ásvány, növény gyűjtését). Ez alkalommal nem szabad érintetlenül hagyjunk a gyermek korai érettségét, szerelmét sem.

Manapság sok családban látjuk, hogy a gyermeket idő előtt kiragadják a maga természetszabta köréből s ezzel merően ellítőkörébe viszik. E fajta értelemben a gyermek legszebb korát, melynek derűs, örömteljes napjai lettek volna, az élet rideg valóságában tölti el. Korán készen van az élettel, mely tünet számtalan felki meghasonulásra, többek között a szórakozottságra is vezet. Záradéku szava kell tenünk a szellemi túleröltetést is, mely a szórakozottság okainak a legnagyobbika. Ezzel azonban korántsem merítettük ki teljesen a szórakozottság okait, mert szilárd hitelességgel bír, hogy a szórakozottságnak a szóban forgottakon kívül még számos oka-foka lehet

Szobolovszky István.

* **Ambrus Zoltán munkái.** A gyűjteményes kiadásnak, mely e kiváló írók teljes oeuvre-jét foglalja magában, ismét négy kötete jelent meg. Ez a négy kötet — része az egésznek — maga is egész: az író a maga teljes sokoldalúságában és mindazokban a változatokban tükrözteti, melyekben az élet ezerfélesége az ő lelkében visszhangzik. *Girofle* és *Girofla* a címze a regénynek, mely a négy kötethez mintegy a vezérmotívumot adja. Szerelmi történet ez, amolyan finom, olyan érdekfeszítő rajza egy modern szerelemnek. Ahogy a modern embert meglátja és megrajzolja és meséjébe beállítja, a jellemét megkonstruálja és a maga kérlelhetetlen logikájával megindokolja: az a művészi erő Ambrus Zoltán írásait örökléti „documents humain”-né avatja és egy sorba helyezi mindazzal, amit a nemzeti irodalom kincsének tekintünk. A másik kötet címze: *Leányok*, asszonyok, a harmadiké: *Budapesti mesék*, a negyediké: *Furcsa emberek*. Hosszabb, rövidebb novellák vannak ezekben a kötetekben, megannyi finoman megrajzolt miniature. A *Leányok*, asszonyok: a női lélek nagy studiuma, a *Budapesti mesék*: a rohamosan fejlődő metropolis parvenü világának apró tragédiái, a *Furcsa emberek*: az élet hajótörötteinél világa, melyet az élet önkénytelen humora és Ambrus engesztelő filozófiája derít fel. A díszesen kiállított kötetek — a Révai Részvénytársaság kiadása — egyenként füzve 4 koronába, díszkötésben 6 koronába kerülnek.

* **Erkölc és erő** címen *Hupka Ödön* a francia irodalomnak egy magas értékű termékét ültette át a magyar nyelvre. A könyv a 16 éves fiukhoz fordul és megérdemli, hogy azt minden intelligens ily koru féfiu el is olvassa. Az ilyen könyvet voltaképp föl kellene venni a közép- és polgári iskolák u. n. kötelező házi olvasmányai közé, melyekről a tanulók írásbeli referátumot tartoznak készíteni tanáriknak. Nagy érdemet szerezne gróf Apponyi, ha az ő mindenre kiterjedő figyelme erre az irodalmi gyöngyszemre terelődven, ilyen irányu intézkedést tenne. Egyebet nem szükséges mondanunk a könyveske dicséretére, amelyet Benkő Gyula udvari könyvkereskedése adott ki Budapesten. Ára egy korona.

* **Csáth Géza könyve.** Csáth Géza, akinek nevét a legelölkelőbb szépirodalmi lapok hasábjairól oly előnyösen ismerjük, összegyűjtött huszonegy novellát, rajzot s könyvét a „A varázsló kertje” címmel most adta ki. A huszonegy novella mindegyike szép, mindegyike megkapó s kitetszik belőlük e fiatal, talentumos író készültsége, minden mesterkéltéssel nélküli művészet. Szépén eszszolt üvegprizmán át nézi a világot s az egyszerű szürkeségből kiaprózza a mozgó és nyugalmas élet sok-sok csecsebecsét. Egy-egy novellában vagy rajzban tékozló módiára hordja össze a rengeteg tarkaságot. Feltűnően egyszerű mondatokat használ. Kerüli a cziczomás írásiakat s ez a keresetlenség kedvessé teszi a történeteket is. meg az írójukat is. Fűrűkésző szemével belát még az élettelen tárgyak lelkébe is, s csinál belőlük, vagy az árnyékkukból rejtelmes éjszakai embereket, vagy ijesztő nappali kísérteteket. A történetek hatása nem marad el. Viszszaképpeljük magunkat a gyermekkorba, amikor a képzeldő gyermeklélek sötétben leleskedő embernek nézi az ismerős fatörzset, vagy hurogó bagolynek az asztalon álló kanesónak a fehér falra vetődő árnyékát. A gyerekek kidugják a paplan alól fejüket s tágrányított szemekkel kísérik a falon az árnyékmozdulatokat, amint az asztalon ide-odato-lódó kanesó árnyéka hol megnyulik, hol megkisebbedik. E fajta apró megfigyeléseket kapcsol egymáshoz Csáth Géza s mintha a gyermeklélcztű szá-raiból tákolta volna össze a történetet, hogy finoman lebilincselje az olvasót. Csáth Gézának lesz neve és még sok szépet fogunk tőle olvasni már csak azért is, mert nem a gyomlálatlan uton barangol, hanem egyszerre a széles nagy országutára tért, hogy ott törjön, siessen előre elmesélni a világnak a rejtelmes titkokat, mit a varázsló kertjében a nagy-szakállas törpék sugtak a fülebe. (A könyv egyszerű külsővel, de annál gazdagabb tartalommal *Deutsch Zsigmond* és *Társas* kiadásában jelent meg Budapesten.)

* **Ujabb versek.** *Ihász Aladár*, a népszerű poéta most adott ki egy újabb kötet verset. A költő nevét jól ismeri a közönség a szépirodalmi lapokból, meg egynéhány kötetéből, amelyek gyorsan fogytak e a könyvpiacra. *Ihász Aladár* nem a modern költők végtelenségig hajszolt mesterkéltésével, hanem egyszerű s szívhez szóló igaz közvetlenségével hat. Ezekben a versekben is ott lüktet végig az őszinteség, a versíró őszintesége, aki egy-egy leírásába vagy megfigyelésébe közvetlen kedvességgel szövibe a lelkét. Itt-ott pajkos humor csendül, amott szinte látjuk a költő melankóliáját, amint eltűnődik a finoman egymáshoz simuló gondolatok zenés rimein, halk taktusain. *Ihász* szinte együtt született a technikával, a kész strófiákon semmi erőltettség sem látszik és nem vesszük észre bennük a pedánsok szigoru agyondolgozását sem. E verskötetben igen szépek a „Rigó-dalok”, „Dalok a holdról” s „A ten-ger” című költeménycsoportok, melyek közül különösen a holdról s a holdas éjszakákról szóló strófiák a legszebbek. Álljon itt az egyik mutatól:

Mintha csak testvérek volnánk,
Oly egy a természetünk,
Kőborolni, éjszakázni
Végzetlen szeretünk.
Amikor leszáll az este,
Vigan utnak indulunk, —
En a földön, ő az égen
S gyakran ránk virrad egészen,
Mire az ágyba jutunk.

Ihász Aladár újabb versei *Singer* és *Wolfner* kiadásában jelentek meg gyönyörű papírosan, tetszetős borítékkal. (Ára négy korona.)

* **Összehasonlító tanulmányok a kriminológia köréből.** *Irta Tarde Gábor.* Az utolsó évtizedek bölcseleti közt tanainak eredetisége, következtetéseinek szellemessége s irányának elegáns könnyedsége által az első közé emelkedett volt e tanulmányok szerzője, aki társadalomtudományi rendszerét több kötetnyi munkában fejtett ki. Ennek a rendszernek alapvonalait s egyben tételeinek a büntetőjog terén való alkalmazását adják a „Criminalité Comparée” című kötetbe felvett értekezések, *Tardenak* első dolgozatai, melyekben azonban szerző már öntudatosan hirdeti a társadalmi lélektannak előtte alig-alig tanulmányozott törvényeit. *Tarde* a világegyetem összes jelenségeinek magyarázó kulcsát a következő három tümeményben találja: az utánzás, az ellentét, s az alkalmazkodás. E tételek érvényének bizonyításánál a leghálásabb kísérleti anyagot a büntény s a büntető igazságszolgáltatásban találta meg. *Tarde* tanításai iskolát teremtettek. A büntények viszonylagosságáról, lokalizálódásáról s átfinomosságáról szóló teóriát egy sulyban mindjobbban növekvő büntetőjogi irány vallja magáénak. Felelősségi elméletét a legmodernebb konstrukció sem haladja túl. Az esküdtzéki híráskodásról szóló véleménye egyik legnyomatékosabb votuma az intézmény ellenzékeinek. Az a tana pedig, mely az akaratot s általában a társadalmi és lélektani tényezőket a természeti erők fölé emeli, a fatalisztikus irányzattal szemben szakadatlanul tért hódít. Hazánkban *Tarde* rendszere mindeddig kevés volt ismeretes. A Magyar Jogászegylet kulturális feladatát teljesítet, amikor a kiváló írónak egyik legértékesebb munkáját magyar nyelven is hozzáférhetővé tette. Egyik tanulmányt dr. *Proszwimmer Béla* ügyvéd fordította le. A többit dr. *Lengyel Aurél* törvénytudós jegyző; ugyanő irt bevezető tanulmányt. Az egész fordítást pedig dr. *Balogh Jenő* egyetemi tanár revidálta. *Becses* előszót irt a magyar fordításhoz dr. *Cuche Pál* grenoblei tanár. A mű az *Athenaeum* kiadásában jelent meg, mint a Jogászegylet könyvkiadó vállalatának kötete. Ára 5 korona 60 fillér.

* **Uj Idők.** A londoni magyar kiállításból közöl képeket az e heti szám. A képek közt találni még humoros fejléczeket a gázgyári sztrájkjéről, *Than Károly* és *Szalay Péter* arcképeit, eredeti rajzokat stb. *Novellát* *Herczeg Ferencz* irt, ezikkel *Lengyel Menyhért*, verset *Czöbel Minka*, *Emőd Tamás*, *Kiss Menyhért*. Mindez aktuális mindenféle rovat egészíti ki. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 4 korona, kiadóhivatal VI., *Andrássy-ut 10.*

* **Az Uj Szemlének,** *Blaskovich Sándor* előkelő revüjének, most jelent meg a július 1-i száma. A szám gazdag és változatos tartalmából kiemeljük *Blaskovich Sándor* politikai tanulmányát a nagy európai nemzetek politikájáról a monarchiával szemben, dr. *Aczél János* esszéjét *craserobtivismusról*, dr. *Oláh Gyula* politikai visszaemlékezéséről a régi parlament életre. *Ignotus* krónikát, *Traveller* színházi szemlét irt. Szerkesztőség és kiadóhivatal *Alkotmány-utca 23.* Előfizetési ár egész évre 24 korona, egyes szám 1 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban

„Vázlat egy keresztény alapon álló esztétikához”, I. rész (Alapvetés, Általános művészettan) című munkát Kőszegi László 153 nyomtatott oldalra terjedő könyvet írt, amely munkájában figyelemreméltó irodalmi törekvéssel van dolgunk. Bár — a modern irodalmi törekvések változatosságában — látványos szűkebb területen keresztényre szorított alapon áll a könyv, de szerzője egy sokoldalú modern lélek mélységével és színességével öleli fel az esztétika kérdéseit. E könyv a művészetnek az élethez és erkölcséhez való viszonyát oly elevenen és meggyőzően hangsúlyozza, hogy esztétikai köztudatunk megújításához nagyban hozzájárul; a művészetekhez konkrétul közeljáró hangja pedig s tárgyalásának új technikája (amennyiben a III. kötetet műélvezéstannak tervezi) jótékony hatást ígér esztétikáink módszerének modernizálására. Kőszegi tehát a régi alapon való elhelyezkedés mellett is új dolgot alkotott, melyre érdeklődéssel nézhetünk.

Természetráji népmesék és mondák.

Hogy kapta a kakas a tarajt.

Egyszer az állatok összeesküdtek tulajdon fejelmük, az oroszán ellen és azt végezték, hogy öt egy éjszaka megölik. A farkast, a medvét, meg a tigrist bízták meg a gyilkosság véghezvitelével. A nyulat kiküldötték kémül, a rókat pedig azzal bízták meg, hogy tanácsot szolgáltasson.

Az állatok között mégis akadt egy, aki nem értett egyet a gonosz szándékban. Ez pedig a kakas volt. Ez attól tartott, hogy ha az oroszán elpusztulna, akkor az állatokon való uralkodás majd a madarakra szállana, a madarak közül pedig a sas lenne a király.

Hogy ezt megakadályozza, fogta magát a kakas, utnak eredt még a gyilkosok előtt, felkeltette az oroszánt és elárulta neki, micsoda tervet főztek ki ellene. Az oroszán ennek a hírnek a hallatára fölugorva, nagyot bödült, aztán sorra megcsipette a gonoszszándéku alattvalóit mind és elbánt velük érdemük szerint.

A kakashoz pedig elküldött egy varázslót azzal a meghagyással, hogy kiintetésül ékes rendjelet szerezzen neki. És erre a varázsló a kakasnak a vörös tarajt adta, ami őt ma is ékesíti.

A kakas pedig, hogy megemlékezzék folyton-folyvást erről a szép kiintetéséről: azóta mindig felébred rövid nyugvás után és felkelt minden alvót.

Miért nem lakik jól a ló soha.

Mikor Jézus Krisztus — legyen neki dicsőret és dicsőség! — egy pásztoroknyóhóban megszületett, a szentséges Isten anyja pólyába csavarta a kis csecsemőt és szalmára a jászolba tette. Aztán ő maga is leleveredett a szalmából vetett ágyra a jászol mellett, hogy örködjék felette.

Midőn úgy napszálltakor a pásztorok barmaikkal a legelőről hazajövének: ökör, tehén és ló az istállóban, mint rendesen, odatartott a jászolhoz. Az Isten anyja féltvén a kis Jézust, kiszedte a szalmát a jászolból mind, a mi a barmok takarmánya volt és odarakta egy sarokba, hogy a három állat belőle ott egyék. Amint az állatok az előttük levő takarmányt megették; az ökör és a tehén lefeküdt kérődni, a ló pedig oda ment a jászolhoz, mivel ott még egy kevéske szalmát látott. A szalmán pedig a kis Jézus feküdt. A ló kezdte a szalmát a kis Jézus alól kiszedegetni.

Az Isten anyja minden módon iparkodott onnan a falánk jószágot elvedetni, de hasztalan. A ló megátalkodva csak még jobban neki-neki látott...

Amint ezt az Isten anyja látja, felkelt, fogta a gyermeket, oda tette maga mellé és mondta:

— Te ökör és te tehén, legyetek megáldva maradékaikkal együtt! De te ló, egész rokonsággoddal egyetemben, légy megverve az én uram Istenemtől azzal, hogy egész életedben soha ne lakjál jól és az emberek téged mindig és sokféle módon megterheljenek!

A gazdameber kutyája.

Élt egyszer egy derék, becsületes gazdameber, aki teljes életében szorgalmas és iparkodó volt és két keze munkájával annyit szerzett, hogy a falu határában ő neki volt a legtöbb földje. Halála után a fiára maradt minden. De a fiu nem követte apja nyomdokát. Tunyaságnak, korhelykodásnak és nap-

lopásnak adta magát és lassacskán elfecsérelt mindent. Utoljára oda jutott, hogy egy télen már anynyija sem volt, hogy maga és családja a telet csak szükecskén is kihuzhatta volna. Elkallódott a két utolsó igavonó jószág is, majd eluzott a tehén, meg a borjú is... minden elment az utolsóig és kénytelen volt a becsületes és módos család sarja nap számmal tengetni a maga és családja életét.

De volt két jó s hű kutyája is. A kutyák szomorúan nézték a gazdájok sáfárkodását, amit bizony ők is nagyon megéreztek. Egyszer egy téli éjszakán a fiatalabb kutya így szóla az öregebbhez:

— Ebben a házban nincs már nekünk tovább maradásunk, mert vagy az éhség emészt föl benünket, vagy maga a fiatal gazdánk, mivel hogy neki mi rajtunk kettőnkön kívül semmiféle sincs már a föld kerekén. A milyen jó dolgunk volt, éppen olyan nyomoruságos most az életünk. Az még nem bántana, ha jó falatban nincs is részünk. De mikor még csont sem jár ki! Nap-nap után csak éhezünk. A rossz élettől majd átszakad a horpaszunk...

— Hát az igaz, jó czimbora, — szólt az öregebb kutya, — hogy a sorsunk rosszra fordult, hogy nem olyan, mint régen, az öreg gazdánk idejében. Az is igaz, hogy éhezünk, hogy még csont sincs elegendő s egyre vékonyul a horpaszunk. De hát mondd csak, jó czimbora, ha már a fiatal gazdánk oda jutott, hogy nyomorog s a mi több, a világ előtt becsületét és hitelét elvesztette: azért mi is görbe szemmel nézünk rá? Ha a világ követ dob rá, ha megveti nagy vétkeért: mi kövessük s hasonlatosképpen tegyünk?

— Azt én sem akarom — szólt a fiatalabb kutya — de ha a mi gazdánk olyan jó apához nem maradt hű és halálös ágyánál sem hajtott az ő intésére: akkor bizony — bármit mondj is — én sem lehetek hű hozzá. Azért, hallod-e: szokjünk meg szépségesen mind a ketten. Ugy gondolom, ezzel talán nem vétkezünk, hisz szolgáltuk becsülettel számos esztendőn keresztül s ő az oka, ha elhagyjuk. Mért nem maradt meg embernek, amilyen édesapja volt? S ha nem tarhat el bennünket, ne kívánjon tőlünk semmit. Elég a nyomoruságból! Találunk mi könnyen gazdát, akinél a tele tál, koncz s más hulladék mindig kijár a hűséges házőrzésért s ugatásért... Nosza rajta, szokjünk pajtás!

Felelt az öregebb kutya:

— Szokjünk, mondd. Meggondoltad, amit mondtam? Hisz a szokés könnyű dolog; nem kell ahhoz semmi más, csak szapora láb... De hát az a kutya-hűség, hogy ha sorsunk rosszra fordul, elhagyjuk a régi házat? ... Nem, barátom: ez nem volna illő hozzánk! Más tanultunk apáinktól, akik mindig, bármi történt a ház körül: hűk maradtak gazdájukhoz... Megszokhatel, hogyha tetszik. Én maradok. Én ebben a házban egykor sok jó falatot lenyeltem, zsiros konczot, jó moslékot, tejet, savót felhabzsoltam. Én maradok s inkább éhen veszek itt el, sem-hogy az a szégyen érjen, hogy megszegtem a hűséget.

Miért hiányos a tehén foga.

Kezdetben, mikor az Isten a világot teremtette, a tehének nem adott szarvat, csak fogakat. Ellenben szarvat adott a lónak s fogat csak keveset. A tehén sokat busult amiatt, hogy nem volt szarva, mert minden állat rátamadott s nem tudta magát védelmezni. Ő bizony elment az Istenhez panasza. Arra kérte a jó Istent, hogy vegye el a lótól a szarvat és adja neki, mert különben nincsen nyugodalma az állatoktól. Legelni sem tud féltében, folyvást nézelődnie kell: nem támad-e rá valamerről valami rosszindulatu ellenség, ami miatt aztán tejelni sem tud eléggé...

Panaszára így szólt az Uristen:

— Sajnálak, jámbor jószágom, hanem a kérése-det nem teljesíthetem. Én már nem veszem el a lótól a szarvakat, ha egyszer odaadtam. De nem bánom, ha cseréltek; a ló adja oda a szarvát, te pedig adj a fogadból.

El is ment a tehén a lóhoz s elmondta, hogy az Uristen mit tanácsolt.

— Jól van tehén, — mondta a ló, — én nem bánom, nekem adom a szarvamat, mert én a lábammal is meg tudom védeni magamat; aki bánt, azt meg-rugom. Csak cserébe add a felső rend fogadat. Egyszeribe megcsinálták a cserét: a ló a tehén-

nek oda adta a szarvát, a tehén a lónak a felső rend fogát.

Azóta van a tehének szarva, a lónak meg teljes foga.

Kemenczky Kálmán.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

198. számú játszma.

látszották a prágai mesterversenyen 1908. május 15-én.

Vezércsel.

Világos: Schlechter.	Sötét: Dus-Chotimirski.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Hb1—c3	c7—c5
4. c4×d5	e6×d5
5. Hg1—f3	Hb8—c6
6. g2—g3	....

Schlechtertől eredő ujtás; ezen királyszárny. fejlődésnek czélja, hogy a futár g2-ről gyakoroljon nyomást a d5-gyalogra. Rendesen 6. Fc1—f4, vagy 6. Fc1—g3 szokott történni

6.	Fc8—e6
A legjobb; 6 ... Fc8—g4-re	következhettek
7. Hf3—e5.	....
7. Ff1—g2	Hg8—f6
8. 0—0	Ff8—e7
9. a2—a3	....

Igen jó lépés, melynek czélja, hogy a c5-ön való csere után világos tempónyeréssel játszhasza b2—b4-et.

9.	0—0
---------	-----

Sötétnek nem látunk jobb folytatást. 9 ... c5×d4 csere után sötét izolált gyalogot kap. 9 ... c5—c4-re pedig világos előnyösen játszhatja 10. Hf3—e5 s utána f2—f4-et.

10. d4×c5	d5—d4
-----------	-------

Nem jobb 10. ... Fe7×c5 sem 11. b2—b2 miatt. Ezen előnyomulással kapcsolatos kombinációval sötét megszabadul az izolált d-gyalogtól.

11. Hc3—b5	Fe7×c5
12. b2—b4	Vd8—b6

Ha 12. ... Fa5—b6, úgy 13. Fc1—b2, Fe6—c4 14. Hb5×d4 stb. és világos jobban áll.

13. b4×c5	Vb6×b5
14. Hf3×d4	Vb5×c5

Vagy 14. ... Hc6×d4 15. Vd1×d4, Bf8—d8 16. Vd4×b4 stb.

15. Hd4×c6	b7×c6
16. Fc1—b2	Hf6—d5
17. Ba1—c1	Vc5—b5
18. Vd1—d4	f7—f6
19. a3—a4!	Vb5—b7

Nincs jobb; 19. ... Vb5×e2 hiba volna 20. Bf1—e1, Ve2—g2 21. Be1×e6! miatt, mivel 21. ... Vg4×e6-ra 22. Be1×c6! nyerne.

20. Fb2—a3	Bf8—d8
21. Bf1—d1	Bd8—d7

Fenyegetett 22. e2—e4; világos állása tulerős.

22. Vd4—c5	Ba8—c8
23. e2—e4	Hd5—b6
24. Bd1×d7	Hb6×d7

A vezér nem üthetett 25. a4—a5 miatt.

25. Vc5—e7	Vb7—b3
------------	--------

Sötétnek veszett állása van; 25. ... Fe6—f7-re nyerne 26. Fg2—h3, Ff7—e8 27. Bc1—d1 stb.

26. Bc1×c6!	....
-------------	------

A befőzés igen csinos, sötétnek nincs mentsége; 26. ... Bc8×c6-ra következnek 27. Ve7—e8† stb; 26. ... Vb3—b1†-ra pedig 27. Fg2—f1 nyer. Sötét feladja.

199. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen 1908. június hó 5-én.

Spanyol játék,

Világos: Schlechter.	Sötét: Prokes.
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—b5	a7—a6
4. Fb5—a4	Hg8—f6
5. 0—0	Ff8—e7
6. Bf1—e1	b7—b5
7. Fa4—b3	d7—d6
8. c2—c3	0—0

Itt rendszeren 8. ... Hc6—a5 9. Fb3—c2. c7—c5 történik.

9. h2—h3	....
----------	------

A legjobb, mely elveszi a sötét futártól a legjobb helyet.

9.	h7—h6
---------	-------

Ez a királyszárny gyöngtes nem ajánlható. Helyesebb volna 9. ... Hc6—a5 s utána c7—c5,

Vasárnap, július 12.

Kitűtött kényen me

Hiba...
lejt voln

Világ...
teit voln

Ha 2...
26. Vg6...
Hf3—e5†

Ha 2...
31. Ff4—...

Ha 2...
36. B...

K. Gá...
fanatban...
tunk. A k...
megállia...
Bf8—f7 18...
az enlité...
vesen vet...
ményéről...
ben decze...
mások kér...
Sakk...
(Amerika)...
Siegbert...
hinstein A...
Bernstein...
(Grác),...
(Páris),...
Frank (An...

Sze...

Kétsze...
zalmt kö...
hogy amit...
körvonaloz...
kább elmo...
vajjon az...
vagy azo...
hogy „rok...
aziránt a...
vagy roko...
döntő font...
oly nyíltsá...
kell megér...
kell megér...
mert csak...
Lehet, hog...
tett, de vis...
ön szerelm...
den mellék...
nélkül —...
telmes ass...
relnét. Ha...
vagy dönt...
zött, vagy...
semmi kar...
zelmí mom...
desét az ó...
határozási...
tulni — c...
jándulata...
X. Y. S...
Elégtét...
az elégtét...
emberek il...
böcsánatot...
akkor sem...
szabály.

- 10. d2-d4 e5×d4
- 11. c3×d4 Hc6-a5
- 12. Fb3-c2 Fc8-b7
- 13. Hb1-d2 Bf8-e8
- 14. Hd2-f1 d6-d5
- 15. e4-e5 Hf6-e4
- 16. Hf1-g3! .....

Kitünő lépés, világos nem enged meg f7-f5 ötöt, sötét kénytelen cserélni s ezzel a királysárgya könnyen megközelíthető.

- 16. .... He4×g3
- 17. f2×g3 c7-c5?

Hiba, melyre világos erős támadást kap. Holyén így volna 17. ... Fe7-f8.

- 18. Vd1-d3 g7-g3
- 19. e5-e6 .....

Világos igen messzire kombinál. Nyeresre vezető volna természetesen az egyszerűbb 19. Fc1×h6 is.

- 19. .... f7-f5
- 20. g3-g4 Fe7-h4!
- 21. Be1-e2 Ha5-c6
- 22. g4×f5 Hc6-b4
- 23. Vd3×d2 Hb4×c2
- 24. Vd2×h6! Vd8-f6

Ha 24. ... Hc2×a1, ugy 25. Vh6×gh7, Kg8-h8 26. Vg6-h57, Kh8-g8 27. Vh5-f77, Kg8-h8 28. Hf3-e57 és utána matt.

- 25. Be2×c2 Vf6×f5
- 26. Be2×c5 Th4-f6
- 27. Be5-c7 Be8-e7
- 28. Be7×e7 Ff6×e7
- 29. Fc1-f4 Vf5-h5

Ha 29. ... Fe7-f8, ugy 30. Vh6-h4, Vf5×e6 31. Ff4-e5, Ff8-g7 32. Hf3-g5 és nyer.

- 30. Vh6×h5 g6×h5
- 31. Ff4-g5 Fe7-b4
- 32. a2-a3 Fb4-a5
- 33. e6-e7 Fa5-c7
- 34. Ba1-e1 Ba8-e8
- 35. Be1-e6 Kg8-g7
- 36. Fg5-h67! .....
- 36. Be6-h6 hiba volna 36. ... Be8×e7 miatt.
- 36. ... Kg7-g8
- 37. Hf3-g4 feladja.

Sakk-üzenetek.

K. Gábor Tiszacsege. Levele az utolsó pillanatban érkezett s így csak hiányosan válaszolhatunk. A kérdéses állásban az első ellenvetése talán megállja helyét; 16. ... f5×e4 17. Vh5-g5, Bf8-f7 18. d3×e4, Hd5-f4 talán csak elég? — Ha az említett szépekből beküld, esetleg közöljük. Szívesen vettük volna annak idején, ha a verseny eredményéről értesített volna. — A Budapesti Sakkkörben december előtt meg lesz tartva a verseny. A másik kérdésre nem adhatunk felvilágosítást.

Sakkzó ifju. Lasker Emánuel világmester (Amerika), Maróczy Géza (Budapest), dr. Tarrasch Siegfert (Nürnberg), Schlechter Károly (Bécs), Rubinstein Akiba (Lodz), Duras Oldrich (Prága), dr. Bernstein Ossip (Szentpétervár), Vidmar Milán (Grác), Forgács Leó (Budapest), Janowski Dávid (Páris), Teichmann Richárd (London), Marshall Frank (Amerika).

Szerkesztői üzenetek.

Kétszer is boldog életében. Oszinte és igaz bizalmat köszönjük, de válaszukat igen megnehezíti, hogy amit a levelében tán asszonyi ösztönből csak körvonalozok, abból a távolságból előttünk még inkább elmosódik s így egy kifejezésre nem tudjuk vajjon az készakarva festi-e halványabbra érzelmeit, vagy azok tényleg halványabbak-e. Iria például, hogy „rokonszenven, illetve részvételt” viseltek az iránt a Valaki iránt. Nem tudjuk szerelem-e ez, vagy rokonszenv és részvét-e — pedig ezt tudni vagy fontosabb lenne. De ha szereti is, ön azt oly nyíltsággal nem mondhatja meg. Azt a másiknak kell megéreznie s ha ő is szereti, még annál inkább kell megéreznie. Ebben az esetben csak ő választhat, mert csak ő ismerheti tisztán a saját körülményeit. Lehet, hogy nagy oka van, ha mindaddig mit se tett, de viszont lehet az is, hogy nem bizonyos az ön szerelmében. Tán az lenne a legjobb, hogy minden mellékletekintet nélkül, de viszont minden szó nélkül — hisz ebben oly nagyok és nőiesek a szerelmes asszonyok — még inkább éreztesse vele szerelmét. Ha erre sem határozza el ő magát, úgy vagy donthetetlen akadályok állanak kettőjük között, vagy ő gyenge új életet kezdeni. A válogóp semmi karrierbe nem gátolhat, viszont lehetnek érzelmi momentumai, amiért fél tőle. Az ön viselkedését az ő tartózkodása határozza meg, amely végre meghatározásra érlelheti szívét. Kevésbé sokat elvárni — ez legyen az elve, amíg feltétlen bizonyos földulatában.

X. Y. Sorsjegye nem nyert.
Légtétel. E. E. Egész bátran fel lehet szólítani az elégtételadásra. A verekedést, józanul gondolkodó emberek ilyen esetekben igyekeznek elkerülni, de bocsánatot kell kérnie a sértőnek, mert ha pap volna, akkor sem mentené ki ez alól semmiféle egyházszabály.

H. Lajos B-k. Az erkölcsi erő egészen független a katonaitól. A nevelésben nagy haladást jelentene, ha ethikai tankönyveink utols fejezetei a nemzetközi erkölcsöt tárgyalnák; mert egy ethikai rendszer sem teljes, ha nem tartalmazza az állam ethikai funkcióit és a népek nemzetközi érintkezésének az ethikáját. Ha a világ valamennyi iskolájában az ifjuság azt fogja tanulni, hogy a morális kötelezettségek az ország határaitól nem szünek meg, hogy az államok ethikai egységek, melyek alá vannak vetve az ethika nagy alapelveinek, akkor az emberi fejlődésnek egy új korszaka fog ránk virradni, melyben a diplomácia is tágabb tere fog nyílani. „Szomszédod kereskedelmét és iparát, sem birtokát, vagy más valamit, ami az öv, ne kívánd.” „Tiszteld hazát bölcsőt és a becsületesség tanítóit, hogy hosszú életű légy a földön.” Ki fogja ez új tizparancsokat elkészíteni? Hol van az a legbátrabb valamennyi közt, aki megvalósítja? A diplomácia már most is magán viseli annak a befolyásnak a bélyegét, melyet a nyilvános morál megszilárdulása félreismertetlenül előidézt. Rég mult az az idő, mikor Sir Henry Wottons definíciója szerint a követ olyan ember volt, kit azért küldenek külföldre, hogy ott hazája érdekében hazudjon. A diplomata manapság nem erőszak és fenyegetésekkel intézi el a népek közt felmerült félreértéseket, hanem nyugodt itéletével és becsületével cizára törekvő szenvedély nélküli eszével.

Jászberény. Nem hiszszük, hogy teljesítsék, mert a becéző név hivatalos okmányokon nem szokott szerepelni. Még a Mariska nevet is Máriának írják. S. S. Még most lehet, de jövőre már nem. Hat gimnáziummal doktorátust nem lehet. Az a két év nem olyan sok, rá lehet szánni, hogy az érettségit is megszerezze. Ha még nem késő.

T. D. A napirendet tessék figyelemmel kíséreni, rendszerint két nappal előre is jelezni szoktuk.

K. S. Sokszor megizentük már, hogy levélben nem válaszolunk, a szerkesztői üzenetben azonban a legnagyobb készséggel adjuk meg a választ. — A gyógyszerészet rendezéséről szóló törvényjavaslat csak tervezet még, a képviselőház elé nem került. Olyan humánus lesz, hogy meg lesz elégedve.

G. O., Páris. Köszönjük szíves ajánlatát, de ez idő szerint nem fogadhatjuk el.

Kalocsa. A festőiskolákban felvételi vizsgát kell tenni. Rendszerint tulszigoru a tömeges jelentkezések miatt. A festőiskolába négy középosztály, az Akadémiába pedig nyolcz osztály elvégzése és érettségi kell.

Sofför. A sofföröknek szóló engedélyek kiadását nagyon megszorította a főváros s csak azoknak adják ki, akik a gép minden alkatrészét ismerik, az automobiloikat szét tudják szedni és ismét összeállítani s teljes biztonsággal vezetnek. Amióta a sofförök gombamódra szaporodnak, azóta a fizetésük is alaposan megcsappant.

Zeneiskola. Budapest, Kolozsvár, Pozsony, Szeged, Debreczen, Pécs, Temesvár, Arad, Győr, Szabadka, Kassa. Ez egyuttal a zeneiskolák rangfokozata is, ahogy egymásután következnek.

Üzenet. Azért maradt el mult vasárnap, mert a péntek este után érkező levelekre csak a jövő héten válaszolunk. Nyolczvanhat éves volt, mikor meghalt. Amsterdamban született.

Nem közölhetők. Versek: Fény Klára. Az orczám pirja. Ragogy a hold. Ne hántsatok. Talán, talán! Megtört szívek. Aratás. Hull a zápor. Novelek: Szerencse. Az istentagadó. Paródia. Ilka. Fekete lelkek. Egy mámoros éjszaka után. Történet. Van benne valami, de még mindig nem az igazi. Kleopatra. Ha nem volna olyan hosszú, leközöl-nék.

Mit susog. Sajnáljuk, de nem hozhatjuk, mert előlékel bőven elláttak bennünket. Valami újat kérünk. Ir ön olyat is.

B. E., Győr. Singer és Wolner könyvkereskedéséhez forduljon, mert mi se a munkát, se az árat nem ismerjük.

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi július 10-én. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 kgr nehé 127-129 fill. 280-300 kgr. nehé, 129-131. Öreg 300 kgr. tuli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta kgr.; páronkint 45 kgr ételsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Eléségárak: Tengeri uj K 15.70. Arpa K 16.20 Kőbányán átvéve. Helyiállomány július 3-án maradt 38828 drb. Felhajtás: Belföld 1450 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 40278 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 531 drb, belföldre 1172 drb, Bécsbe 164 drb, osztrák tartományokba 35 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgoztatott 18 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott — drb összesen 1920 drb, maradt állomány 38358 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 8499 drb van.

Bécsi vásár. jul. 7. Felhajtás 10532 drb sertés köztük 5405 drb lengyel. Az üzlet szilárd volt. Nehéz 117-120 fill. középnehéz 112-116 fill. süldő 99-122 100 k-ként elevensúlyban.

Dresdai vásár. július 6. A vásáron volt 1812 drb., melyek 57-63 márkán keltek 50 kg. eleven suly szerint.

Berlini vásár. július 4. Felhajtás: 11916 drb. sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos

58-59 márka, husos 56-58 márka, silányabb 53-55 márka.

Petroleum. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei kristály-olaj 36.50 K. Fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 30.50 K. Fiumei Standard-White kőolaj (kétesillagos) 28.50 K. (Az árak 100 kg. tiszta sulyért tényleges göngsúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendő.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásvány-kenőolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolaj-gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei 0. sz. tisztítóolaj 20.— K. 1. sz. orsóolaj 30.— K. 2. sz. könnyű gépolaj 34.— K. 3. sz. nehéz gépolaj 40.— K. 4. sz. vulkán (henger) olaj 20.— K. 5. sz. fénytelen olaj 24.— K. 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 42.— K. Hengerolaj, sötét 68.— K. 00 jegyű hengerolaj, világos 73.— K. (100 kg. tisztasulyért, hordóstul, valódi göngsúlylyal, Budapestre szállítva.)

Széna, szalma, takarmány (Fuchs József jelentése). A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 3.50-4.20 K. muhar 4.50 K. alomszalma 2.60 K, zsupszalma 3.20 K, szecska 3.25 K per 50 kiló fuvaronkint házhoz szállítva. Préselt széna 3.60-4.— K. préselt szalma 1.80-2.— K 50 kilónkint a józsefvárosi pályaudvaron.

Kőolaj. Az „Apollo” kőolajfinomítógyár részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkirályolaj 40 korona. Háromsziv kőolaj 32 korona. Csillagkereszt kőolaj 31 korona tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngsúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30 korona. VI. Apollo nehéz gépolaj 42 korona. Apollo hengerolaj 60 korona tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngsúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Kivonat a hivatalos lapból!

Julius 11.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a budapesti fogyasztási adóhivatalok tisztisámában Pülpöl Ferencz ellenőrt adószedővé, Stergerits János adótitest elenőrré és Schmidt József gyakornokot adótitestté, továbbá Sipos Albert kolozsvári és Baldi Lajos szegedi m. kir. fővámszedőket jelenlegi állomáshelyükön, továbbá Veress Dénes budapesti m. kir. fővámmihatali főtitestet az aradi fővámmihatalhoz a VIII. fizetési osztályba sorozott fővámszedőkké és végül Richtárszky Aurél kassai m. kir. vámtitestet jelenlegi állomáshelyén vámfőtistestté; a dohányjövédéki központi igazgató Szabó Gyula dohánygyári gyártási osztályvezetőt a IX. fizetési osztályba sorozott dohánybe-váltóhivatali kezelővé, Vaizer Béla, Herszényi Béla, Sinkovich Gyula és Nikolich János dohányjövédéki tiszteket m. kir. dohánygyári gyártási osztályve-zetőkké, Sulyok Endre, Reischl Gyula, ifj. Tolnai Imre, Szlovik István, Fekesházy Lajos, Szladedeck Ferencz, Reiter József, Bradicich Germán és Szívós Imre dohányjövédéki segédtiszteket m. kir. dohányjövédéki tisztekké, Grigoli Sándor, Szitnyai Kornél, Várady Andor, ifj. Ujváry Gábor, Szauer József, ifj. Koos Zsigmond, ifj. Bayer Domokos, Veress Miklós, Dukony Rezső segélydíjas dohányjövédéki gyakornokokat, Majthényi Sándor volt honvédszárhadnagyot, Szentkirályi Kálmán uradalmi gazdaszttest és Vidmár Vladimir okleveles építészmérnököt m. kir. dohányjövédéki segédtisztekké, Haehnel Ferencz, Varga György, Lekly Attila, Hajdu Mihály, Mittermayer Mihály, Keszler Dezső, Várady Béla, Torma Ferencz, Buttikay Nándor és Posta Lajos díjtalan dohánnyövédéki gyakornokokat és ifj. Zolnay Vilmos budapesti lakost m. kir. segélydíjas dohánnyövédéki gyakornokká, végül Györfly Sándor nagykárolyi, Nagy Gyula kiskunfélegyházi, Lehoczky Károly les-tini, Bertha János tiszaladányi, Merreider Béla mis-kolci, Kranjevic Péter finmei, Csépany Béla gyön-gyösi, Makovich Géza szomolnokai, Kövendy Lajos debreczeni és Barczikay Béla nyiregyházi lakosokat m. kir. díjtalan dohánnyövédéki gyakornokokká nevezte ki.

Megerősítés. A földművelésügyi miniszter a gazdasági műszaki hivatal létszámába kinevezett Hellebronth Béla ideiglenes minőségű fizetéstelen segédmérnököt állásában megerősítette.

Megbízás. A belügyminiszter a kolozsvári állami gyermekmenhelynél a másodorvosi teendők ideigle-nes ellátásával Gergely Endre szigorló orvost bizta meg.

Alapszabály-láttamozások. A belügyminiszter a „Karcavizi Halászi Társulat” alapszabá-lyait és üzementervét jóváhagyta.

Alapszabály-láttamozások. A belügyminiszter a Csávosi Olvasókör, a Csatádi „Lenau” Férfi Da-lárda és a Rimaszombati Lawn Tennis-Egylet alap-szabályait láttamozta.

Pályázatok. A karánsebesi törvényszék elnöké-hez a bozovicsi járásbírósnágnál betöltendő hivatal-szolgai állásra augusztus 22-éig; a soproni posta-és távirada-igazgatósághoz a Répczekéthelyen betöl-tendő postamesteri állásra július hó 24-ig lehet be-adni a pályázati kérvényeket.

NŐI RUHAZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüszter berakott alj ... 10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete ... 15 K.
1 taftt berakott alj ... 25-30 >	1 gyermek-gallér ... 6 >
1 vászon felöltő ... 14-18 >	1 selyem-batizst bluz ... 5 >
1 pepita utazó gallér ... 10-14 >	1 cloth alsó-szoknya ... 4.50
1 lüszter utazó köppen ... 15-20 >	1 dőialn pongyola ... 7 >
1 taftt kabát ... 25-30 >	1 mosó pongyola ... 5 >
1 angol zefir bluz ... 8-5-6 >	

Fehérmű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batizst alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüszterek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradványok mindenféle árukból.

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
 Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

MŰBUTOR

csak kiváló jó minőségben.
Szolid munka. Olcsó árak.
Modern kivitel.

Fáy Antal bútorgyárosnál

BUDAPEST, Semmelweis-
(Ujvilág)-utca 4. sz. a sarkon.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép százszekrényes 5 évi időtartalommal és csatlakozással.
SINGER A.
 műgépészeti Budapest, főutca Akácfa-utca 55. Mindenféle varrógépek javítását legutányosabb árban elvégezzük. Árjegyzék ingyen.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Al-landó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

URI HÁZTARTÁSOKNAK

is bevált kitűnő teartumot, valódi zamatu jamaikai rumot, eredeti angol szalon likőröket és természetes zamatu gyümölcsösörpöket, málna, narancs és citrom lemondás (gazense) készítéshez bárki gyorsan előállíthat az általam forgalomba hozott kivonatokkal. — Utasítás és árjegyzék ingyen.

Egy próbavég ára 70 fillér.
LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST,
I. ker., Fehérvári ut 37. szám.

Hatschek Béla

Budapest, 2-4 közút, VII. ker. Király utca 50. sz. alatti 2.

Emberi műszemek
 minden színben kaphatók, külön formák készítése. Szemüveg vagy orrszorító a szemek kipróbálása után adátnak, orvosi rendelmény szerint pontos kiszolgálás.

Nincs házbérzsora

mert lehet mindenki a maga háziura

A „TUSCULANUM” magyar tisztviselői országos háziépítő-szövetkezeté épít barkinek olcsó törzesszerű kölcsön mellett

családi házat

ugy a már részben kiépült Mátyásföldi, mint az újonnan megszerzett alsó gödi telepen. Előjegyzéseket elfogad az Iroda d. e. 9-12 és d. u. 6 óra között: VI., Eötvös Ferenc-tér 3. sz. Telefon 89-25.

INGYEN

bérmertve és titoktartással küldjük érdekes ábrás

GUMMI-

halhólyag stb. ről szóló árjegyzékünket.

GUMMI-HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozija
NAKIRA valódi indiai ferfi különlegesség tozátja 12 korona.
Uterus-Spray legujabb női különlegesség 14 kor.
PESSAR OCLUS női szor 3-11 kor.
MINTA-GYÜJTEMÉNY 12 db. lezfinomabb óvászor 4 k.
IRRIGATOR 10 koronától

INGYEN

küldjük

műlábak
műkezek
támgépek
sérvkötők

stb. ről szóló legujabb nagy képes árjegyzékünket

universális sérvkötők
 páratlanok kis enyhe nyomással polcátával a legnagyobb ásv is elzárható.

HASKÖTŐK, Gummi-harlsnyak stb. mértékű szorítókészítetek.
MÁGYAR ORVOSI MŰZÉK — Vár — Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Pontos címre és a vörös keresztre irvelünk.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, nászajándékok

részlelfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmertve.

POLGÁR KÁLMÁN

— műtöras —
 Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Tan- és nevelő-intézet

nyilvánossági joggal

Budapest, V. ker., Hold-utca 19. sz.

Az intézet 31 év óta áll fenn

Dr. László Mihály nyilvános fő-
 gimnáziumában és nevelő-intézetében, amely államvérvényes osztály- és ereitési bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember elsején kezdődnek, azonban már most is lehet előjegyezni.
 Értesítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.
Dr. László Mihály
 igazgató.

Az intézet 31 év óta áll fenn

A növendékek lehetnek beniakók, félkosztosok és bejárók.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-ut 69.

Állal a legutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzseplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-erőplőgépek, löhero-erőplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kápelók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
 morzsolók, darálóok, őrlőmalmok, egyetemes aczél-
 aközök, 2- és 3-vasu órák és minden egyéb gazdasági gépek.